

ผลการให้การศึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อเจตคติในการกระทำผิดวินัย
ของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

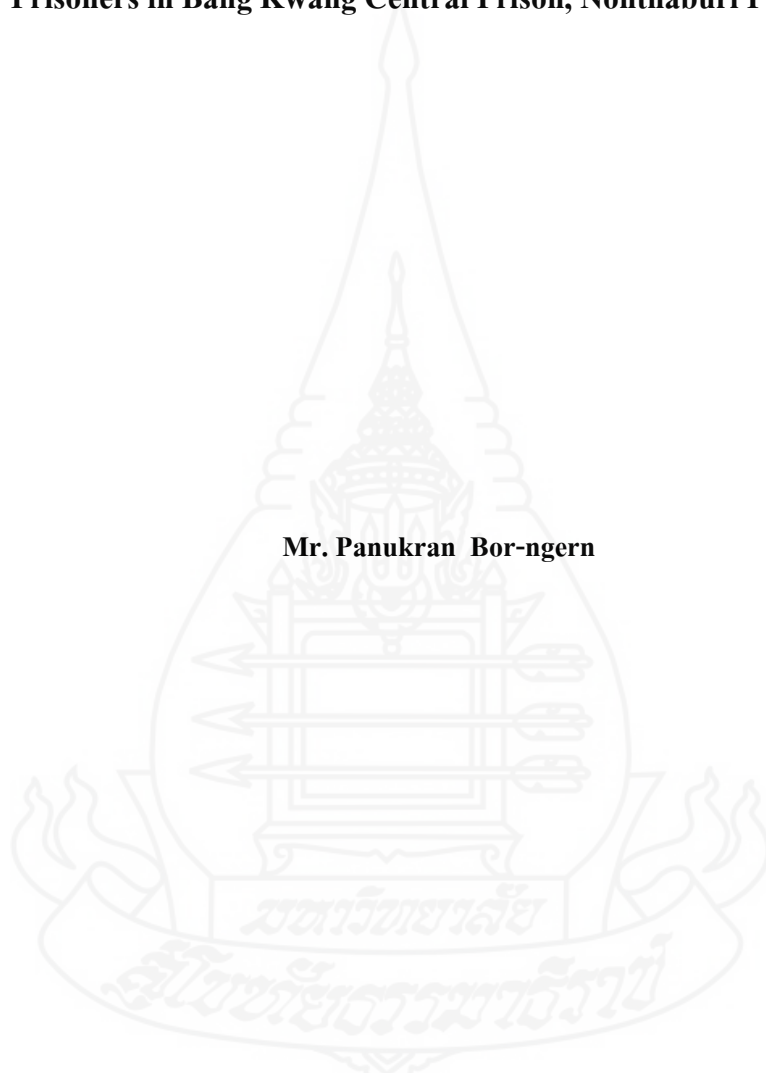
นายภาณุกานต์ บ่อเงิน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2558

**The Effects of Group Counseling on Attitudes toward Breaking Discipline of
Prisoners in Bang Kwang Central Prison, Nonthaburi Province**

Mr. Panukran Bor-ngern

An Independence Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการให้การศึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อเจตคติในการกระทำผิด
วินัยของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี
ชื่อและนามสกุล นายภาณุกานต์ บ่อเงิน
แขนงวิชา การแนะแนว
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หลุยง ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม

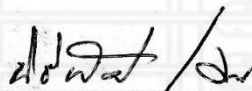
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หลุยง ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ ผลการให้การศึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อเจตคติในการกระทำผิควินัย
ของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัย นายภาณุกานต์ บ่อเงิน รหัสนักศึกษา 2572800510

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโทหญิง ดร. สุขอรุณ วงษ์ทิม ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิควินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองก่อนและหลังการให้การศึกษาแบบกลุ่ม และ (2) เปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิควินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อสนเทศ

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำกลางบางขวางแดน 5 จำนวน 12 คน ที่มีคะแนนเจตคติต่อการกระทำผิควินัยเรือนจำต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองได้รับการศึกษาแบบกลุ่มจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง กลุ่มควบคุมได้รับข้อสนเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) โปรแกรมการให้การศึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิควินัยเรือนจำ (2) ข้อสนเทศ และ (3) แบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิควินัยเรือนจำ ที่มีค่าความเที่ยง .83 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ การทดสอบวิลคอกชัน และการทดสอบแมนวิทนีย์

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการกระทำผิควินัยเรือนจำภายหลังได้รับการศึกษาแบบกลุ่มสูงกว่าก่อนการให้การศึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการกระทำผิควินัยเรือนจำ ภายหลังการทดลองสูงกว่าของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การให้การศึกษาแบบกลุ่ม เจตคติต่อการกระทำผิควินัย ผู้ต้องขัง
เรือนจำกลางบางขวาง

Independent Study title: The Effects of Group Counseling on Attitudes toward Breaking Discipline of Prisoners in Bang Kwang Central Prison, Nonthaburi Province

Author: Mr. Panukran Bor-ngern; **ID:** 2572800510;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Independent Study advisor: Police Lieutenant Colonel Dr. Sukaroon Wongtim, Assistant Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The purposes of this study were (1) to compare attitudes toward breaking discipline of prisoners in the experimental group before and after receiving group counseling; and (2) to compare attitudes toward breaking discipline of prisoners in the experimental group who received group counseling with the counterpart attitudes in the control group who received traditional guidance information.

The research sample consisted of 12 prisoners in Area 5 of Bang Kwang Central Prison, Nonthaburi province, who had scores on attitudes toward breaking discipline lower than the 50th percentile. They were randomly assigned into the experimental group and the control group, each of which consisting of six prisoners. The experimental group received group counseling for eight periods each of which lasted for one and a half hours; while the control group receive the traditional guidance information. The employed research instruments were (1) a group counseling program to enhance attitudes toward breaking discipline; (2) the traditional guidance information; and (3) a scale to assess attitude toward breaking discipline, with reliability coefficient of .83. Statistics for data analysis were the median, inter-quartile range, Mann Whiney U Test, and Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test.

The results showed that (1) the post-experiment scores on attitudes toward breaking discipline of prisoners in the experimental group were higher than their counterpart scores before receiving group counseling at the .05 level of statistical significance; and (2) the post-experiment scores on attitudes toward breaking discipline of prisoners in the experimental group were higher than the post-experiment counterpart scores of the control group prisoners at the .05 level of statistical significance.

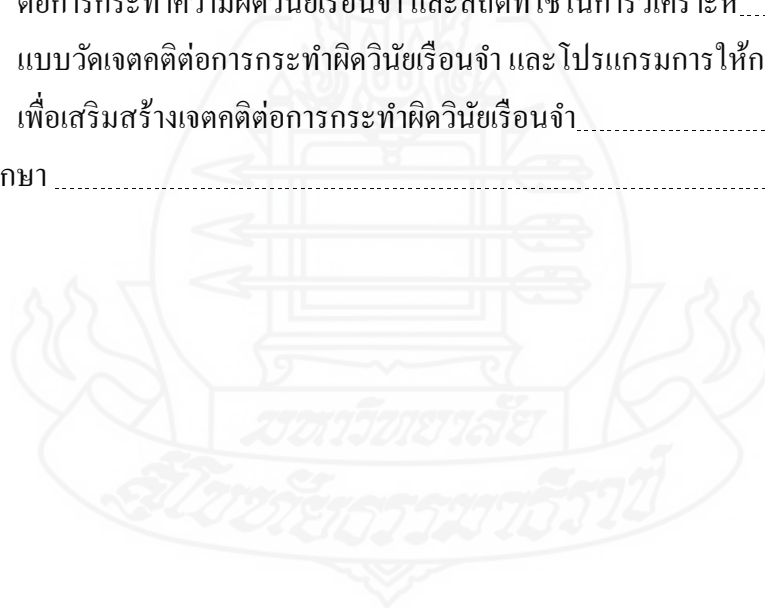
Keywords: Group Counseling, Attitude toward breaking discipline, Prisoner, Bang Kwang Central Prison

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการกระทำความผิดวินัย	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ	32
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม	41
แนวคิด ทฤษฎี และแนวปฏิบัติที่ใช้ในการให้การปรึกษา	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	96
รูปแบบการวิจัย	96
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	97
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	97
การเก็บรวบรวมข้อมูล	101
การวิเคราะห์ข้อมูล	101
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	102
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	103
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	103
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	104
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
สรุปการวิจัย	109
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	121
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	122
ข ผลการตรวจสอบคุณภาพ โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม แบบวัดเจตคติ ต่อการกระทำความคิดวินัยเรื้อนจำ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	124
ค แบบวัดเจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรื้อนจำ และ โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่ม เพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรื้อนจำ	133
ประวัติผู้ศึกษา	179

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 รูปแบบการวิจัย	96
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (N=12)	104
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	106
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง กลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง	107
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง	107

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C	56
ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างคำถามเชิงบวก	99
ภาพที่ 3.2 ตัวอย่างคำถามเชิงลบ	100

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีภารกิจหลักในการรับตัวผู้ต้องขังที่กระทำความผิด และศาลได้พิจารณาพิพากษาแล้วมาลงโทษตามกฎหมาย และแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ทั้งในเรือนจำและสังคมภายนอกอย่างปกติสุขภายหลังพ้นโทษ จะเห็นได้ว่ากรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ช่วยป้องกันปัญหาของสังคมและยับยั้งการกระทำผิดตามกฎหมายของบ้านเมือง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นภารกิจสำคัญของชาติด้วยอีกประการหนึ่ง

ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ส่งผลให้มีการปฏิรูปการเมือง ระบบราชการ และหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ กรมราชทัณฑ์ได้จัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการราชทัณฑ์ประจำปี 2555-2558 ซึ่งมีภารกิจหลักในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการควบคุมและปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง พัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม (แผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์, 2554) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ประจำปี พ.ศ.2555-2559 ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้มีทักษะในการดำรงชีวิต พร้อมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพหลักสิทธิมนุษยชน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม (2554, น. 14)

ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ จำนวน 137 แห่ง มีผู้ต้องขังประมาณ 320,000 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2558) ปัญหาหลักที่เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศประสบอยู่ก็คือ ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ เนื่องจากสถิติอาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอาชญากรรมด้านยาเสพติด แม้กรมราชทัณฑ์จะมีนโยบายลดจำนวนผู้ต้องขังลงด้วยการลดวันต้องโทษ และพักโทษในกรณีพิเศษในวาระสำคัญต่างๆ แต่ก็ยังแก้ปัญหาล้นเรือนจำไม่ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย ที่สำคัญได้แก่ ปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง

คำว่า “วินัย” ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, น. 1077) หมายถึง ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ เช่น วินัยทหาร เป็นต้น ซึ่งการรักษาวินัยเป็นเรื่องจำเป็นเพราะมีความต่อเนื่องเกี่ยวพันถึงสังคมโดยรวม โดยเฉพาะการรักษาระเบียบวินัยในเรือนจำ หากปราศจากระเบียบวินัยเสียแล้วการปรับปรุงแก้ไขด้านจิตใจของผู้ต้องขังผู้กระทำความผิดย่อมประสบความสำเร็จล้มเหลว ซึ่งหลักสำคัญในการรักษาวินัยของผู้ต้องขัง ได้แก่ การกำหนดกฎ ระเบียบ ให้ชัดเจนและเหมาะสม รวมถึงมีการเสริมสร้างบรรยากาศของการควบคุมปกครอง เช่น การควบคุมด้วยความเป็นธรรม การควบคุมด้วยเมตตา เป็นต้น

เรือนจำกลางบางขวาง เป็นหน่วยงานราชทัณฑ์ สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ที่มีระดับความมั่นคงสูง มีผู้ต้องขังจำนวน 3,877คน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 สิงหาคม 2558) มีการควบคุมดูแลผู้ต้องขังอย่างเข้มงวด เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ มีกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจนถึงประหารชีวิต การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจึงเน้นการควบคุมมากกว่าการพัฒนาทางพฤตินิสัย เป็นผลให้การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดีมีปัญหาและกลายเป็นเรื่องยาก และก่อให้เกิดปัญหาการกระทำผิดวินัยตามมา

จากรายงานการลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยในเรือนจำกลางบางขวาง พบว่ามีการกระทำผิดวินัยในเรื่องต่างๆ เช่น การทะเลาะวิวาท การเล่นการพนัน การดื่มสุรา การเสพยาเสพติด และการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น โดยมีผลการรายงานจากงานวินัยเรือนจำกลางบางขวาง (2557) พบว่าในปี พ.ศ.2555 ถึงปี พ.ศ.2557 มีผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยทั้งสิ้นรวม 2,155 คน เป็นการกระทำผิดเกี่ยวกับการมีและใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นส่วนใหญ่ มีจำนวนผู้กระทำผิดสูงถึง 1,323 คน และจากผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง พบว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสาเหตุของการกระทำผิดวินัยมาจากนิสัย สันดาน จึงยากที่จะแก้ไขพฤติกรรมได้ (กรมราชทัณฑ์, 2548, อ้างถึงใน อารีรัตน์ ไกรเกตุ, 2552, น. 4)

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกภายในกับสิ่งที่แสดงออกทางภายนอก หรือพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดโดยเจตนาเชิงพฤติกรรมที่บุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น เจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคลก็ถูก กำหนดโดยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งหมายถึงความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมของบุคคลที่เห็นว่ากลุ่มอ้างอิงต่างๆ มีความสำคัญ และเป็นสาเหตุให้บุคคลต้องการหรือไม่ต้องการกระทำพฤติกรรมนั้น (Fishbein & Ajzen, 1975, อ้างถึงใน ธีระพร อูวรรณโณ, 2556) สอดคล้องกับเอลลิส (Ellis, 1974, p. 313, อ้างถึงใน เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554) ที่มีแนวคิดว่าความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยเมื่อบุคคลแสดงความรู้สึก เขาก็จะคิดและแสดงพฤติกรรมด้วย เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมเขาก็จะคิดและแสดงความรู้สึกด้วย และเมื่อบุคคลคิดเขาก็จะแสดง

ความรู้สึกและพฤติกรรมออกมาด้วย ดังนั้น ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของมนุษย์จึงมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น

จากผลของการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ด้วยการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่มีต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง โดยผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำวิธีการให้การปรึกษาแบบกลุ่มมาทำการทดลองในกลุ่มผู้ต้องขังนี้ เนื่องจากการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นวิธีการให้การปรึกษาที่สามารถช่วยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนได้รับการยอมรับ ไม่เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว กล้าที่จะเผชิญปัญหา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยกย่องนับถือตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่พึงประสงค์ รับรู้ถึงความปลอดภัยไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการให้และรับความช่วยเหลืออย่างถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ เรียนรู้ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาทั้งของตนเองและของสมาชิกกลุ่ม และสามารถให้การปรึกษาครั้งละหลายคน เช่น งานวิจัยของตามพงษ์ วงษ์จันทร์ (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน ของบุคคลที่สูญเสียแขน ขา สถานสงเคราะห์หัดพิการและทุพพลภาพพระประแดง ผลการวิจัยพบว่า พบว่า บุคคลที่สูญเสียแขนขา มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงขึ้นภายหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม และมีการรับรู้ความสามารถของตนสูงขึ้นกว่าบุคคลที่สูญเสียแขนขากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะนำวิธีการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม มาให้การปรึกษาแก่ผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดวินัย เพื่อให้ลด ละ เลิก พฤติกรรมดังกล่าว และใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข มีความเคารพพระบิณฑวินัย พร้อมทั้งจะก้าวสู่โลกภายนอกเมื่อพ้นโทษ ทั้งนี้นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังเองแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อความสงบสุขในสังคมเรือนจำ และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารและดำเนินการด้านการควบคุมผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของกรมราชทัณฑ์ ที่กำหนดไว้คือ “ควบคุมด้วยใจ แก้ไขด้วยเมตตา พัฒนาสู่สากล”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังก่อนและหลังการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบเจตคติในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังก่อนทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การศึกษาแบบกลุ่ม มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ สูงกว่าก่อนการให้การศึกษา

3.2 ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การศึกษาแบบกลุ่ม มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่มควบคุม

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง แบบวัดก่อนและหลังการทดลอง มีกลุ่มควบคุม (Pretest Posttest Control Group Design)

4.2 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร คือ ผู้ต้องขังซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง แคน 5 จำนวน 700 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 5 จำนวน 12 คน ที่มีคะแนนจากแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัยเรือนจำต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา และสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน เท่ากัน

4.3 เครื่องมือการวิจัย

4.3.1 โปรแกรมการให้การศึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

4.3.2 แบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง

4.3.3 ข้อเสนอเทศ

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ การทดสอบวิลคอกซัน และการทดสอบแมนนิตนีย์

4.5 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การให้การศึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

4.6 ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของการแสดงพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

5.1.1 *เจตคติในการกระทำผิดวินัยในเรือนจำด้านความคิด (Cognitive Component)* หมายถึง การรู้คิด ความเชื่อและความเข้าใจของผู้ต้องขังที่มีต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ โดยรับรู้ว่า การกระทำผิดวินัยในเรือนจำคืออะไร มีความรู้ในรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำว่าเป็นอย่างไร มีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดี หรือไม่ ถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ จะให้คุณหรือโทษอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถตัดสินใจได้ว่าตนจะการกระทำผิดวินัยในเรือนจำหรือไม่

5.1.2 *เจตคติในการกระทำผิดวินัยในเรือนจำด้านความรู้สึก (Affective component)* หมายถึง การแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ต้องขัง ที่มีต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำว่าตนรู้สึกชอบหรือไม่ชอบพอใจหรือไม่พอใจในการกระทำผิดวินัยในเรือนจำมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้ต้องขังได้เคยรับรู้หรือมีประสบการณ์มาก่อน และเป็นผลมาจากการประเมินค่าของการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ

5.1.3 *เจตคติในการกระทำผิดวินัยในเรือนจำด้านพฤติกรรม (Behavioral component)* หมายถึง ความพร้อมที่จะกระทำผิดวินัยในเรือนจำ แนวโน้มที่ผู้ต้องขังจะกระทำผิดวินัยในเรือนจำโดยสอดคล้องกับการรู้คิด การประเมินค่า และความรู้สึกต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ

5.2 *โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม* หมายถึง โปรแกรมการให้การปรึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง นำไปสู่การลดพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ โดยการบูรณาการเทคนิคตามทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง และทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบแบบภวนิยม โดยแบ่งขั้นตอนในการให้การปรึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ ดำเนินการให้การปรึกษาจำนวนทั้งหมด 8 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เป็นแนวทางแก่เจ้าหน้าที่เรือนจำในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย

6.2 ได้ค้นวัตกรรมทางการแนะแนวและการศึกษาเชิงจิตวิทยา ได้แก่ โปรแกรมการให้การปรึกษาเป็นกลุ่มแบบ และแบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง

6.3 สามารถนำโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพฤตินิสัยด้านอื่นๆ ของผู้ต้องขัง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการให้การปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อเจตคติในการกระทำคามผิดวินัยของผู้ต้องขัง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นหลักในการวางกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการกระทำคามผิดวินัย
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจำคุก
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจำคุกในประเทศไทย
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ต้องขัง
 - 1.4 วัฒนธรรมเรือนจำ
 - 1.5 กฎของผู้ต้องขังหรือกฏคุก
 - 1.6 บทลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ
 - 2.1 ความหมายของเจตคติ
 - 2.2 องค์ประกอบของเจตคติ
 - 2.3 หน้าที่และความสำคัญของเจตคติ
 - 2.4 ที่มาของเจตคติ
 - 2.5 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ
 - 2.6 การวัดเจตคติ
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 3.1 ความหมายของการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม
 - 3.2 วัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม
 - 3.3 ประโยชน์ของการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม
 - 3.4 ขั้นตอนในการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม

- 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม
- 4. แนวคิด ทฤษฎี และแนวปฏิบัติที่ใช้ในการให้การปรึกษา
 - 4.1 การให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม
 - 4.2 การให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์
 - 4.3 การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง
 - 4.4 การให้การปรึกษาแบบกวนิยม

1. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติในการกระทำความผิดวินัย

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจำคุก (Imprisonment)

การลงโทษผู้กระทำความผิดในสมัยโบราณ ส่วนใหญ่จะเน้นการลงโทษต่อเนื้อตัว จนกระทั่งในศตวรรษที่ 13 จึงเริ่มมีการใช้โทษจำคุกขึ้น เริ่มต้นด้วยตะราง (Jail) สำหรับควบคุมผู้ที่อยู่ระหว่างไต่สวนหรือพิจารณาคดี ต่อมาในปี ค.ศ.1552 ได้มีการก่อตั้งโรงคัดสันดาน (Houses of Correction) ขึ้นในประเทศอังกฤษ (ประเสริฐ เมฆมณี, 2522, น. 17-18, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 25) และต่อมาก็ได้มีการจัดตั้งอย่างแพร่หลายตามประเทศต่างๆ ในยุโรป จนกระทั่งศตวรรษที่ 17 คุกและโรงคัดสันดาน กลายสภาพเป็นสถานที่สำหรับคุมขังนักโทษที่มีโทษเบา และต่อมาได้พัฒนาใช้เป็นที่ควบคุมเพื่ออบรมฝึกวิชาชีพ ซึ่งเป็นบ่อเกิดของเรือนจำและทัณฑสถานในปัจจุบัน

รูปแบบของเรือนจำทั่วโลก แม้แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเอง ได้พัฒนามาจากการปฏิรูปเรือนจำในอังกฤษ ทำให้การลงโทษโดยวิธีจำคุก ได้รับความนิยมกันมาจนกระทั่งปัจจุบัน (นัทธี จิตสว่าง, ม.ป.ป., น. 39-40, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 25-26)

พัฒนาการในระยะต่อมา ได้มีการให้ความสำคัญกับ “อาชญากรรมและอาชญากร” มากขึ้น การลงโทษ” (punishment) ถูกนำมาใช้เพื่อให้ผู้กระทำผิดรับผิดชอบต่อกฎเกณฑ์ของรัฐและเพื่อขยับยั้งมิให้ผู้อื่นถือเป็นเยี่ยงอย่าง แต่ไม่ให้ความสำคัญกับการชดใช้เหยี่ยวาเหยื่อและให้ความสำคัญต่อชุมชนเท่าที่ควร เหยื่อส่วนใหญ่ถูกปล่อยให้อยอมรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมตามลำพัง ทำให้ผู้กระทำผิดต้องถูกคุมขังในสถานที่ที่เรียกว่า “คุก” อย่างต่อเนื่องและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ กลายเป็นภาระของสังคมที่ต้องจ่ายเงิน รัฐต้องใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลเพิ่มมากขึ้นทุกปี จนแทบจะทำให้สัดส่วนของงานสวัสดิการสังคมของประเทศไม่สมดุลกับการลงทุนในเชิงการพัฒนาประเทศหากจะเพิ่มวงเงินสวัสดิการให้เหมาะสมกับการจัดการปัญหาอาชญากรรมอย่างเต็มรูปแบบ (สำนักงานยุติธรรม, 2546, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 27)

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจำคุกในประเทศไทย

การลงโทษในสังคมไทยมีมาตั้งแต่โบราณ และปรากฏเป็นหลักฐานในกฎหมายตราสามดวง ซึ่งใช้คำตามแบบอย่างในสมัยกรุงศรีอยุธยาทั้งหมด คือ คุก ตะราง และเรือนจำ (วิวิทย์ จาตุปาริสุทธิ, 2540, น. 82-86, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 28-29) แม้ต่อมา จะมีการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมไทยครั้งใหญ่ เมื่อ พ. ศ. 2435 แต่การคุมขังนักโทษก็ยังคงปรากฏในสังคมไทยแม้จะมีการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น จนในสมัยรัชกาลที่ 6 มีการประกาศจัดตั้ง “กรมราชทัณฑ์” ขึ้นเมื่อปี พ. ศ. 2458 และการคุมขังผู้กระทำความผิดในปัจจุบันดำเนินการ อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ. ศ. 2479 ต่อมาได้มีการออกกฎ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้มีรูปแบบที่เป็นสากลมากยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ. ศ.2479 มาตรา 4 ได้บัญญัติไว้ว่า “เรือนจำ” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขังกับสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และให้ความหมายรวมถึงที่อื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนด และประกาศในราชกิจจานุเบกษาวางอาณาเขตไว้โดยชัดเจน (พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479)

จารุวรรณ รั้งสิมันตชาติ (2544, อ้างถึงใน เพ็ญพรรณษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 8) กล่าวโดยสรุปว่า เรือนจำและทัณฑสถานเป็นสถาบันป้องกันสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และการแก้ไขพฤติกรรมอาชญากรรม โดยปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล คำนึงถึงทางสังคม จึงเป็นองค์กรที่ต้องปฏิบัติการหลายด้านในเวลาเดียวกัน

ประเสริฐ เมฆมณี (2523, อ้างถึงใน เพ็ญพรรณษา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 8-10) ได้กล่าวถึงเรือนจำโดยสรุปว่า เป็นองค์กรที่มีภารกิจหลายด้านในเวลาเดียวกัน ดังนี้

1. เป็นกลไกหนึ่งของระบบอาญายุติธรรม มีหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะเป็นกลไกลำดับสุดท้ายแห่งกระบวนการยุติธรรม ที่ประกอบด้วย ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ มีหน้าที่หลัก คือ นำตัวผู้กระทำความผิดที่ศาลพิจารณามาคุมขังไว้
2. เป็นสถาบันแก้ไขผู้กระทำความผิด โดยหน้าที่สำคัญของเรือนจำและทัณฑสถานในปัจจุบัน คือ การลงโทษเพื่อมุ่งไปสู่การแก้ไขปรุงแต่งจิตใจผู้กระทำความผิด
3. เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความมั่นคงแห่งชาติ เนื่องจากหน้าที่หลักของเรือนจำและทัณฑสถาน คือ การใช้มาตรการลงโทษเพื่อดำรงไว้ซึ่งความผาสุกและความปลอดภัยแก่ชุมชน การควบคุมผู้กระทำความผิด จึงเป็นมาตรการจำเป็นที่ต้องมีไว้เพื่อยับยั้งอาชญากร กระตุ้นเตือนมิให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง (Deterrence) และเป็นการตัดโอกาสช่องทางมิให้ผู้กระทำความผิดไปก่อความเดือดร้อนแก่สังคมได้ชั่วระยะหนึ่ง (Incapacitation) นอกจากนี้ยังเป็นการทอนโอกาสหรือ

การกระทำอื่นใดจากผู้เสียหาย ที่จะแก้แค้นด้วยการก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่ผู้กระทำผิด ด้วยการโต้ตอบให้สาสม (Retribution) กับผลกรรมที่ผู้กระทำผิดได้ก่อขึ้นด้วย

4. เป็นหน่วยงานเกื้อกูลสวัสดิการสังคม ทั้งนี้ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดนอกจากจะเน้นหนักในด้านความยุติธรรมและหลักมนุษยธรรมแล้ว ยังจำเป็นต้องใช้กระบวนการทางสังคม สงเคราะห์ที่เป็นปัจจัยช่วยให้การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาทิ การสร้างแรงจูงใจในการฝึกฝนอาชีพหรือศึกษาอบรมและการใช้ปัจจัยชุมชนในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ประกอบด้วย การควบคุมสอดส่องดูแลผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ การจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์ผู้กระทำผิด การประสานงานขอความร่วมมือจากประชาชน สถาบันสังคมสงเคราะห์ อื่นๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาส่วนตัวสังคมและสังคมของผู้กระทำผิด ทั้งนี้ โดยมุ่งให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสช่วยตนเองได้อย่างแท้จริง

นัทธี จิตสว่าง (2541, อ้างถึงใน เพ็ญพรธมา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 10) ได้กล่าวว่า งานเรือนจำก็คือการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยโดยการควบคุมผู้ต้องขังไว้ตามคำพิพากษาของศาล เพื่อให้การอบรม ฟื้นฟูและแก้ไขให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวให้เข้ากับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของ สังคมภายนอกได้ ดังนั้นเรือนจำต่างๆ จึงมีการจัดให้มีการฝึกวิชาชีพ การจัดการศึกษา การอบรม ทางศีลธรรม ตลอดจนการจัดสวัสดิการและบริการทางสังคมสงเคราะห์อีกหลายประการเพื่อช่วยให้การแก้ไขอบรมให้ผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคมโดยไม่กระทำความผิดขึ้นอีก

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้ต้องขัง

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 มาตรา 4 (2) ให้คำจำกัดความถึงผู้ต้องขังว่า หมายความว่า รวมตลอดถึงนักโทษเด็ดขาด คนต้องขังและคนฝาก

นักโทษเด็ดขาด หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมาย

คนต้องขัง หมายความว่า บุคคลที่ถูกฝากขังไว้ตามหมายขัง

คนฝาก หมายความว่า บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา

แกรแฮม ไชคีส (Gresham Sykes, 1958, อ้างถึงใน เพ็ญพรธมา ปกาสิทธิ์, 2553, น. 13-15) กล่าวโดยสรุปว่า การควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำ จะทำให้เกิดความกดดันต่อผู้ถูกคุมขังเป็นอย่างมาก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ จนเกิดเป็นความเจ็บปวดจากการถูกจองจำ (Pain of Prisonment) และความเจ็บปวดนี้ เป็นสาเหตุนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การแสดงออกเพื่อลดความเจ็บปวด ซึ่งมีผลการวิจัยว่า การจองจำก่อให้เกิดความเจ็บปวด 5 ประการ ได้แก่

1. การถูกจำกัดด้านเสรีภาพ

การสูญเสียเสรีภาพเป็นสภาพความกดดันการประแรก ที่ผู้ต้องขังต้องเผชิญเมื่อผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำ โดยผู้ต้องขังจะถูกจำกัดให้อยู่แต่ในเรือนจำ ไม่สามารถที่จะไปไหนมาไหนได้ตามใจชอบ ถูกตัดขาดจากครอบครัวและญาติมิตร

นอกจากนี้ การถูกจองจำเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการถูกปฏิเสธจากสังคม ผู้ต้องขังจะถูกปฏิเสธจากสังคมภายนอกและถูกตีตราว่าเป็นนักโทษนับตั้งแต่ที่เข้ามาอยู่ในเรือนจำ จะต้องตัดผมสั้น แต่งชุดนักโทษ มีเลขหมายประจำตัวและทำความเคารพเจ้าพนักงาน ทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกว่าคุณนั้นสูญเสียสถานภาพของสมาชิกในสังคมและสถานภาพของคนธรรมดาไป สภาพดังกล่าวเป็นผลมาจากการถูกจำกัดด้านเสรีภาพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของความเป็นมนุษย์และเป็นผลให้ผู้ต้องขังได้รับความกดดันอย่างมาก

2. การถูกจำกัดด้านเครื่องอุปโภค บริโภคและบริการ

แม้ผู้ต้องขังจะต้องได้รับความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่หลับนอน แต่ก็ถูกจำกัดสิทธิในการที่จะ “เลือก” ผู้ต้องขังไม่มีสิทธิที่จะดื่มสุรา หรือ สูบบุหรี่ตามใจชอบ ไม่มีที่พักผ่อนเป็นส่วนตัว ไม่มีเครื่องใช้อุปกรณ์เป็นของตนเอง ไม่มีแม้กระทั่ง “เวลา” ส่วนตัวที่จะเลือกทำในสิ่งที่เขาชอบ เหมือนดังเช่นที่พวกเขาเคยมีเมื่ออยู่นอกเรือนจำ การถูกจำกัดในการรับบริการและเลือกอุปโภคเช่นนี้ ทำให้ผู้ต้องขังมองว่าเป็นผู้สูญเสีย โดยเฉพาะการสูญเสียสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคลทั่วไป ในขณะที่สิ่งที่มีอยู่ในตัวเขาคือ “แรงงาน” กลับถูกรัฐนำไปใช้ภายใต้ชื่อที่เรียกว่า “การฟื้นฟูแก้ไขผิดวิชาวาชีพ” สภาพดังกล่าวนี้จึงเป็นความกดดันและเจ็บปวดอีกประการหนึ่งที่ผู้ต้องขังได้รับ

3. การถูกจำกัดด้านความสัมพันธ์ทางเพศ

ผู้ต้องขังถูกตัดขาดจากเพศตรงข้าม โดยเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์และการคบหากับเพศตรงข้าม จึงทำให้เกิดความกดดัน ซึ่งไม่ใช่จากการขาดการตอบสนองความต้องการทางเพศเท่านั้น แต่เป็นทางด้านจิตใจจากการที่ต้องอยู่ร่วมกับเพศเดียวกันเป็นเวลานาน ทำให้ผู้ต้องขังเกิดความวิตกกังวลว่า ความเป็นชายของเขากำลังถูกคุกคาม บางคนหันเหไปสู่ความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศ หรือถูกข่มขืนโดยชายด้วยกันก็ตาม

4. การถูกจำกัดด้านอิสรภาพ

ผู้ต้องขังต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และคำสั่งของเจ้าพนักงานที่คอยควบคุมความเคลื่อนไหวของพวกเขายู่ตลอดเวลา ตรวจตราเฝ้าดูทุกฝีก้าว การตรวจจดหมาย การกำหนดเวลากิน เวลานอนเป็นเวลา ทำให้รู้สึกถูกจำกัดอิสรภาพ แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความกดดันมากกว่านั้น ก็คือ การที่กฎเกณฑ์หรือระเบียบในหลายๆ เรื่องไม่มีเหตุผล หากอธิบายไม่ได้ และเจ้าหน้าที่มักจะปฏิเสธที่จะอธิบาย และคำตอบที่ผู้ต้องขังจะได้รับคือ “มันเป็นกฎของเรือนจำ”

ผู้ต้องขังไม่ทราบว่าจะทำไมจึงหมายถึงล่าช้า ทำไมจึงไม่ได้รับสิ่งของที่ส่งมา และทำไมจึงต้องมีกฎเกณฑ์เรื่องนั้นเรื่องนี้ ผลก็คือ ผู้ต้องขังจะเกิดความรู้สึกว่า ตัวเขาถูกจำกัดทุกสิ่งทุกอย่างและทำให้เกิดความรู้สึกสิ้นหวัง อ่อนแอ และช่วยตัวเองไม่ได้ นับเป็นความกดดันทางจิตใจที่เจ็บปวดทรมานมากกว่าความกดดันทางร่างกาย

5. การถูกจำกัดด้านความปลอดภัย

การที่ผู้ต้องขังอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังอื่นๆ ซึ่งแต่ละคนมีประวัติอาชญากรร้ายๆ มาทั้งสิ้น ทำให้เกิดความวิตกว่า ตนอาจถูกกลั่นแกล้ง ลักขโมย ทำร้าย ฆาตกรรม หรือข่มขืนได้สักวันหนึ่ง พวกเขาเริ่มรู้สึกว่าในวันหนึ่งข้างหน้าพวกเขาจะถูก “ทดสอบ” จากพวกเจ้าถิ่นหรือคนเก่ากว่า ในบรรยากาศของการแข่งขันกันเป็นเจ้าในเรือนจำผู้ชนะจะใช้กำลังข่มขู่ผู้แพ้หรือผู้อ่อนแอ ในขณะที่การดูแลของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง จึงทำให้ผู้ต้องขังเกิดความวิตกกังวลว่าสักวันหนึ่ง เขาจะต้องประสบกับการทำร้าย ผู้ต้องขังจึงรู้สึกว่า พวกเขาสูญเสียหลักประกันด้านความปลอดภัยในทุกด้าน

1.4 วัฒนธรรมเรือนจำ

วัฒนธรรมของเรือนจำ มีส่วนสำคัญต่อการกระทำความผิดของผู้ต้องขัง ซึ่ง โดแนลด์ เคลมเมอร์ (Donald Clemmer, 1958, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 36-39) ได้ให้ความหมายวัฒนธรรมเรือนจำเอาไว้ว่า หมายถึง การจัดระเบียบทางสังคมในเรือนจำ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังด้วยกัน และระหว่างผู้ต้องขังกับเจ้าพนักงานของเรือนจำ วัฒนธรรมเหล่านี้ ประกอบด้วย ลักษณะนิสัย ระบบ พฤติกรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม วิถีประชา ข้อบัญญัติ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่างๆ แม้โดยแท้จริงแล้วไม่มีใครสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนว่า วัฒนธรรมเรือนจำคืออะไร เนื่องจากสังคมเรือนจำมีความซับซ้อนยุ่งยากภายในโดยเฉพาะ เมื่อได้พิจารณารวมถึงทัศนคติและความคิดเห็นต่างๆ มากมายหลายระดับที่อาจเกิดขึ้น

วัฒนธรรมของเรือนจำ ทำให้เกิดแนวความคิดที่อธิบายถึงการเรียนรู้และการขัดเกลา โดยวัฒนธรรมของเรือนจำ หรือ “Prisonization” ซึ่งเคลมเมอร์ได้อธิบายกระบวนการ Prisonization ว่าเป็นการรับเอาวิถีประชา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมทั่วไปของเรือนจำหรือทัณฑสถานเข้าไปในบุคลิกภาพและจิตสำนึก ซึ่งกระบวนการทั้งหลายจะเริ่มต้นนับแต่ผู้ต้องขังเข้ามาใหม่เรียนรู้สภาพของตนในฐานะนักโทษ เคลมเมอร์ ให้ข้อสังเกตว่า การเข้าร่วมอยู่ในสังคมเรือนจำช่วงระยะหนึ่ง ทำให้ผู้ต้องขังได้รับอิทธิพลจากการเข้าร่วมนั้นอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นการถูกอบรมบ่มเพาะหรือรับการปลูกฝังพฤติกรรมอาชญากรและเป็นเหตุให้ผู้ต้องขังเรียนรู้ในเรื่องแนวคิดของสังคมเรือนจำเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม (Criminalistic Ideology of Prison) Prisonization เป็นกระบวนการซึ่งหมายรวมถึงการที่บุคคลถูกผลักดันให้รับเอาบทบาทและการเป็น

นักโทษเข้าเป็นบาทที่สอง ซึ่งเป็นบทบาทที่ต้องเปลี่ยนแปลงความเคยชินในการหลับนอนพักผ่อน การแต่งตัว การกินอยู่และการทำงาน ต้องยอมรับการถูกลดสถานะของตนเอง ต้องปรับตัวเข้ากับ ภาษาใหม่และต้องเรียนรู้ถึงการพึ่งพากันและกัน ในสิ่งที่เป็นความพึงพอใจซึ่งหาได้ยากยิ่งใน เรือนจำหรือทัณฑสถาน รวมตลอดถึงอาหาร การมอบหมายงาน การรอดพ้นจากการถูกลอบทำร้าย และสิทธิพิเศษ

ผู้ต้องขังเข้าใหม่ต่างรับรู้เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ในขณะที่เขาผ่านกระบวนการเข้าสู่ เรือนจำ กฎระเบียบข้อบังคับและระเบียบของการควบคุมได้ถูกกำหนดเพื่อลดความสามารถของ ผู้ต้องขังในการควบคุมสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ไม่มีการอนุญาตสำหรับความเป็นส่วนตัวแม้แต่ห้อง ขับถ่ายก็มีสภาพเป็นห้องรวมและเป็นแบบกลางแจ้ง การอาบน้ำก็ต้องอยู่ภายใต้การควบคุม ข้อพิจารณาและการตัดสินใจทุกเรื่องเป็นของผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหารงาน เพื่อหลีกเลี่ยง การถูกแทรกแซงหรือติดต่อจากโลกภายนอก การเยี่ยมเขียนจะต้องได้รับการตรวจสอบอย่าง ระมัดระวัง ผู้เข้าเยี่ยมจะได้รับการอนุญาตเพียงการสนทนากัน แต่ไม่อนุญาตการติดต่อแบบถึงเนื้อ ถึงตัว การค้นตัวผู้ต้องขังอย่างละเอียดทุกซอกทุกมุมของร่างกายจะถูกนำมาใช้ หากผู้ต้องขัง มีการติดต่อตัวต่อตัวกับผู้อื่น ทุกสิ่งทุกอย่างจะถูกควบคุมอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในเรือนจำที่มี ความมั่นคงสูงซึ่งจะมีการตรวจตราควบคุมระวางระไวผู้ต้องขังทุกฝีก้าว ความต้องการของผู้ต้องขัง จะถูกจัดให้ตามความเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ

ปรากฏการณ์ของ Prisonization จะเกิดขึ้นทุกเรือนจำ ไม่ว่าจะเป็นเรือนจำที่มีอายุ ยืนนานเป็นสิบเป็นร้อยปีหรือเป็นเรือนจำสร้างใหม่ เป็นเพียงความแตกต่างด้านการก่อสร้างเท่านั้น แต่พื้นฐานปรัชญาการดำเนินงานไม่มีความแตกต่างกัน แม้ว่าการ Prisonization มักจะถ่ายทอดโดย ผู้ต้องขังรุ่นเก่า แต่ในเรือนจำซึ่งคุมขังผู้กระทำความผิดครั้งแรกนั้น กระบวนการ Prisonization ก็ จะเกิดขึ้นแทนทันทีที่ผู้ต้องขังเผชิญกับความเจ็บปวด จากการถูกจองจำ นั่นคือการถูกจำกัดบทบาท ทางสังคม การถูกจำกัดในเรื่องเพศ ในเรื่องปัจจัย 4 และการถูกบังคับให้อยู่ใกล้ชิดสนิทสนมกับ พวกที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่นๆ

ทุกคนที่เข้ามาสู่สถานกักขังจะได้รับการ Prisonization ในระดับหนึ่งจากการอยู่ รวมกันเป็นกลุ่มในสถานที่เดียวกัน แม้ว่าแต่ละคนจะมาจากที่ต่างๆแต่ภายในเรือนจำพวกเขาจะได้ พบกับทุกสิ่งทุกอย่างที่เหมือนกัน พวกเขาได้รับการแบ่งปันความทรงจำ ความรู้สึกร่วมกัน ได้รับ อิทธิพลของวัฒนธรรมในเรือนจำด้วยกัน พูดภาษาเดียวกันและได้รับการตราหน้าจากสังคมเดียวกัน การใช้ชีวิตร่วมกันในเรือนจำก่อให้เกิดการเลียนแบบและการผสมกลมกลืน ซึ่งการผสมผสานนี้ เกิดขึ้นอย่างช้าๆ ค่อยเป็นค่อยไปโดยไม่รู้ตัว โดยมีรูปแบบวัฒนธรรมของสังคมเรือนจำเป็นสิ่งหล่อ หลอมบุคคลลักษณะผู้ต้องขัง ในโลกของเรือนจำผู้ต้องขังจะได้เรียนรู้ปรากฏการณ์ใหม่ๆ รู้วิธีเล่น

การพนันและการใช้เทคนิคเล่ห์เหลี่ยมในการเล่น บางคนเรียนรู้เป็นครั้งแรกชีวิตถึงพฤติกรรม ผิดปกติทางเพศ หลายคนได้เรียนรู้จะไม่วางใจและเป็นศัตรูกับเจ้าพนักงาน ผู้ต้องขังเรียนรู้เพื่อที่จะ “ฉลาดขึ้น” เพื่อเอาตัวรอดจากสถานการณ์ภายในเรือนจำและเพื่อให้พวกเขาได้รับสิ่งที่เขาพึงพอใจ ที่สุด ยังมีปัจจัยประกอบอื่นๆที่ เคลมเมอร์ รวมเรียกว่า Universal Factors ซึ่งทั้งหมดเป็นสิ่งที่มียุทธวิธีต่อการเกิด Prisonization

ผู้ต้องขังแต่ละคนจะมีการรับรู้และการถูกหล่อหลอมจากวัฒนธรรมเรือนจำใน ระดับแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะส่วนตัวของผู้ต้องขังเอง เช่น การไวต่อการรับรู้บุคลิกภาพ เฉพาะตัวและอื่นๆ ลักษณะสัมพันธภาพที่ผู้ต้องขังมีต่อบุคคลภายนอก ซึ่ง เคลมเมอร์ พบว่า ผู้ต้องขังที่ถูกตัดขาดจากสังคมภายนอก เช่น ไร้ญาติ จะมีปริมาณการเกิด Prisonization ได้มากกว่า ผู้ต้องขังซึ่งยังคนได้รับติดต่อและดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอจากญาติพี่น้องภายนอกเรือนจำ ลักษณะของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มต่างๆภายในเรือนจำและความถี่ของการเข้าร่วมนั้น สภาพแวดล้อมของการถูกคุมขัง เช่น โอกาสที่ผู้ต้องขังนั้นถูกคุมขังในห้องขังลักษณะใดหรือมี เพื่อนร่วมห้องประเภทใด และระดับมากน้อยของการยอมรับในกฎเกณฑ์และข้อบังคับของสังคม เรือนจำ นอกจากนั้นองค์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ อายุของผู้ต้องขัง ประเภทของอาชญากรรม เชื้อชาติ ของเผ่าพันธุ์สภาพภูมิภาคนั้นๆและสิ่งสำคัญที่สุดคือระยะเวลาที่ผู้ต้องขังนั้นถูกคุมขังอยู่ภายใน เรือนจำต่างๆมีอิทธิพลต่อการเกิด Prisonization เช่นกัน เคลมเมอร์ เชื่อว่าการที่ผู้ต้องขังใช้ชีวิตใน เรือนจำเป็นเวลานาน จะทำให้ผู้ต้องขังได้รับอิทธิพลของการ Prisonization โดยทำให้ได้รับการ ปลุกฝังลักษณะอาชญากร ความคิดต่อต้านสังคมและแนวคิดผิดๆในการก่ออาชญากรรมได้ มากกว่าผู้ที่ใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำระยะสั้นๆ

สแตนตัน วิลเลอร์ (Stanton Wheeler, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 39-40) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเกิด Prisonization และพบข้อสนับสนุนแนวคิดของเคลมเมอร์ว่าระดับ การเกิด Prisonization ขึ้นในเรือนจำนั้นมีลักษณะรูปตัว U (U-Shape Curve) กล่าวคือ ผู้ต้องขังจะมี ปริมาณการถูก Prisonized ได้น้อยในช่วงระยะแรกและระยะสุดท้ายของการจำคุก และจะได้รับมาก ขึ้นในช่วงกลาง เนื่องจากการ Prisonization จะค่อยๆเพิ่มสูงขึ้นตามระยะเวลาของการจำคุกและจะ ลดลงเมื่อใกล้พ้นโทษเพราะผู้ต้องขังจะหันไปให้ความสนใจกับกลุ่มภายนอกเรือนจำ ซึ่งอาจได้แก่ สมาชิกในครอบครัว เพื่อน พร้อมกับเตรียมตัวเพื่อที่จะกลับเข้าสู่สังคมเดิม

นักวิจัยบางท่านได้ให้ข้อสังเกตว่าการจำคุกระยะสั้นมีแนวโน้มที่จะหยุดชะงัก อิทธิพลของวัฒนธรรมเรือนจำลงได้เนื่องจากผู้ต้องขังจะให้ความสนใจต่อการเตรียมตัวกลับสู่ สังคมเดิมของโลกภายนอก ในขณะที่เขาใกล้พ้นโทษ ดังนั้นระยะเวลาสั้นและความแน่นอนของการ จำคุก สามารถช่วยลดผลทางลบของการ Prisonization ลงได้ ผู้ต้องขังจะเพิ่มปริมาณของ

การรับวัฒนธรรมของเรือนจำตามระยะเวลาที่พวกเขาใช้ชีวิตภายในเรือนจำ สรุปได้ว่า การจำคุกทำให้ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาลักษณะผู้ร้ายและมีความเกี่ยวพันกันอย่างมาก ระหว่างระยะเวลาของการคุมขังกับความเป็นอาชญากร

วัฒนธรรมของผู้ต้องขัง เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการปรับตัวของผู้ต้องขังเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่และเพื่อนสมาชิก การที่บุคคลจำนวนมากที่มีความหลากหลายแตกต่างกันต้องถูกนำมาจำกัดอิสรภาพอยู่ภายในสถานที่เดียวกัน ภายในสภาพแวดล้อมเดียวกันเป็นเวลานานย่อมทำให้เกิดแบบแผนพฤติกรรม ความคิด และค่านิยมที่เป็นกลาง และได้รับการยอมรับเพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน การอธิบายเพื่อความเข้าใจระบบการอยู่ร่วมกันของผู้ต้องขัง ไม่สามารถใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมาเป็นคำตอบได้อย่างชัดเจนตรงตัว เนื่องจากมีความไม่แน่นอนขององค์ประกอบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมในเรือนจำในสถานะที่แตกต่างกันของผู้ต้องขังแต่ละคน และวัฒนธรรมย่อยของแต่ละกลุ่มที่บัญญัติขึ้น

ด้วยลักษณะความชัดเจนแน่นอนและมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ทำให้การพิจารณาศึกษาของผู้ต้องขังไม่อาจพิจารณาในลักษณะสังคมคงที่ได้ การให้ความสนใจนับแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการซึ่งเริ่มขึ้นทันทีที่ผู้ต้องขังเข้าเป็นสมาชิกของสังคมเรือนจำจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันในสังคมทั่วไป มนุษย์จะได้รับการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เพื่อรับรู้แบบแผน กฎระเบียบและบรรทัดฐาน ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ของประเพณีปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งมีผลสังคมเกิดความสงบเรียบร้อยและเป็นระเบียบในสังคมเรือนจำก็เช่นกัน ผู้ต้องขังจะได้รับการขัดเกลาหล่อหลอมให้มีแบบแผนความประพฤติ ความคิด ทศนคติ และค่านิยมตามรูปแบบที่ได้รับการยอมรับและยึดถือเป็นทางปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็น “วัฒนธรรม” โดยการขัดเกลาของเรือนจำที่ เคลมเมอร์ เรียกว่า Prisonization นั่นเอง

ผู้ต้องขังเข้าใหม่จะเริ่มถูกซึมซับโดยวัฒนธรรมของเรือนจำที่ละน้อย นับแต่นาทีแรกจนในที่สุดก็จะกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเรือนจำโดยไม่รู้ตัว การเรียนรู้และรับเอาวัฒนธรรมของเรือนจำเข้าเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การถูกส่งเข้าอยู่ในเรือนจำเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องขังอย่างสิ้นเชิงโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นความเปลี่ยนแปลงของสถานที่กินอยู่ หลับนอน การแต่งกาย อาหารการกิน สังคม เพื่อน และแม้แต่เวลาที่เป็นของตัวเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันไปจากภายนอกทุกประการ ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมดังกล่าว ประกอบด้วยสิ่งใหม่ๆ ที่ผู้ต้องขังได้เรียนรู้จากสังคมในเรือนจำมีผลกระทบต่อทั้งร่างกายและจิตใจเกิดเป็น “ความเจ็บปวดจากการถูกจองจำ” และมีอิทธิพลที่ทำให้ผู้ต้องขังปรับตัว และเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมที่เคยชิน ไปสู่แนวทางใหม่ของเรือนจำ เพื่อลดหรือบรรเทาผลของความเจ็บปวดดังกล่าวอันเป็นสาเหตุให้ผู้ต้องขังสามารถอดทนต่อชีวิตในเรือนจำได้ การปรับตัว

และเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังจะสร้างกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันมีการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมประการ เช่น ทัศนคติต่อต้านสังคม ต่อต้านเจ้าพนักงานหรือทัศนคติในการก่ออาชญากรรม แม้แต่การกำหนดหรือสร้างรูปแบบของภาษาและการติดต่อสื่อสารเฉพาะที่บุคคลภายนอกสังคมไม่เข้าใจ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมที่ผู้ต้องขังสร้างขึ้น

วัฒนธรรมของผู้ต้องขังไม่ได้เป็นผลที่เกิดจากความกดดันของสภาพการถูกคุมขังเพียงอย่างเดียว เออร์วิน กัมเบรสซี พบว่า การที่ผู้ต้องขังเข้ามาเผชิญกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมรูปแบบเรือนจำ ทำให้ผู้ต้องขังนำความรู้และประสบการณ์ที่เคยชินจากภายนอกเรือนจำเข้ามาปรับใช้กับสถานการณ์ในเรือนจำ ผู้ต้องขังจะเลือกยึดถือแบบแผนพฤติกรรมใดขึ้นอยู่กับแนวคิดในเรือนจำ และแนวคิดทางการดำเนินชีวิต ความคิด ทัศนคติ และค่านิยมเดิมที่มีมาก่อนผู้ต้องขัง วัฒนธรรมของผู้ต้องขังจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงแผนพฤติกรรมและบุคลิกลักษณะโดยส่วนรวมของผู้ต้องขัง แต่การรับและเรียนรู้วัฒนธรรมในเรือนจำของผู้ต้องขังแต่ละคนจะมีปริมาณแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ผู้ต้องขังมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ต้องขังอื่นมากน้อยแค่ไหน ระยะเวลาการถูกคุมขังยาวนานเพียงใด สแตนตัน วิลเลอร์ ซึ่งให้เห็นว่า ผู้ต้องขังเข้าใหม่จะมีการถ่ายทอดค่านิยมและวัฒนธรรมที่เคยประพฤติปฏิบัติเข้าสู่เรือนจำซึ่งและกัน ในขณะที่อยู่ด้วยกันในศูนย์แรกรับและจะเพิ่มความโน้มเอียงเข้าหาวัฒนธรรมและกฎเกณฑ์ของเรือนจำมากขึ้น เมื่อผู้ต้องขังเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นมากขึ้น เช่น ผู้ต้องขังมีความรู้สึกจงรักภักดีต่อสังคมของพวกตนมากกว่าการบริหารเรือนจำเมื่ออยู่เรือนในจำนวนขึ้น (Louis P. Carney, 1985, อ้างถึงใน จารวรรณ กงยศ, 2551, น. 41)

ผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำด้วยค่านิยมที่แตกต่างกัน บางคนมีพื้นฐานค่านิยมที่พร้อมรับวัฒนธรรมในเรือนจำได้ตลอดเวลา บางคนมีค่านิยมในทางต่อต้าน แม้ว่าในทางปฏิบัติผู้ต้องขังพวกนี้ซึ่งมักจะ ได้แก่ ผู้ต้องขังประเภทฆ่าคนตายเพราะบันดาลโทสะ จะยินยอมปฏิบัติตามกฎและวัฒนธรรมของเรือนจำ แต่ก็เป็นการปฏิบัติเพียงเพื่อป้องกันตัวเองเท่านั้น โดยแท้จริงพวกนี้จะยึดมั่นอยู่ในค่านิยมของบุคคลทั่วไปที่ไม่เห็นดีเห็นงามกับการก่ออาชญากรรม อย่างไรก็ตาม การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจะเป็นส่วนของการเกิดวัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขัง ซึ่งวัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขังนี้จะเข้ามามีอิทธิพลและเป็นตัวควบคุมแบบแผนการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังทุกคน ทั้งนี้เพราะสังคมของผู้ต้องขังเป็นสังคมเดียวที่ผู้ต้องขังจะพึ่งได้ขณะอยู่ในเรือนจำ การจำคุกมิได้เป็นการจำกัดหรือตัดขาดความต้องการของผู้ต้องขังในเรื่องสถานะทางสังคม ในทางตรงกันข้ามผู้ต้องขังอาจจะมีความรู้สึกต้องการสนับสนุนทางสังคมจากกลุ่มบุคคลที่คล้ายคลึงกันมากกว่าปกติ เช่น ผู้ต้องขังจะให้ความสนใจกลุ่มเพื่อนด้วยกันมากกว่าที่จะสนใจว่าตนจะถูกปกครองอย่างไร ดังนั้น การที่ผู้ต้องขังรับเอาวัฒนธรรมของเรือนจำและวัฒนธรรมย่อยของผู้ต้องขังไป

ประพุดิปฏิบัติจึงเป็นไปด้วยความสมัครใจ อย่างไรก็ตาม ไชคีส พบว่า อาจจะมีผู้ต้องขังบางคนที รอดพ้นจากอิทธิพลของวัฒนธรรมของผู้ต้องขังไปได้ โดยไชคีสให้ฉายาผู้ต้องขังเหล่านี้ว่า “Real man” ซึ่งผู้ต้องขังประเภทนี้มักเป็นผู้ต้องขังที่รักษาเกียรติยศความเป็นตัวเอง มีความผูกพันที่ มั่นคงกับสังคมภายในเรือนจำและเป็นบุคคลที่สามารถทนต่อสภาพของการจำคุกได้ โดยไม่ ต้องการสถานะใดๆในเรือนจำ

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมในเรือนจำอีกประการหนึ่ง คือ การรวมกลุ่มและ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังซึ่งเกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของ ผู้ต้องขังด้วยกันเองและรวมตัวกันเป็นกลุ่มขึ้น การรวมกลุ่มจะทำให้ชีวิตในเรือนจำของผู้ต้องขัง เป็นสิ่งที่มีคุณค่าขึ้น เพราะผู้ต้องขังเป็นสมาชิกของกลุ่มจะได้รับการยอมรับจากกลุ่มและใช้กลุ่ม เป็นที่ระบายความคับข้องใจของตน ตลอดจนช่วยเป็นเครื่องป้องกันการถูกรังแกจากผู้ต้องขังหรือ กลุ่มอื่นๆ ซึ่งเคลมเมอร์ได้แบ่งกลุ่มของผู้ต้องขังออกเป็น 3 ประเภท คือ (พรรณเลขา พลอยสระศรี, 2546, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 42-43)

1. กลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มของผู้ต้องขังที่เรียนรู้ชีวิตในเรือนจำมานาน มีความเข้าใจ ชีวิตในเรือนจำดีและพร้อมที่จะรวมกลุ่มกับผู้ต้องขังอื่นๆ เมื่อกลุ่มของพวกนี้รวมกัน สมาชิกของ กลุ่มจะมีความผูกพันกันมาก เกิดความรู้สึก “เป็นพวกของเรา” ความขัดแย้งที่มีระหว่างสมาชิกใน กลุ่มจะมีไม่มากและไม่เป็นการขัดต่อความสัมพันธ์ของกลุ่ม

2. กลุ่มกึ่งปฐมภูมิ เป็นกลุ่มของผู้ต้องขังที่รวมกลุ่ม โดยจะไม่ผูกพันตัวเองกับกลุ่ม มากนัก อาจจะมีการใช้สิ่งของร่วมกันเพื่อบอกความลับในระดับหนึ่งแต่ไม่บอกทุกสิ่งทุกอย่างและ จะไม่คบคนกลุ่มเดียวแต่จะเป็นเพื่อนกับหลายๆกลุ่ม

3. พวกไม่สังกัดกลุ่ม คือ จะอยู่อย่างอิสระ พวกนี้มักจะได้แก่พวกที่ยังมี ความผูกพันกับครอบครัวเป็นอย่างดี ทำให้กลุ่มอ้างอิงของเขาภายนอกเรือนจำจำเป็นต้องควบคุม ความประพฤติของเขาในเรือนจำ พวกนี้ไม่อยากหลีกเลี่ยงปัญหาจึงไม่เข้ากลุ่มหรือแก๊งใด นอกจากนี้ พวกไม่มีกลุ่มยังอาจเป็นพวกที่ไม่มีกลุ่มโดยยอมรับ หรือเป็นพวกอ่อนแอ หนีโลก ไม่สามารถ ปรับตัวเองให้กับกลุ่มต่างๆ ได้ จึงแยกออกมาโดดเดี่ยวและมีความเย็นชาต่อการคบหาสมาคมกับ ผู้อื่น

การที่ผู้ต้องขังจำนวนมากมาอยู่ร่วมกัน โดยมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย ทัศนคติ ค่านิยม ความเป็นอยู่ มาถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำและอยู่ร่วมกันภายใต้บริบทเดียวกัน ย่อมจะก่อให้เกิดเป็นระบบสังคมและวัฒนธรรมอีกรูปแบบหนึ่งขึ้นมาภายในเรือนจำ ดังนั้น เพื่อให้ การดำเนินการแก้ไขผู้ต้องขังของเรือนจำสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เรือนจำเป็นทั้ง สถานทีควบคุมและแก้ไขผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำ

ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสังคมของผู้ต้องขัง เพื่อจะได้เข้าใจถึงรูปแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่เกิดขึ้น

1.5 กฎของผู้ต้องขังหรือกฏคุก

กฎของผู้ต้องขังหรือกฏคุกเป็นกฎที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมของผู้ต้องขังด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมในเรือนจำอย่างเด่นชัดประการหนึ่ง กฎของผู้ต้องขังเหล่านี้เป็นกฎเกณฑ์อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้ต้องขังได้พัฒนาขึ้นเพื่อบรรเทาความกดดันจากกฎเกณฑ์อย่างเป็นทางการของเจ้าหน้าที่เรือนจำ กฎของผู้ต้องขังเป็นสิ่งที่ผู้ต้องขังเรียนรู้ปากต่อปาก เพราะกฎเหล่านี้จะไม่มีกรประมวลไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่จะปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เช่นเดียวกับทัศนคติและค่านิยม โดยทั่วไปย่อมจะต้องมีผู้ละเมิดกฎของผู้ต้องขังก็มีการละเมิดโดยผู้ต้องขังเช่นกัน แม้จะมีการละเมิดจำนวนมากแต่การละเมิดเป็นไปแบบซ่อนเร้น

ไซคีส และ เมสซิงเจอร์ (อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 56-58) พบว่ากฎเกณฑ์ของผู้ต้องขังยึดถือในสังคมของพวกเขาเท่านั้น สามารถจำแนกได้ 5 ประเภทด้วยกัน

1. กฎที่ห้ามผู้ต้องขังเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือขัดผลประโยชน์ของผู้ต้องขังอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎของผู้ต้องขังที่ว่า ผู้ต้องขังจะต้องไม่ทรยศต่อผู้ต้องขังด้วยตนเอง โดยการนำเรื่องราวของผู้ต้องขังอื่นไปรายงานให้ผู้คุมทราบ ดังจะพบได้จากคำบอกกล่าวที่มักจะได้อินกันในหมู่ผู้ต้องขังคือ “อย่าปากมาก” หรือ “ซื่อสัตย์ต่อผู้ต้องขัง” โดยถือว่าผู้ต้องขังต้องพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับผู้คุมเพื่อช่วยพวกเดียวกัน

2. กฎที่ห้ามมิให้ผู้ต้องขังทะเลาะหรือมีปากเสียงกับผู้ต้องขังด้วยตนเอง

3. กฎที่ว่าผู้ต้องขังไม่ควรเอาเปรียบผู้ต้องขังอื่น โดยการใช้กำลังหลอกลวงหรือวิธีอื่นใด

4. กฎที่ชี้แนะให้ผู้ต้องขังเป็นตัวของตัวเองและไม่อ่อนแอ โดยตักเตือนให้ผู้ต้องขังอดทนต่อความกดดันและบีบคั้นจากสภาพแวดล้อม ผู้ต้องขังจะต้องสามารถที่จะ “ปรับตัวได้” กับสถานการณ์ทุกอย่างและจะต้องแสดงความกล้าหาญเมื่อถึงเวลาที่จะต้องเผชิญหน้า

5. กฎห้ามมิให้ผู้ต้องขังเคารพหรือยอมต่อผู้คุมหรือสังคมภายนอก เมื่อมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นกับผู้ต้องขัง ผู้คุมจะต้องผัดเสมอและจะต้องไม่ทำตัวเป็นคน “เย็น” หรือ “ว่าง่าย” ในทัศนะของผู้คุม

นัทธี จิตสว่าง (ม.ป.ป., น. 101, อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 43-44) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของเรือนจำ ก็คือ การป้องกันสังคมให้ปลอดภัยโดยการควบคุมผู้ต้องขังไว้ตามคำพิพากษาของศาล และจะต้องให้การอบรมฟื้นฟูและแก้ไขให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของสังคมภายนอกได้ ดังนั้น เรือนจำต่างๆ จึงได้จัดให้มีการศึกษาวิชาชีพ

การจัดการศึกษา การอบรมศีลธรรม ตลอดจนการจัดสวัสดิการและบริการทางสังคมสงเคราะห์อีกหลายประการ เพื่อช่วยให้การแก้ไขอบรมผู้ต้องขังกลับเข้าสู่สังคมโดยไม่กระทำผิดซ้ำอีก อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการแก้ไขอบรมมิได้ขึ้นอยู่กับดำเนินการของฝ่ายเรือนจำเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับฝ่ายผู้ต้องขังด้วย เพราะเรือนจำมิได้ประกอบด้วยการจัดแบ่งส่วนราชการของทางราชการหรือการจัดกิจกรรมต่างๆของทางฝ่ายเจ้าที่เท่านั้น แต่ยังมีผู้ต้องขังจำนวนเป็นร้อยเป็นพันมาอยู่รวมกันในสถานที่เดียวกัน กินด้วยกัน ทำงานด้วยกัน อาศัยอยู่ในสถานที่เดียวกันเป็นเวลานาน จนก่อให้เกิดระบบความสัมพันธ์ที่เรียกได้ว่าเป็น “สังคมย่อยๆ” ของผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไปจากสังคมภายนอก เพราะสังคมเรือนจำประกอบด้วยวัฒนธรรมและระบบค่านิยมของผู้ต้องขังดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำ ตลอดจนการกลับเข้าสู่สังคมของผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษ ทั้งนี้เพราะมีวัฒนธรรมและค่านิยมผู้ต้องขังในบางลักษณะที่ต่อต้านเจ้าหน้าที่เรือนจำ ในขณะที่การที่ผู้ต้องขังอยู่รวมกันนานๆ ให้มีการถ่ายทอดค่านิยมและแบบแผนความประพฤติที่ต่อต้านสังคมและนิสัย อาชญากรให้แก่กัน รวมตลอดถึงการทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเคยชินต่อสภาพในเรือนจำ ดังนั้น ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ต้องขังไปในทางที่สังคมปรารถนาได้น้อยมาก หากเจ้าหน้าที่ของเรือนจำไม่เข้าใจสภาพสังคมของผู้ต้องขัง ตลอดจนวัฒนธรรมและค่านิยมของเขาเหล่านั้น เพราะการดำเนินการในการอบรมแก้ไขและสงเคราะห์ผู้ต้องขังจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงและเหมาะสมกับผู้ต้องขังได้ ในทางตรงกันข้ามหากทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ของเรือนจำมีความเข้าใจถึงลักษณะและผลกระทบของสังคมผู้ต้องขังต่อการปรับตัวและใช้ชีวิตในเรือนจำก็จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนงานในการแก้ไขอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังได้

ในการศึกษาสังคมของผู้ต้องขังนั้น วิธีการที่ดีที่สุดก็คือการศึกษาถึงแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ค่านิยม และแบบแผนความประพฤติของผู้ต้องขังในเรือนจำของแต่ละประเทศได้เป็นอย่างดี

พฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละแบบแต่ละประเภทเป็นเรื่องที่น่าสนใจและสมควรที่จะมีการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะการกำหนดแบบพฤติกรรมของผู้ต้องขังแบบต่างๆ นั้นทำให้สามารถเปรียบเทียบพฤติกรรมประเภทต่างๆ และเข้าใจพฤติกรรมแต่ละประเภทดียิ่งขึ้น ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมหรือแก้ไขอบรมผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับผู้ต้องขังแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นักทัณฑวิทยาจึงนิยมที่จะใช้ “แบบแผนพฤติกรรม” มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภท

ของผู้ต้องขัง ทั้งนี้โดยพิจารณาจากวิถีชีวิต การปฏิบัติตนในเรือนจำ ความสัมพันธ์กันกับผู้ต้องขังอื่นและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนโลกทัศน์และค่านิยมของผู้ต้องขังแต่ละประเภท

นัทธี จิตสว่าง (ม.ป.ป., อ้างถึงใน จารุวรรณ คงยศ, 2551, น. 44-51) ได้แบ่งประเภทของผู้ต้องขังออกเป็น 11 ประเภทโดยยึดเอาแบบพฤติกรรมมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของผู้ต้องขัง ดังนี้

1. พวกเก๋าคูก คือ พวกที่อยู่คุกมานานจนเสมือนว่าคุกคือบ้าน ส่วนใหญ่จะมาจากผู้ต้องขังในคดีเกี่ยวกับการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ น้อ โกง ขกยอก และยาเสพติด พวกเก๋าคูกมีความชินชาต่อการจองจำในเรือนจำ เพราะจะวนเวียนเข้าออกในเรือนจำอยู่เสมอ จึงไม่ใส่ใจกับความผิดที่กระทำในเรือนจำ เพราะพวกนี้ชินชาต่อการถูกลงโทษแล้ว เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะไม่ชอบพวกนี้เพราะถือว่าเป็นพวกคือด่าน บางครั้งแกล้งโง่ บางครั้งแกล้งป่วย เพื่อไม่ต้องทำงาน แต่ชอบการก่อวิวาท จับกลุ่มนินทาเจ้าหน้าที่แสวงหาพรรคพวกที่มีคติคล้ายๆ กัน หรือเป็นพวกเก๋าคูกเหมือนกันรวมตัวกันทำผิดระเบียบของเรือนจำหรือชอบแสดงพฤติกรรมที่ผู้ต้องขังอื่นๆ ไม่กล้าทำเพื่อแสดงว่าตนนั้น “เก๋า” พวกเก๋าคูกจะพ้นโทษออกจากเรือนจำไปได้ไม่นานก็จะกลับเข้ามาอีก เพราะพวกเขา “โตในคุก” และ “คุกคือบ้านของเขา”

2. พวกขาใหญ่ หมายถึง ผู้ต้องขังที่มีเส้นใหญ่หรือมีความสนิทชิดชอบกับเจ้าหน้าที่หรือได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่ชั้นสูง ขาใหญ่มีหลายพวก พวกแรกเป็นพวกเด็กฝาก คือได้รับฝากส่งจากผู้ใหญ่หรือนักการเมืองให้ได้รับความสะดวกในเรือนจำหรือเป็นพวกที่เคยรู้จักกับเจ้าพนักงานมาก่อน พวกที่สองเป็นพวกที่มีเงิน เช่น พวกคดีเช็ค คดีแชร์ พวกนี้จะฝากตัวเองกับเจ้าหน้าที่โดยทำความรู้จักคุ้นเคยและให้ความสะดวกกับเจ้าหน้าที่ โดยการแลกเปลี่ยนกับความสะดวกของตนในเรือนจำ พวกสุดท้ายคือพวกผู้ต้องขังที่เจ้าหน้าที่คิดว่าเป็นคนของตนเพื่อใช้งาน เช่น ให้เป็นผู้ช่วยหรือเป็นสายหรือทำงานในหน่วยงานต่างๆแทนเจ้าหน้าที่ พวกสุดท้ายนี้ปกติจะเป็นผู้ที่ฉลาดและรู้จักประจบเจ้าหน้าที่โดยชอบแสดงผลงานของตนให้เห็นเพื่อประโยชน์ของตนในการได้อยู่สบาย

พวกขาใหญ่ส่วนใหญ่จะเป็นพวกผู้ต้องขังที่มีพื้นฐานการศึกษาดี เคยผ่านงานเป็นพนักงานของบริษัทเอกชนหรือไม่ก็เคยรับราชการมาก่อน หรืออาจเป็นนักธุรกิจ พวกขาใหญ่มักจะถือว่าการติดคุกเพราะพลาดพลั้งไปหรือถูกกลั่นแกล้ง ตนนั้นไม่ใช่ผู้ร้าย การอยู่ในคุกจึงเป็นการชั่วคราวและโดยเหตุที่ตนรู้จักกับคนใหญ่คนโต ดังนั้น ควรได้รับการคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ก็ควรให้ความสะดวกต่อพวกเขาบ้าง เพราะผู้ต้องขังที่มาติดคุกมีพื้นเพที่แตกต่างกัน เรือนจำควรใช้คนให้เหมาะสมกับงาน พื้นเพ และสติปัญญาของผู้ต้องขัง โดยทั่วไปพวกขาใหญ่ไม่กลัวคุกเพราะถือว่า

คนสามารถอยู่ได้ไม่ลำบากนัก อย่างไรก็ตาม พวกเขาใหญ่ก็ทำทุกวิถีทางที่ไม่ทำให้ตนเองต้องติดคุกเช่นกัน

โดยปกติพวกเขาใหญ่จะเป็นพวกที่ชอบคุยว่าตนได้รับความสะดวกหลายประการซึ่งเรียกว่าเป็นการผ่อนปรนมากกว่าผู้ต้องขังคนอื่น เช่น กินอาหารที่หลังหรือขึ้นเรือนนอนที่หลัง อาจถูกตัดเป็นขอลอยไม่ต้องทำงานหรือละเลยที่จะปฏิบัติตามกฎของเรือนจำ พวกนี้คิดว่าตนมีเส้นใหญ่จึงไม่เกรงกลัวเจ้าหน้าที่และทำความหนักใจให้กับเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อย ทำให้เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยมักไม่ชอบพวกเขาใหญ่ เพราะเห็นว่าพวกเขาใหญ่ประจบเก่ง หลีกเลียงงาน ชอบสบาย ชอบสร้างอิทธิพลเหนือผู้ต้องขังคนอื่น ๆ โดยอ้างเจ้าพนักงาน ตีสันทเจ้าหน้าที่ในระยะแรกแล้วใช้เป็นเครื่องมือในระยะหลัง พวกผู้ต้องขังเองส่วนใหญ่ก็ไม่ชอบพวกเขาใหญ่ ชอบเบ่ง ข่มขู่ตน อย่างไรก็ตาม พวกเขาใหญ่มักจะดูเหมือนมีอิทธิพลในทางแสวงหากิจกรรมที่ผิดกฎหมายในเรือนจำเหมือน “พวกอิทธิพล” พวกเขาใหญ่เพียงแต่ต้องการความสบายส่วนตนเท่านั้น โดยปกติในเรือนจำหนึ่งๆจะมีพวกเขาใหญ่ไม่มาก แต่ก็เป็นที่จุดเด่นซึ่งผู้ต้องขังทั้งหลายจะทราบกันดีว่าใครอยู่ในจำพวกนี้บ้าง พวกเขาใหญ่จะอยู่ในเรือนจำแบบฆ่าเวลาให้หมดไปวันๆจนกว่าจะถึงวันออก

3. พวกเบาปัญญา พวกนี้จะเป็นผู้ต้องขังที่โง่เขลาเบาปัญญา ซึ่งจะดูได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกและเป็นที่ยอมรับกันในเรือนจำ ส่วนใหญ่เป็นพวกยากจนและไม่ได้รับการศึกษามาก่อน อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้หรือมีการศึกษาน้อย ปัญญาที่เบา ส่วนใหญ่เข้ามาในคดีโทษไม่สูง มักจะถูกผู้ต้องขังคนอื่นหลอกหรือตกเป็นเครื่องมือของผู้ต้องขังอื่นๆ เสมอๆ โดยเฉพาะพวกหัวหมอ พวกอิทธิพล และพวกเขาใหญ่ เพราะพวกนี้ใช้ง่าย ทำทุกอย่างโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อย่างไรก็ตามในการทำงานให้กับเรือนจำ พวกนี้ขยันมากแม้ส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ใช้แรงมากกว่าใช้ฝีมือ จนเป็นที่พอใจของเจ้าหน้าที่ ปกติเจ้าหน้าที่จะให้ความสงสารพวกนี้เพราะไม่มีปัญหาในการปกครองและมักจะถูกผู้ต้องขังอื่นหลอก เพราะหูเบา ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง ชอบมีนายหรือลูกพี่ อย่างไรก็ตาม ถ้าพวกนี้ตกไปอยู่ในอิทธิพลของผู้ต้องขังอื่นๆ ก็จะเป็นภัยต่อเรือนจำเช่นกัน พวกเบาปัญญาจะอยู่ในเรือนจำแบบเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการฝึกวิชาชีพและการศึกษาผู้ใหญ่ของเรือนจำ แต่บางส่วนก็อยู่แบบฆ่าเวลา

4. พวกเพี้ยน หมายถึง ผู้ต้องขังที่มีจิตใจไม่สมประกอบ เช่น เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท โดยมักจะแสดงพฤติกรรมที่เพี้ยนๆ ออกมาให้ผู้ต้องขังอื่นๆ และเจ้าหน้าที่เห็นอยู่เสมอ และในบรรดาผู้ต้องขังด้วยกันเองหรือเจ้าหน้าที่ก็จะทราบดีว่าผู้ต้องขังคนใดจัดอยู่ในประเภทนี้ โดยปกติผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะไม่ยุ่งหรือคบหาสมาคมกับพวกเพี้ยน นอกเสียจากจะมีบางคนที่ชอบแห่หรือล้อเลียนเพื่อความตลกขบขัน เจ้าหน้าที่เองก็ต้องยุ่งยากกับพวกเพี้ยนพอสมควร โดยเฉพาะคนที่มีการหนักก็จะเป็นการระมากขึ้น บางครั้งถึงกับต้องแยกขังเดี่ยว

5. พวกหัวหมอ ผู้ต้องขังพวกนี้เป็นพวกที่มีการศึกษาดีหรืออาจเคยรับราชการมาก่อนหรือไม่ก็เป็นพวกที่เคยติดคุกมาหลายครั้งจนรู้เรื่องเรือนจำดีและเป็นผู้มีความรู้หรือพอจะมีความรู้ในเรื่องกฎหมาย มีทักษะในการพูดและการเขียน มักเป็นพวกที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำผู้ต้องขังอื่นๆ โดยทำตัวเป็นทนายความประจำเรือนจำ มีอาชีพที่สำคัญในเรือนจำคือการรับจ้างเขียนคำอุทธรณ์ ฎีกาเกี่ยวกับคดีและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคดีและคู่ทางต่างๆ

พวกหัวหมอมักมีทัศนคติว่าผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองในฐานะของความเป็นมนุษย์เช่นกัน แม้ว่าจะเสียสิทธิในเสรีภาพไป ดังนั้น บ่อยครั้งที่การแนะนำของพวกหัวหมอได้ขยายขอบเขตไปมากกว่าการแนะนำโดยทั่วไป และอาจถูกมองโดยเจ้าหน้าที่ว่าเป็นการยุยงส่งเสริมให้ผู้ต้องขังอื่นๆ ร้องเรียนเกี่ยวกับสวัสดิการของเรือนจำ เช่น ในเรื่องอาหารการกิน ที่อยู่อาศัย หรือร้องเรียนเกี่ยวกับระเบียบต่างๆ ของเรือนจำ ดังนั้น พวกหัวหมอมักเป็นพวกที่เจ้าหน้าที่เรือนจำไม่ชอบหน้า เพราะถือว่าเป็นตัวก่อความยุ่งยากให้เรือนจำ พวกหัวหมอมักเป็นพวกที่อยู่ตรงกันข้ามกับเจ้าหน้าที่ของเรือนจำทั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงและระดับผู้น้อย อย่างไรก็ตามพวกหัวหมอมักจะไม่แสดงตัวอย่างเปิดเผยในการต่อต้านเรือนจำ แต่จะใช้วิธีการแนะนำสั่งสอนผู้ต้องขังอื่นๆ นอกจากจะยุยงพวกแก่ๆ คุกให้ร่วมต่อต้านหรือประท้วงระเบียบต่างๆ

6. พวกอิทธิพล ผู้ต้องขังพวกนี้เคยเป็นพวกที่มีอิทธิพลมาก่อนและมาโดนคดีภายหลัง ส่วนมากเป็นคดีเกี่ยวกับการค้าของเถื่อน คดีจัดหาหญิง เป็นต้น พวกนี้มักชอบทำตัวเป็นผู้มีอำนาจ คอยสะสมพรรคพวกและลูกน้องในเรือนจำ โดยทั่วไปพวกนี้จะมีเงินใช้หว่านกับลูกน้องและมีความเป็นนักเลงในตัว แต่ภายนอกมักจะแสดงมักจะตนว่าเป็นผู้ประพฤติตนเรียบร้อย ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับใคร แต่ความจริงมีเล่ห์เหลี่ยมมากและชอบอยู่เบื้องหลังการกระทำผิดในเรือนจำต่างๆ โดยมีลูกน้องเป็นคนปฏิบัติการ เช่น ตั้งพรรคพวกขายของราคาแพงในร้านค้าสงเคราะห์ของเรือนจำเพื่อขายให้ผู้ต้องขังหน้าใหม่ ซึ่งไม่รู้ราคาที่แท้จริง นอกจากนี้พวกนี้สามารถมีเงินที่ได้จากการลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมายในเรือนจำ เช่น ค้ายาเสพติด หรือการเป็นเจ้ามือบ่อนพนัน อย่างไรก็ตาม แม้เรือนจำจะพยายามปราบปรามกิจกรรมเหล่านี้อยู่ตลอดเวลา พวกนี้มักจะหลอกรอดการจับกุมของเจ้าหน้าที่เพราะส่วนใหญ่จะใช้ลูกน้องดำเนินการ ส่วนตนเองอยู่เบื้องหลัง การอยู่ในเรือนจำของพวกอิทธิพลเป็นการอยู่แบบฆ่าเวลาเพื่อรอวันออกไปประพฤติปฏิบัติเช่นเดิมเหมือนที่เคยอยู่นอกเรือนจำ

7. พวกแท็กซี จะเป็นผู้ต้องขังที่ถูกตัดญาติ ทำให้ขาดแคลนเงินทองใช้สอยในเรือนจำ พวกนี้พยายามเอาตัวรอดโดยการหันไปใช้ชีวิตแท็กซี โดยการรับจ้างพวกผู้ต้องขังที่มีเงินแท็กซีจะยอมทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการไปซื้อของ ชักผ้า นวด ยกเมล์ ทำงานให้ไต่ยอด คู่มือหรือเป็นม้าเร็วในกรณีที่มีของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำจะนำข่าวไปบอกคนอื่นๆ แท็กซีบางคนที่มี

ร่างกายกำยำจะรับจ้างตีหัวผู้ต้องขังคนอื่นๆ เรียกว่า “ซามูไร” แท้ก็ที่จะอยู่อย่างเป็นอิสระกระจัดกระจายกัน ไม่รวมกลุ่มและไม่ขึ้นต่อใคร แต่จะทำงานให้กับคนที่ไม่มีเงินจ้าง แท้ก็จึงใช้ชีวิตในเรือนจำโดยการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากทางฝ่ายเรือนจำกลับเป็นการเก็บเกี่ยวจากผู้ต้องขังด้วยกันเอง แท้ก็ซึ่งบางคนอยู่ในเรือนจำเหมือนอยู่บ้านเพราะเข้ามาหลายครั้ง และบางคนก็ฆ่าเวลาด้วยการเล่นการพนันซึ่งได้มาจากการรับจ้างของตน

พื้นเพของพวกเขาแท้ก็ซึ่งเป็นพวกฐานะยากจน ไม่เคยมีอิทธิพลภายนอกเรือนจำมาก่อน ส่วนใหญ่มักจะติดคดียาเสพติดและคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยเฉพาะการลักทรัพย์ พวกเขาแท้ก็จะเป็นพวกหัวอ่อนที่พร้อมจะรับใช้ทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังอื่นเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ พวกนี้จะเป็นพวกที่ปกครองง่ายและซื่อสัตย์ต่อผู้มีพระคุณ คดีนั้นเพื่อเอาตัวรอดในเรือนจำโดยการรับใช้ผู้อื่น ผู้ต้องขังอื่นๆ ก็ชอบพวกเขาแท้ก็เพราะไม่เป็นพิษไม่เป็นภัยและยังทำให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนผู้ต้องขัง

8. พวกขี้ยา เป็นพวกผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดซึ่งอาจจะเข้ามาในเรือนจำในคดียาเสพติดหรือในคดีอื่นๆ เช่น ลักทรัพย์ พวกขี้ยาจะเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่ชอบรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่ม มักจะมีจุดนัดพบในเรือนจำที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ความเป็นอยู่ของพวกนี้สกปรก ไม่เป็นระเบียบ พื้นเพเป็นเด็กจากสลัมและครอบครัวแตกแยกเป็นส่วนใหญ่ แต่บางส่วนก็มาจากครอบครัวฐานะดี พวกนี้จะวนเวียนอยู่ในเรือนจำหลายครั้ง แต่ครั้งที่กลับมามักอ้างว่า “เสียเพื่อนไม่ได้” ในขณะที่อยู่ในเรือนจำจะหลบซ่อนไม่กล้าสู้น้ำเจ้าหน้าที่เพราะมักจะก่อเรื่องวุ่นวาย เช่น ลักขโมยของจากผู้ต้องขังอื่นอยู่เสมอหรือไม่ก็หาทางเสพยาอยู่ตลอดเวลาโดยพวกขี้ยาจะพยายามหาเสพติดจากนอกเรือนจำเข้ามาด้วยวิธีทางต่างๆ หรือไม่ก็คอยรับซื้อจากกลุ่มของพวกอิทธิพล หากไม่สามารถหาเสพติดจากภายนอกได้เนื่องจากเรือนจำปราบปรามอย่างหนักก็จะหาทินเนอร์ในโรงงานแทนหรือถ้าไม่ได้จริงๆก็ใช้ยาต้มใจ

สำหรับพวกขี้ยาแล้ว เรือนจำคือบ้านของเขา การอยู่ในเรือนจำจึงเหมือนเป็นการอยู่บ้าน แต่เป็นการอยู่อย่างไร้จุดหมายไปวันๆ เท่านั้นเอง แต่ก็เป็นสิ่งที่พวกเขาพอใจเพราะพวกเขาไร้ญาติขาดมิตรอยู่แล้ว การกลับไปอยู่ที่บ้านมีแต่จะพบกับความเอือมระอาของญาติพี่น้องสู้อยู่กับเพื่อนในเรือนจำไม่ได้ และยังไม่ต้องทำมาหากินเพราะมีข้าวกินฟรีอีกด้วย นอกจากนี้การมาอยู่ในเรือนจำเป็นการดีที่เข้ามา “บำรุงร่างกาย” หรือ “พักฟื้น” ชั่วคราวเพื่อกลับไปเสพอีก พวกขี้ยาไม่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเรือนจำและเจ้าหน้าที่ ชอบสร้างวิมานในอากาศ พวกขี้ยาจะพยายามหาโอกาสติดสนิทกับเจ้าหน้าที่หรือเข้ามารับใช้เจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ไว้ใจ แต่พอผลจะลึกลับเสพยา บางครั้งติดสนิทกับเจ้าหน้าที่เพื่อใช้เจ้าหน้าที่เป็นเครื่องมือ พวกขี้ยาบางพวกชอบใช้แบบแท้ก็คือ รับจ้างท้าวไปในเรือนจำ เช่น บีบ นวด ชงน้ำชา กาแฟ หรือจัดรองเท้า

ในทัศนะของเจ้าหน้าที่เรือนจำแล้ว พวกขี้ยาไม่เป็นที่พอใจเท่าใดนักเพราะพวกนี้ชอบก่อเรื่องผิดระเบียบเรือนจำอยู่เสมอและยังเกียจคร้านไม่ชอบทำงานของเรือนจำ ชอบหนีงานโดยอ้างป่วยอยู่บ่อยครั้ง ในขณะที่พวกผู้ต้องขังโดยทั่วไปก็ไม่ชอบพวกนี้เช่นกันเพราะชอบลักขโมยของอยู่เป็น

9. พวกพ่อค้า คำว่าพ่อค้าเป็นคำแสดงของคนคึก หมายถึง ผู้ต้องขังที่ชอบค้าขายในเรือนจำซึ่งไม่จำเป็นต้องมีฐานะดี ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะพ่อค้าเร็วกว่า พวกนี้จะไม่สนใจอะไรนอกจากการค้าขายในเรือนจำ การติดคุกของพวกเขาคือการใช้เวลาว่างให้ประโยชน์ที่สุด ด้วยการหาทำไร พวกพ่อค้าอาจเป็นพวกอิสระหรือเป็นลูกน้องพวกขาใหญ่ พื้นเพส่วนใหญ่จะเป็นพวกที่เคยค้าขายมาก่อน พ่อค้าจะรู้ผู้ต้องขังในเรือนจำมากมายเพราะพยายามสร้างมนุษยสัมพันธ์ วิธีการของพ่อค้าคือพยายามหาเงินทุนสำรองมารับซื้อของจากร้านค้าสงเคราะห์หรือรับฝากจากญาติแล้วขายต่อให้ผู้ต้องขังในราคาเงินผ่อนหรือเงินเชื่อ แต่ราคาสูงกว่าปกติ ในวันหนึ่งๆ พ่อค้าจะตระเวนขายขนม บุหรี่ หรือของใช้อื่นๆ ให้ผู้ต้องขังอื่น แต่ที่ทำกำไรได้มากคือพวกขนมและของกินที่ตนเอาไปขายในห้องนอนซึ่งราคาขึ้นอีกเท่าตัว นอกจากนี้ยังมีบริการรับซื้อเงินปันผลของผู้ต้องขังอีกด้วย (เช่นเดียวกับการซื้อเงินเดือน)

พ่อค้าไม่เป็นที่ถ้อยต่อการปกครองของเรือนจำเท่าใดนัก เพราะพวกนี้จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดหรือของผิดกฎหมายของเรือนจำ เพราะถ้าพึ่งรายได้จากการค้าขายก็เพียงพอแล้วและไม่เป็นเป้าสายตาของเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตาม บ่อยครั้งที่พวกพ่อค้าทำให้เกิดเรื่องขึ้นจนได้ เมื่อทะเลาะกับลูกค้า แต่สำหรับผู้ต้องขังโดยทั่วไปแล้ว พ่อค้าคือนายทุนหน้าเลือดที่ชอบเอาเปรียบเงินกำไร ดังนั้น พวกพ่อค้าจึงไม่เป็นที่ชื่นชอบของผู้ต้องขังโดยทั่วๆ ไป ยกเว้น ลูกพี่ของพวกพ่อค้าโดยเฉพาะพวกขาใหญ่

10. พวกน้อง คือ ผู้ต้องขังที่เป็นกระเทย เป็นเพศชายแต่ทำตัวเป็นหญิงและมีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน ในเรือนจำมีกระเทยอยู่ 2 ประเภท คือ พวกกระเทยที่เป็นกระเทยอยู่ก่อนแล้วกับพวกเด็กหนุ่มหน้าดีที่มาพบกับพฤติกรรมรักร่วมเพศในเรือนจำ แต่ไม่ว่าจะเป็นประเภทใดพวกนี้จะถูกเรียกว่า “น้อง” พวกนี้จะได้รับการเอาอกเอาใจและได้รับฝากสิ่งของจากผู้ต้องขังอื่นที่มีรสนิยมทางด้านนี้ ในบางครั้งอาจมีเรื่องทะเลาะแย่งชิงกัน คนที่ชนะก็จะเข้าครอบครองและทำการ “เลี้ยงน้อง” ต่อไป จนผู้ต้องขังคนอื่นเรียกว่า “ติดเหลือง” พวกที่เลี้ยงน้องอาจเป็นผู้ต้องขังทุกประเภท เช่น พวกขาใหญ่ พวกอิทธิพล พวกเก่าคึก พวกพ่อค้าหรือพวกขี้ยา แต่พวกที่เป็นกระเทยจะมีแบบพฤติกรรมพิเศษแยกมาจากพวกอื่นๆที่สามารถพิจารณาแยกแยะอย่างไม่ยากนัก โดยอาศัยกิริยาท่าทาง พวกน้องอาจโดนคดีทั้งในคดียาเสพติด คดีลักทรัพย์ และคดีทำร้ายร่างกายอันเนื่องมาจากเหตุชู้สาว

พวกน้องไม่ประสบความสำเร็จกับความยากลำบากมากมายนักเมื่อมาอยู่ในเรือนจำเพราะหัวอ่อนเข้ากับเจ้าหน้าที่ได้และปรับตัวเข้ากับชีวิตในเรือนจำได้ดี การเข้ามาอยู่ในเรือนจำของพวกน้องถือว่าการดีที่มารู้จักเพื่อนใหม่หรือหาкурักใหม่ อย่างไรก็ตาม พวกน้องจะรู้สึกอึดอัดเมื่อถูกทางเรือนจำจับแยกไปจากคู่ของตน พวกน้องบางคนอาจหารายได้จากการมีพฤติกรรมเช่นนี้ บางคนมีความเป็นอยู่ที่ดีเพราะมีแต่คนเอาใจ ได้รับของกินของใช้มากมายและยังมีคนเอาใจ ดังนั้นผู้ต้องขังคนใดที่คิดจะเลี้ยงน้องจึงต้องทำงานหนักเพื่อจะเงินหาเงินมาเลี้ยงน้องด้วย

11. พวกเสื้อเดียว มีอยู่ 2 ประเภท พวกแรกเป็นผู้ต้องขังที่มีโทษสูงหรือคดีร้ายแรง เช่น คดี ปล้น ฆ่า หรือพวกที่ก่อคดีร้ายแรงของท้องถิ่น พวกนี้จะวางตัวเงียบๆ ไม่ยุ่งกับใคร เสื้อเดียวพวกนี้จะเก็บความรู้สึกได้ดีและไม่แสดงออก เป็นที่ยำเกรงของผู้ต้องขังอื่น ไม่มีผู้ต้องขังอื่นๆ เข้าไปยุ่งด้วย เจ้าพนักงานเองก็พยายามจับตาดูพวกนี้อยู่ห่างๆ เพราะรู้ว่าพวกนี้สามารถหนีได้ตลอด 24 ชั่วโมง การอยู่ในเรือนจำของพวกเสื้อเดียวเป็นการอยู่เพื่อ “ฆ่าเวลา” และรอวันที่จะออกไม่ว่าโดยการหลบหนีหรือได้รับการปลดปล่อย โดยปกติเสื้อเดียวพวกนี้จะทำตัวให้อยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำเป็นอย่างดี โดยทำงานฝึกอาชีพไปเรื่อยๆ ไม่ยุ่งกับเจ้าหน้าที่และก็ไม่อยากให้เจ้าหน้าที่ไปยุ่งกับตน

เสื้อเดียวอีกพวกหนึ่งเป็นผู้ต้องขังในคดีทั่วๆ ไป แต่มีพฤติกรรมในทำนองชอบเก็บตัวไม่ยุ่งเกี่ยวหรือสังสรรค์กับใคร ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยส่วนตัว ส่วนใหญ่จะเป็นพวกไร้ญาติและเป็นตาสีตาสาที่ทำไร่นามาก่อน ไม่ชอบที่จะวุ่นวายกับโลกภายนอกในเรือนจำ แต่จะอยู่เพื่อ “ฆ่าเวลา” ไปวันๆ เพื่อรอวันออกไปเท่านั้นเอง การทำงานของพวกนี้ในเรือนจำจึงเป็นการทำเพื่อฆ่าเวลา มิได้มุ่งจะเอาประโยชน์ในภายภาคหน้าแต่ประการใด ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ เสื้อเดียวพวกหลังนี้ไม่มีปัญหาในการปกครองแต่อย่างใด

1.6 บทลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย

เหตุที่ถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดวินัย ซึ่งจะต้องได้รับโทษทางวินัย มีดังนี้

1. ประพฤติผิดระเบียบ หรือข้อบังคับอันมิไว้สำหรับการเยี่ยมเขียนหรือติดต่อกับบุคคลภายนอก

2. พยายามหลบหนีไปแล้วแต่ได้ตัวคืนมา
3. นำเข้ามาหรือมีสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ
4. นำสิ่งของซึ่งมิใช่ของตนออกจากเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาต
5. ทำให้ทรัพย์สินของหลวงหรือผู้อื่นเสียหายโดยประมาท
6. กระทำการให้เกิดเหตุขัดขวางงานของผู้อื่น โดยประมาท
7. กระด้างกระเดื่องต่อคำสั่งของผู้บัญชา

8. ก่อการวิวาทขึ้นกับผู้ต้องขังอื่น
 9. เล่นการพนัน
 10. ดื่มสุรา สูบกัญชา ฝิ่น หรือเสพของเมาอื่นๆ
 11. คำสั่งของต้องห้าม
 12. ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่องานอันเป็นหน้าที่
 13. พยายาม หรือทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงาน
 14. ก่อการวุ่นวาย
 15. จงใจหลีกเลี่ยงการงาน
 16. ขัดคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่
 17. ทำร้ายหรือพยายามทำร้ายผู้อื่น
 18. ฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับของเรือนจำ
 19. กระทำผิดนอกกรอบที่กฎหมายกำหนดไว้ในหมวด 5
- สิ่งของต่อไปนี้ ห้ามมิให้นำเข้ามาหรือเก็บรักษาไว้ในเรือนจำ
1. ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหย
 2. สุราหรือของเมาอย่างอื่น
 3. อุปกรณ์สำหรับเล่นการพนัน
 4. เครื่องมืออันเป็นอุปกรณ์ในการหลบหนี
 5. อาวุธเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน
 6. ขงเน่าเสียหรือของมีพิษต่อร่างกาย
 7. น้ำมันเชื้อเพลิง
 8. สัตว์มีชีวิต
 9. เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ หรือ เครื่องมือสื่อสารอื่น รวมทั้งอุปกรณ์สำหรับ
- สิ่งของดังกล่าว
10. วัตถุ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเสื่อมเสียต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ข้อ 99 – 119 หมวด 5 การลงโทษฐาน

ผิดวินัย

ข้อ 99 ก่อนที่จะลงโทษแก่ผู้ต้องขังฐานผิดวินัย จักต้องให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังได้ชี้แจงว่าตนมีข้อแก้ตัวอย่างไรหรือไม่

ข้อ 100 พศติเรือนจำที่มีผู้บัญชาการเรือนจำโดยตำแหน่ง มีอำนาจลงโทษฐานผิดวินัย ดังต่อไปนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อไม่เกิน 2 เดือน
- (3) งดการเลื่อนชั้นไว้ไม่เกิน 6 เดือน
- (4) ชังเดี่ยวไม่เกิน 1 เดือน

พศติเรือนจำที่มีผู้บัญชาการเรือนจำโดยเฉพาะมีอำนาจลงโทษดังต่อไปนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อไม่เกิน 1 เดือน
- (3) งดการเลื่อนชั้นไว้ไม่เกิน 3 เดือน

ข้อ 101 สารวัตรเรือนจำมีอำนาจลงโทษเช่นเดียวกับพศติเรือนจำที่มีผู้บัญชาการเรือนจำโดยตำแหน่ง

ข้อ 102 เมื่อพศติหรือสารวัตรเรือนจำได้ลงโทษตามอำนาจแล้วให้รับรายงานผู้บัญชาการเรือน ส่วนการลงโทษนั้นให้ดำเนินไปได้ ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งให้ยกการลงโทษ หรือลด หรือเพิ่มโทษได้ หากจะมีการสั่งแก้ไขดังกล่าวนี้ ต้องสั่งภายใน 3 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานพ้นกำหนดนี้แล้วให้ถือว่าไม่แก้ไข ถ้าได้ดำเนินการลงโทษไปก่อนแล้ว คำสั่งแก้ไขมีผลเพียงในส่วนที่จะดำเนินต่อไป

ข้อ 103 ผู้บัญชาการเรือนจำ มีอำนาจทุกสถานตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479

ข้อ 104 ภาคทัณฑ์นั้นพึงกระทำเมื่อ

- (ก) ความผิดที่ผู้ต้องขังกระทำไปไม่ร้ายแรง และ
- (ข) ผู้ต้องขังก็ได้สำนึกตัวถึงความผิดที่ได้กระทำไปนั้นแล้ว

ข้อ 105 การลงโทษภาคทัณฑ์ ให้กระทำโดยวิธีเรียกตัวมาว่ากล่าวสั่งสอนให้พยายามประพฤติตัวอยู่ในวินัยในการต่อไป

(1) ประพฤติผิดระเบียบ หรือข้อบังคับอันมีไว้สำหรับการเยี่ยมเยียนติดต่อกับบุคคลภายนอก

- (2) พยายามหลบหนีหรือหลบหนีไปแล้ว แต่ได้ตัวกลับมา
- (3) นำเข้ามาหรือมีสิ่งของต้องห้ามไว้ในเรือนจำ
- (4) นำสิ่งของซึ่งมิใช่ของตนออกจากเรือนจำ โดยมีได้รับอนุญาต

ข้อ 106 ตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมชม หรือติดต่อกับบุคคลภายนอกนั้น
พึงกระทำในกรณีต่อไปนี้

(1) ประพฤติผิดระเบียบ หรือข้อบังคับอันมิไว้สำหรับการเยี่ยมชมหรือ
ติดต่อกับบุคคลภายนอก

(2) พยายามหลบหนีหรือหลบหนีไปแล้ว

(3) นำเข้าหรือมีสิ่งของต้องห้ามไว้ในเรือนจำ

(4) นำสิ่งของซึ่งมิใช่ของตนออกจากเรือนจำโดยไม่ได้รับอนุญาต

ข้อ 107 งดการเลื่อนชั้นนั้น พึงกระทำในกรณีดังต่อไปนี้

(1) กระทำผิดตามที่ระบุไว้ในข้อก่อนหมายเลข (2) และ (3) หรือ (4)

(2) ทำให้ทรัพย์สินของหลวงหรือผู้อื่นเสียหายโดยประมาท

(3) กระทำการให้เกิดเหตุขัดขวางงานของผู้ต้องขังอื่น โดยประมาท

ข้อ 108 ลดชั้น พึงกระทำในกรณีต่อไปนี้

(1) กระทำให้เกิดตามข้อหมายเลข (2) หรือ (3) โดยเจตนาแต่ไม่เกิดผล
เสียหายร้ายแรง

(2) กระด้างกระเดื่องต่อคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งต่ำกว่าพัศดี ลงมา

(3) ก่อการวิวาทขึ้นกับผู้ต้องขังอื่น แต่ไม่ถึงมีเหตุร้ายแรง

(4) เล่นการพนัน

(5) ดื่มสุรา สูบกัญชา ฝิ่นหรือเสพของเมาอื่นๆ

(6) คำสั่งของต้องห้าม

ข้อ 109 ลดรางวัลนั้น พึงกระทำในกรณีต่อไปนี้

(1) ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย

(2) ก่อการวิวาทกับผู้อื่นในขณะทำการงาน

(3) ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่องานอันเป็นหน้าที่

การลดรางวัลนั้น พึงลดลงตามส่วนที่เห็นสมควรแก่ความผิด

ข้อ 110 งดรางวัลนั้น พึงกระทำในกรณีดังกล่าวไว้ในข้อก่อนเมื่อเกิดผลเสียหาย
ขึ้น และผู้ต้องขังกระทำผิดในกรณีที่กำหนดนั้นโดยจงใจจะให้มีการเสียหายเกิดขึ้น

ข้อ 111 ขังเดียนั้น พึงกระทำในกรณีดังต่อไปนี้

(1) กระด้างกระเดื่องต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาเรือนจำ
ตั้งแต่พัศดีขึ้นไป

(2) วิวาทกับผู้ต้องขังอื่นตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

(3) เป็นเจ้ามือเล่นการพนัน หรือสมคบกับผู้อื่นเล่นการพนัน ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

(4) คี๋มสุรา สูบกัญชา ฝิ่นหรือหรือเสฟของเมาอย่างอื่นตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

(5) มีของต้องห้ามในจำพวกที่เป็นเครื่องมืออันเป็นอุปกรณ์ในการ หลบหนี

(6) คำสั่งของต้องห้าม

ข้อ 112 ขังห้องมีคนนั้น พึงกระทำในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ก่อการวิวาทกับผู้อื่นเนื่องๆ
- (2) พยายามหรือทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงาน
- (3) ก่อการวุ่นวาย แต่ไม่ร้ายแรง
- (4) จงใจหลีกเลี่ยงการทำงาน
- (5) จงใจขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา
- (6) พยายามหลบหนี

ข้อ 113 เจียน พึงกระทำในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) สมคบกับผู้อื่นก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น
- (2) พยายามหรือทำร้ายเจ้าพนักงาน
- (3) พยายามหลบหนี
- (4) ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งหน้า
- (5) จงใจก่อความเสียหายให้แก่ผู้อื่น หรือ กิจการของเรือนจำ และได้เกิด

ความเสียหายขึ้น

ข้อ 114 ถ้ามีการกระทำผิดวินัยในกรณีอย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในหมวดนี้ให้ผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณาลงโทษสถานใดสถานหนึ่งที่เหมาะสม แต่ต้องไม่ใช่โทษเจียน

ข้อ 115 ในกรณีผู้ต้องขังซึ่งจะต้องรับโทษเป็นคนมีลักษณะคือด้าน โดยได้รับโทษทางวินัยของเรือนจำมากกว่า 2 ครั้ง ยังประพฤติผิดอีกและโทษสำหรับความผิดทั้ง 3 ครั้ง อยู่ในกำหนด 9 เดือน นับแต่วันต้องโทษครั้งแรกหรือขัดคำสั่งเจ้าพนักงานเรือนจำ โดยจงใจมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ภายในกำหนด 6 เดือน นับแต่วันต้องโทษครั้งก่อน หรือปรากฏว่าเป็นคนเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกนอกจากรฐานประมาท และลหุโทษมากกว่า 3 ครั้ง แล้ว และได้ประพฤติผิดวินัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ภายใน 6 เดือนนับแต่วันต้องโทษทางวินัยครั้งก่อนผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งลงโทษเจียน และเพิ่มโทษสถานอื่นตามที่เห็นสมควร

ข้อ 116 ในกรณีที่การกระทำอันหนึ่งเป็นความผิด จะต้องรับโทษหลายสถานนั้น ห้ามมิให้ลงโทษสำหรับความผิดนั้นเกินกว่า 3 สถาน

ข้อ 117 การลงทัณฑ์เขียนตามกฎหมายนี้ พึงลงโทษได้แต่เฉพาะนักโทษเด็ดขาดเท่านั้น และให้คำนึงถึงลักษณะของความผิดที่เกิดขึ้นและลักษณะของบุคคลผู้จะรับโทษ กับสภาพการณ์แห่งเรือนจำ และให้เขียนรวบเดียวสำหรับความผิดซึ่งต้องเขียนนั้น

โดยปกติผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้แทนซึ่งเป็นข้าราชการตั้งแต่ชั้นหรือเทียบชั้นประจำแผนกขึ้นไปมาเป็นประธาน

ผู้ทำการเขียนจะต้องเป็นเจ้าพนักงานเรือนจำ และต้องไม่เคยมีสาเหตุอยู่กับผู้จะต้องรับโทษเป็นส่วนตัว ผู้ทำการเขียนจะต้องบันทึกชื่อไม่มีสาเหตุนี้ไว้เป็นหลักฐาน

การเขียนนั้นให้ถือว่าเขียน และให้เขียนที่ขาท่อนบน พยายามอย่าใช้ช้ำแนวกัน ให้ใช้หวายเขียน และหวายนั้นต้องมีขนาดวัดผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร

เมื่อแพทย์เห็นว่า ผู้รับโทษจะทนการเขียนไม่ได้ให้แจ้งต่อประธานและประธานต้องสั่งให้พักการเขียนทันที

เมื่อเขียนแล้ว ให้แพทย์ตรวจร่างกายผู้รับโทษและหากเห็นสมควรให้ใส่ยาและสั่งรักษาพยาบาล

ข้อ 118 การขังเดี่ยวนั้นให้กระทำโดยวิธีแยกผู้ต้องขังรับโทษจากผู้ต้องขังอื่นและคุมขังไว้ในที่ซึ่งจัดขึ้นไว้เป็นพิเศษ ห้ามการติดต่อหรือพูดจา กับผู้อื่นทั้งสิ้นให้พัศดีจัดให้มีผู้คอยตรวจรักษาขังเดี่ยวให้เป็นไปตามวรรคก่อน และสังเกตเมื่อมีอาการเจ็บป่วย ซึ่งต้องมีการรักษาพยาบาลเกิดขึ้น

ข้อ 119 ห้องมืดซึ่งจะใช้เป็นที่ขังลงโทษนั้น ต้องให้แพทย์ได้ตรวจเห็นชอบด้วยว่าไม่ผิดอนามย์อย่างร้ายแรง

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546) ศึกษาเรื่องสาเหตุการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม และเพื่อแสวงหาแนวทางในการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสาเหตุผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรมกระทำผิดวินัยส่วนใหญ่เพราะความเคลียดและความแออัดก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท การมีเวลาว่างมากและการฝึกวิชาชีพไม่เหมาะสมก่อให้เกิดการเล่นการพนันการลงโทษที่ไม่สอดคล้องกับความผิด และการเอาใจเอาเปรียบจากผู้ต้องขังด้วยกัน หรือเจ้าหน้าที่ก่อให้เกิดการกระด้างกระเดื่องและการต่อต้านกฎระเบียบสำหรับแนวทางในการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยที่เหมาะสมนั้น ควรเพิ่มบทลงโทษสำหรับพวก

กระทำผิดวินัยซ้ำซากและควรเพิ่มงบประมาณที่ใช้ในการควบคุมหรือเพิ่มสวัสดิการผู้ต้องขัง รวมทั้งควรมีการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดผู้ต้องขังให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริงให้รู้ระเบียบวินัย กฎหมายสิทธิมนุษยชน รวมทั้งควรมีองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมผู้ต้องขัง มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดวินัย มีการจัดทำโปรแกรมเฉพาะสำหรับปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดวินัย โดยเฉพาะ ให้มีการติดตามผลทุกระยะจนกว่าจะพ้นโทษ

บวรรัตน์ สุวรรณประเสริฐ (2547) การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหา แนวคิด ทฤษฎี มาตรการ และการป้องกันแก้ไขในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ปัจจัยที่มีผลทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยในเรือนจำกลางบางขวางมาตรการป้องกันและแก้ไข ตลอดจนแสวงหาแนวทางป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยในเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 299 คน ผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยในเรือนจำกลางบางขวาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.2 มีอายุระหว่าง 26-40 ปี การศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 40.1 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.8 สมรสแล้ว อาชีพส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.1 มีอาชีพรับจ้าง รายได้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.4 มีรายได้ 3,001-6,000 บาท กระทำความคิดในคดีอาชญากรรมให้โทษมากที่สุด ร้อยละ 51.2 กำหนดโทษส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.5 มีโทษตลอดชีวิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.5 กระทำผิดวินัยในเรือนจำมาแล้ว จำนวน 1 ครั้ง และส่วนใหญ่ ร้อยละ 31.1 กระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ได้แก่ การดูแลควบคุมผู้ต้องขังด้วยความเป็นธรรม การส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาและฝึกวิชาชีพอย่างจริงจังไม่นำผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย ไปอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังปกติ เพราะอาจจะทำให้ผู้ต้องขังมีการเลียนแบบพฤติกรรม ควรแยกการควบคุมออกจากกันโดยเด็ดขาด และควรมีการจัดโครงการต่างๆ กับอุปนิสัยของแต่ละคน

ไพโรจน์ สุนทรพรม (2550) ทำวิจัยเรื่องการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกระทำผิดวินัย สาเหตุการกระทำผิดวินัย และแนวทางการลงโทษของผู้ต้องขัง กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังชายที่เป็นนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 52.0 ผลการศึกษาความสัมพันธ์พบว่าอายุ กำหนดโทษ ประวัติการกระทำผิดวินัย ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎระเบียบ มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ส่วนระดับการศึกษาและประเภทของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

2.1 ความหมายของเจตคติ

ราชบัณฑิตยสถาน (2524 ก, น. 33) ได้ให้ความหมายของ เจตคติว่า เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า attitude แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม ท่าที

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2541, น. 64) ให้ความหมายของเจตคติโดยสรุปว่า หมายถึง การผสมผสานความนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ความรู้ และความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อคนใดคนหนึ่ง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ที่แสดงออกมาในทางประเมินค่า อาจเป็นไปในทางยอมรับหรือปฏิเสธ และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งขึ้น

ส.วาสนา ประवालพุกษ์ (2524, อ้างถึงใน ถังนา ศศิภัทรกุล, 2545, น. 14) กล่าวถึงเจตคติว่า เจตคติ ไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

ดวงแข จงเจริญ (2540, อ้างถึงใน อุษณีย์ วิสิทธิ์, 2546, น. 12) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ การรับรู้ ทำให้บุคคลมีแนวโน้มในการแสดงออกทางพฤติกรรมไปตามความคิดหรือความรู้สึกที่มีต่อสภาพการณ์นั้นๆ

กัลยาณี ปุณขันธ์ (2555, น. 35) สรุปความว่า “เจตคติ หมายถึง ความคิด หรือความรู้ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ค่อนข้างคงทนถาวรต่อบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์ สถานการณ์ ประสบการณ์ ต่างๆ ที่รู้จักหรือเข้าใจได้จากการแสดงออกที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ และมีแนวโน้มให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้สึกนั้น

กุลวดี โสทรจิตต์ (2555, น. 13) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ ต่อสถานการณ์ขณะเผชิญ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ โดยมีแนวโน้มที่จะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเห็นด้วย ชอบ และแสดงพฤติกรรมเชิงบวก หรือไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ และแสดงพฤติกรรมในเชิงลบ

นวรรณ์ ปลื้มสติ (2544, น. 20) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และความเชื่อมั่นของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ โดยมีแนวโน้มที่จะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531, น. 125-127) ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคล เกี่ยวกับสิ่งนั้น คือรู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือโทษมากน้อยเพียงใด และเมื่อเกิดความรู้สึกแล้วบุคคล ก็มีความพร้อมที่จะกระทำหรือมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมไปในทางที่สอดคล้องกับความ รู้สึกของตน

วัลภา สบายยิ่ง (2545, อ้างถึงใน ลัษณา ศิริภักทรกุล, 2545, น. 10) ให้ความหมาย ของคำว่าเจตคติไว้ว่าเป็นสภาวะด้านความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคล ที่เกิดจากการเรียนรู้หรือ ประสบการณ์ อันส่งผลให้บุคคลมีความพร้อมที่จะตอบสนองหรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม ตอบสนองต่อสิ่งต่างๆในด้านบวกหรือลบ สอดคล้องหรือคล้อยตามเจตคตินั้น

สรุปความได้ว่า เจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จาก การเรียนรู้ ประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะของร่างกาย และจิตใจด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อ บุคคลหรือสิ่งต่างๆในลักษณะใดลักษณะหนึ่งสองลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไป หาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่าเจตคติที่ดี หรือเจตคติทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะเข้าไป หาเมื่อเกิดความรู้สึกที่ไม่ชอบ เรียกว่า เจตคติไม่ดี หรือเจตคติทางลบ

2.2 องค์ประกอบของเจตคติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531, น. 125-127 อ้างถึงใน สุคนธ์ มูลประหัต, น. 9) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่ามี 3 ประการ ได้แก่

1. ด้านความรู้เชิงประเมินค่า หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งว่าดีมี ประโยชน์มากน้อยเพียงใด บุคคลส่วนมากมักมีความรู้เชิงประเมินค่าของสิ่งต่างๆเพียงเล็กน้อยทำ ให้เกิดอคติหรือความลำเอียงได้มาก เนื่องจากองค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่าสิ่งหนึ่งเป็น ต้นกำเนิดของบุคคลต่อสิ่งนั้น ฉะนั้นการเปลี่ยนเจตคติที่สำคัญคือการปรับองค์ประกอบความรู้เชิง ประเมินค่าในเรื่องนั้นให้ตรงกับความเป็นจริง โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษต่อสิ่งนั้น เพิ่มเติมแก่บุคคล

2. ด้านความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่ง นั้น ซึ่งส่วนใหญ่ความรู้สึกพอใจของบุคคลจะเกิดขึ้นเอง และสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่า เกี่ยวกับสิ่งนั้น

3. ด้านความพร้อมกระทำ หมายถึง การที่บุคคลพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนสิ่ง ที่เขาชอบ และพร้อมที่จะทำลายหรือเพิกเฉยต่อสิ่งที่เขาไม่พอใจ เป็นองค์ประกอบที่เกิดขึ้นภายหลัง เมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่า และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งซึ่งสอดคล้องกัน และติดตามมา คือ ความพร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย

สุคนธ์ มูลประหัต (2548, น. 10) สรุปองค์ประกอบของทัศนคติว่าประกอบด้วย

1. ความรู้เชิงประเมินค่าต่อสิ่งนั้นว่าดี มีประโยชน์ ไม่ดี หรือมีโทษอย่างไร
2. ความรู้สึกที่สอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่า ถ้าบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ก็จะชอบและพอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้น ไม่มีประโยชน์ บุคคลก็จะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น
3. ความพร้อมที่จะกระทำ หรือแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม ซึ่งเป็นการแสดงออกในรูปของการยอมรับ เข้าหา ร่วมมือต่อสิ่งที่เขาพอใจ หรือปฏิเสธ ถอยหนี ต่อด้านสิ่งที่เขาไม่พอใจ

ลัชณา ศศิภัทรกุล (2545) กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติไว้ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ ความคิด ความเชื่อที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ในทางบวกหรือลบ เช่น ชอบ-ไม่ชอบ พึงใจ-ไม่พึงใจ
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลจะสนองตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ด้วยการกระทำที่สอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของตน

จากคำจำกัดความ ความหมาย และองค์ประกอบของเจตคติของนักวิชาการและนักศึกษาทางจิตวิทยาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ การรู้คิด หรือความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคล (Cognitive Component) เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดจะต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น เป็นประการแรก เริ่มตั้งแต่การรับรู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร มีคุณ-โทษ-ดี-เลวอย่างไร สิ่งที่จะช่วยให้บุคคลตัดสินใจคุณ-โทษ-ดี-เลวได้ก็คือความรู้ บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดได้ก็จะต้องมีความรู้ต่อสิ่งนั้นก่อน ถ้าไม่มีความรู้เจตคติก็ไม่เกิด อาจมีปัญหาว่าต้องมีความรู้มากน้อยเพียงใดจึงจะมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งๆ ได้ คำตอบก็คือปริมาณความรู้ที่ทำให้เกิดเจตคตินั้นมากน้อยแตกต่างกันไปตามแต่บุคคล ดังนั้น องค์ประกอบด้านความรู้ การรู้คิด หรือความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลจึงมีความสำคัญมากต่อการเกิดเจตคติ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อการเกิดเจตคติ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า ชอบ-ไม่ชอบ-พอใจ-ไม่พอใจ ต่อสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด

3. องค์ประกอบด้านความพร้อมที่จะกระทำ (Behavioral Component) หรือแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมในทางใดทางหนึ่งซึ่งสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าและความรู้สึกที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าต่อสิ่งใดว่าดีก็จะมีความรู้สึกชอบสิ่งนั้น และมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะยอมรับและเข้าหาสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าต่อสิ่งใดว่าไม่ดีก็จะมีความรู้สึกไม่ชอบสิ่งนั้น และมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะไม่ยอมรับ, ปฏิเสธและหลีกเลี่ยงจากสิ่งนั้น

2.3 หน้าที่และความสำคัญของเจตคติ

นกลีกร์ สุขถิ่นไทย (2527, น.19 อ้างถึงใน สุคนธ์ มูลประห์ส, 2548) รวบรวมหน้าที่และความสำคัญของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นเครื่องบันทึกอย่างดี เพราะเพียงแต่ทราบถึงเจตคติของบุคคลก็ทำให้สามารถสรุปพฤติกรรมของเขาได้
2. เจตคติทำให้เราสามารถตัดสินใจสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลได้
3. เจตคติช่วยอธิบายถึงความคงเส้นคงวาในพฤติกรรมของบุคคล
4. เจตคติช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้ในสิ่งที่อยู่รอบตัว ซึ่งบุคคลต้องพยายามศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในตนเอง

เกียรติพงษ์ มิลินทานุช (2556, น. 18) สรุปไว้ว่า เจตคติ มีความสำคัญต่อความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งบุคคลนั้นจะแสดงออกได้ทั้งทางบวก หรือทางลบที่มีผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ

แม้เจตคติจะมีความสำคัญมากมายหลายด้าน แต่ความสำคัญที่แท้จริงของเจตคติได้แก่การทำความเข้าใจเจตคติเพื่อทำนาย และควบคุมความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคล จึงสรุปได้ว่า เจตคติมีความสำคัญในด้านการทำนายและควบคุมพฤติกรรมของบุคคล

2.4 ที่มาของเจตคติ

ธีระพร อูวรรณโณ (2521, อ้างถึงใน เกียรติพงษ์ มิลินทานุช, 2556, น. 18) สรุปไว้ว่าที่มาของเจตคติเกิดจาก

1. อิทธิพลของพ่อแม่ อาจเรียกได้ว่าเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุด โดยเฉพาะเด็กก่อนวัยเรียน เด็กจะพัฒนาค่านิยม ความเชื่อ และความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในกรอบของครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่ เป็นหลัก

2. อิทธิพลกลุ่มต่างๆ ในโรงเรียน ครูและเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติของเด็ก โรงเรียนที่วางระเบียบ กฎเกณฑ์ให้นักเรียนปฏิบัติ หรือหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอน จะมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติของเด็กไม่น้อย นักเรียนที่มีครูเป็นแบบอย่างที่ดี การพัฒนาเจตคติ ก็จะเป็นไปในทางที่ดี

3. อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์ที่รุนแรง หรือกระทบกระเทือนต่อจิตใจ หรือประสบการณ์ของความสำเร็จ จะทำให้คนมีเจตคติที่แตกต่างกันไป

4. อิทธิพลจากสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลต่อการเกิดและการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

สุชา จันท์ธอม (2539, อ้างถึงใน เกียรติพงษ์ มลิณฑานุช, 2556, น. 19) สรุปไว้ว่า ที่มาของเจตคติเกิดจาก

1. วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลทุกๆ คนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายไปทีเดียว วัฒนธรรมของชาติต่างๆ แตกต่างกันไป เริ่มจากครอบครัว โรงเรียน วัด สถาบัน อื่นๆ ในสังคม วิทยุ โทรทัศน์ สื่อมวลชนต่างๆ มีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติทั้งสิ้น เช่น คนไทยนับถือผู้สูงอายุ หรือ เรียกว่า นับถือวัยวุฒิ คนโดยส่วนใหญ่จะน้อมและให้ความเกรงใจต่อผู้สูงอายุ ไปพบที่ใด แม้ไม่รู้จักกันก็เรียก ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น นับว่าเป็นสิ่งดี ที่ก่อให้เกิดความอบอุ่นทั้งผู้เรียกและผู้ถูกเรียกอย่างยิ่ง

2. ครอบครัว (Family) ครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่อบรมให้เด็กเรียนรู้การสมาคมต่างๆ จึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้างเจตคติให้แก่เด็ก ตลอดจนการปลูกฝังเจตคติในการดำเนินชีวิตให้แก่บุตรของตน ทั้งนี้เพราะเด็กมักเลียนแบบและเชื่อฟังพ่อแม่อยู่แล้ว มีผู้สำรวจพบว่าเจตคติของพ่อแม่กับลูกคล้ายคลึงกันมาก

3. กลุ่มเพื่อน (Social Groups) เด็กที่เกิดจากบิดามารดาอยู่กับกลุ่มเพื่อนตั้งแต่เล็กๆ จะได้รับอิทธิพลต่างๆ จากกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเด็กต้องการการยอมรับจากเพื่อน ต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเพื่อนฝูง นั่นคือเด็กต้องการมีมิตรนั่นเอง

4. บุคลิกภาพ (Personality) ลักษณะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลมากเช่นกัน พวกที่ชอบออกสังคม พวกหนีสังคม พวกที่ชอบสร้างจุดเด่น หรือพวกอ่อนน้อมจะมีเจตคติไม่เหมือนกัน

สรุปได้ว่าเจตคติเกิดจากหลายปัจจัย แต่ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการเกิดเจตคติ ได้แก่ ครอบครัวและสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อตนเอง สื่อสารมวลชน และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

2.5 การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2539, อ้างถึงใน เกียรติพงษ์ มิลินทานุช, 2556, น. 20) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติว่ามี 2 ทาง คือ

1. การเปลี่ยนไปในทางเดียวกัน (Congruent Change) หมายถึง เจตคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะเปลี่ยนไปในทางบวกเพิ่มขึ้นด้วย แต่ถ้าเจตคติเป็นไปในทางลบก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางลบ เช่น เคยชอบบุคคลคนนี้ก็ชอบมากขึ้นกว่าเดิม หรือในทางตรงกันข้ามเคยเกลียดคนคนนี้ก็เกลียดเพิ่มมากขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง (Incongruent Change) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเจตคติเดิมของบุคคลเป็นไปในทางตรงข้าม จากเจตคติทางบวกจะเปลี่ยนเป็นไปในทางลบ หรือถ้าเป็นไปในทางลบก็จะเปลี่ยนไปในทางบวก เช่น เคยชอบคนคนนี้ก็มากก็จะเปลี่ยนเป็นไม่ชอบ เป็นต้น

พรนพิน อินตะ (2549 อ้างถึงใน เกียรติพงษ์ มิลินทานุช, 2556, น.20) กล่าวว่า การเปลี่ยนเจตคติมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกันและการเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง มีหลักการว่า เจตคติที่เปลี่ยนไปในทางเดียวกันจะเปลี่ยนได้ง่ายกว่าเจตคติที่เปลี่ยนแปลงไปคนละทาง การเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่อไปนี้

1. ความขจัดสุด (Extremeness) เจตคติที่อยู่ปลายสุดจะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าเจตคติที่ไม่รุนแรงนัก เช่น ความรักที่สุด ความเกลียดที่สุด จะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าความรักและความเกลียดที่ไม่มากนัก

2. ความซับซ้อน (Multiplicity) เจตคติที่เกิดจากสาเหตุเดียวจะเปลี่ยนได้ง่ายกว่าที่เกิดจากหลายๆ สาเหตุ หรือที่ไม่สามารถบอกได้ว่าเกิดจากสาเหตุใด

3. ความคงที่ (Consistency) เจตคติที่มีลักษณะคงที่ หมายถึง เจตคติที่เป็นความเชื่อฝังใจ จะเปลี่ยนยากกว่าเจตคติทั่วไป เช่น ความรักชาติ ความศรัทธาในศาสนา จะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก

4. ความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง (Interconnectedness) เจตคติที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและโดยเฉพาะที่เป็นทางเดียวกันจะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าเจตคติที่มีความสัมพันธ์ไปในทางตรงกันข้าม เช่น เจตคติที่มีต่อศาสนา เกี่ยวเนื่องกับบิดามารดาอุทิศตนเพื่อศาสนา

5. ความแข็งแกร่งและจำนวนความต้องการ (Strong and Number of Wants Served) หมายถึง เจตคติที่มีความจำเป็นและความต้องการในระดับสูง จะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าเจตคติที่ไม่แข็งแกร่งและไม่อยู่ในความต้องการ

6. ความเกี่ยวเนื่องกับค่านิยม (Centrality of Relate Value) เจตคติหลายเรื่องเกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อว่าค่านิยมนั้นดีน่่าปรารถนาและเจตคตินั้นสืบเนื่องมาจากค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงได้ยาก

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัว และสมาชิกในครอบครัว บุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อตนเอง สื่อสารมวลชน และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

2.6 การวัดเจตคติ

การวัดเจตคติสามารถทำได้หลายวิธี แต่ที่พบบ่อยและเป็นที่ยอมรับมากที่สุด ได้แก่ การวัด เจตคติแบบลิเคิร์ต (Likert Method) ซึ่งคิดค้นขึ้นโดย เรนซิส ลิเคิร์ต (Rensis Likert, 1932 อ้างถึงในธีระพร อูวรรณ โณ, 2532) เป็นมาตรที่นิยมใช้กันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีวิธีการสร้าง โดยสังเขปดังนี้

1. กำหนดที่หมายของเจตคติ
2. เขียนข้อความที่มีความหมายทางบวกหรือทางลบ
3. นำข้อความมาพิมพ์พร้อมเขียนคำชี้แจงการตอบอย่างละเอียด
4. ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายหรือใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง
5. ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้วรวมคะแนน
6. นำคะแนนมาหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
7. คัดเลือกข้อความที่มีสหสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไว้ใช้
8. ตรวจสอบความตรงและความเที่ยง

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กุลวดี โสธรจิตต์ (2555) ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อส่งเสริมเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระของวัยรุ่น สถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระของวัยรุ่นสถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นสถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ ระหว่าง 14 – 18 ปี อยู่ในสถานสงเคราะห์ ในปี 2556 จำนวน 20 คน ผลการวิจัย พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระของวัยรุ่นกลุ่มทดลองมีคะแนนเจตคติที่สูงขึ้นกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุคนธ์ มูลประหัต (2548) ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ที่มีต่อเจตคติในการหลีกเลี่ยงยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทพศิรินทร์

มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบเจตคติในการหลีกเลี่ยงยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว (2) เปรียบเทียบเจตคติในการหลีกเลี่ยงยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ และ (3) เปรียบเทียบเจตคติในการหลีกเลี่ยงยาเสพติดของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี จำนวน 32 คน ผลการวิจัย พบว่า (1) หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว นักเรียนกลุ่มทดลอง มีเจตคติในการหลีกเลี่ยงยาเสพติดสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) หลังการใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) เจตคติในการหลีกเลี่ยงยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลัชณา ศศิภัทรกุล (2545) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเพิ่มเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของเด็กนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาท ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ (2) ศึกษาผลของการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเพิ่มเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ปีการศึกษา 2545 มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาทตามรายชื่อของงานปกครอง ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมทางการแนะแนว จำนวน 20 คน ผลการวิจัย พบว่า (1) ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเพิ่มเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ จังหวัดแพร่ มีประสิทธิภาพตามการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิทางการแนะแนว โดยมีค่าตรงรชนีความสอดคล้องที่ .96 (2) หลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเพิ่มเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่านักเรียนมีเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกียรติพงษ์ มลิันทานุช (2556) ทำการวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่ประชาคมอาเซียนของประชาชนในพื้นที่เขตราชเทวี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ระดับของเจตคติของประชาชนต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่ประชาคมอาเซียน 2) เปรียบเทียบเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่ประชาคมอาเซียนของประชาชน จำแนกตามตัวแปรต้นได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และแขวงที่พำนัก และ 3) ศึกษาแนวทางใน

การพัฒนาเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่ประชาคมอาเซียน ประชากรคือประชาชนในพื้นที่เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน 73,280 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนจำนวน 400 คน ในพื้นที่เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า (1) เจตคติโดยรวมต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่ประชาคมอาเซียนของประชาชนในเขตราชเทวีอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.32 (2) ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่ประชาคมอาเซียนของประชาชนจำแนกตาม เพศ การศึกษาอาชีพและแขนงโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) แนวทางในการพัฒนาเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่ประชาคมอาเซียน สรุปได้ว่า (ก) ต้องการให้สถานที่ทำงานมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การใช้ภาษาอังกฤษทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (ข) ต้องการศึกษากการใช้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง (ค) ต้องการให้เน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนและเพิ่มชั่วโมงการเรียนภาษาอังกฤษให้มากขึ้น (ง) ต้องการศึกษารายภาษาอังกฤษเพิ่มเติมจากโรงเรียนสอนภาษา (จ) ต้องการให้สื่อต่างๆ เน้นการใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น (ฉ) ต้องการให้มีการจัดอบรมภาษาอังกฤษในหน่วยราชการ และ (ช) ต้องการให้สถานศึกษามีบุคลากรต่างชาติสอนภาษาอังกฤษโดยตรง

อุษณีย์ วิสิทธิ์ (2546) ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ (2) เปรียบเทียบเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนและหลังการใช้แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวปกติ (3) เปรียบเทียบเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง และ (4) สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) เจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) เจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังใช้แผนการวัดกิจกรรมแนะแนวปกติสูงกว่าก่อนใช้แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) เจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นต่อชุด กิจกรรมแนะแนวอาชีพในระดับมาก

กัลยาณี ปุณขันธ์ (2555) ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านเจตคติต่อยาเสพติด ความรู้ด้านยาเสพติด และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในจังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อยาเสพติดกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคาย (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านยาเสพติดกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคาย (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคมกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคาย และ (4) ศึกษาอำนาจการทำนายของปัจจัยด้านเจตคติต่อยาเสพติด ความรู้ด้านยาเสพติดและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบ รวมทั้งผ่านการหาค่าความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ระดับ 0.761 สำหรับกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 355 คน ผลการวิจัย พบว่า (1) เจตคติต่อยาเสพติดกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความรู้ด้านยาเสพติดกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์ทางลบอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) สภาพแวดล้อมทางสังคมกับพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคายมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 และ (4) อำนาจการทำนายของปัจจัยด้านเจตคติต่อยาเสพติด ความรู้ด้านยาเสพติดและสภาพแวดล้อมทางสังคมสามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในจังหวัดหนองคาย ได้ร้อยละ 40.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม

3.1 ความหมายของการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม

แกสดา กันแคน และมีโดวส์ (Gazda, Duncan & Meadows, 1967 อ้างถึงใน สุขอรุณ วงษ์ทิม, 2533, น. 65) กล่าวว่าให้ความหมายการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยสรุปว่าเป็นกระบวนการของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่พลวัต มุ่งเน้นความคิด พฤติกรรมช่วยเหลือ

ด้วยความยินยอม และการทำให้เข้าใจถึงความจริง มีการระบายความรู้สึกทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การดูแล เข้าใจ ยอมรับ และสนับสนุน มีการช่วยเหลือโดยกลุ่มเล็กๆ ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น สมาชิกกลุ่มจะต้องเป็นบุคคลปกติ ที่มีความกังวลไม่รุนแรงมากจนทำให้บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลง และใช้ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มในการสร้างความเข้าใจและยอมรับในคุณค่า เป้าหมายของชีวิต เกิดการเรียนรู้ในเจตคติหรือพฤติกรรมบางอย่าง

กิบสัน และมิทเชลล์ (Gibson & Mitchell, 2008, p. 172 อ้างถึงใน สุขอรุณ วงษ์ทิม, 2533, น. 65) กล่าวว่า การให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่มเกี่ยวข้องกับปรับเปลี่ยนหรือการพัฒนาในรูปแบบกลุ่ม โดยมุ่งเน้นช่วยเหลือผู้รับบริการปรึกษาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพัฒนาทักษะสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ปัญหาทางเพศ ค่านิยมหรือทัศนคติหรือการตัดสินใจด้านอาชีพ

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2550, น. 103-104 อ้างถึงใน สุขอรุณ วงษ์ทิม, 2533, น. 65) ให้ความหมายการให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยสรุปว่า เป็นกระบวนการของผู้ที่มีความต้องการตรงกัน ในการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยมีผู้ให้บริการปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการระบายความรู้สึกที่ขัดแย้งในจิตใจ ฝึกสำรวจตนเอง ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าเผชิญปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง จากความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนเกิดการเรียนรู้ว่า ผู้อื่นก็มีความรู้สึกขัดแย้ง หรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่เฉพาะตนที่มีปัญหา

อาภา จันทรสกุล (2556, น. 247-248) ให้ความหมายของการให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยสรุปว่า หมายถึง การให้บริการปรึกษาแก่ผู้รับบริการตั้งแต่สองคนขึ้นไปในเวลาเดียวกัน โดยทั่วไป จะมีสมาชิกประมาณ 6-12 คน ผู้รับบริการแบบกลุ่ม จะต้องมีปฏิสัมพันธ์เชิงจิตวิทยา กับผู้ให้การปรึกษา และจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มด้วย ฉะนั้นผู้รับบริการ จึงเป็นทั้งผู้รับความช่วยเหลือและเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืออีกด้วย การให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยทั่วไป มักจะมุ่งเน้นการป้องกันปัญหา และการพัฒนาตนเอง มากกว่าการบำบัดแก้ไข มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มากกว่าการใช้สติปัญญาค้นหาเหตุผล และมุ่งเน้นการรับฟังซึ่งกันและกัน มากกว่าการชี้แนะสั่งสอน

สุขอรุณ วงษ์ทิม (2557, น. 67) ให้ทรรสนะเกี่ยวกับการให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่ม โดยสรุปว่า หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือผู้รับบริการที่มีจำนวนประมาณ 4-8 คน ในคราวเดียวกัน โดยผู้รับบริการทั้งหมดมีปัญหาหรือความต้องการที่คล้ายกัน มีผู้ให้บริการปรึกษาเป็นผู้คอยให้สนับสนุนเอื้ออำนวย ชี้นำ ให้ข้อมูล โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ระบายอารมณ์ ความรู้สึก แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ร่วมกันพิจารณาวิธีแก้ปัญหา ร่วมกัน

ปรับเปลี่ยนความคิด อารมณ์และพฤติกรรมไปในทางทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย เห็นอกเห็นใจ ใจกว้างใจซึ่งกันและกัน

ตามพงษ์ วงษ์จันทร์ (2556, น. 9) กล่าวว่า การให้การปรึกษากลุ่ม เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลที่มีปัญหาคล้ายๆ กันมาปรึกษาหารือร่วมกัน เพิ่มการยอมรับ และพยายามแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความรู้สึก และความคิดแก้ปัญหา หรือปรับปรุงตนเอง พร้อมทั้งรับฟังความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้อื่น โดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ให้การปรึกษาร่วมกับการให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมกับการให้การปรึกษา

สรุปได้ว่า การให้การปรึกษากลุ่ม หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาเรื่องเดียวกันหรือลักษณะคล้ายๆ กัน เข้าร่วมกลุ่มกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีผู้ให้การปรึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางการให้การปรึกษา และมีประสบการณ์มาให้ความรู้ ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา รวมถึงเป็นผู้เอื้ออำนวยให้บรรยากาศของกลุ่มมีความอบอุ่น ปลอดภัยเป็นกันเอง และใจกว้างใจได้

3.2 วัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษากลุ่ม

วัชร ฐะคำ (2524, น. 117 อ้างถึงใน ตามพงษ์ วงษ์จันทร์, 2550, น. 10) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษากลุ่มไว้ โดยสรุปดังต่อไปนี้

1. เพื่อสำรวจ ประเมินตนเอง และเรียนรู้ตนเองให้มากที่สุด
2. ให้สามารถตัดสินใจ นำตนเอง รับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้
3. ให้สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529, น. 80, อ้างถึงใน ตามพงษ์ วงษ์จันทร์, 2550, น. 10) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษากลุ่ม ไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มรู้จักและเข้าใจตนเอง
2. เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มพัฒนาการยอมรับตนเอง และความรู้สึกว่าตนเองมีค่า
3. เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มพัฒนาวิธีการที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาไปตามขั้นพัฒนาการของตนเองอย่างเหมาะสม
4. เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองและสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. เพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่ม พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการและความรู้สึกของบุคคลอื่น ตระหนักในบทบาท และความรับผิดชอบของตนเองในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและเรียนรู้ที่จะปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม

คอเรย์ (Corey, 2002, น. 7 อ้างถึงใน ตามพงษ์ วงษ์จันทร์, 2550, น. 11) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้การปรึกษากลุ่ม โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การไต่ถามใจตนเอง และผู้อื่น
2. เพื่อรู้จักตนเอง และค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน
3. เพื่อรับรู้ว่าคุณอื่นก็มีความต้องการ และมีปัญหาคล้ายคลึงกับตน
4. เพื่อรู้จัก ยอมรับ และสนใจในตนเองอันจะนำไปสู่การมีทัศนะใหม่ต่อตนเอง
5. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแสวงหาแนวทางแก้ปัญหา และวิธีลดความขัดแย้งในตนเอง
6. เพื่อเพิ่มความสามารถในการนำตนเอง การพึ่งตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม
7. เพื่อวางแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ต้องการ และรับผิดชอบต่อสังคม
8. เพื่อเพิ่มความไวในการรับรู้ความรู้สึก
9. เพื่อเรียนรู้วิธีการโต้แย้ง หรือเผชิญกับผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมาด้วยท่าทีที่เอื้ออาทร ห่วงใย และจริงใจ
10. เพื่อรับรู้การตัดสินใจเลือกของตนเอง และรู้จักเลือกอย่างฉลาด
11. เพื่อเรียนรู้การดำเนินชีวิตที่เป็นไปตามความมุ่งหวังของตนเอง ไม่ขึ้นอยู่กับความคาดหวังของผู้อื่น
12. เพื่อช่วยให้ค่านิยมของตนเองมีความชัดเจนขึ้น เรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนเองไปตามครรลองของค่านิยมนั้น

อาภา จันทรสกุล (2556, น. 248-250) ได้แบ่งวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษากลุ่มออกเป็น 2 ประเภท คือ วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปของการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม มีความคล้ายคลึงกับวัตถุประสงค์ทั่วไปของการให้บริการปรึกษา สิ่งที่เพิ่มเติมก็คือ ในการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนจะเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์เชิงจิตวิทยากับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม คือ เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือให้กำลังใจ ให้การยอมรับอย่างจริงใจต่อกัน โดยตระหนักว่ากำลังใจที่คนแต่ละคนให้แก่กันนั้นมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนากลุ่ม เป็นกำลังใจที่ก่อต่อการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน

2. วัตถุประสงค์เฉพาะของการให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่ม ขึ้นอยู่กับทฤษฎีที่ผู้ให้บริการปรึกษานำมาใช้ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกันไป เช่น กลุ่มวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล จะมีวัตถุประสงค์เฉพาะตามทฤษฎีวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล นอกจากนี้ วัตถุประสงค์เฉพาะอาจขึ้นอยู่กับการพิจารณาความเหมาะสมและข้อตกลงระหว่างผู้ให้บริการปรึกษาและผู้รับบริการ เช่น สมาชิก อาจต้องการเรียนรู้วิธีการผ่อนคลายความเครียด หรือต้องการเรียนรู้พฤติกรรมกรรมาการกล้าแสดงออก เป็นต้น

สุขอรุณ วงษ์ทิม (2554, น. 37) ได้แบ่งวัตถุประสงค์ของการให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่มไว้ 2 ประเภทโดยสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป คือ การให้สมาชิกมีโอกาสสำรวจ รู้จัก ยอมรับตนเอง สามารถเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น มีโอกาสแสดงออกทางความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่เหมาะสม มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ยอมรับผู้อื่น ยอมรับข้อเสนอแนะ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเรียนรู้วิธีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้ในสังคมอย่างปกติสุข

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ มีเป้าหมายที่แตกต่างกันไปตามทฤษฎีที่ใช้ในการให้การปรึกษา ดังนี้

2.1 การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มตามแนวทฤษฎีแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม มีวัตถุประสงค์ให้สมาชิกเรียนรู้วิธีการเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์และพฤติกรรมอย่างเหมาะสม เรียนรู้วิธีการจัดการกับความเครียด ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ที่เป็นสาเหตุของความผิดปกติของอารมณ์และพฤติกรรม

2.2 การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มตามแนวทฤษฎีภวนิยม มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้สมาชิกเกิดความกระจำงัดในเป้าหมายของชีวิต ทั้งในปัจจุบันและอนาคต สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและมีความรับผิดชอบ เผชิญและจัดการกับความวิตกกังวลได้อย่างสร้างสรรค์ ค้นพบเอกลักษณ์ของตน เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นดียิ่งขึ้น และสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.3 การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มตามแนวเผชิญความจริง มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สมาชิกสามารถเผชิญกับสภาพความเป็นจริง มีวุฒิภาวะ รู้จักตนเอง ตระหนักในคุณค่าของตน รับผิดชอบที่จะแก้ปัญหาโดยการพิจารณาความเป็นจริง รู้จักพิจารณาว่าอะไรถูก อะไรผิด และกระทำพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

2.4 การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้สมาชิกเกิดการปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้เป็น

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยการกำหนดเป้าหมาย แนวทางดำเนินเปลี่ยนแปลงร่วมกันระหว่างสมาชิกและผู้นำกลุ่ม ช่วยให้สมาชิกรับผิดชอบที่จะปฏิบัติตามข้อตกลง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น

2.5 การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกเกิดการตระหนักรู้ในตนเองในภาวะปัจจุบัน มีการยอมรับตนเอง รู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตน เรียนรู้วิธีการถามอย่างกระจ่างชัดและตรงประเด็นเกี่ยวกับความต้องการของตน เรียนรู้วิธีการที่จะจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียนรู้วิธีการสนับสนุน ให้ข้อคิดเห็นและกำลังใจแก่ผู้อื่น และสามารถที่จะสร้างข้อตกลงต่างๆ ได้มีความสามารถในแก้ไขปัญหาอุปสรรค และควบคุมตนเอง ปล่อยวางอดีต ไม่คาดหวังอนาคต และใช้ชีวิตอยู่กับปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

2.6 การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มตามแนวทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้สมาชิกเป็นของตัวเอง มีการตัดสินใจใหม่ รับรู้สภาวะตัวตนทั้งสามรูปแบบ และตระหนักรู้ว่าพฤติกรรมปัจจุบันของตัวตนมีอิทธิพลมาจากบรรพบุรุษ เกิดการตระหนักรู้ในปัญหาของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ตลอดจนมีเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินชีวิตใหม่ และสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.7 การให้บริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่มตามแนวทฤษฎีผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองตามความสามารถ ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ของตนในการเข้าใจและเปลี่ยนแปลงตนเอง ตระหนักรู้ในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง ควบคุมตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเองมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างสอดคล้องกับประสบการณ์ของตน และเกิดความสอดคล้องกันระหว่างตนที่เป็นจริงกับตนในความคาดหวัง

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การให้การปรึกษากลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้สมาชิกของกลุ่มแต่ละคนรู้จัก และเข้าใจตนเองโดยการยอมรับนับถือตนเอง และรู้สึกว่าตนมีค่า กล่าวเผชิญปัญหา แก้ไขปัญหาด้านความขัดแย้งในตนเอง และความขัดแย้งกับผู้อื่นที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพตระหนักถึงบทบาท และความรับผิดชอบของตนเองในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่ม

3.3 ประโยชน์ของการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529, น. 192 อ้างถึงใน ตามพงษ์ วงษ์จันทร์, 2550, น. 12) กล่าวถึงประโยชน์ของการให้การปรึกษากลุ่ม โดยสรุปดังนี้

1. ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นสมาชิกของกลุ่ม เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ซึ่งการยอมรับนี้จะช่วยพัฒนาความรู้สึกของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ไม่เกิด

ความรู้สึก อ่างว้างโดดเด่น และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักที่จะให้มากกว่าที่จะรับความจริงใจ และเต็มใจ

2. ทำให้เห็นความสำคัญของสัมพันธภาพของการช่วยเหลือ เพราะสมาชิกกลุ่มจะเกิดการเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้เจตคติ ความรู้สึก และจุดมุ่งหมายในการกระทำต่างๆ หรือการแสดงออกทั้งของตนเอง และสมาชิกกลุ่ม

3. ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และกับบุคคลอื่น เรียนรู้ในการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การพูด การอภิปราย และกิริยาท่าทาง ซึ่งผลของปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มพัฒนา และปรับปรุงตนเองได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

4. ผู้ให้คำปรึกษามีโอกาสได้สังเกตพฤติกรรมการแสดงออก และการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษา ได้ศึกษาวิธีที่จะให้ความช่วยเหลือ หรือพัฒนาผู้รับบริการตามที่ต้องการ เช่น ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลต่อไป และสามารถให้บริการเป็นกลุ่มมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แกสตา และมิโดว์ (Gazda and Meadows, 1989, น. 306-310 อ้างถึงในตามพงษ์ วงษ์จันทร์, 2550, น. 12) ได้รวบรวมประโยชน์และคุณค่าของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มพอสรุปได้ ดังนี้

1. ทำให้สมาชิกในกลุ่ม มีความรู้สึกว่ามีได้อยู่อย่างโดดเด่น หรือแปลกไปจากคนอื่น ๆ แต่ยังมีคนอื่น ๆ ที่มีปัญหาคล้ายคลึงของเขา

2. การได้รับการยอมรับจากสมาชิกภายในกลุ่ม จะกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มยอมรับที่จะเผชิญปัญหา

3. กลุ่มเป็นตัวแทนของสังคมจริงๆ โดยสมาชิกทุกคนมีโอกาที่จะแสดง และทดลองพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

4. สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงพฤติกรรม ความรู้สึก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนได้จากความไว้วางใจภายในกลุ่ม

5. สมาชิกเรียนรู้ที่จะให้และรับความช่วยเหลือตามบทบาทของตนภายในกลุ่ม

6. สมาชิกมีโอกาสเรียนรู้วิธีแก้ปัญหของสมาชิกคนอื่นด้วยการสังเกต

7. การให้การปรึกษาแบบกลุ่มมักจะทำให้สมาชิกในกลุ่ม มีความต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล

8. บรรยากาศแห่งความเป็นกันเอง ทำให้สมาชิกรู้สึกเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน นำไปสู่การเปิดเผยปัญหาทางครอบครัว

9. การให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ใช้ได้ผลสำหรับวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์และการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

10. การพบปะกับสมาชิกหลายคนในเวลาเดียวกันช่วยประหยัดเวลาการทำงาน มีประโยชน์ต่อคนจำนวนมากขึ้น

นิสตุล (Nystull, 1999, น. 310 อ้างถึงใน สุขอรุณ วงษ์ทิม, 2554, น. 39) กล่าวถึงประโยชน์ของการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการจัดหาสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ให้มีการทดลอง และพบกับประสบการณ์พฤติกรรมใหม่ๆ กับสมาชิกกลุ่มคนอื่น
2. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากสมาชิกคนอื่น
3. ทำให้ประหยัดเวลา เนื่องจากสามารถให้บริการผู้รับบริการครั้งละหลายคน
4. เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยลดความวิตกกังวลต่อปัญหาของตน

5. ข้อคิดเห็นของสมาชิก ช่วยแก้ไขปัญหาคือปัญหาต่าง ๆ ของสมาชิกกลุ่ม
6. ช่วยให้สมาชิก มีพลัง มีความกระตือรือร้น และแรงจูงใจให้บรรลุเป้าหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การการปรึกษากลุ่ม มีประโยชน์ในการช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้รับการยอมรับ ไม่เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว กล้าที่จะเผชิญปัญหา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่พึงประสงค์ รับรู้ถึงความปลอดภัยไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการให้และรับความช่วยเหลืออย่างถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ เรียนรู้ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาทั้งของตนเองและของสมาชิกกลุ่ม

3.4 ขั้นตอนในการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม

คอเรย์ (Corey, 2008, น. 66-114 อ้างถึงใน สุขอรุณ วงษ์ทิม, 2553, น. 72) แบ่งขั้นตอนของการให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่มออกเป็น 6 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. ขั้นจัดตั้งกลุ่ม (The formation stage) เริ่มตั้งแต่การประกาศคัดเลือกและการเตรียมสมาชิกกลุ่ม มีการวางแผนจัดตั้งกลุ่ม กำหนดหลักการและเหตุผล เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ความถี่และระยะเวลาในการเข้าร่วมกลุ่ม โครงสร้างและรูปแบบของกลุ่ม ชนิดของกลุ่ม อาจเป็นแบบเปิดหรือปิด สมาชิกสมัครใจหรือไม่สมัครใจ และวิธีการติดตามประเมินผล การให้บริการปรึกษา

2. ขั้นเริ่มต้น-การปฐมนิเทศและการสำรวจ (Initial stage-orientation and exploration) เป็นการทำความรู้จัก สำรวจความต้องการของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งในขั้นนี้สมาชิกกลุ่มจะเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม การกำหนดเป้าหมายของตน แต่สมาชิกกลุ่มจะยังคงรักษาภาพลักษณ์

ทางสังคม (Public image) ของตน สมาชิกกลุ่มจะยังมีความวิตกกังวลและไม่มั่นใจในการเข้าร่วมกลุ่ม ไม่มั่นใจว่าจะได้รับการยอมรับหรือถูกปฏิเสธจากกลุ่ม เริ่มพิจารณาว่าควรจะทำอย่างไร สมาชิกกลุ่มจะตัดสินใจว่าควรจะทำอย่างไรใครดีบ้าง จะเปิดเผยตนเองแค่ไหน จะมีความปลอดภัยเพียงใด ใครที่ชอบและไม่ชอบ และจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับมากน้อยเพียงใด บรรยากาศภายในกลุ่มอาจจะเงียบ เชื่องช้า เนื่องจากสมาชิกกลุ่มยังไม่วางใจซึ่งกันและกัน ยังสงสัยในทิศทางของกลุ่ม ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้นำกลุ่มที่จะแสดงให้เห็นให้สมาชิกกลุ่มรับรู้ ว่า กลุ่มมีความปลอดภัยที่สมาชิกจะสามารถแสดงตัวตนที่แท้จริงออกมาได้ และเสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจขึ้นภายในกลุ่ม

3. การเปลี่ยนแปลง-การจัดการกับการต่อต้าน (Transitional stage-dealing with resistance) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มจะจัดการกับความวิตกกังวล การป้องกันตนเอง ความขัดแย้งในใจ ความไม่มั่นใจ และความลังเลใจในการเข้าร่วมกลุ่ม ยังไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงเกิดความไม่แน่ใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง รู้สึกลังเลที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างเต็มที่ เพราะไม่แน่ใจว่าผู้อื่นจะเข้าใจตนหรือไม่ อาจทดสอบผู้นำกลุ่มและสมาชิกอื่นเพื่อต้องการทราบว่ากลุ่มมีความปลอดภัยหรือไม่ อาจสังเกตว่าผู้นำกลุ่มจะมีความน่าไว้วางใจและความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดและเรียนรู้วิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งของตนจากผู้นำกลุ่ม ตลอดจนเรียนรู้วิธีการแสดงออกเพื่อให้ผู้อื่นยอมรับฟังซึ่งพฤติกรรมของสมาชิก อาจแสดงออกโดยการป้องกันตนเองในรูปแบบของการต่อต้าน ได้แก่ การแยกตัว แสดงความท้อแท้ เป็นผู้สังเกตการณ์ เงียบจนเกินไป หรืออาจจะพูดและให้คำแนะนำอย่างกระตือรือร้น แสดงตนเด่นเหนือสมาชิกอื่นเพื่อเรียกร้องความสนใจ หรืออาจมีการตั้งกลุ่มย่อยขึ้นภายในกลุ่มใหญ่

4. ขั้นดำเนินการ-ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและการสร้างผลงาน (Working-cohesion and productivity) เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่ม ได้ค้นพบปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สมาชิกกลุ่มจะเรียนรู้ขั้นตอนและกระบวนการกลุ่มและจะเกิดความร่วมมือร่วมใจกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งขึ้น มีความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วม มีความสามัคคี มีความรู้สึกอบอุ่น สบายใจ รู้สึกมีคุณค่าที่ได้รับการยอมรับและสนับสนุนภายในกลุ่ม เรียนรู้วิธีการที่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ยังคงความเป็นตัวของตนเองไว้ มีการเปิดเผยตนเองมากขึ้นและมีการพิจารณากลับกรองข้อคิดเห็นที่ได้รับจากสมาชิกอื่น เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหของตน

5. ขั้นสุดท้าย-การรวบรวมความรู้สึกนึกคิดเข้าด้วยกัน-การยุติการปรึกษา (Final stage-consolidation and termination) ในขั้นสุดท้ายของการปรึกษากลุ่มนี้ ผู้นำกลุ่มจะต้องช่วยให้สมาชิกกลุ่มนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการสรุปความคิด ประมวลสาระ

ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนวางแผนการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ และการตัดสินใจในการนำแนวทางใดไปปฏิบัติ และจะต้องทำให้สมาชิกกลุ่มไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ช่วยทำภารกิจต่างๆ ของสมาชิกที่ยังค้างค้างให้เสร็จสมบูรณ์ ผู้นำกลุ่มจะต้องเตือนสมาชิกกลุ่มว่ายังเหลือระยะเวลาอีกเล็กน้อยที่กลุ่มจะต้องยุติ ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีเวลาที่จะเตรียมตัวเตรียมใจที่จะยุติกลุ่ม สมาชิกกลุ่มอาจจะมีความรู้สึกในการแยกจากกัน ซึ่งมักจะแสดงออกมาในรูปของการหลีกเลี่ยง หรือปฏิเสธ อาจมีแนวโน้มที่ไม่ต้องการยุติประเด็นต่างๆ สมาชิกอาจแสดงความหวังและความห่วงใยซึ่งกันและกัน ผู้นำกลุ่มจะต้องมีการเปิดอภิปรายในความรู้สึกสูญเสีย ความเศร้า วิตกกังวล และความกลัวที่จะต้องจากกันและพร้อมที่จะกลับไปเผชิญกับความเป็นจริงในสภาพที่ไม่มีการช่วยเหลือจากกลุ่มอีกต่อไป และมีการนัดหมายกันอีกเพื่อติดตามผลการให้บริการปรึกษา

6. ประเด็นหลังการยุติกลุ่ม-การประเมินและติดตามผล (Post-group issues-evaluation and follow-up) การประเมินหลังจากที่กลุ่มได้ยุติลงไปแล้วนี้ มีความสำคัญสำหรับผู้นำกลุ่มเป็นอย่างมาก การประเมินจะเป็นการประเมินผลลัพธ์ของกลุ่ม ซึ่งมีประโยชน์สำหรับผู้นำกลุ่มและสมาชิก โดยประเมินถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ประเมินการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับทัศนคติ คุณค่า และประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับ ซึ่งสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงในการปรึกษาเป็นกลุ่มได้ในอนาคต

ในการประชุมกลุ่มเพื่อติดตามผลนั้น ผู้นำกลุ่มจะนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในขณะที่อยู่ในชั่วโมงบำบัดครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการพบปะกันเพื่อประเมินผลการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในกลุ่มไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ความยากลำบากที่พบ หรือความสำเร็จที่สมาชิกกลุ่มมีประสบการณ์ในชีวิต มีการให้ข้อมูลย้อนกลับและการสนับสนุนที่มีประโยชน์ต่อกัน ซึ่งผู้นำกลุ่มต้องย้ำเตือนให้สมาชิกกลุ่มรับผิดชอบกับการกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นต่อไป

สุخورณ วงษ์ทิม (2533, น. 77) ได้เสนอขั้นตอนของการให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่มแบบ 5 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ (The preparation Stage) เป็นการเตรียมกลุ่ม เริ่มจากการวางแผนงาน กำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือสมาชิกกลุ่ม กำหนดวัตถุประสงค์การรับสมัครสมาชิกกลุ่มทั้งสมาชิกที่สมัครใจและไม่สมัครใจ การคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม การยินยอมเข้าร่วมกลุ่ม การกำหนดความถี่ และระยะเวลาในการให้บริการปรึกษาแต่ละครั้ง และการกำหนดระยะเวลาของการให้บริการปรึกษาทั้งหมด โดยคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมและสะดวกสำหรับกลุ่มผู้รับบริการ การกำหนดรูปแบบของกลุ่มว่าเป็นกลุ่มแบบเปิดหรือปิด

2. **ขั้นเริ่มต้น (The initial Stage)** เป็นการสร้างสัมพันธภาพ ทำความรู้จัก เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกันระหว่างผู้ให้การศึกษา ผู้นำกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่ม ด้วยการละลายพฤติกรรม การสร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การชี้แจงเงื่อนไข ข้อตกลง กฎและกติกา ขั้นตอน วิธีการ การชี้แจงบทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม การรักษาความลับ การร่วมกันกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งบรรยากาศของกลุ่มในระยะนี้จะเงียบและเชื่องช้า เนื่องจากสมาชิกยังวิตกกังวลเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่ม กังวลว่าตนจะได้รับการยอมรับหรือถูกปฏิเสธจากกลุ่ม สมาชิกจะยังไม่ไว้วางใจผู้อื่น มีการใช้กลไกการป้องกันตนเอง เก็บความรู้สึกสงสัย และความรู้สึกต่างๆ ไว้ แต่จะค่อยๆ เรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

3. **ขั้นดำเนินการ (The Working Stage)** เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มมีการเรียนรู้ ขั้นตอนและกระบวนการกลุ่มมากขึ้น เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สมาชิกกลุ่มได้ค้นพบปัญหา ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา สมาชิกจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างลึกซึ้ง และมีความหมาย กล้าที่จะเปิดเผยอารมณ์ ความรู้สึก และแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของแต่ละคน ออกมาอย่างอิสระ มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ รับและให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ซึ่งกันและกัน ตลอดจนการทำงานที่บ้านที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ และการทดลองกระทำพฤติกรรมในรูปแบบใหม่จากครูผู้นำกลุ่ม นอกจากนี้สมาชิกยังมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม มีส่วนร่วม ใกล้เคียงสนิทสนมกัน เอาใจใส่ซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ เกิดความสามัคคี และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนทำให้มีการพึ่งพาผู้นำกลุ่มน้อยลง

4. **ขั้นยุติ (The termination stage)** เป็นการสิ้นสุดของกระบวนการกลุ่ม มีการสรุปถึงสิ่งที่ได้รับและเรียนรู้จากการเข้าร่วมกลุ่ม สรุปแนวทางการนำสิ่งที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน การกล่าวคำอำลา และนัดหมายกันเพื่อประเมินและติดตามผล โดยที่สมาชิกกลุ่มอาจมีความรู้สึกเศร้าและวิตกกังวลกับการลาจากกัน มีการแสดงความหวังใยซึ่งกันและกัน และเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญหน้ากับชีวิตจริง ที่ไม่มีการช่วยเหลือจากผู้ให้การศึกษา ผู้นำกลุ่ม และเพื่อนในกลุ่มอีกต่อไป

5. **ขั้นประเมินและติดตามผล (The evaluation and follow up stage)** เป็นการพบปะกันระหว่างผู้ให้การศึกษาและสมาชิกกลุ่ม ตามวันเวลาที่ได้นัดหมายกัน ไว้ในขั้นยุติกลุ่ม จะมีการประเมินผลของการเปลี่ยนแปลงของความคิด อารมณ์และพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม ผลของการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มไปปฏิบัติจริง ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่สมาชิกพบ ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินนี้จะเป็แนวทางในการปรับปรุงวิธีการให้การศึกษาสำหรับผู้ให้การศึกษาผู้นำกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

อาภา จันทรสกุล (2556, น. 263-280) แบ่งกระบวนการให้การปรึกษากลุ่มออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยสรุปดังนี้

ขั้นแนะนำและสำรวจ ในขั้นนี้ ผู้ให้การปรึกษาจะชี้แจงวัตถุประสงค์และกฎเกณฑ์บางประการ รวมทั้งแนะนำวิธีการมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้สมาชิกจะได้รับประโยชน์จากกลุ่มมากที่สุด หลังจากนั้นให้สมาชิกแนะนำตนเอง กล่าวถึงความคาดหวัง วัตถุประสงค์ที่เข้ามาเข้ากลุ่ม ในขั้นนี้สมาชิกจะยังรักษาความเป็นส่วนตัวของตนเอง จะเปิดเผยตนเองเฉพาะที่คิดว่ากลุ่มจะยอมรับ ยังมีความวิตกกังวลและไม่มั่นใจต่อการสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่มสมาชิก ยังไม่รู้ลึกผ่อนคลายมากนัก และยังอยู่ในภาวะสำรวจตรวจสอบว่าจะทำอะไรได้บ้างในกลุ่ม กลุ่มจะยอมรับเขาได้แค่ไหน

ขั้นที่ 2 ขั้นเชื่อมต่อ ในขั้นนี้ สมาชิกจะแสดงความขัดแย้งและความรู้สึกด้านลบ จะป้องกันตนเองและต่อต้าน ทั้งต่อผู้ให้บริการปรึกษา เช่น อาจแสดงอาการเจ็บ ทำตัวเย็นชาเห็นห่าง หรือพูดอธิบายตามที่ตนเชื่อ ได้แย้ง วิพากษ์วิจารณ์ผู้ให้การปรึกษาและสมาชิกอื่นๆ หรืออาจใช้วิธีเรียกร้องความสนใจอื่นๆ เช่น ตั้งคำถามถี่ๆ ซักถามแบบสอบถามสมาชิกอื่นๆ พูดแทรก แนะนำสั่งสอนสมาชิกอื่น โดยแสดงอาการเหนือกว่า ซึ่งในขั้นนี้ ผู้ให้บริการปรึกษา ควรช่วยให้สมาชิกเรียนรู้วิธีการที่จะเผชิญกับความรู้สึกทางลบ และจัดการกับความรูสึกนั้นอย่างถูกวิธี ควรแสดงออกซึ่งการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข แสดงความจริงใจอย่างแท้จริงให้ผู้รับบริการเห็นว่ากลุ่มเป็นสภาพปลอดภัยที่สมาชิกจะเป็นตัวของตัวเองทดลองเรียนรู้ปฏิสัมพันธ์แบบใหม่ ที่เอื้อต่อการพัฒนาภาวะจิตใจ

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการ เป็นขั้นที่ สมาชิกพร้อมที่จะเปิดเผยตนเอง มีความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน รับรู้ตนเองและมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มในลักษณะปัจจุบันมากขึ้น เต็มใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์แบบตรงไปตรงมาต่อกัน มีความพร้อมในการแลกเปลี่ยนความรู้สึกและความคิดเห็นต่อกันอย่างจริงใจและพร้อมที่จะวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเอง และรับผิดชอบที่จะทำตามแผนนั้น

ขั้นที่ 4 ขั้นปิดกลุ่ม เป็นขั้นที่ช่วยให้สมาชิกรวบรวมประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ และการนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง โดยผู้ให้การปรึกษาจะต้องช่วยให้สมาชิกเปิดเผยความรู้สึกของตนเองและรับรู้วิธีการในนำไปใช้ เผชิญหน้ากับการพึ่งตนเองโดยไม่มีกลุ่มคอยช่วยให้กำลังใจเตรียมตัวที่จะใช้ประสบการณ์ที่เรียนรู้จากกลุ่มในสภาพเป็นจริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นจัดตั้งกลุ่ม หรือขั้นเตรียมการ เป็นการจัดตั้งกลุ่ม 2) ขั้นเริ่มต้น เป็นขั้นสร้างสัมพันธภาพ ความไว้วางใจของสมาชิก 3) ขั้นดำเนินการ และ 4) ขั้นยุติ หรือขั้นปิดกลุ่ม

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม

ตามพงษ์ วงษ์จันทร์ (2550) ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรมที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน ของบุคคลที่สูญเสียแขนขา สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพพระประแดง ผลการวิจัย พบว่า 1) บุคคลที่สูญเสียแขนขา มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงขึ้นภายหลังการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม และ 2) มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงขึ้นกว่าบุคคลที่สูญเสียแขนขากลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. แนวคิด ทฤษฎี และแนวปฏิบัติที่ใช้ในการให้การปรึกษา

4.1 การให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational-Emotive Therapy) หรือ อาร์อีที (RET) ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า Rational Emotive Behavior Therapy (REBT) สำหรับในประเทศไทยมีชื่อที่แตกต่างกันไปเล็กน้อย เช่น “การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีเหตุผล-อารมณ์” การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามแนวพิจารณาเหตุ อารมณ์ และพฤติกรรม” “การบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์” และ “การให้คำปรึกษาแนวทฤษฎีพิจารณาเหตุผลและอารมณ์” เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยจะเรียกว่า ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม หรือ REBT

ผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม คือ อัลเบิร์ต เอลลิส (Albert Ellis) นักจิตบำบัด (Psychotherapist) ชาวอเมริกัน เกิดที่เมืองพิตส์เบิร์ก (Pittsburg) มลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1913 สำเร็จการศึกษาปริญญาโทด้านจิตวิทยาคลินิกใน ค.ศ. 1943 และปริญญาเอกใน ค.ศ. 1974 เอลลิสเริ่มทำงานในวิชาชีพคลินิกสุขภาพจิตแห่งมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey Mental Hygiene Clinic) ควบคู่ไปกับการสอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยรัฐเจอร์ซีย์ (Rutgers University) และมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (New York University) รวมทั้งทำหน้าที่ให้การบำบัดเกี่ยวกับปัญหาชีวิตสมรส ปัญหาครอบครัว และปัญหาเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ที่หน่วยงานด้านสุขภาพจิตอีกหลายแห่ง

ในปี ค.ศ. 1959 เอลลิสได้ก่อตั้ง สถาบันเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล (Institute for Rational Living) และใน ค.ศ. 1968 ได้ก่อตั้งสถาบันเพื่อการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Institute for Rational-Emotive Therapy) ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันอัลเบิร์ต เอลลิสเพื่อการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Albert Ellis Institute for Rational

Emotive Behavior therapy) โดยให้การฝึกฝนอบรมแก่ผู้ให้การบำบัด หรือผู้ให้การปรึกษา และให้การช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการเป็นจำนวนมาก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

4.1.1 แนวคิดและสาระสำคัญของทฤษฎี

เจียรนีย์ ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ (2554, น. 9-10) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ของทฤษฎีนี้ไว้ 5 ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. มนุษย์ต่างจากสัตว์ เนื่องจากมนุษย์มีค่านิยม สามารถที่จะคิด และพัฒนาโครงสร้างการรู้จักของตนได้ สามารถประเมินค่านิยมที่ยึดถือ สามารถตัดสินใจและปรับเปลี่ยนค่านิยมของตนเพื่อการมีพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมยิ่งขึ้นได้

2. มนุษย์มีศักยภาพที่จะเป็นผู้ที่มีเหตุผลมาตั้งแต่เกิด การที่บางคนเป็นคนไร้เหตุผล เนื่องจากมีประสบการณ์ชีวิตที่ไม่ค่อยมีเหตุผลมาตั้งแต่วัยเด็ก ประกอบกับปัจจุบันยังคงดำเนินชีวิตอย่างผิดเพี้ยน ไม่ค่อยมีเหตุผล แต่จากการที่เหตุผลและอารมณ์ของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกัน บุคคลที่ไร้เหตุผลจึงมักจะมีปัญหาทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมด้วย เช่น รู้สึกท้อแท้ ลี้ลั่นหว้ง มีความรู้สึกไร้ค่า มีความรู้สึกหงุดหงิดจ้องจ้อง มีความทุกข์โศกมาก และมีความซึมเศร้า เป็นต้น ส่วนบุคคลที่มีเหตุผลมักจะมีอารมณ์ที่เหมาะสม เช่น มีความสุข มีความกระตือรือร้น และมีชีวิตชีวา เป็นต้น

3. มนุษย์ มีทั้งผู้ที่มีเหตุผลและไร้เหตุผล บุคคลที่มีอารมณ์ไม่เหมาะสม มักมีสาเหตุมาจากการมีความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล ถ้าบุคคลเรียนรู้วิธีการคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้น และลดการคิดอย่างไร้เหตุผลลง ก็จะนำไปสู่การเป็นผู้มีเหตุผล มีอารมณ์ และพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น และมีโอกาส และประสบการณ์ความสุขความสำเร็จในชีวิต

4. มนุษย์มีความต้องการสิ่งที่ดีงามสำหรับชีวิต บุคคลที่ไม่ได้รับการตอบสนองสิ่งที่ต้องการ มักจะกล่าวโทษ หรือตำหนิตนเอง หรือผู้อื่น แต่มนุษย์ก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนความคิดและค่านิยมที่ไร้เหตุผลของตนได้ ดังนั้น หากบุคคลได้รับความช่วยเหลือให้รู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการคิด และการรับรู้ที่ไม่มีเหตุผล ไปสู่การคิดอย่างมีเหตุผล ก็จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมขึ้น

5. ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของมนุษย์มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เมื่อบุคคลแสดงความรู้สึก ก็จะคิดและแสดงพฤติกรรมด้วย เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรม ก็จะคิดและแสดงความรู้สึกด้วย และเมื่อบุคคลคิด ก็จะแสดงความรู้สึกและแสดงพฤติกรรมด้วย” (Ellis, 1974, น. 313 อ้างถึงใน เจียรนีย์ ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554, น. 10)

เอลลิส (1974, อ้างถึงใน เจียรนีย์ ทรงชัยกุล และ โทศล มีคุณ, 2554, น. 10) กล่าวว่าความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของมนุษย์ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดโดยมีลักษณะสรุปได้ดังนี้

1. มนุษย์มีทั้งความคิดที่มีเหตุผลและไร้เหตุผล เมื่อมนุษย์คิดอย่างมีเหตุผล เขาจะมีความสุข และจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. อารมณ์ไม่เป็นสุข หรืออาการของโรคประสาท เป็นผลมาจากการมีความคิดที่ไร้เหตุผล ไม่สมเหตุสมผล เนื่องจากความคิดและอารมณ์จะสัมพันธ์กัน การมีอารมณ์ไม่เป็นสุขมักจะเกิดควบคู่กับการมีความคิดอคติ ความคิดที่ยึดมั่นในตนเองสูง และความคิดที่ไร้เหตุผล เป็นต้น

3. ความคิดที่ไร้เหตุผลเกิดจากการเรียนรู้ที่ไม่สมเหตุสมผลตั้งแต่ครั้งยังเป็นเด็ก ซึ่งอาจเรียนรู้จากพ่อแม่ สภาพแวดล้อม และสังคม

4. มนุษย์พูดหรือคิดโดยใช้สัญลักษณ์ หรือภาษา การที่บุคคลพูดหรือคิดอย่างไร้เหตุผลอยู่ร่ำไป จะมีผลต่อการมีอารมณ์ไม่สมเหตุสมผล และมีผลต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน การปรับเปลี่ยน ความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล จึงอาจทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงการใช้สัญลักษณ์ หรือภาษา

5. อารมณ์ไม่เป็นสุข ไม่ได้เป็นผลมาจากสถานการณ์หรือเหตุการณ์จากภายนอกแต่เป็นผลมาจากความคิดความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์นั้น

6. ความคิดหรืออารมณ์ที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ สามารถทำให้ลดลงหรือขจัดให้หมดไปได้ โดยการสร้างการรับรู้และการคิดที่มีเหตุผลมาทดแทน

ดรายเด็น และชาร์ป (Dryden, 1995 และ Sharf, 2000 อ้างถึงใน เจียรนีย์ ทรงชัยกุล และ โทศล มีคุณ, 2545, น. 10) สรุปลักษณะความคิดและความเชื่อของมนุษย์จากแนวคิดของเอลลิสไว้ ดังนี้

1. ความชอบ (Preferences) กับความคิดว่าต้องเป็นเช่นนั้น (Musts) ความชอบเป็นความคิดเชิงประเมินซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลต้องการให้เกิดหรือไม่ต้องการให้เกิดสิ่งใดขึ้นกับตน ความชอบจัดได้ว่าเป็นความคิดที่มีเหตุผล เพราะมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความ เป็นจริง สมเหตุสมผลและเป็นความคิดที่ส่งเสริมให้บุคคลมีสุขภาวะทางจิตใจที่ดี และดำเนินชีวิต ให้บรรลุเป้าหมายของตนได้ ความชอบยังอาจก่อให้เกิดอารมณ์ทางลบที่เหมาะสมได้เช่นกัน เมื่อสิ่ง ที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามความชอบของตน เมื่อบุคคลไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ บุคคล นั้นก็จะพยายามแก้ไขปัญหาวางอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

2. ความคิดว่าไม่ใช่เรื่องเลวร้าย (Anti-awfulizing) กับความคิดว่าเป็นเรื่องเลวร้าย(Awfulizing) ความคิดว่าไม่ใช่เรื่องเลวร้ายจัดเป็นความคิดเชิงประเมินที่มีเหตุผล สอดคล้องกับความเป็นจริง สมเหตุสมผลและสร้างสรรค์ เพราะบุคคลจะประเมินเรื่องเลวร้ายอย่างยืดหยุ่น โดยไม่คิดว่าสิ่งที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของตนเป็นเรื่องเลวร้าย การที่บุคคลมีความคิดว่าเป็นเรื่องเลวร้ายจะช่วยให้บุคคลมีการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้เกิดเหตุการณ์ที่ตนไม่พึงประสงค์ขึ้น และหากไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ก็ยังช่วยให้บุคคลปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

3. ความอดทนสูงต่อความคับข้องใจ (High Frustration Tolerance) กับความอดทนต่ำต่อความคับข้องใจ (Low Frustration Tolerance) การมีความอดทนสูงต่อความคับข้องใจจัดเป็นความคิดที่มีเหตุผลเพราะมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความเป็นจริง สมเหตุสมผล และสร้างสรรค์ เพราะการมีความอดทนสูงต่อความคับข้องใจ จะช่วยให้บุคคลมีการกระทำอย่างสร้างสรรค์หากเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทางลบซึ่งสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ และยังช่วยให้บุคคลมีการปรับตัวอย่างเหมาะสมเมื่อไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นได้

4. การยอมรับตนเองและ/หรือผู้อื่น (Self/Other Acceptance) กับการดูถูกตนเองและ/หรือผู้อื่น (Self/Other Downing) การยอมรับตนเองและ/หรือผู้อื่นจัดเป็นความคิดที่มีเหตุผล เพราะมีความยืดหยุ่นปราศจากอคติสอดคล้องกับความเป็นจริง สมเหตุสมผล และสร้างสรรค์ เมื่อบุคคลยอมรับตนเองและ/หรือผู้อื่น เขาจะยอมรับในเอกลักษณ์ ข้อดี-ข้อด้อย และความผิดพลาดของตนเองและ/หรือผู้อื่นได้ การยอมรับตนเองและ/หรือผู้อื่นจะช่วยให้บุคคลมีการกระทำที่มีประสิทธิภาพหากเผชิญเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทางลบและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ และจะช่วยให้บุคคลปรับตัวได้อย่างเหมาะสมหากเหตุการณ์นั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และจะช่วยให้บุคคลปรับตัวได้อย่างเหมาะสมหากเหตุการณ์นั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

จอร์จ และคริสเตียนี (George & Cristiani, 1995 อ้างถึงใน เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554, น. 12-14) ได้แบ่งลักษณะความคิดความเชื่อแบบเอลลิสไว้ 11 ประการได้แก่

1. ความคิดที่ว่า บุคคลต้องได้รับความรักและการยอมรับจากบุคคลที่สำคัญสำหรับเขาและจากบุคคลที่เขาติดต่อสัมพันธ์ด้วย ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เพราะไม่สามารถที่จะบรรลุได้หรือไม่สามารถเป็นจริงได้เสมอไป ถ้าบุคคลใดยึดมั่นกับความคิดเช่นนี้ จะทำให้เขานำตนเองน้อยลง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยเพิ่มขึ้น และยังเป็นการทำลายตนเองด้วย

2. ความคิดที่ว่า บุคคลที่มีคุณค่าต้องมีความสามารถ ประสบความสำเร็จในทุกๆ ด้านและมีความเพียบพร้อมสมบูรณ์แบบ ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เพราะจะทำให้บุคคลรู้สึกต่ำต้อยไร้คุณค่า กลัวความล้มเหลว ซึ่งอาจส่งผลให้บุคคลมีอาการทางประสาท และไม่สามารถดำเนินชีวิตด้วยตนเองตามลำพังได้

3. ความคิดที่ว่า บุคคลที่เลว คด โกง และชั่วร้าย ควรถูกตำหนิและลงโทษ ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เพราะไม่มีมาตรฐานที่เที่ยงแท้แน่นอน ซึ่งจะใช้ประเมินความถูกต้อง ความคิด ความชั่ว ความชั่วร้ายของบุคคล การตำหนิและการลงโทษก็ไม่ได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเสมอไป แต่มักจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เลวลง และเกิดอารมณ์ที่ไม่สงบสุขมากขึ้น

4. ความคิดที่ว่า มันเป็นสิ่งที่เลวร้ายหรือเป็นเรื่องหายนะ เมื่อสิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่บุคคลต้องการให้เป็น ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เพราะไม่ใช่ทุกอย่างจะเป็นไปตามที่เราต้องการทั้งหมด การพบกับความผิดหวังหรือความคับข้องใจควรถือเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าบุคคลมีอารมณ์เสียอย่างรุนแรงและยึดถือจึงเป็นเรื่องที่ไร้เหตุ การมีปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์เสมือนเป็นเรื่องเลวร้ายหรือหายนะ ก็ไม่สามารถเปลี่ยนเหตุการณ์และ/หรือสภาพการณ์นั้นได้ แต่อาจจะยังทำให้บุคคลนั้นรู้สึกแย่ลงได้

5. ความคิดที่ว่า ความทุกข์เกิดจากเหตุการณ์และ/หรือสถานการณ์ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของบุคคลนั้น ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เพราะบุคคลจะไม่สามารถถูกทำให้เจ็บปวดหรือมีความทุกข์ได้ ยกเว้นเขาอมป้อยให้ตนเองได้รับผลกระทบจากเจตคติและปฏิกิริยาของเขานเอง เช่น การเฝ้าบอกตนเองเสมอว่า...น่ากลัวอย่างไร เป็นต้น

6. ความคิดที่ว่า บุคคลน่าจะกังวลหรือเป็นห่วงสิ่งที่น่ากลัวหรือมีอันตราย ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เพราะความวิตกกังวลเกินกว่าเหตุไม่สามารถป้องกันหรือระงับไม่ให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น แต่ยังสามารถทำให้เหตุการณ์เกิดขึ้น หรือเหตุการณ์ยิ่งเลวร้ายกว่าที่เกิดขึ้นจริง

7. ความคิดที่ว่า การหลีกเลี่ยงความยากลำบากและความรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายกว่าการเผชิญหน้ากับมัน ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผลเพราะการหลีกเลี่ยงไม่จัดการกับความยากลำบาก สภาพการณ์นั้นก็ยังคงปรากฏอยู่และต้องได้รับการจัดการการแก้ไข อีกทั้งการหลีกเลี่ยงความยากลำบากและความรับผิดชอบอยู่เสมอ จะทำให้บุคคลสูญเสียความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

8. ความคิดที่ว่า บุคคลต้องพึ่งพาผู้อื่นและต้องมีผู้ที่เข้มแข็งกว่าตนให้พึ่งพา ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เนื่องจากบุคคลควรพึ่งพาผู้อื่นพอประมาณ แต่ก็ไม่ควรพึ่งพา

ผู้อื่นมากนัก เพราะจะทำให้บุคคลนั้นสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง ขาดอิสระในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งการพึ่งพาที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จะก่อให้เกิดความล้มเหลวในการเรียนรู้ และความไม่มั่นคงแก่บุคคลที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ

9. ความคิดที่ว่า เหตุการณ์ในอดีตในชีวิตของบุคคล เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในปัจจุบันของเขาและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล แม้ว่าอดีตอาจจะมีอิทธิพลต่อปัจจุบัน แต่ไม่จำเป็นว่าอดีตจะต้องกำหนดปัจจุบันเสมอไป พฤติกรรมที่จัดว่าเคยมีความสำคัญในอดีตอาจจะไม่จัดว่าเป็นพฤติกรรมที่มีความสำคัญในปัจจุบัน และวิธีการแก้ปัญหาในอดีตอาจจะไม่สัมพันธ์กับวิธีการแก้ปัญหาในปัจจุบันเลย เป็นต้น

10. ความคิดที่ว่า บุคคลน่าจะกังวลและเป็นทุกข์กับปัญหาของผู้อื่น ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เพราะปัญหาของผู้อื่นมักจะไม่มียุทธศาสตร์กับเรา ดังนั้นจึงไม่น่ากังวลมากนัก ถ้าปัญหาของผู้อื่นมีผลกับเรา พฤติกรรมของเขาอาจมีผลให้เราอารมณ์เสีย การมีอารมณ์เสียมักจะเป็นอุปสรรคขัดขวางการที่เราจะช่วยเหลือผู้อื่นให้จัดการกับปัญหาของเขา

11. ความคิดที่ว่า ทุกปัญหาจะต้องมีการแก้ไขได้อย่างสมบูรณ์แบบ ความคิดนี้เป็นความคิดที่ไร้เหตุผล เพราะไม่มีวิธีการแก้ปัญหาที่สมบูรณ์แบบสำหรับทุกปัญหา การค้นหาวิธีการแก้ปัญหาที่สมบูรณ์แบบจะเพิ่มความวิตกกังวลให้แก่บุคคลนั้น

เจียรนีย์ ทรงชัยกุล และ โทศล มีคุณ (2554, น. 14-15) จำแนกอารมณ์ของ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. อารมณ์ที่เหมาะสม เป็นอารมณ์ซึ่งช่วยผลักดันให้บุคคลสามารถตอบสนองต่อสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ อารมณ์ที่เหมาะสมมี 2 ลักษณะ ดังนี้
อารมณ์ที่เหมาะสมเชิงบวก เป็นอารมณ์ซึ่งแสดงถึงความต้องการ ความปรารถนาและความชื่นชอบของบุคคลที่มีต่อสภาพการณ์และ/หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น อารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความสุข ความพึงพอใจ ความปีติ ความกระตือรือร้น และความอยากรู้อยากเห็น เป็นต้น

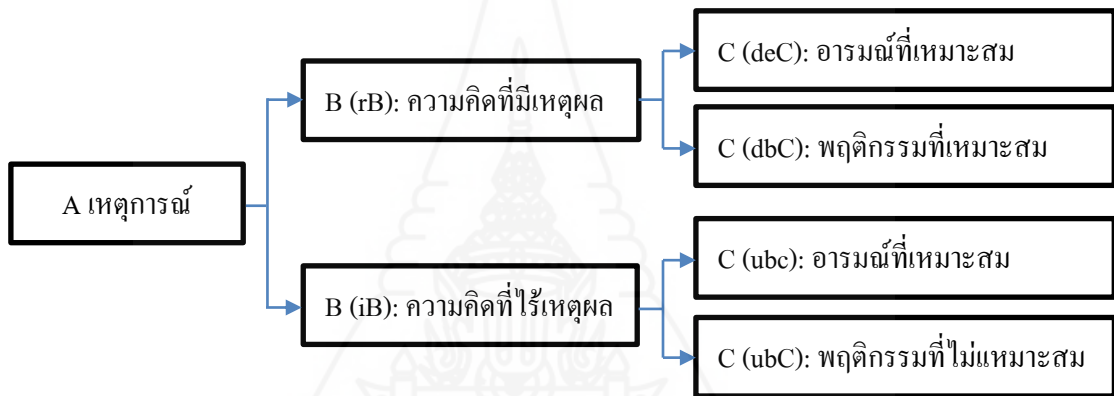
อารมณ์ที่เหมาะสมเชิงลบ เป็นอารมณ์ซึ่งแสดงถึงความคับข้องใจ ไม่พึงพอใจต่อสภาพที่เกิดขึ้น เช่น อารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเสียใจ ความคับข้องใจ ความรำคาญ ความเบื่อหน่าย และความขุ่นเคือง เป็นต้น

2. อารมณ์ที่ไม่เหมาะสม เป็นอารมณ์ซึ่งขัดขวางการตอบสนองต่อสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นของบุคคลไม่ให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ อารมณ์ที่ไม่เหมาะสมมีลักษณะดังตัวอย่าง เช่น อารมณ์ซึ่งแสดงถึงความวิตกกังวลเกินกว่าเหตุ ความท้อแท้ ความซึมเศร้า ความรู้สึกไร้ค่า ความรู้สึกมั่งร้าย และความเดือดดาล เป็นต้น

4.1.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C

REBT มีแนวคิดสำคัญว่า อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลซึ่งบุคคลเฝ้าบอกตนเองอยู่เสมอ บุคคลจึงควรได้รับความช่วยเหลือโดยการสอนให้เขารู้จักปรับเปลี่ยนวิธีคิดอย่างมีเหตุผล ขจัดความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลออกไป ซึ่งจะมีผลให้บุคคลมีอารมณ์ และพฤติกรรมที่เหมาะสม

เอลลิสได้เสนอแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับบุคลิกภาพของมนุษย์ ซึ่งเรียกกันว่า ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C (A-B-C Theory of Personality) ซึ่งเป็นทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการปรึกษาแบบ REBT

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C

รูปแบบ A-B-C มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

A (Activating Event) หมายถึง เหตุการณ์กระตุ้นหรือสภาพการณ์ปรากฏการณ์ ประสบการณ์ ข้อเท็จจริง พฤติกรรม หรือเจตคติของบุคคล ที่ปรากฏขึ้น ซึ่ง REBT มีแนวคิดว่าจะไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิด C

B (Belief) หมายถึง ความคิดความเชื่อของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ A ซึ่ง REBT มีแนวคิดว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด C และ B แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

ความคิดความเชื่อที่มีเหตุผล (Rational Belief หรือ rB) ซึ่งมักพบได้จากพฤติกรรมซึ่งแสดงถึง ความปรารถนา ความอยาก และความชอบ เป็นต้น

ความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล (Irrational Belief หรือ iB) ซึ่งมักพบเสมอจากพฤติกรรมซึ่งแสดงถึงการเรียกร้องอย่างรุนแรง การออกคำสั่ง และการต้องทำ (Musts)

C (Consequence) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นทางอารมณ์และ/หรือพฤติกรรมของบุคคล ซึ่ง REBT มีแนวคิดที่ว่า C เป็นผลที่เกิดจาก B และ C แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ถ้าบุคคลมีความคิด ความเชื่อที่มีเหตุผล (rB) ผลที่เกิดขึ้นคืออารมณ์ที่เหมาะสม (desirable emotion Consequence หรือ deC) และพฤติกรรมที่เหมาะสม (desirable behavior Consequence หรือ dbC)

ถ้าบุคคลมีความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล (iB) ผลที่เกิดขึ้นคืออารมณ์ที่ไม่เหมาะสม (undesirable emotion Consequence หรือ ueC) และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (undesirable behavior Consequence หรือ ubC)

4.1.3 เป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

เอลลิส (Ellis, 1984 อ้างถึงใน เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554, น. 17-18) กล่าวว่า การให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีเป้าหมายอย่างกว้างๆ เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถดำรงชีวิตอยู่กับความเป็นจริงและอย่างมีเหตุผล

1. เป้าหมายหลักของการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีสาระสำคัญสรุปได้ คือ การสอนให้ผู้รับบริการสามารถสืบค้น และขจัดหรือเอาชนะความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลมาเป็นความคิดความเชื่อที่มีเหตุผล ซึ่งจะส่งผลให้ผู้รับบริการมีอารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตด้วยความสุข

2. เป้าหมายเฉพาะของการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีประเด็นสำคัญพอสรุปได้ 11 ประการ ดังนี้

2.1 ช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักว่าความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล ก่อให้เกิดปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม และจะส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้วย ดังนั้น ผู้รับบริการควรได้รับความช่วยเหลือให้รู้จักวิธีอย่างมีเหตุผล รู้จักการควบคุมและเอาชนะอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม

2.2 ช่วยให้ผู้รับบริการมีความยืดหยุ่นทางความคิด เปิดใจกว้างยอมรับในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับในความคิดเห็น และสิ่งต่างๆ ที่หลากหลายโดยไม่ค้นทุรังยอมรับเฉพาะความคิดเห็นของตน หรือยึดถือความคิดความเชื่อของตนเองเป็นใหญ่เหนือของผู้อื่นอยู่เสมอ

2.3 ช่วยให้ผู้รับบริการมีวิถีคิดเชิงวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ สามารถนำเอาข้อมูล เหตุผล และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ไปใช้ประโยชน์กับตนเอง และการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นได้

2.4 ช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์และสิ่งต่างๆ อย่าง ใคร้ครวญ รอบคอบ มีเหตุผลและด้วยสติปัญญา สามารถยอมรับในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ และสามารถเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2.5 ช่วยให้ผู้รับบริการมีความเข้าใจตนเอง และยอมรับตนเองได้ ตามความเป็นจริง มีความพึงพอใจที่มีชีวิตอยู่ และรู้จักแสวงหาความสุขให้กับชีวิต โดยที่ไม่ทำ ความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

2.6 ช่วยให้ผู้รับบริการมีความรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง สามารถ กำหนดทิศทางและดำเนินชีวิตของตนเองได้ รักรักพึ่งพาตนเอง สามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่ เกิดขึ้นด้วยตนเองได้เป็นส่วนใหญ่และเมื่อเขาอยากได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อื่น เขาก็จะ ไม่เรียกร้องสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยสิ้นเชิง

2.7 ช่วยให้ผู้รับบริการสนใจและยอมรับในคุณค่าของตนเองและของ บุคคลอื่น ซึ่งจะช่วยให้มีการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยความสุข

2.8 ช่วยให้ผู้รับบริการมีความอดทน อดกลั้นต่อความผิดพลาดของผู้อื่น ได้ อาทิ ในขณะที่ไม่ชอบหรือไม่รังเกียจพฤติกรรมของบุคคลอื่น เขาก็ไม่ประณามหยามเหยียดผู้ที่ แสดงพฤติกรรมซึ่งก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่เขา

2.9 ช่วยให้ผู้รับบริการกล้าเสี่ยง อาทิ เมื่อผู้รับบริการถามตนเองว่า อะไร คือสิ่งที่เขาอยากจะทำในชีวิต ผู้ให้การศึกษาจะช่วยให้ผู้รับบริการกล้าเสี่ยงคิด กล้าเสี่ยงทำสิ่ง ต่างๆเหล่านั้นให้เต็มตามศักยภาพโดยไม่กังวลมากเกินไปจนถึงความผิดพลาดล้มเหลวซึ่งอาจจะ เกิดขึ้นได้

2.10 ช่วยให้ผู้รับบริการมีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริงที่จะทำในสิ่งที่เขาสนใจ และให้ความสำคัญจนบรรลุผลสำเร็จ

2.11 ช่วยให้ผู้รับบริการสามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรค ซึ่งอาจจะเกิดขึ้น ในอนาคตด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.4 บทบาทของผู้ให้การศึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

เอลลิส (Ellis, 1984 อ้างถึงใน เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554, น. 19) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ให้การศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. ให้ความรู้แก่ผู้รับบริการเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล
2. กระตุ้นผู้รับบริการให้ค้นหาความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลที่สำคัญๆ ซึ่ง ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
3. ทำทนายผู้รับบริการให้คิดอย่างมีเหตุผล

4. สาคิตให้ผู้รับบริการเข้าใจลักษณะการคิดที่ไร้เหตุผล
5. สร้างเสริมความตระหนักรู้ให้แก่ผู้รับบริการเกี่ยวกับการคิด การเฝ้าบอตนเองอยู่เสมอและการใช้ภาษาซึ่งมีผลต่อการรับรู้ ความคิดความเชื่อ อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรม
6. ใช้เรื่องตลก และอารมณ์ขันในการเผชิญหน้ากับการคิดอย่างไร้เหตุผลของผู้รับบริการ
7. ใช้การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เพื่อที่จะลดความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลของผู้รับบริการ
8. แสดงให้ผู้รับบริการเห็นว่าความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลใช้ประโยชน์ไม่ได้ และยังคงก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอีกด้วย
9. อธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจถึงการนำเอาความคิดความเชื่อที่มีเหตุผล มาใช้แทนความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล
10. สอนผู้รับบริการถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการคิด เพื่อที่เขาจะได้สังเกต และลดละการคิดอย่างไร้เหตุผลทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งยังลดละการมีอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมที่ไร้เหตุผลด้วย
11. สร้างเสริมให้ผู้รับบริการยอมรับความจริงว่า ตัวเขาและเพื่อนมนุษย์ย่อมผิดพลาดได้
12. ใช้เทคนิคที่หลากหลายในการช่วยเหลือผู้รับบริการ อาทิ เทคนิคด้านการรู้คิด (หรือเทคนิคทางความคิด) เทคนิคด้านอารมณ์ความรู้สึก และเทคนิคด้านพฤติกรรม
13. ส่งเสริมให้ผู้รับบริการนำความรู้ ประสบการณ์ที่มีประโยชน์จากการปรึกษาไปใช้ปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อ อารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเขา

4.1.5 เทคนิคการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

การให้การปรึกษาแบบ REBT มีเทคนิคหลากหลาย ซึ่งผู้ให้การปรึกษาสามารถเลือกนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้รับบริการและปัญหาของเขา เทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการให้การปรึกษาแบบ REBT แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเทคนิคการรู้คิด (หรือเทคนิคทางการคิด หรือ เทคนิคทางปัญญา) กลุ่มเทคนิคด้านอารมณ์ และกลุ่มเทคนิคด้านพฤติกรรม

สาระสำคัญของเทคนิคการให้การปรึกษาแบบ REBT ในแต่ละกลุ่ม มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. เทคนิคด้านการรู้คิดหรือเทคนิคทางการคิด (Cognitive Techniques) ประกอบด้วยเทคนิคหลายประการ เช่น เทคนิคการโต้แย้งเพื่อจัดหรือเอาชนะความคิดความเชื่อที่

ไร้เหตุผล (Disputing of Irrational Beliefs) เทคนิคการทำการบ้านเพื่อฝึกการคิดหรือเทคนิคการให้คิดเป็นการบ้าน (Cognitive Homework) เทคนิคการปรับเปลี่ยนการใช้ภาษาหรือเทคนิคการปรับเปลี่ยนการใช้ถ้อยคำ (Changing One's Language) เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (Humor) และเทคนิคการเสนอทางเลือก และทางเลือกปฏิบัติ (Presentation of Alternatives and Actions) เป็นต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 เทคนิคการโต้แย้งเพื่อขจัดหรือเอาชนะความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาใช้การโต้แย้งหรือท้าทายให้ผู้รับบริการใช้เหตุผลในการคิดพิจารณาเพื่อขจัดหรือเอาชนะความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลของเขา ผู้ให้การปรึกษาอาจใช้คำถามถามผู้รับบริการ เพื่อให้ลูกคิดอย่างมีสติและใช้เหตุผลมากขึ้นในการพิจารณา

1.2 เทคนิคการทำการบ้านเพื่อฝึกการคิดหรือเทคนิคการให้คิดเป็นการบ้าน เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษามอบให้ผู้รับบริการได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองเป็นการบ้าน เพื่อฝึกให้มีความคิดความเชื่อที่เหมาะสมขึ้น เช่น การมอบให้ผู้รับบริการทำแบบฝึกเพื่อพัฒนาตนเองของ REBT

1.3 เทคนิคการปรับเปลี่ยนการใช้ภาษาและ/หรือเทคนิคการปรับเปลี่ยนการใช้ถ้อยคำ ซึ่งทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบ REBT เชื่อว่า ภาษาปรุงแต่งความคิด และความคิดปรุงแต่งการใช้ภาษา ดังนั้นผู้ให้การปรึกษาจะใช้เทคนิคการปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมขึ้น เช่น ผู้รับบริการเรียนรู้ที่จะพูดว่า “ฉันทำไม่ได้มาหลายครั้ง แต่ก็ไม่ใช่ว่าฉันจะทำให้ดีขึ้นไม่ได้” แทนการที่จะพูดว่า “ฉันทำไม่ได้อยู่เสมอ”

1.4 เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน เป็นเทคนิคหนึ่งซึ่งช่วยแก้ไขความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลได้ เพราะการใช้อารมณ์ขันจะช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความกระฉ่างในพฤติกรรมพ่ายแพ้แก่ตนเอง หรือการทำลายตนเองโดยไม่เกิดความรู้สึกหวาดกลัว ดังนั้น ผู้ให้การปรึกษาจะพยายามให้ผู้รับบริการเกิดความขบขันในความไร้เหตุผลของตนเองและให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งเหล่านั้น รวมทั้งแสดงให้ผู้รับบริการเห็น ถึงความโง่ที่นำขบขัน ความรื่นเริงของชีวิต ความสนุกสนาน และความจริง ข้อควรระวัง คือ ผู้ให้การปรึกษาควรคำนึงถึงวัฒนธรรมของแต่ละสังคมด้วย

2. กลุ่มเทคนิคด้านอารมณ์ (Emotive Techniques) เป็นเทคนิคซึ่งผู้ให้การปรึกษานำมาใช้ในการพัฒนาสภาวะอารมณ์ของผู้รับบริการ เพื่อให้มีอารมณ์ที่เหมาะสมขึ้น ประกอบด้วยเทคนิคหลายประการ เช่น เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational Emotive Imagery) เทคนิคการใช้หรือแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เทคนิคการฝึก

ผู้กับความรู้สึกอับอายหรือเทคนิคการหักล้างความละอายใจ (Shame Attacking Exercises) เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling) และเทคนิคการจินตนาการถึงอนาคต (Future Imagery)

2.1 เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ ผู้ให้การปรึกษาจะกระตุ้นให้ผู้รับบริการจินตนาการว่าอยู่ในสภาพการณ์ที่รู้สึกเคียดแค้นและมีอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม ต่อมาผู้รับบริการจะพยายามปรับเปลี่ยนอารมณ์ความรู้สึกดังกล่าว มาเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เหมาะสมขึ้นรวมทั้งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมขึ้นด้วย

2.2 เทคนิคการใช้บทบาทสมมติ เป็นเทคนิคซึ่งมีจุดมุ่งเน้นเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล กับ อารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม โดยการให้ผู้รับบริการทดลองสวมบทบาท และแสดงพฤติกรรมในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้ได้รับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกในบทบาทของผู้อื่น จากนั้นผู้ให้การปรึกษาจะช่วยสอนให้ผู้รับบริการรู้จักจัดการกับความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล ซึ่งมีผลให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม

2.3 เทคนิคการฝึกผู้กับความรู้สึกอับอายหรือเทคนิคการหักล้างความละอายใจเป็นเทคนิคในการลดความรู้สึกอับอายของผู้รับบริการ โดยผู้ให้การปรึกษาจะมอบให้ผู้รับบริการลองเสี่ยงทำบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ผิดกฎหมายและไม่เป็นอันตรายต่อผู้ใด ซึ่งโดยปกติแล้วผู้รับบริการไม่กล้าทำ เพราะรู้สึกอับอายหรือหวั่นไหวต่อความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น ผู้หญิงอ้วนที่อยากใส่ชุดอาบน้ำร้อนรูปทรงลงว้ายน้ำในสระสาธารณะหลังจากผู้รับบริการได้รับความฝึกฝนการผู้กับความรู้สึกอับอายอยู่บ่อยครั้ง เขาก็จะพบว่า แท้จริงแล้วบุคคลอื่นไม่ได้สนใจพฤติกรรมของเขอย่างจริงจัง ในที่สุดผู้รับบริการจะเรียนรู้ว่า ไม่มีเหตุผลเลยที่เขาจะยอมให้ความคิดเห็นหรือปฏิกิริยาของผู้อื่น มาหยุดยั้งสิ่งที่เขาอยากจะทำ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

2.4 เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ ในระหว่างการให้การปรึกษา ผู้ให้การปรึกษาจะแสดงพฤติกรรมเพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้รับบริการสังเกตและเรียนรู้ที่จะมีความคิดความเชื่อ มีความรู้สึกและพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น เช่นผู้ให้การปรึกษามีอารมณ์มั่นคง คงเส้นคงวา มีความรักความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ มีความสุภาพให้เกียรติผู้อื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง และมีสุนทรียภาพ

3. กลุ่มเทคนิคด้านพฤติกรรม (Behavioral Techniques) เป็นเทคนิคซึ่งผู้ให้การปรึกษานำมาใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้รับบริการ เพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น ประกอบด้วยเทคนิคหลายประการ เช่น เทคนิคการผ่อนคลายความเครียด (Relaxation) เทคนิคการขจัดความรู้สึกหวาดวิตกอย่างเป็นระบบ (Systematic Desensitization) เทคนิคการเรียนรู้จากตัว

แบบ (Modeling) เทคนิคการกำหนดงานด้านพฤติกรรมให้ฝึกเป็นการบ้าน (Behavioral Homework Assignments) การเสริมแรงและการปรับโทษ (Reinforcements and Penalties)

4.1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรม

ทัศนัย วงศ์สุวรรณ (2542, อ้างถึงใน เกียรตินัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554, น. 45) ได้ศึกษาผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรม ต่อความโกรธของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีประวัติจากฝ่ายปกครองว่ามีปัญหาทางพฤติกรรมจำนวน 16 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญพอสรุปได้ว่า หลังการทดลองและในระยะติดตามผล นักเรียนที่เข้าร่วมการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีคะแนนความโกรธโดยทั่วไปต่ำกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีคะแนนความโกรธโดยทั่วไปต่ำกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เข้าร่วมการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีคะแนนความโกรธโดยทั่วไปต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนิดา อิงคสุวรรณ (2542, อ้างถึงใน เกียรตินัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ, 2554, น. 45) ได้ศึกษาเสนอตัวแบบที่มีต่อการลดภาวะซึมเศร้าด้านสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 18 ราย แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่ม 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ 2) กลุ่มการเสนอตัวแบบ และ 3) กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 ราย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีภาวะซึมเศร้ามลดลงต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระยะหลังทดลอง ยกเว้นในระยะติดตามผลมีเพียงกลุ่มการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์เท่านั้นที่มีภาวะซึมเศร้ามลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การให้การศึกษาแบบเกสตัลท์

จิตวิทยาแนวเกสตัลท์นี้ถือกำเนิดขึ้นในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 และจัดได้ว่าเป็นวิวัฒนาการที่สำคัญยิ่งของการนำเสนอแนวคิดใหม่ทางจิตวิทยาอันเป็นแนวคิดที่แตกต่างจากแนวคิดเก่าอย่างสิ้นเชิง คณะนักจิตวิทยาที่เป็นผู้ก่อตั้งของจิตวิทยาเกสตัลท์ มี 3 คน ประกอบด้วย แมกซ์ เวทไซเมอร์ (Max Wertheimer, 1886-1943) เคิร์ต คอฟฟคา (Kurt Koffca, 1886-1941) และ โวฟกัง โคห์เลอร์ (Wolfgang Kohler, 1887-1967)

ตามทฤษฎีของนักจิตวิทยาในกลุ่มเกสตัลท์ Phi-phenomenon ไม่สามารถจะหยิบยกมาทำการศึกษาได้อย่างโดดเดี่ยว ไม่ว่าจะเป็นเส้นแสงหรือภาพนิ่ง ถึงแม้ว่าสิ่งเร้าแต่ละตัวจะมีความสำคัญในตัวของมันเองก็ตาม แต่ไม่สามารถนำเข้าสู่ระบบการรับรู้ของเราได้อย่างอิสระ การที่เราจะรับรู้สิ่งใดได้นั้นสิ่งนั้นจะต้องรวมเข้ามาเป็นสิ่งเดียวกันก่อน สาระสำคัญของจิตวิทยาเกสตัลท์คือ “ส่วนรวมมีค่ามากกว่าผลรวมของส่วนย่อย” (The Whole is more than the sum of its parts) สาระสำคัญนี้จะนำมาใช้ในการให้ความแตกต่างระหว่างการรู้สึกกับการรับรู้

นักจิตวิทยาในกลุ่มเกสตัลท์ ได้สร้างกฎเกี่ยวกับการรับรู้ขึ้นมากกว่า 100 กฎ และในบรรดากฎเหล่านี้มีอยู่กฎหนึ่งที่ได้ได้รับความสนใจมากคือ กฎของ เอ็ดการ์ รูบิน (Edgar Rubin) นักจิตวิทยาชาวเดนมาร์ก ผู้ร่วมสมัยของ เวทไซเมอร์ ซึ่งได้รายงานไว้ใน ค.ศ. 1915 กฎนี้ระบุว่าสิ่งเร้าทั้งหลายในสิ่งแวดล้อม จะถูกรับรู้โดยมีความสัมพันธ์กับพื้นหลัง (Background) การรับรู้เป็นกระบวนการของการรับรู้ภาพและพื้น ตัวอย่างเช่น เราเห็นบ้านตัดกับพื้นของท้องฟ้าเป็นพื้นเราก็จะไม่เห็นบ้าน เรามองเห็นตัวอักษรและคำโดยมีกระดาษเป็นพื้นหลังถ้าปราศจากพื้นหลังแล้วเราจะไม่มีโอกาสเห็นสิ่งเหล่านี้เลย ลักษณะของการรับรู้เช่นนี้เรียกว่า การจัดระบบภาพและพื้น และการที่จะรับรู้ได้อย่างชัดเจนนั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ความชัดเจน ความแตกต่างและความสามารถ ที่จะคัดเลือกหรือมองเห็นความแตกต่างภายในสิ่งเร้านั้น

ลิขิต กาญจนารักษ์ (2545, น. 8) อธิบายถึงหลักการสำคัญของจิตวิทยาเกสตัลท์ว่ามีดังนี้

1. มนุษย์พยายามแสวงหาความสมบูรณ์ (Closure) สิ่งใดก็ตามที่ไม่สมบูรณ์ (Incomplete) หรือยังไม่สำเร็จ (Unfinished) จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความตั้งใจที่จะทำให้สำเร็จหรือสมบูรณ์ เมื่อฟังคำพูดที่ขาดหายไปเป็นช่วงๆ คนฟังก็พยายามที่จะทำสิ่งที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ขึ้นมา และเข้าใจความหมายนั้นได้ เกสตัลท์ก็จะมี ความสมบูรณ์ขึ้นมา ขณะที่นั่งอยู่ในรถนักท่องเที่ยวกคนหนึ่งพูดขึ้นมาว่า “ตอนนี้เรามมาถึงไหนแล้ว” เพื่อนคนอื่นๆ เงียบ ความเงียบเข้าครอบงำเพราะไม่มีใครรู้ ต่อมาครู่หนึ่งมีเพื่อนคนหนึ่งสังเกตได้ว่าขณะเดินทางมาถึงไหนจึงพูดขึ้นว่า “อยู่แถวเขาใหญ่ชะอ้อ” จากนั้นการสนทนาก็ดำเนินต่อไป

2. บุคคลจะทำให้เกสตัลท์มีความสมบูรณ์เพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบันของตน ถ้าเราฉายภาพกลมๆ ให้เด็กที่คลั่งฟุตบอลดู เด็กเหล่านั้นจะมองภาพที่เขาเห็นเป็นคือลูกฟุตบอล แต่เด็กที่กำลังหิวโหยกลับมองเห็นว่าเป็นพิซซ่าหรือขนมโดนัท หรือผลไม้กลมๆ เช่น ส้มโอ แดงโม

3. พฤติกรรมของบุคคลมีลักษณะเป็นองค์รวม (Whole) ที่มีความยิ่งใหญ่กว่าผลรวมขององค์ประกอบย่อย การฟังดนตรีบรรเลงเป็นกระบวนการของการฟังในองค์รวมที่

มากกว่าฟังเสียงตัวโน้ตดนตรีหลายๆตัวมาเรียงกัน เราฟังท่วงทำนองของดนตรีมิได้ฟังเสียงสูง เสียงต่ำของตัวโน้มเหล่านั้น

4. การจะเข้าใจพฤติกรรมของคนให้ถ่องแท้ต้องดูที่บริบทของพฤติกรรมนั้น การที่ครูชู่ตะคอกเด็กด้วยการถือไม้เรียวเข้าไปหาเด็กที่จะกลัวอย่างลนลานก็คือ เด็กที่เคยถูกพ่อแม่ตีด้วยไม้เรียว

5. บุคคลตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักการภาพและพื้น (Figure and Ground) เมื่อเรามองไปที่ภาพจิตรกรรม จะเป็นสีและเป็นรูปภาพ ส่วนกรอบและผนังที่ใช้แขวนเป็นพื้น แต่ถ้าเปลี่ยนมุมมองที่กรอบรูป กรอบจะเป็นภาพ สีและรูปที่เห็นในภาพก็จะกลายเป็นพื้นไป

4.2.1 แนวคิดและสาระสำคัญของทฤษฎี

นักจิตวิทยาเกสตัลท์มีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีศักยภาพและมีความเป็นอิสระในตัวเองที่จะเลือกและรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน มนุษย์มีธรรมชาติ 3 ประการ ได้แก่ การตระหนักในคุณค่าแห่งตน การควบคุมตัวเอง และการตระหนักรู้

1. การตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-actualization) มนุษย์ถูกผลักดันจากศักยภาพภายในตัวเองไปสู่กระบวนการที่ไม่มีวันจบสิ้น ได้สิ่งหนึ่งมาก็จะมีสิ่งใหม่ที่ต้องการเกิดขึ้น ทว่าการตระหนักในคุณค่าแห่งตนเป็นกระบวนการภายในตัวของบุคคลที่เป็นพลังผลักดันพฤติกรรมเป็นรากฐานแห่งความต้องการทั้งหลายของมนุษย์ นักจิตวิทยาเกสตัลท์มีความเห็นว่าที่เป็นอยู่เช่นนี้มีใช้เพราะว่าเกิดจากความพยายามที่จะเป็นสิ่งที่ไม่อยากเป็น แต่ที่เป็นเพราะว่ามันเป็นอย่างนี้

2. การควบคุมตัวเอง (Self-regulation) อินทรีย์ทุกชนิดพยายามที่จะได้มาซึ่งภาวะสุขสบายอันเกิดจากความต้องการทั้งหลายได้รับการตอบสนองแล้ว ทำให้สิ่งที่ไม่สุขสบายหายไปและมีความสมดุลเข้ามาแทนที่กระบวนการ Homeostatic นี้ นักจิตวิทยาเกสตัลท์เรียกว่า “การควบคุมตนเองของอินทรีย์” (Organismic Self-regulation) หรือการจัดระบบของตัวเองเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับความเจ็บปวดเขาก็ต้องหลีกเลี่ยงเพื่อให้ความเจ็บปวดหายไป บุคคลต้องวิ่งเข้าหาสภาวะสมดุลโดยการระบายความตึงเครียดออกไป เช่น ร้องตะโกน การแสดงออกทางสีหน้า และร่างกาย เพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกายที่ต้องการความสุขสบาย การประยุกต์หลักการนี้เข้ากับการดำรงชีวิตประจำวันที่สมดุลและถูกต้องก็คือการดำรงชีวิตอยู่ในภาวะ “ที่นี่และขณะนี้” (Here and Now) ดังนั้น แก่นแท้ของการควบคุมตัวเองของอินทรีย์ (Organismic Self-regulation) ก็คือ การตระหนักรู้ (Awareness)

3. การตระหนักรู้ (Awareness) เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตพบ และมีความรู้สึกตัวได้ในขณะนั้น เป็นการตระหนักรู้ต่อความคิด ความรู้สึกทางอารมณ์ และการกระทำ รวมทั้งภาวะการรับรู้สึกทางกายจากสิ่งที่มากระทบหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ การรับรู้ทั้งทางการได้ยิน สายตาและการสัมผัสเป็นกระบวนการรับรู้การรู้สึกของตนเองทั้งหมดที่ระบุดังประสบการณ์ของ “ขณะนี้” (Now Experience) ของบุคคล

การตระหนักรู้เป็นภาวะที่สำคัญมากในทฤษฎีจิตวิทยาเกสตัลท์ วิธีการทางจิตบำบัดและการให้การปรึกษาทั้งหมดที่จิตวิทยาเกสตัลท์นำมาใช้ก็คือ การให้ผู้ป่วยทางจิตหรือผู้ที่มารับการปรึกษาได้ค้นพบทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของการตระหนักรู้ของตนเองในภาวะ “ขณะนี้”

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างของบุคลิกภาพ (Structure of Personality) ซึ่งลิจิต กาญจนภรณ์ (2554) อธิบายว่าเป็นผลมาจากการที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เขาได้รับรู้ บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่แรกเกิด สาระต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ถูกดูดซับเข้าไปและมีการปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสม เกิดขึ้นเป็นการรู้คิดและเข้าใจเกิดการยอมรับและการเห็นด้วย กระบวนการเหล่านี้ทำให้บุคคลพยายามที่จะไปถึงเป้าหมายของตัวเองโดยการสร้างภาวะเกสตัลท์ขึ้นมาในตัวเอง บุคลิกภาพประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ (1) อัตตา (Self) (2) ภาพลักษณ์แห่งตน (Self Image) และ (3) ภาวะการเป็นอยู่ (Being) ภาวะการเป็นอยู่นี้จัดได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญมากและจำเป็นต้องมีอยู่ในตัวบุคคล ตัวอัตตาเป็นตัวสร้าง ทำหน้าที่สร้างสรรค์บุคลิกภาพ ส่วนภาพลักษณ์แห่งตนจัดว่าเป็นด้านมืดของบุคลิกภาพที่ทำหน้าที่ปิดกั้น ปกปิดความเจริญเติบโตหรือวุฒิหรือวุฒิภาวะของบุคคลเมื่อบุคคลได้ปะทะกับสิ่งแวดล้อมทั้งอัตตาและภาพลักษณ์แห่งตนก็จะพัฒนาขึ้นมา เนื่องจากว่าทั้งสองฝ่ายต่างมีศักยภาพที่ขัดแย้งกันจึงมักมีความขัดแย้งเกิดขึ้นบ่อยๆ ดังนั้น บุคคลจึงต้องมีบุคลิกภาพนักจิตวิทยาเกสตัลท์ที่มีความเชื่อว่าพัฒนาการของบุคลิกภาพเป็นสิ่งที่ดำเนินอย่างต่อเนื่อง ไม่มีวันสิ้นสุด กระบวนการที่สำคัญยิ่งก็คือ การเคลื่อนที่ในสภาพแวดล้อมไปสู่การช่วยพองตัวเอง หรือวุฒิภาวะ (Maturity) ซึ่งสิ่งเกื้อหนุนที่สำคัญสำหรับการส่งเสริมให้เกิดความเจริญเติบโตนี้คือ ความคับข้องใจ (Frustration) การเรียนรู้ที่จะเอาชนะความคับข้องใจจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับความเจริญเติบโตและการมีวุฒิภาวะของชีวิต ถ้าพ่อแม่ใช้ประโยชน์ของความคับข้องใจและการให้การช่วยเหลือลูกๆ อย่างเหมาะสม ลูกๆ ก็เรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพภายในของตนเอง ให้สามารถควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้ตรงกันข้ามกับพ่อแม่เลี้ยงลูกโดยการตามใจหรือคอยปกป้องลูกตัวช่วยกลับกลายมาเป็นตัวขัดขวางพัฒนาการของอัตตา เป็นสาเหตุให้ภาพลักษณ์แห่งตนแข็งแกร่ง

ขึ้นมา เท่ากับส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการของภาพลักษณ์แห่งตนและบดบังพัฒนาการของอัตตาและ จะกลายมาเป็นบรรทัดฐานของพฤติกรรมของเด็กในโอกาสต่อไป

ทั้งอัตตาและภาพลักษณ์แห่งตนเจริญเติบโตขึ้นมาได้จากการได้มี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเมื่อไรก็ตามที่ภาพลักษณ์แห่งตนทำงานตามหน้าที่ คนก็จะขาด ความเชื่อมั่นในตัวเองและพยายามที่จะแสดงออกเพื่อควบคุมแนวโน้มของการจัดระบบตัวเองให้ เป็นไปอย่างสมดุล การกระทำเช่นนี้จึงไปขัดขวางภาวะการณ์ตระหนักรู้และการตระหนักในคุณค่า แห้วตน หากบุคคลให้ความสำคัญต่ออัตตามากขึ้น แทนที่จะพยายามควบคุมสถานการณ์กลับไป ควบคุมตนเอง ต้องปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ เขาจึงเป็นในสิ่งที่เขาไม่เป็น ดังนั้น บุคลิกภาพ ที่เป็นสุขในธรรมชาติของเกสตัลท์คือการตัวของตัวเอง เป็นสภาวะขององค์รวมที่มีความหมายในตัว ของมันเอง (Meaningful Whole) ซึ่งภาวะองค์รวมหรือ (Holeness) นี้จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อคนมี ความเป็นตัวของตัวเอง

พาสสัน (Passons, 1975, น. 14, อ้างถึงใน นรา สมประสงค์, 2556, น. 129) ได้ให้ทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวของทฤษฎีเกสตัลท์ไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. มนุษย์เป็นส่วนรวมทั้งหมดที่ประกอบ ด้วยร่างกาย อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และการรับรู้ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะทำงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
2. มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม เราไม่สามารถจะเข้าใจมนุษย์ได้ถ้า เขาไม่อยู่ในสังคมแวดล้อม
3. มนุษย์เป็นผู้กระทำ (Proactive) มากกว่าผู้ตอบสนองการกระทำ (Reactive) เขาจะเป็นผู้ตัดสินใจในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าทั้งภายนอกและภายในตัวเขา
4. มนุษย์มีความสามารถตระหนักรู้ตนเองในด้านความรู้สึก ความคิด อารมณ์และการรับรู้
5. การตระหนักรู้ตนเองในด้านความรู้สึก ความคิด อารมณ์และการรับรู้
6. มนุษย์มีเครื่องมือและทรัพยากรต่างๆ ในตนเองที่ช่วยให้การดำรงชีวิต ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยพัฒนาตนเองจากสิ่งที่มีอยู่
7. มนุษย์พึงมีประสบการณ์เกี่ยวกับตนเองในปัจจุบัน ส่วนอดีตเป็นเพียง ความทรงจำและอนาคตเป็นเพียงการคาดการณ์ในขณะนี้เท่านั้น
8. โดยเนื้อแท้ของมนุษย์จะไม่ดีหรือเลว

4.2.2 เป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์

เพิร์ลส์ (Perls, 1975, อ้างถึงใน ลิขิต กาญจนารักษ์, 2545, น. 16) อธิบายถึง เป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ว่ามีเป้าหมายหลักอยู่ 2 ประการ คือ

1. ต้องการให้ผู้รับการศึกษามีวุฒิภาวะ (Mature) เป็นผู้ใหญ่ขึ้น การมีวุฒิภาวะนี้จะประสบความสำเร็จได้ก็โดยการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้ายผู้รับการปรึกษาจากที่ต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อมไปสู่การพึ่งพาตนเอง การพึ่งพาเองได้เกิดจากการที่เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

2. เป้าหมายประการที่ 2 ของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ คือ บูรณาการ (Integration) หรือผสมผสาน คนที่มีบูรณาการแล้วจะปฏิบัติตัวเป็นตัวตนที่สมบูรณ์ คือ เป็นตัวคนที่มีระบบอันประกอบด้วยความรู้สึก การรับรู้ การคิด และลักษณะทางร่างกายที่ไม่สามารถแยกออกจากลักษณะทางจิตได้คือ เป็นหนึ่งเดียว เมื่อใดก็ตามที่ภาวะทางจิตและกายปรับตัวเข้ากันได้เป็นหนึ่งเดียวแบบลงตัวนี้พลังของตนเองที่แสดงออกก็จะสูญเสียน้อยที่สุด บุคคลก็จะแสดงความสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างแท้จริง ส่วนคนที่มีบูรณาการน้อยที่สุดจะเป็นคนที่มีแต่ความว่างเปล่าหรือแยกตัวเองออกมาจนกระทั่งไม่สามารถตอบสนองต่อทั้งตัวเองและสิ่งแวดล้อมได้อย่างกลมกลืน จะใช้พลังงานของตัวเองไปอย่างสูญเสีย เพราะภาวะจิตกับกายไม่ผสมผสานกัน

เป้าหมายหลักของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ จึงเน้นที่การสอนคนให้รู้จักในภาวะการรับผิดชอบ และให้สามารถใช้พลังงานเหล่านี้เพื่อควบคุมการจัดระบบของตัวเองให้มีวุฒิภาวะเป้าหมายเหล่านี้จะบรรลุผลได้เพียงโดยประมาณ เท่านั้น ซึ่งตามแนวคิดนี้ เพิร์ลส์ (Perls, 1975) ได้กล่าวให้เป็นข้อคิดที่ว่า “ในชีวิตจริงของตัวเรานั้นไม่มีภาวะบูรณาการอย่างสมบูรณ์แบบร้อยเปอร์เซ็นต์หรอก ภาวะบูรณาการไม่มีวันที่จะสมบูรณ์ ภาวะวุฒิภาวะก็ไม่มีวันที่จะสมบูรณ์ มันเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปเช่นนั้นโดยตลอดไป และมันจะต้องมีบางสิ่งที่จะต้องทำให้เกิดบูรณาการ มีบางสิ่งบางอย่างที่คนจะต้องเรียนรู้อยู่ตลอดไปชั่วชีวิต”

ซิงเกอร์ (Zinker, อ้างถึงใน Corey, 1986, pp. 126-127 อ้างถึงใน นราสมประสงค์, 2556, น. 133) สรุปเป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเพิ่มความตระหนักรู้ในตนเองให้กับผู้รับบริการ
2. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการยอมรับและรับผิดชอบในประสบการณ์ของตนเองทั้งทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำ
3. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาทักษะและเกิดค่านิยมในการมีความพอใจกับความต้องการของตนเองโดยไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น
4. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการมีการตระหนักรู้ในเรื่องของความรู้สึกต่างๆ ทั้งหมด
5. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้ถึงการยอมรับความรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนด้วย

6. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการเปลี่ยนพฤติกรรมจากการพึ่งพาผู้อื่นหรือ
สิ่งแวดล้อมมาพึ่งพาตนเอง

7. เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการเพิ่มความสามารถในการเป็นผู้รับและผู้ให้
ความช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

จึงสรุปเป้าหมายของการให้การปรึกษาตามแบบเกสตัลท์ได้ว่าเพื่อส่งเสริม
ให้บุคคลมีวุฒิภาวะและมีความเจริญงอกงามในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ เจตคติและ
การแสดงออก โดยการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคคลอื่นเป็นข้อชี้แนะแนวทาง
จนกระทั่งกลายเป็นคนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีบูรณาการของชีวิต
เป็นลักษณะเป็นตัวตนอย่างแท้จริง ตอบสนองความต้องการของตนเองอย่างสัมฤทธิ์ผล

4.2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์

เลวิตสกี กับเพิร์ลส์ (Levitsky & Perls, 1970, อ้างถึงใน ลิขิต กาญจนารักษ์,
2554, น. 17-18) ได้เสนอแนะหลักการ 6 ประการเป็นข้อปฏิบัติของผู้ให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์
ดังนี้

1. การส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษามีภาวะที่นี้และขณะนี้
2. ส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษา มีประสบการณ์ตรงตามสภาวะเป็นจริง
มากกว่าที่จะให้ทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น การพูดถึงสิ่งนั้นสิ่งนี้ การวิเคราะห์ การให้เหตุผล การ
ประมาณเหตุการณ์
3. ให้ความสำคัญต่อการให้ผู้รับการปรึกษาค้นพบตัวเองด้วยตนเอง
4. ให้ผู้รับการปรึกษาตระหนักรู้ในภาวะปัจจุบันของเขา
5. ให้ผู้รับการปรึกษานำเอาภาวะความขัดข้องใจ (Frustration) ออกมาใช้
อย่างชาญฉลาด
6. ส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษามีภาวะความรับผิดชอบและการเลือก เช่น
การตัดสินใจ วิธีคิด เป็นต้น

นรา สมประสงค์ (2556, น. 113-114) แบ่งบทบาทและหน้าที่ของผู้ให้
การปรึกษาแบบเกสตัลท์ออกเป็น 6 ประการ คือ

1. ช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักรู้ความรู้สึกของตนเองในสภาวะปัจจุบันที่นี้
และเดี๋ยวนี้ ได้ใช้ระบบรับรู้ความรู้สึก (sense) ของตนเองอย่างเต็มที่
2. จัดสร้างบรรยากาศให้ผู้รับบริการ ได้มีโอกาสค้นพบความต้องการของ
ตนเอง สนใจต่อภาษา (Body Language) ของผู้รับบริการและกระตุ้นให้ผู้รับบริการ ได้เปิดเผยตนเอง
ออกมาอย่างเต็มที่

3. ช่วยให้ผู้รับบริการยอมรับและกล้าที่จะเผชิญหน้ากับสิ่งที่ตนเองไม่กล้าเผชิญหรือเปลี่ยนแปลง ด้วยการสร้างเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่ทำให้ต้องตัดสินใจหรือแยกแยะสถานการณ์ด้วยตัวของเขาเอง

4. ให้ความสนใจต่อผู้รับบริการอย่างแท้จริง ช่วยเป็นกระจกสะท้อนให้ผู้รับบริการได้รู้ประจักษ์แก่ตนเองว่าความรู้สึกที่หมกหมองไม่มีทางแก้ไขนั้นเป็นเพียงจินตนาการที่ตนเองสร้างขึ้นเมื่อมีความคับข้องใจวิตกกังวลเท่านั้น ถ้ารู้จักตนเองอย่างแท้จริงแล้วความรู้สึกนั้นก็หมดไป

5. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับบริการ หลีกเลี่ยงการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ดีความ ประเมินการกระทำของผู้รับบริการแต่ใช้การสังเกตภาษาท่าทาง น้ำเสียง คำพูดที่ผู้รับบริการแสดงออกมาเป็นข้อมูลในการให้บริการปรึกษา

6. ผู้ให้บริการปรึกษาควรเป็นผู้ที่กระตือรือร้นกระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้รับบริการได้แสดงออกซึ่งการตระหนักรู้ ความต้องการที่เก็บกดไว้ได้มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจุบัน

4.2.4 ขั้นตอนของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์

ลิขิต กาญจนารักษ์ (2554, น. 20-22) แบ่งขั้นตอนของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ออกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. การสร้างสัมพันธภาพ เป็นขั้นตอนของการให้ความสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจดีทั้ง 2 ฝ่าย เกสตัลท์ เรียกว่าสัมพันธภาพแบบ “I-Thou” เป็นความสัมพันธ์ที่ทั้ง 2 ฝ่ายให้ความสนใจซึ่งกันและกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน จุดเริ่มต้นของการสร้างสัมพันธภาพนี้ จัดว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญสำหรับการให้การปรึกษา เพราะจะนำไปสู่การยอมรับ การลดความก้าวร้าว และการเปิดเผยตนเอง

2. กระบวนการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในขั้นตอนนี้ก็จะทำให้ผู้รับการปรึกษามีความรู้สึกว่าตนเองมีพลังงานภายในหรือมีกำลังใจเพียงพอที่จะทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ให้การปรึกษายอมรับว่าตนเองมีพลังพร้อมที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่ดีจะต้องอยู่ในลักษณะว่ามีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงมิใช่ลักษณะที่แสดงว่าพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง แต่จะต้องหาหนทางให้ผู้รับการปรึกษารับรู้และเข้าใจในปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง และยอมรับว่าตนมีความพร้อมมีความต้องการเปลี่ยนแปลง

3. ขึ้นยืนยัน หรือรับรู้หรือเข้าใจในความเป็นจริงว่าผู้รับการปรึกษาจะต้องตัดสินใจทำอะไร เป็นขั้นตอนที่ผู้รับการปรึกษายอมรับหรือยืนยันในปัญหาต่างๆ ของเขา

4. การทำปัญหาให้กระจ่าง เป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ มิได้ อยู่ที่การส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษาสนใจต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่ง เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือการเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่ต้องการให้ผู้รับการปรึกษาทำความเข้าใจต่อปัญหา หรือความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ภายหลังจากผ่านกระบวนการให้การปรึกษาตามแนวเกสตัลท์แล้ว ผู้รับการปรึกษาต้องสามารถตัดสินใจและเลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ด้วยตนเอง

5. การเลือกแนวทางที่เหมาะสม เมื่อผ่านขั้นตอนการทำความเข้าใจต่อ ประเด็นปัญหาอย่างกระจ่างชัดแล้ว ผู้รับการปรึกษาก็ต้องตัดสินใจเลือกแนวทางของเขาเอง มิใช่ จากผู้ให้การปรึกษา

6. การทำให้ผู้รับการปรึกษามีความมั่นใจ เป็นขั้นตอนของการให้กำลังใจ การส่งเสริมให้มีพลังอำนาจในตนเอง เป็นขั้นตอนของการสนับสนุนให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจว่า ตนเองมีความสามารถที่จะแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ ได้

7. การทดลองปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่ผู้ให้การปรึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ความสำเร็จของการทดลองปฏิบัติก็คือทำให้ผู้รับการปรึกษามีกำลังใจ มีชีวิตชีวา และมองเห็นว่าปัญหาทั้งหลายของตนสามารถแก้ไขเยียวยาได้

ออสตาด (Austad, 2009, น. 220-221 อ้างถึงใน มณฑิรา จารุเพ็ง, 2558, น. 43-44) ได้แบ่งขั้นตอนของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเริ่มต้นการปรึกษา เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ ทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ให้และผู้รับการปรึกษา โดยการสร้างความเป็นกันเอง ทักทายเชิญชวนต้อนรับผู้รับการปรึกษาท่าทางที่แสดงถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การยิ้มทักทายการสบตาเป็นระยะ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีจะทำให้ผู้รับการปรึกษายอมรับ ไว้วางใจ และกล้าที่จะเปิดเผยตนเอง

2. ขั้นดำเนินการปรึกษา เป็นขั้นการใช้เทคนิคต่างๆ โดยเป้าหมายสำคัญของขั้นตอนนี้ ผู้ให้การปรึกษาจะต้องทำให้ผู้รับการปรึกษาปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จากการพึ่งพาผู้อื่นหรือสภาพแวดล้อม หันกลับมาพึ่งตัวเอง และรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเอง สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ให้เขาได้ใช้พลังที่มีอยู่ อยู่กับสภาวะปัจจุบันอย่างเต็มที่ ปล่อยวางอดีต กล้าเผชิญ ไม่วิตกกังวลกับอนาคตที่ยังมาไม่ถึง กล้าตัวของตัวเอง เข้าใจค่านิยมและกฎเกณฑ์ของสังคม แต่ไม่ได้ยึดมั่นอยู่กับค่านิยมนั้นจนขาดความเป็นตัวของตัวเอง ค้นพบตัวเอง และพัฒนาตัวเองอย่างเต็มศักยภาพที่เขามีอยู่ สิ่งที่น่าสนใจในขั้นนี้ คือ ให้ผู้รับการปรึกษาอยู่กับสภาวะที่เรียกว่า “ที่นี่ เดี่ยวนี้” เน้นการค้นพบตนเองโดยตัวของผู้รับการปรึกษาเอง ให้ความสำคัญในเรื่องการตระหนักรู้ และเน้นเรื่องความรับผิดชอบและการเลือกสิ่งต่างๆ

3. ขั้นตอนการปรึกษา เป็นการสรุปการปรึกษาเพื่อการนัดครั้งต่อไป หรือการปิดการปรึกษา

แพทเตอร์สัน (Patterson, 1980, p. 446, อ้างถึงใน นรา สมประสงค์, 2556, น. 134-135) กล่าวว่า การให้บริการปรึกษาแบบเกสตัลท์ จะไม่ระบบขั้นตอนที่แน่นอน วิธีและเทคนิคจะแปรเปลี่ยนไปตามผู้รับบริการ ตามเวลาที่มาพบกันขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการปรึกษาจะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล ปัญหา และสถานการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ให้ผู้รับบริการได้ตระหนักรู้ในตนเองจัดระบบตนเอง รับผิดชอบต่อการกระทำและความรู้สึกของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพในภาวะปัจจุบันที่นี้ และเดี๋ยวนี้ อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการให้บริการปรึกษามีข้อที่ผู้ให้บริการปรึกษาควรคำนึงดังนี้

1. ผู้ให้การปรึกษาจะต้องรู้ว่าผู้รับบริการมีความพร้อมแค่ไหนเหมาะสมกับวิธีการใด และใช้วิธีการและเทคนิคให้เหมาะสมตามลำดับความพร้อมของผู้รับบริการ
2. ผู้ให้บริการปรึกษาต้องมีความคงเส้นคงวาในการใช้วิธีการและเทคนิค คือ มีจุดยืนในวิธีการของตนจะต้องไม่ใช้ลักษณะของผู้มีอำนาจมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นแต่จะมีลักษณะของความเป็นเพื่อนมนุษย์เข้าธรรมชาติของมนุษย์
3. ผู้ให้บริการปรึกษาจะต้องไม่พยายามดึงดันทำให้ผู้รับบริการมาเข้ากับลักษณะทฤษฎีของตน
4. ผู้ให้บริการปรึกษาต้องยอมรับว่าผู้รับบริการทุกคนอาจจะไม่เหมาะสมกับวิธีการใดวิธีหนึ่ง เทคนิคใด เทคนิคหนึ่ง ดังนั้น จึงต้องใช้วิธีการและเทคนิคที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมกับผู้รับบริการ

4.2.5 เทคนิคของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์

ลิขิต กาญจนภรณ์ (2554, น. 22-26) กล่าวถึงเทคนิคที่สำคัญในการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ไว้ ดังนี้

1. เทคนิคการนำให้เกิดการตระหนักรู้ (Directed Awareness) ผู้ให้การปรึกษาใช้คำถามนำ ให้ผู้รับบริการปรึกษาตระหนักรู้ในภาวะ “ที่นี้และขณะนี้” ของตนเอง เป้าหมายของการใช้คำถามนำ เพื่อให้ผู้รับบริการปรึกษาปรับตัวเองจากการผูกติดอยู่กับอดีตอันขมขื่น หรือการวิตกกังวลต่ออนาคต ให้เข้ามาเริ่มรับรู้การรู้สึกและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสรีระและพฤติกรรมของตนเองรวมทั้งให้ริเริ่มสำรวจทำความเข้าใจกับความรู้สึก อารมณ์ ความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ให้เริ่มรับรู้ว่าจิต และกาย เป็นสิ่งที่อยู่ด้วยกัน ให้รู้จักใช้วิธีการตอบคำถาม “อะไร” และ “อย่างไร” สามารถสังเกตได้อย่างเป็นรูปธรรม การกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้บ่อยๆ ทำให้ผู้รับการปรึกษามีความชำนาญในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของตนเองทั้งภายในและภายนอก นำไปสู่

การเข้าใจและหาวิธีการควบคุมตนเอง จัดระบบชีวิตของตนเองให้สมดุลและมีความรับผิดชอบในที่สุด สิ่งที่ควรสังเกต คือ ผู้ให้การปรึกษาจะไม่ใช้คำถาม “ทำไม” กับผู้รับการปรึกษา เพราะการใช้คำถามเช่นนี้ จะทำให้ผู้รับการปรึกษา ย้อนกลับไปสู่อุบัติ หรือเข้าสู่อนาคต ซึ่งตรงกันข้ามกับภาวะ “ที่นี่และขณะนี้”

2. เทคนิคการแลกเปลี่ยนบทสนทนา (Games of Dialogues) ในกิจกรรมนี้ ผู้ให้การปรึกษา ขอร้องหรือออกคำสั่งให้ผู้รับการปรึกษาสร้างบทสนทนา ระหว่างเหตุการณ์ที่ขัดแย้งกัน 2 เหตุการณ์ โดยผู้รับการปรึกษาจะต้องแสดง 2 บทบาทและผู้ให้การปรึกษาจะต้องสังเกตภาษาพูด ท่าทางการแสดงความคิดความรู้สึกและอารมณ์ของผู้รับการปรึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและคอยแนะนำให้ผู้รับรู้ถึงการตระหนักรู้ในปัจจุบันของพฤติกรรมนั้นๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาดำทอความรู้สึกที่แท้จริงที่ตนต้องการ ในขณะนั้น โดยโยงให้เข้ากับการเคลื่อนไหวของอวัยวะของร่างกายและท่าทางจนเกิดความกระจ่างถึงความรู้สึกที่แท้จริงของตน สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางที่ตนต้องการอย่างแท้จริงได้

3. เทคนิคการแสดงบทบาทการกล่าวโทษหรือตำหนิผู้อื่น (Playing the Projection) เมื่อไรก็ตามที่ผู้รับการปรึกษาไม่ได้ตระหนักรู้ว่าเขากำลังระบุเหตุกล่าวตำหนิโทษคนอื่นหรือเหตุการณ์ เพื่อปิดความรับผิดชอบและไม่รับความจริง ผู้ให้การปรึกษา สั่งให้ผู้รับการปรึกษาแสดงบทบาทการกล่าวตำหนิโทษออกมาจริงๆ แสดงออกถึงเจตคติและความรู้สึกเล็กๆ ที่เขากำลังตำหนิโทษเป้าหมายสำคัญของการแสดงบทบาทนี้เพื่อให้บุคคลได้ตระหนักรู้ด้วยตนเองว่า เขามีความรู้สึกอะไรอยู่ในขณะนั้น จะช่วยให้เขารับผิดชอบต่อสิ่งที่เขารู้สึกและพยายามปรับปรุงแก้ไขความรู้สึกที่มีอยู่ในตัวเองให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์และรับผิดชอบ ต่อไปก็จะไม่คิดหวาดระแวงหรือคอยจ้องผิดที่จะกล่าวตำหนิโทษอีกต่อไป

4. เทคนิคการให้แสดงบทกลับกัน (Reversal Techniques) ในวิธีนี้ ผู้รับการปรึกษาต้องแสดงพฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมที่เป็นปกติวิสัยของตน เช่น คนที่พูดเสียงดังก็ให้พูดเสียงกระซิบ พูดเสียงเบา ฝึกให้หัวเราะ ฝึกให้นั่งนิ่งๆ แล้วสำรวจสภาพแวดล้อมรอบตัวหากพบว่ากำลังติโทษติพาย สั่งให้ค่อยๆ ยืนหลังจากร้องไห้แล้ว เป้าหมายของวิธีการนี้คือ การชี้แนะให้ผู้รับการปรึกษา ตระหนักรู้ในความรับผิดชอบของตนหลีกเลี่ยงที่จะปกปิดตัวเอง แล้วกล่าวโทษคนอื่น ให้ตระหนักรู้ในภาวะปัจจุบัน คือ ที่นี่และขณะนี้ จุดสุดท้าย คือ การเป็นผู้มีวุฒิภาวะและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

5. เทคนิคการให้แสดงบทบาทว่าตนเองต้องเป็นผู้รับผิดชอบแต่ผู้เดียว (Assuming Responsibility) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษา กำหนดให้ผู้รับการปรึกษาแสดงบทบาทว่า ตนเองต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ต่อความคิด ความรู้สึกและการกระทำ ของเขาเองรวมทั้งให้เกิดภาวะ

ตระหนักรู้ใน “ที่นี่และขณะนี้” ด้วยในคราวเดียวกันอีกทั้งเป็นการย้ำในเรื่องความรับผิดชอบและส่งเสริมให้เข้าใจใน “อะไร” และ “อย่างไร” ด้วย

6. เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก (Stay with a Feeling) บ่อยครั้งที่ผู้รับการปรึกษามักจะแสดงออกโดยการหลีกเลี่ยงที่จะไม่ระบุดังความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองออกมา เป็นภาวะของการเก็บกดความรู้สึก อันเกิดจากการทำงานของภาพลักษณ์แห่งตน ในภาวะเช่นนี้บุคคลตกอยู่ในภาวะอารมณ์เศร้า เก็บกด สับสน คลั่ง อาละวาด หวาดระแวง วิธีการนี้เป็นการบังคับให้ผู้รับการปรึกษาแสดงความรู้สึกนั้นออกมา เพื่อให้เกิดภาวะความสมบูรณ์ (Closure) ในอารมณ์นั้น สามารถรับรู้ภาวะความสมบูรณ์ของอารมณ์นั้นได้อย่างแท้จริง หรือให้ผู้รับการปรึกษาแสดงบทบาทที่เกินเลยความเป็นจริง (Exaggeration) ก็ได้ เพื่อให้เกิดภาวะอึดตัวในสถานการณ์ที่เขาอยากจะทำหลีกเลี่ยง ผู้ให้การปรึกษาต้องสังเกตว่าเขาแสดงกิริยาท่าทางที่เป็นภาษากายตามธรรมชาติออกมาด้วย เช่น การแสดงออกทางใบหน้า ท่าทาง เสียง การให้อยู่กับความรู้สึกนี้ทำให้ผู้รับการปรึกษา ได้คิดด้วยตนเองถึงการกระทำ ความคิดอารมณ์และความรู้สึกของตนในขณะนั้น ผู้ให้การปรึกษาแนะนำให้เขาตระหนักรู้ในการเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ด้วยตัวเอง

7. เทคนิค “ขอบอกอะไรคุณสักอย่างได้ไหม” (May I feed you a sentence?) วิธีนี้ผู้ให้การปรึกษาทำให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักรู้ในอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติหรือการกระทำที่เขาพยายามหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธ โดยการพูดเตือนใจ เตือนสติ กระตุ้นให้รู้จักคิดไตร่ตรองให้รอบคอบเป้าหมายของวิธีนี้ เน้นถึงบทบาทของผู้ให้การปรึกษาที่จะต้องเป็นผู้นำ ชี้แนะ แก่ผู้รับการปรึกษาโดยการ ออกคำสั่ง ใช้คำพูดเตือนสติ นอกจากนี้เพื่อดึงให้ผู้รับการปรึกษา มาใส่ใจในภาวะปัจจุบันของตัวเอง

8. เทคนิคการใช้สรรพนามที่ระบุตัวบุคคล (Personalizing Pronouns) การใช้สรรพนามที่ระบุอย่างชัดเจน เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้บุคคลที่อยู่ห่างไกลจากประสบการณ์ ที่นี่และขณะนี้ของตน ได้มีโอกาสเข้ามาใกล้ชิดตนเอง วิธีนี้ผู้รับการปรึกษาจะเริ่มตระหนักในประสบการณ์ของตนและสามารถที่จะบูรณาการภาวะ การตระหนักรู้นั้นๆ ให้เข้ากับประสบการณ์ทั้งหมดของตนเอง

9. เทคนิคไม่มีคำถาม (No Question) เป็นบทบาทของผู้ให้การปรึกษาที่จะต้องฟังอย่างละเอียดถี่ถ้วนและติดตามเรื่องราวที่เขาเล่าอย่างต่อเนื่อง เพื่อต้องการทราบว่า เขาต้องการถามอะไร และเสนอแนะให้ผู้รับการปรึกษา พูดตรงประเด็นตามที่ต้องการ วิธีนี้จะทำให้ผู้รับการปรึกษาได้มีโอกาสเผชิญหน้ากับส่วนของอดีตที่เขาต้องการปฏิเสธ

10. เทคนิคการทำงานของความฝัน (Dream Work) ตรงกันข้ามกับแนวคิดจิตวิเคราะห์ ผู้ให้การปรึกษาตามแนวเกสตัลท์จะไม่ทำนายฝัน แต่กลับส่งเสริมให้ผู้รับการปรึกษา

นำเอาความฝันย้อนกลับไปสู่ชีวิตปกติและเข้าไปมีส่วนร่วมในฝันนั้น ประหนึ่งว่าความฝันนั้นกำลังเกิดขึ้นในขณะนี้ ผู้ที่ฝันจะกลายเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในความฝัน สาธารณะของการสนทนาในความฝันก็จะเป็บบทบาทส่วนตัวของผู้รับการปรึกษา ที่ต้องการฉายภาพสะท้อนออกไป

4.2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สวัศดี สมจิตร (2533) ทำการศึกษาเรื่อง การเข้ากลุ่มแบบเกสตัลท์ เพื่อพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอารมณ์ของนักศึกษา ก่อนและหลังการเข้ากลุ่มแบบเกสตัลท์ (2) เปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอารมณ์ของนักศึกษา ที่ได้เข้ากลุ่มแบบเกสตัลท์กับนักศึกษาที่ได้รับข้อเสนอแนะ (3) เปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอารมณ์ของนักศึกษาที่ได้เข้ากลุ่มแบบเกสตัลท์กับนักศึกษาที่ได้รับข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชายชั้นปีที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2532 จำนวน 350 คน วิธีการสุ่มอย่างง่าย มาทำการทดลอง 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน ผลการให้การศึกษา พบว่า (1) นักศึกษาที่ได้เข้ากลุ่มแบบเกสตัลท์มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้น (2) นักศึกษาข้อเสนอแนะ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้น (3) นักศึกษาที่ได้เข้ากลุ่มแบบเกสตัลท์ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับ การให้ข้อเสนอแนะ

กรรณิการ์ กาญจนานุกูล (2540) ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการให้การศึกษาแบบเกสตัลท์ที่มีต่อการปรับตัวทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 โรงพยาบาลรามาริบัติ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลัง ได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลแบบเกสตัลท์ (2) เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังได้รับข้อเสนอแนะ (3) เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล ที่ได้รับการให้การศึกษาแบบเกสตัลท์กับนักศึกษาพยาบาลที่ได้รับข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 โรงพยาบาลรามาริบัติ คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษา พบว่า (1) นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวทางอารมณ์ดีขึ้น หลังจากได้รับการให้การศึกษาแบบรายบุคคลแบบเกสตัลท์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวทางอารมณ์ดีขึ้น หลังจากได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้การศึกษาแบบรายบุคคลแบบเกสตัลท์ มีการปรับตัวทางอารมณ์ดีขึ้นกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง

การปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Approach to Counseling) มีวิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) จิตแพทย์ชาวอเมริกันเป็นผู้ริเริ่ม โดยพัฒนาวิธีการช่วยเหลือ ยูวอาชญากร โดยเน้นการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ ให้เด็กวางโครงการที่จะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตนเอง และสัญญาว่าจะดำเนินการตามโครงการนั้น โดยไม่ยอมรับข้อแก้ตัวใดๆ ทั้งสิ้น ผลปรากฏว่า วิธีการนี้ได้ผลดี อัตราความไม่เข้าเรียนของเด็กลดลงถึงร้อยละ 20 การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงเปรียบเสมือนเป็นก้าวใหม่ของการผสมผสานแนวคิดของเอลลิส (Rogers) ในเรื่องการให้การปรึกษาเป็นศูนย์กลาง

4.3.1 แนวคิดและสาระสำคัญของทฤษฎี

วัชรินทร์ ทรัพย์มี (2554, น. 7-8) ได้อธิบายถึงธรรมชาติของมนุษย์ตามแนวคิดของทฤษฎีเผชิญความจริง พอสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมมนุษย์มีเป้าหมาย คือ การสนองความต้องการและการควบคุมวิถีชีวิตของตน โดยความต้องการของมนุษย์ ประกอบด้วย ความต้องการเป็นส่วนหนึ่ง (Belongingness) ความต้องการอำนาจ (Power) ความต้องการเป็นอิสระ (Freedom) ความต้องการความสนุกสนาน (Fun) และความต้องการอยู่รอด (Survival) สมอของมนุษย์ทำหน้าที่เป็นระบบควบคุม (Control System) เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ เมื่อไม่ได้สิ่งที่ต้องการ จะรู้สึกเจ็บปวด เมื่อได้ตามความต้องการได้ จะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) และรู้สึกในทางที่ดีกับตนเอง
2. การควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ มีพื้นฐานมาจากแนวความคิดที่ว่า มนุษย์เป็นผู้สร้างโลกส่วนตัว คนเราสามารถควบคุมชีวิตของตนได้ และสามารถป้องกันปัญหาของตนได้ ดังนั้น ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง จึงเน้นไปที่การกระทำและความคิดในปัจจุบัน มากกว่าสิ่งที่ในอดีต หรือ การจูงใจโดยไม่รู้ตัว (Unconscious Motive) มนุษย์เราสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองได้ด้วยการประเมินตนเองตามที่เป็นจริง อะไรที่ดีแล้วก็เก็บไว้เป็นความภาคภูมิใจ อะไรที่ไม่ดีก็วางแผนเปลี่ยนแปลงและมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลงนั้น
3. มนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาและใช้วิจารณญาณเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ มนุษย์มีความสามารถที่จะตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมหรือสภาพการณ์ต่างๆ มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จ มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง และมีสัมพันธภาพอันดีต่อผู้อื่น
4. มนุษย์รู้สึกว่าคุณมีความสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ หรือความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จจะสร้างกำลังใจให้คุณกล้าแก้ปัญหา การที่จะทำให้คุณให้มีความมั่นใจเกี่ยวกับการกระทำของคุณคุณนั้นเองว่าทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จมากน้อยเพียงใด

5. การได้รับความรักและมีโอกาสให้ความรักแก่ผู้อื่น เป็นความต้องการของมนุษย์ บุคคลที่รักผู้อื่นและได้รับความรักจากผู้อื่นจะรู้สึกว่ามีค่า กลาสเซอร์พิจารณาความรักจากการกระทำของบุคคลมากกว่าความรู้สึกของบุคคล

6. ปัญหาในการปรับตัวหลายประการเกิดจากการไร้ความสามารถในการสนองความต้องการ อากาของการปรับตัวไม่ได้จะหายไป เมื่อบุคคลสามารถสนองความต้องการของตนเองได้ บุคคลที่ไม่สามารถสนองความต้องการ มีแนวโน้มที่จะบิดเบือนสภาพความเป็นจริง จะตำหนิผู้อื่น โดยลืมนึกไปว่าเขามีความรับผิดชอบที่จะแก้ปัญหาโดยพิจารณาจากสภาพความเป็นจริง

7. แม้ว่าอารมณ์จะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่เหตุผลเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้พฤติกรรมของบุคคลมีประสิทธิภาพและทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ การปล่อยให้อารมณ์มาครอบงำจะนำไปสู่ความล้มเหลว อารมณ์ส่งผลถึงพฤติกรรม ดังนั้น การจะปรับปรุงพฤติกรรมจึงจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

8. คนที่มีเอกลักษณ์แห่งความสำเร็จ (Success Identity) คือ คนที่ได้รับการยอมรับ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีความไว้วางใจ รู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อผู้อื่น มีค่า มีความเข้มแข็ง มีความคิดที่มีเหตุผล และแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล ทำสิ่งต่างๆ เพื่อสุขภาพอันดี เช่น รับประทานอาหารและออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดี เป็นบุคคลที่รู้สึกเป็นอิสระ รู้สึกรักผู้อื่น และรู้สึกว่าผู้อื่นรักตน มีความรู้สึกว่ามีคุณค่า

9. คนที่มีเอกลักษณ์แห่งความล้มเหลว (Failure Identity) คือ บุคคลที่ยอมแพ้ต่อความรับผิดชอบที่จะมีพฤติกรรมตามที่คาดหวัง เนื่องจากความล้มเหลวทั้งหลายทำให้เกิดอารมณ์หงุดหงิด ความรู้สึกอ้างว้าง มีความรู้สึกตำหนิตนเอง ไม่มีเหตุผล ไม่มีความสุข ไม่มีควมรับผิดชอบ ไม่ยืดหยุ่น ปฏิเสธความเป็นจริง

นอกจากนี้ วัชร (2554) ยังอธิบายถึงหลักการของทฤษฎีไว้ดังนี้

1. ความอบอุ่นและบรรยากาศที่ยอมรับผู้รับบริการ เป็นหลักการที่สำคัญของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง

2. การให้บริการปรึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเน้นการพูดคุยกันด้วยเหตุผลกับผู้รับบริการ โดยผู้ให้การปรึกษาจะสนทนากับผู้รับบริการเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ในชีวิตของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการตระหนักในพฤติกรรมของตนเอง สามารถพิจารณาสิ่งถูกสิ่งผิด สิ่งที่ดีหรือพึงละเว้น ตลอดจนสามารถวางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากการสนทนากันถึงเรื่องราวของผู้รับบริการแล้ว ยังมีการอภิปรายกัน

ประเด็นต่างๆที่น่าสนใจรอบตัว ซึ่งจะก่อให้เกิดความคิดแตกฉาน มีทักษะในการคิด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและการวางโครงการของผู้รับบริการต่อไป

3. เราเลือกพฤติกรรมของเราเอง ดังนั้น เราต้องรับผิดชอบต่อการเลือกนั้น คนที่รับผิดชอบ คือ คนที่รู้ว่าเราต้องการอะไรในชีวิตและวางแผนเพื่อให้ได้สิ่งนั้น ซึ่งกลาสเซอร์ให้คำจำกัดความว่า “ความรับผิดชอบ” (Responsibility) คือ การที่บุคคลสามารถตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งการกระทำนั้นจะต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น

บุคคลต้องมีความรับผิดชอบในการสนองความต้องการของตนโดยไม่มีข้อแก้ตัวถึงอุปสรรคใน อดีต ปัจจุบัน หรืออุปสรรคที่เกิดจากบุคคลอื่นเป็นผู้กระทำ กลาสเซอร์กล่าวว่า ถ้าบุคคลไม่มีความรับผิดชอบ ก็จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เราต้องสอนเด็กให้มีความรับผิดชอบที่จะช่วยตนเองเสียตั้งแต่เล็กๆ บุคคลยังมีความรับผิดชอบมากเพียงใด ก็ยังมีสุขภาพจิตดีขึ้นเพียงนั้น

ความรับผิดชอบที่จะตอบสนองความต้องการ เกิดจากการเรียนรู้และได้รับการสั่งสอน คนที่ไม่สามารถจะรับผิดชอบได้ คือ คนที่มีความบกพร่องทางจิต ทางประสาท หรือมีสุขภาพจิตที่ไม่ดี ความรับผิดชอบนี้ยิ่งเกิดขึ้นเร็วเท่าใดจะทำให้เป็นคนมีคุณภาพ

4. การเผชิญสภาพความเป็นจริง (Reality) คือ การที่บุคคลจะสามารถแก้ปัญหาของตนได้ ถ้าเขาเผชิญสภาพความเป็นจริง พิจารณาส่ต่างๆตามที่เป็นจริงและตระหนักถึงความจริงว่า เขามีหน้าที่ต้องการหาทางสนองความต้องการของเขาเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่นแม้ว่าหนทางที่จะสนองความต้องการนั้นจะมีอุปสรรคขวางอยู่ก็ตาม

นอกจากนั้น ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอดีต ฉะนั้นการคิดถึงแต่อดีตไม่ใช่หนทางแก้ปัญหา แต่อาจจะเป็นข้ออ้างที่บุคคลจะไม่ยอมเผชิญสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของชีวิต

5. การประเมินความถูกความผิดของพฤติกรรม(Right and Wrong) บุคคลจะต้องรู้จักพิจารณาสิ่งถูก สิ่งผิด การประเมินพฤติกรรมจะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่แนวทางที่ถูกต้อง แม้ว่ากลาสเซอร์จะไม่ได้ตั้งเกณฑ์ขึ้นมาว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำก็ตาม แต่เขาเชื่อว่า ผู้ให้บริการปรึกษาแบบเผชิญความจริง ควรสนับสนุนหลักการของศีลธรรมจรรยาที่ยอมรับกันทั่วไป เช่น การคดโกงเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่ถูกต้องและในเวลาเดียวกันผู้ให้บริการปรึกษาก็ควรทำเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้รับบริการ เช่น ในใจห่วงใยทุกข์สุขของผู้อื่น ซื่อสัตย์ มีความมุ่งมั่นในการกระทำตามที่ได้วางโครงการไว้แล้ว แต่ถึงกระนั้นก็ตาม กลาสเซอร์ระมัดระวังที่จะไม่นำค่านิยมของตนไปมอบให้

ผู้รับบริการ โดยผู้รับบริการไม่มีโอกาสได้ถ่มกรอง เขาให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้ให้บริการปรึกษาอาจอภิปรายกับผู้รับบริการถึงการเลือกค่านิยม และชี้ให้ผู้รับบริการพิจารณาผลที่ตามมาจากการเลือกค่านิยมเหล่านั้น

6. ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง ก็คือ ผู้ให้บริการปรึกษาคควรนำวิธีการของทฤษฎีนี้ไปปฏิบัติอย่างยืดหยุ่น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพของผู้รับบริการแต่ละราย

สมพร สุทัศนีย์ (2556, น. 178-179) กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ตามทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรืออาการทางจิตประสาทมิใช่ความเจ็บป่วย แต่เกิดจากความไม่รับผิดชอบของบุคคล คือ ไม่ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม ปฏิเสธความจริง บุคคลประเภทนี้จะเลือกการฆ่าตัวตายมากกว่าการเผชิญความจริง สาเหตุสำคัญคือขาดความรับผิดชอบต่อความต้องการทางจิตได้ เพราะอีโก้ (Ego) อ่อนแอ ไม่สามารถพัฒนาเอกลักษณ์ไม่สามารถเลือกแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ เขาจะมีความรู้สึกว้างเปล่า โกรธและมีความวิตกกังวลคือ ไม่สามารถตระหนักถึงผลที่เกิดจากการกระทำได้ว่าเป็นอย่างไร มนุษย์ธรรมดาคือคนที่ทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสุขในระบบหนึ่ง มนุษย์ปกติสามารถสนองความต้องการได้ ความต้องการที่สำคัญ คือ ความต้องการของตนเอง แกลสเซอร์ ยังเชื่อว่า มนุษย์มีความต้องการพื้นฐาน 2 ประการ ได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย และความต้องการทางจิตใจ มนุษย์มีความต้องการเหมือนกันทุกคน ต่างกันตรงที่ความสามารถในการสนองความต้องการเท่านั้น

4.3.2 เป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง

วัชร ทรัพย์มี (2554, น. 11) กล่าวถึงเป้าหมายของการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ถูกรับผิดชอบที่จะแก้ปัญหา และมีทักษะในการคิดแก้ปัญหา โดยพิจารณาความเป็นจริง
2. ป้องกันไม่ให้บุคคลปล่อยชีวิตให้ล่องลอย โดยสนับสนุนให้วางโครงการในอนาคต และมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการไปตามโครงการที่วางไว้
3. ส่งเสริมให้ผู้บุคคลมีวุฒิภาวะคือ เป็นตัวของตัวเองและสามารถช่วยตัวเองได้
4. ช่วยให้ผู้บุคคลรู้จักตนเองว่าเขาเป็นใคร เขาต้องการอะไรในชีวิต
5. ช่วยให้ผู้บุคคลค้นพบวิธีสนองความต้องการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น

6. ใ้บุคคลตระหนักในคุณค่าของตน โดยแนะแนวทางใ้รู้จักวิธีสร้างสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น ใ้ใ้ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับความผูกพันทางสังคม การใ้และใ้ได้รับความรักจากผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีค่า

7. ช่วยใ้บุคคลรู้จักประเมินค่านิยม รู้จักพิจารณาว่าอะไรถูก อะไรผิด สิ่งใดควรกระทำหรือพึงละเว้น

สมพร สุทัศนีย์ (2556, น. 179) กล่าวว่า เป้าหมายในการใ้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือ การช่วยใ้บุคคลกล้าเผชิญความจริงและมีความรับผิดชอบ ผู้รับบริการปรึกษาจะต้องเป็นผู้ตั้งเป้าหมายของตน โดยมีผู้ใ้บริการปรึกษาช่วยในการวางแผนเพื่อไปสูเป้าหมาย

นิรนาท แสนสา (2558, น. 43) สรุปเป้าหมายของการใ้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงไว้ว่า การใ้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีเป้าหมายเพื่อช่วยใ้บุคคลกล้าเผชิญความจริงมีความกระ่งซัดในความต้องการในชีวิตของตนเอง มีสภาพจิตใจที่เข้มแข็ง มีเหตุผล สามารถกำหนดแผนการปฏิบัติที่เป็นจริงเพื่อความสำเร็จตามความต้องการของตน ค้นพบวิธีสนองความต้องการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น รู้จักประเมินค่านิยม รู้จักพิจารณาว่าอะไรถูก อะไรผิด สิ่งใดควรกระทำหรือพึงละเว้น ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะนำไปสู่การตระหนักในคุณค่าของตนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

สรุปได้ว่า การใ้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีเป้าหมายเพื่อช่วยใ้ผู้รับบริการได้เผชิญสภาพความเป็นจริง สนับสนุนใ้บุคคลใ้รู้จักตนเอง (Identity) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) พิจารณาส่งต่างๆ ตามสภาพความเป็นจริง (Reality) และรู้จักประเมินสิ่งถูกสิ่งผิด (Right and Wrong) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะนำไปสู่การมีความรู้สึกว่ามีคุณค่า (Self Respect) นำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา

4.3.3 ขั้นตอนของการใ้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง

วัชร ทรัพย์มี (2554, น. 14-17) ได้แบ่งขั้นตอนในการใ้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการสร้างสัมพันธภาพหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้รับบริการทั้งในความคิดและอารมณ์ผู้ใ้การปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการ จนผู้รับบริการตระหนักว่าผู้ใ้การปรึกษายอมรับเข้าใจและสนใจผู้รับบริการ ในการนี้ผู้ใ้การปรึกษาจะต้องใ้ความเป็นกันเองและความอบอุ่นแก่ผู้รับบริการว่าเขาสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ และชี้แจงใ้แจงใ้ผู้รับบริการเข้าใจกระบวนการใ้ความช่วยเหลือนี้

2. ขั้นการช่วยให้ผู้รับบริการได้สำรวจความต้องการของตน (Wants) ผู้ให้การศึกษาจะช่วยให้ผู้รับบริการได้สำรวจความต้องการของเขา เช่น ผู้ให้การศึกษาถามว่า “อะไรคืออาชีพที่คุณต้องการทำในอนาคต” อะไรคือสิ่งที่คุณอยากได้”

3. ขั้นการช่วยให้ผู้รับบริการอธิบายวิถีชีวิตของเขาในแต่ละวัน (Describe) เน้นสภาวะปัจจุบันว่ามีเหตุการณ์หรือการกระทำในปัจจุบันอะไรบ้างในชีวิตของผู้รับบริการ ผู้ให้การศึกษาแบบเผชิญความจริงไม่เชื่อว่าการวิเคราะห์อดีตจะช่วยแก้ปัญหาได้ แต่ยังคงทำให้ผู้รับบริการหาข้อแก้ตัวให้กับปัญหาปัจจุบันของตน

4. ขั้นการช่วยผู้รับบริการได้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง (Self Evaluation) ผู้ให้การศึกษากับผู้รับบริการจะอภิปรายร่วมกันว่าพฤติกรรมใดถูกต้อง พฤติกรรมใดผิด ควรทำหรือไม่ควรทำอย่างไร และพิจารณาว่าพฤติกรรม ในปัจจุบันจึงตนสามารถสนองความต้องการได้หรือไม่ การใคร่ครวญหรือประเมินพฤติกรรมของตนจะเป็นการนำผู้รับบริการเข้าสู่สภาพความเป็นจริงได้พิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ไม่ใช่เพื่อฝันหรือถ่วงลอย

5. การช่วยให้ผู้รับบริการได้วางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมของตน (Plan) ขั้นนี้จะกินเวลามากจะเริ่มเมื่อผู้รับบริการได้มีการพิจารณาอย่างมีเหตุผลต่อพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเขา แล้วมีการวางโครงการเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น โดยช่วยกระตุ้นให้ผู้รับบริการคิดวางโครงการให้ผู้รับบริการเลือกตัดสินใจแสดงความคิดเห็น การวางโครงการควรเป็นโครงการที่เฉพาะเจาะจง ไม่ใช่กว้างไว้กว้างเกินไป มีขั้นตอนและอยู่ในลักษณะที่มีแนวโน้มจะทำได้จริง

6. หลังจากมีการวางโครงการแล้ว ไม่ได้หมายความว่าผู้รับบริการจะปฏิบัติตามนั้นเสมอไป ผู้ให้การศึกษาควรขอข้อผูกพันหรือคำมั่นสัญญาว่าผู้รับบริการจะปฏิบัติตามโครงการที่วางไว้โดยอาจเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีการระบุขั้นตอนของโครงการอย่างแน่นอน

7. ถ้าผู้รับบริการไม่ปฏิบัติตามสัญญา ผู้ให้การศึกษาจะไม่รับฟังข้อแก้ตัวใดๆ ทั้งสิ้น ผู้ให้การศึกษากับผู้รับบริการจะช่วยกันวิเคราะห์ถึงสาเหตุแห่งความล้มเหลวและร่วมมือกันวางโครงการใหม่ให้เหมาะสมขึ้น

8. จะไม่มีการลงโทษหรือใช้วาจาจากตาง ถ้าผู้รับบริการไม่ดำเนินการตามโครงการ เพราะผู้ให้การศึกษาแบบเผชิญความจริงถือหลักว่า การลงโทษนอกจากจะไม่ให้ผลดีแล้วยังก่อให้เกิดผลเสียด้านอารมณ์แก่ผู้รับบริการ

กลาสเซอร์ (Glasser, 1960, อ้างถึงใน วัชร ทรัพย์มี, 2554, น. 17) ได้สรุปขั้นตอนของการศึกษาแบบเผชิญความจริงตามระบบ W D E P ไว้ดังนี้

W คือ การที่ผู้ให้การศึกษาช่วยให้ผู้รับบริการค้นพบความต้องการ (Wants) ของเขา

D คือ การที่ผู้ให้การศึกษาอธิบาย (Describe) วิถีชีวิตของเขาว่าเขาทำอะไร ในแต่ละวัน

E คือ การที่ผู้ให้การศึกษาช่วยให้ผู้รับบริการประเมินพฤติกรรมของตนเอง (Self Evaluation) โดยการตั้งคำถามว่าการกระทำดังกล่าวบังเกิดผลอย่างไร

P คือ การที่ผู้ให้การศึกษาช่วยให้ผู้รับบริการวางแผน (Plan) เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตน

แผนการที่วางไว้จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. แผนการนั้นจะต้องอยู่ในขอบข่ายที่ผู้รับบริการจะปฏิบัติได้
2. แผนการที่ดีจะต้องง่ายต่อความเข้าใจ กะทัดรัด เจาะจง วัดได้ ยืดหยุ่น และสะดวกต่อการเปลี่ยนแปลง

3. แผนการนั้นจะต้องปฏิบัติได้จริง ผู้ให้การศึกษาจะต้องช่วยให้ผู้รับบริการวางแผนที่จะปฏิบัติได้จริง แม้จะเป็นแผนที่เล็กไม่ใหญ่โตหนัก แต่ก็นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

4. แผนการนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการอยากทำ
5. แผนการนั้นจะต้องปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น
6. แผนการนั้นจะต้องปฏิบัติได้ทันที เช่น ไปสมัครงาน เขียนจดหมายถึงเพื่อน ทำการบ้านทุกครั้ง

ถ้าผู้รับบริการไม่ปฏิบัติตามสัญญา ผู้ให้การศึกษาจะไม่รับฟังข้อแก้ตัว แต่จะช่วยพิจารณาปรับปรุงโครงการนั้นใหม่ หรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการปฏิบัติตามโครงการนั้นต่อไป

กลาสเซอร์ และซุนิน (Glasser and Zunin, 1973, อ้างถึงใน นิรินาถ แสนสา, 2558, น. 45-47) ได้แบ่งขั้นตอนในการให้การศึกษาแบบเผชิญความจริงออกเป็น 8 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การเข้าไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ (Involvement) ผู้ให้การศึกษาต้องให้ความเป็นมิตรแก่ผู้รับการปรึกษา สื่อสารอย่างเข้าใจและใส่ใจต่อผู้รับบริการ แสดงออกถึงความยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อเป็นการทำทนายให้ผู้รับบริการปรึกษากลับเปิดเผยตนเอง กลาสเซอร์ เชื่อว่าเป็นขั้นตอนที่ยากที่สุดของการให้การศึกษา และเป็นตัวชี้วัดว่ากระบวนการปรึกษาจะสามารถดำเนินต่อไปได้หรือไม่ หากผู้ให้การศึกษาทำได้สำเร็จ การปรึกษาก็จะก้าวเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป ในทางตรงกันข้าม หากทำไม่สำเร็จ การเข้าสู่ขั้นต่อไปก็เป็นไปไม่ได้

ขั้นที่ 2 การมุ่งเน้นพฤติกรรมปัจจุบัน (Focus on Present Behavior) มีการพูดคุยทั้งความรู้สึกและพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ แต่สิ่งที่การปรึกษาแบบเผชิญความจริงให้ความสำคัญและมุ่งเน้นคือ “พฤติกรรม” มากกว่าอารมณ์ ทั้งนี้เพราะมีความเชื่อว่าอารมณ์จะเป็นเพียงสิ่งที่สัมพันธ์อยู่กับพฤติกรรม เมื่อพฤติกรรมเปลี่ยน อารมณ์ความรู้สึก และความคิดที่สัมพันธ์กันอยู่นั้นก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ขั้นที่ 3 การมุ่งเน้นที่ช่วงเวลาปัจจุบัน (Focus on the Present) การให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริงจะมุ่งเน้นที่พฤติกรรมในปัจจุบันที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยมีความเชื่อว่าการกล่าวถึงอดีตเป็นเรื่องของการกล่าวอ้างเรื่องราวเพื่อเป็นการแก้ตัวอย่างคนที่ไม่มีควมรับผิดชอบ ดังนั้น จึงให้ความสนใจกับช่วงเวลาปัจจุบันมากกว่าการกล่าวถึงเรื่องราวในอดีต

ขั้นที่ 4 การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) ผู้ให้การปรึกษามักจะเปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาเป็นผู้ประเมินตนเอง โดยประเมินว่าพฤติกรรมใดถูกต้อง พฤติกรรมใดผิด ควรทำหรือไม่ควรทำอย่างไร สนองความต้องการได้หรือไม่ การประเมินพฤติกรรมของตนเองดังกล่าวจะเป็นการนำผู้รับบริการเข้าสู่สภาพความเป็นจริง พิจารณาส่งต่างๆ ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต

ขั้นที่ 5 การกำหนดแผน (Make a Plan) เป็นการกำหนดแผนการเพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นแผนที่สามารถทำได้ทันทีในช่วงเวลาปัจจุบัน มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ในการวางแผนนี้อาจมีแบบฟอร์มสำหรับการเขียนสัญญาว่าจะดำเนินการตามที่ได้วางแผนไว้พร้อมทั้งมีการประเมินเป็นระยะๆ และมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นที่ต้องแก้ไข

ขั้นที่ 6 การสัญญา (Commitment) ผู้ให้การปรึกษาจะขอให้ผู้รับการปรึกษาทำสัญญาว่าจะปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ การสัญญาถือเป็นการสร้างความใกล้ชิดกันมากขึ้นระหว่างผู้ให้และผู้รับการปรึกษา และถือว่าเป็นความก้าวหน้าของการช่วยเหลือ ที่จะช่วยให้เกิดการลงมือปฏิบัติตามแผนด้วยตัวของผู้รับการปรึกษาเอง

ขั้นที่ 7 การให้การยอมรับ โดยไม่รับฟังการแก้ตัว (Accept no Excuses) ผู้ให้การปรึกษาต้องพูดคุยให้ชัดเจนว่า ถ้าผู้รับการปรึกษาไม่ปฏิบัติตามแผน จะไม่มีการแก้ตัวใดๆ ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยค้นหาข้อสัญญาที่เป็นแผนการใหม่ๆ ที่จะช่วยให้เขาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างประสบผลสำเร็จ

ขั้นที่ 8 การงดเว้นการลงโทษ (Eliminate Punishment) การลงโทษ จะทำให้ผู้รับการปรึกษาเก็บสะสมเป็นความรู้สึกเจ็บปวด และเกิดความท้อถอยในการแก้ไขปัญหาดังนั้น

ในการให้การปรึกษาต้องงดเว้นจากลงโทษ แล้วให้การเสริมแรงทางบวกเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตรงตามแผนที่กำหนดไว้จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

นิรนาท แสนสา (2558, น. 47) สรุปได้ว่า การปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ คือ การเข้าไปเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้รับบริการ ให้ความสำคัญมุ่งเน้นพฤติกรรมปัจจุบัน และช่วงเวลาปัจจุบัน เปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาเป็นผู้ประเมินตนเอง กำหนดแผนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทำสัญญาเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ให้การยอมรับโดยไม่รับฟังการแก้ตัวงดการลงโทษแก่ผู้รับการปรึกษาแม้ไม่ปฏิบัติตามแผนการที่กำหนดไว้ แต่จะให้การเสริมแรงทางบวกเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความต้องการที่กำหนด

4.3.4 เทคนิคในการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง มีดังนี้

1. เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ (Building Relationship Technique) ในการพบปะกับผู้รับบริการเป็นครั้งแรกผู้ให้การปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการ และสัมพันธภาพนี้จะต้องคงอยู่ตลอดไป ในการสร้างสัมพันธภาพนั้นผู้ให้การปรึกษาจะทักทายแสดงความเป็นมิตรต่อผู้รับบริการ จะมีความจริงใจ มีเมตตา อยากจะช่วยให้ผู้รับบริการพ้นทุกข์ ให้เกียรติผู้รับบริการ รักษาความลับของผู้รับบริการ ยอมรับผู้รับบริการโดยปราศจากเงื่อนไข (Unconditioned Positive Regard) เสมือนผู้รับบริการเป็นลูกหลาน ไม่รังเกียจผู้รับบริการและสื่อความหมายกับผู้รับบริการได้อย่างเด่นชัดตรงประเด็น สัมพันธภาพเช่นนี้จะทำให้ผู้รับบริการเต็มใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวความรู้สึกกับทั้งร่วมมือในการแก้ปัญหาอย่างเต็มที่

2. เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning Technique) การตั้งคำถาม นอกจากมีจุดประสงค์พื้นฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับบริการแล้วในทฤษฎีนี้ยังเน้นให้ผู้รับบริการสำรวจตนเองเกี่ยวกับความคิดและความรู้สึกของตน กับทั้งได้ประเมินตนเองและวิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนแนวทางในการดำเนินชีวิต การใช้คำถามอย่างถูกต้องเหมาะสมจะช่วยให้ผู้รับบริการสำรวจความคิดและความรู้สึกของตนเองได้ประเมินพฤติกรรมของตนเอง และประเภทของคำถามมีการตั้งคำถามแบบให้ตอบสั้นๆ เฉพาะเจาะจง (Closed Question) และคำถามแบบเปิด (Open Question) เป็นการตั้งคำถามที่ให้ผู้รับบริการตอบโดยไม่จำกัดขอบเขต แต่มุ่งให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้รับบริการในประเด็นต่างๆ

3. เทคนิคการพุดแบบเผชิญหน้า (Confrontation Technique) ผู้ให้การปรึกษา จะพุดแบบเผชิญหน้ากับผู้รับบริการ เมื่อมีความขัดแย้งกันในการคิด ความรู้สึก เพื่อให้ผู้รับบริการ ทบทวนประเด็นนั้นอีกครั้งหนึ่ง หรือเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

ของตน การพูดแบบเผชิญหน้านี้จะต้องรอให้สัมพันธ์ภาพดีเสียก่อน มิฉะนั้นจะกลายเป็นการทำลายสัมพันธ์ภาพ

4. เทคนิคการใช้อารมณ์ขัน (Humor Technique) ผู้ให้การปรึกษาจะพูดเกี่ยวกับแง่มุมหนึ่งของชีวิตผู้รับบริการหรือสิ่งอื่นๆ ในลักษณะอารมณ์ขัน ซึ่งทำให้บรรยากาศคลายความตึงเครียดลงไปแต่ไม่ใช่ความก้าวร้าว ประชดประชัน หรือไม่นับถือ

5. เทคนิคการชี้ประเด็น (Point Out Technique) เป็นเทคนิคที่ให้ผู้บริการปรึกษาชี้ประเด็นให้ผู้รับบริการได้เห็นความไม่รับผิดชอบของตน

6. เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะ (Advice Technique) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับบริการว่าจะสนองความต้องการของตนได้อย่างไร จะวางโครงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างเป็นระบบได้อย่างไร

7. เทคนิคการเปิดเผย (Self Disclosure) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาจะช่วยให้ ผู้รับบริการได้เปิดเผยประสบการณ์ ความคิด ปัญหาอุปสรรคของเขา

8. เทคนิคการตีความ (Interpretation) เป็นเทคนิคที่ผู้ให้การปรึกษาดูตีความ ประพฤติกรรรม ของผู้รับบริการ หรือตีความ สีหน้า ท่าทาง คำพูดของผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการ เข้าใจและมองสิ่งต่างๆ กว้างขึ้น เข้าใจพฤติกรรมเพิ่มขึ้น การตีความจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความเข้าใจและเป็นแรงจูงใจที่ช่วยผู้รับบริการได้ตระหนักในตนเอง ช่วยให้ผู้รับบริการได้ ภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตนเอง

4.3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรพิศา ศรีสะอาด (2542, อ้างถึงใน วัชร ทรัพย์มี, 2554, น. 31) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวเผชิญความจริงต่อการเผชิญความเครียดในผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี จำนวน 16 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวเผชิญความจริงเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ติดต่อกัน ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี ที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มมีคะแนนการเผชิญความเครียดด้านมุ่งเน้นการแก้ปัญหา และด้านมุ่งเน้นทางอารมณ์ที่สนับสนุนการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเข้ากลุ่มและสูงกว่าผู้ติดเชื้อที่ไม่ได้เข้ากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลองผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี ที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แบบกลุ่มมีคะแนนการเผชิญความเครียดด้านการหลีกเลี่ยงปัญหาต่ำกว่าก่อนเข้ากลุ่มและต่ำกว่าผู้ติดเชื้อที่ไม่ได้เข้ากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริพร พลอยแดง (2543, อ้างถึงใน วัชร ทรัพย์มี, 2554, น. 31) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แบบกลุ่มตามแนวเผชิญความจริงต่อการกำกับตนเองในการเรียน

ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบเรือ จำนวน 16 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรม การปรึกษาเชิงจิตวิทยา แบบกลุ่มตามแนวเผชิญความจริง ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังการทดลอง นักศึกษาพยาบาลที่เข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวเผชิญความเป็นจริง มีคะแนน การกำกับตนเองในการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้ารับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม และสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 การให้การปรึกษาแบบภวนิยม

การให้การปรึกษาแบบภวนิยม (Existential Counseling) พัฒนามาจาก แนวปรัชญาภวนิยม (Existentialism) โดยมีนักปรัชญา 2 ท่านที่ถือได้ว่าเป็นบิดาของปรัชญา แนวภวนิยม ได้แก่ โซเรน เคิร์กการ์ด (Soren Kierkegaard) และนิตเช่ (Nietzsche) แนวปรัชญา แนวภวนิยมได้ถูกพัฒนาและมีการแพร่หลายอย่างรวดเร็วในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจาก บุคคลในยุคนั้นตระหนักถึงความเรื้อรังในสงคราม ความรู้สึกของผู้ที่พ่ายแพ้ ครอบครัวยุติแตกแยก กระจัดกระจายได้นำไปสู่ความรู้สึกสูญเสียและสิ้นหวัง บุคคลรู้สึกถูกละทิ้งความเป็นบุคคลลง ไป เกิดความทุกข์ทรมานจากความรู้สึกสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ได้ เป็นเจ้าของชีวิตของตนเอง ซึ่งมีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตและความคิดของบุคคลในช่วงนั้น โดยทำให้บุคคลมีความรู้สึกที่ตนถูกละเลยคุณภาพของมนุษย์ ทำให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้สึกที่ ตนเป็นเสมือนวัตถุหรือเครื่องจักร นักจิตวิทยาได้พยายามแสวงหาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า ของบุคคลและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ แนวปรัชญาแนวภวนิยมได้ถูกพัฒนาผ่านกลุ่มของ นักจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม โดยได้สร้างหลักการเพิ่มในด้านของแนวความคิด ประสบการณ์ของ การตระหนักในตนเอง และความรับผิดชอบ

4.4.1 แนวคิดและสาระสำคัญของทฤษฎี

ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล (2554, น. 10) กล่าวถึง สาระของทฤษฎีการให้ การปรึกษาแบบภวนิยม ไว้ว่า

1. มนุษย์มีคุณค่า มีเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะตน ซึ่งแต่ละคนมี ความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านชีวภาพและประสบการณ์ของชีวิต และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี
2. มนุษย์มีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อกำหนดวิถีชีวิต ของตนเอง ซึ่งบุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อการสร้างสัมพันธภาพและการกระทำรวมทั้งสิ่งที่เกิด ขึ้นกับตน
3. มนุษย์มีความตระหนักรู้ในตนเอง (Self Awareness) และการกระทำสิ่ง ต่างๆ อย่างรู้ตัวหรือมีสติ

4. มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยที่ไม่อาจจะแยกออกจาก การดำรงชีวิตของบุคคลอื่นๆ ในสังคม รวมถึงสรรพสิ่งต่างๆ ในโลก

5. มนุษย์มิใช่ตัวตนที่คงที่ แต่อยู่ในสภาวะที่เปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่น และมีวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา

6. ชีวิตของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความหมาย โดยมนุษย์แต่ละบุคคลจะมีการแสวงหาความหมายของชีวิต และทำให้ชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย

นรา สมประสงค์ (2556, น 143-144) ธรรมชาติของมนุษย์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ตามทฤษฎีภวนิยม ไว้ดังนี้

1. มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่ละคนมีชีวิตที่ไม่ซ้ำแบบกัน
2. แต่ละคนเป็นผู้กำหนดโชคชะตา ทุกข์ สุขความสำเร็จ ความล้มเหลวของตนด้วยตนเอง พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นเพียงบางส่วนประกอบ

3. คนจะไม่ดำรงภาวะคงที่ตลอดเวลา จะเปลี่ยนแปลงเป็นคนใหม่อยู่เสมอ (Becoming) การวิเคราะห์หรือประเมินบุคคลจึงไม่สามารถจะทำได้ถูกต้องแน่นอน

4. มนุษย์มีคุณสมบัติพิเศษ เป็นผู้ที่มีสติและปัญญาที่สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ ความมีสติและปัญญานี้ยังมีความสัมพันธ์กับการเลือก การตัดสินใจ การเชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคตให้ผสมกลมกลืนกันได้อย่างเหมาะสมด้วย

5. มนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และภายในในอาณัติของสัญชาตญาณ แต่มนุษย์ก็มีเสรีภาพที่จะเลือกอยู่ได้หรืออยู่เหนืออิทธิพลของสิ่งเหล่านั้น

6. เสรีภาพและความรับผิดชอบเป็นของคู่กันมนุษย์จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อความมีความเป็น ต่อมนธรรมของตนและต่อสังคม

7. บุคคลที่มีวุฒิภาวะสูงสุด คือ บุคคลที่อยู่กับปัจจุบัน จัดการกับชีวิตในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม กล่าวเผชิญกับความเป็นจริง

8. มนุษย์อยู่ในโลก 3 แบบ คือ โลกทางชีวภาพโลกแห่งความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และโลกของตนเอง โลกทั้ง 3 นี้จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมนุษย์

9. โลกของคน คือ โลกแห่งความหมาย ที่แต่ละคนได้รับการหล่อหลอมมาจากอิทธิพลหลายประการ ความหมายแห่งชีวิตจะเป็นไปตามบทบาทสติปัญญา บุคลิกภาพ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ประสบการณ์และความผันแปรของชีวิต

10. มนุษย์จะมีชีวิตอยู่ในโลกอย่างมีความสมจริงสมจัง โดยการเผชิญหน้ากับการคิดคำนึงถึงความตาย กล่าวเผชิญกับความตายอย่างกล้าหาญ ปราศจากพันธนาการทางอารมณ์ และจิตใจเมื่อต้องประสบกับการพลัดพรากหรือเมื่อเผชิญกับความตาย

ลัดดาวรรณ ฌ ระนอง (2558, น. 34) กล่าวถึง ธรรมชาติมนุษย์ตามแนวคิด
อรรถิภาวนิยม ไว้ดังนี้

1. มนุษย์มีคุณค่า มีเอกลักษณ์เฉพาะ และมีความสามารถที่จะรับรู้และ
ตระหนักรู้ตนเอง
2. มนุษย์มีเสรีภาพที่จะเลือกและรับผิดชอบต่อผลที่ตามมาจากการเลือก
ของตน
3. มนุษย์แสวงหาเอกลักษณ์และสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น
4. มนุษย์จะค้นหาความหมาย จุดมุ่งหมาย ค่านิยม และเป้าหมายของชีวิต
โดยการค้นหา ความหมายของชีวิตจะเปลี่ยนไปตามกาล เจตนา ประสบการณ์และความผันแปร
ในชีวิต
5. ความวิตกกังวลเป็นเงื่อนไขของการมีชีวิตหรือการดำรงอยู่ เพราะว่า
ความวิตกกังวลของมนุษย์เกิดจากการแสวงหา คืบรน เพื่อให้อยู่รอด เพื่อรักษาสถานะ และรักษา
สิทธิของความเป็นมนุษย์เอาไว้

4.4.2 เป้าหมายของการให้การศึกษา

นรา สมประสงค์ (2556, น. 146) สรุปเป้าหมายของการให้การศึกษา
แบบภวนิยมไว้ว่าเป็นการเพิ่มขยายความตระหนักรู้ตนเอง ยอมรับในเสรีภาพและความรับผิดชอบ
ต่อชีวิตตนเอง เข้าใจถึงภาวะที่แท้จริงอันประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การอยู่อย่างตระหนักรู้ตนเองอย่างเต็มที่ในปัจจุบัน
2. การเลือกที่จะมีชีวิตอย่างไรในปัจจุบัน
3. การรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเลือก

ลัดดาวรรณ ฌ ระนอง (2558, น. 38, และชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล, 2554,
น. 20) แบ่งเป้าหมายของการศึกษาแบบอรรถิภาวนิยม แบ่งเป็น 7 ประการ ได้แก่

1. ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารับรู้ถึงเสรีภาพในการเลือก สามารถเลือกสิ่งต่างๆ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเลือก
2. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษารับรู้และตระหนักรู้ในความเป็นตัวของตัวเอง
3. ช่วยกระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาแสวงหาความหมาย จุดมุ่งหมาย ค่านิยม
และเป้าหมายในชีวิต
4. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นพบเอกลักษณ์ของตน และสร้างสัมพันธภาพที่
มีความหมายกับบุคคล

5. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเผชิญต่อความวิตกกังวล โดยให้ตระหนักว่าความวิตกกังวล เปรียบเสมือนเงื่อนงำในการดำรงชีวิต

6. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้ตระหนักว่าความตายเป็นสิ่งสำคัญ และหลีกเลี่ยงไม่ได้

7. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน “ที่นี่และขณะนี้” โดยให้ผู้รับการปรึกษา ตระหนักว่าการกระทำและความรู้สึกที่มีอยู่ที่นี่และเดี๋ยวนี้เป็นสิ่งที่แสดงถึงการดำรงอยู่ที่ดีไม่สามารถเปลี่ยนแปลงและอนาคตเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง

สรุปได้ว่า เป้าหมายของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบกวนิยมเน้นที่การช่วยให้ผู้รับการปรึกษารับรู้ถึงเสรีภาพในการเลือกและมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเลือก ตระหนักในการเป็นตัวของตัวเอง รู้จักค้นหาความหมาย และเป้าหมายของตนเองกล้าเผชิญกับความวิตกกังวล ตระหนักว่าความตายเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ และช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีชีวิตอยู่กับปัจจุบันอย่างมีความสุข

4.4.3 ขั้นตอนในการให้การปรึกษาแบบกวนิยม

คอเรย์ (Corey, 1996, น. 184-185 อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล, 2554, น. 25) กล่าวว่า การปรึกษาแบบกวนิยมจะดำเนินไปบนพื้นฐานของความคิดแบบกวนิยม สัมพันธภาพของการให้การปรึกษา และความสามารถของผู้รับการปรึกษา ในการที่จะเผชิญกับปัญหาและค้นหาแนวทางที่เหมาะสมกับตนเอง สามารถเลือกและรับผิดชอบตนเองได้ โดยกระบวนการให้การปรึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ให้การปรึกษาสำรวจความคิด ความรู้สึก และทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้รับการปรึกษา รับรู้ทั้งในด้านค่านิยม ความเชื่อ และความคิดกำหนดการดำเนินชีวิตของผู้รับการปรึกษา

2. กระตุ้นให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจแหล่งช่วยเหลือ ค้นหาสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเองในปัจจุบัน ชั่งน้ำหนักระหว่างทางเลือกต่างๆ และสำรวจผลของการกระทำที่มีต่อตนเอง

3. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นพบแนวทางที่มีเป้าหมายและมีคุณค่าสำหรับตนเองได้ชัดเจน และช่วยให้ผู้รับการปรึกษานำสิ่งที่ตนได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล (2554, น. 24) สรุปขั้นตอนในการให้การปรึกษาแบบกวนิยมออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเริ่มต้นในการให้การปรึกษา เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่เต็มไปด้วยความเคารพระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับการปรึกษา

2. ขั้นดำเนินการให้การปรึกษา ดำเนินไปบนพื้นฐานของแนวความคิดแบบกวนิยมและเน้นการรับรู้ในปัจจุบัน (Here and Now) ไม่ได้มีขั้นตอนที่เป็นระบบเฉพาะเจาะจง ผู้ให้การปรึกษาสามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับการปรึกษาแต่ละคนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษา

3. ขั้นยุติการให้การปรึกษา เปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนสิ่งที่ผู้รับการปรึกษาได้รับจากการให้การปรึกษา เพื่อดูว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษาหรือไม่ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาได้รับประโยชน์จากกระบวนการให้การปรึกษามากที่สุด

นรา สมประสงค์ (2533, น. 146-147) แบ่งกระบวนการในการให้การปรึกษาแบบกวนิยม ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การให้บริการปรึกษาเริ่มจากการช่วยให้ผู้รับบริการหาความหมายของชีวิต ค้นหาตนเอง โดยผู้ให้บริการปรึกษาจะเป็นเพียงผู้ฟังและถามย้าถึงความรู้สึกที่แท้จริงให้ผู้รับบริการใช้กระบวนการวิเคราะห์ตนเองเพื่อหาความหมายของชีวิต

2. ในขณะที่ผู้รับบริการพยายามหาความหมายของชีวิตหรือคุณค่าของตนเอง เขาจะเกิดความตึงเครียดภายใน ซึ่งการให้บริการปรึกษาแบบนี้เห็นว่า ความตึงเครียดเป็นสิ่งมีประโยชน์ ต้องมีความตึงเครียดก่อนจึงมีสิ่งอื่นๆ ความตึงเครียดเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตให้รับเอาไว้แต่ให้รู้ทันมัน หลังจากนั้นจึงเข้าใจชีวิต

สรุปได้ว่าขั้นตอนในการให้การปรึกษาแบบกวนิยมจะเริ่มด้วยการสร้างสัมพันธภาพและการชี้ให้ผู้รับบริการรู้ถึงลักษณะความคับข้องใจความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด โดยให้ผู้รับบริการมีอิสระในการพูด ในการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เจตคติด้วยการอภิปรายถึงปัญหา แนวความคิด ความเชื่อ หาเหตุผลต่างๆ มาอ้างอิงชักชวนให้ผู้รับบริการฝึกพฤติกรรมใหม่เพื่อให้เห็นคุณค่าของตนเองสามารถสร้างความหมายให้กับชีวิตตนเอง และอยู่อย่างมีความหมายในชีวิต

4.4.4 บทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษาแบบกวนิยม

ลัดดาวรรณ ฌ ระนอง (2558, น. 39) กล่าวว่า ผู้ให้การปรึกษาจะมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้รับการปรึกษาเห็นโลกของตนเอง ค้นพบความมีคุณค่าความหมายในชีวิตของตนเอง ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาค้นหาความหมายในการมีอยู่เป็นอยู่ของตนเองอย่างแท้จริง
2. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาก้าวเผชิญกับปัญหา ไม่หลีกเลี่ยงการตัดสินใจ และสามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างสม
3. ช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถปรับตัวและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้รับการปรึกษาก็คือ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับการปรึกษา โดยให้การยอมรับให้อิสระในการตัดสินใจ ทำความเข้าใจถึงโลกของผู้รับการปรึกษา และให้ความสนใจกับตัวผู้รับการปรึกษามากกว่าจะมุ่งเน้นที่ตัวปัญหา

นรา สมประสงค์ (2533, น. 146) กล่าวว่า บทบาทสำคัญของผู้ให้การปรึกษาแบบกวนิยม คือ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับบริการให้การยอมรับ ให้อิสระในการตัดสินใจ ทำความเข้าใจถึงโลกของผู้รับบริการ ไม่ประเมินหรือบังคับให้ผู้รับบริการเป็นไปตามความเชื่อหรือความรู้สึกของตน และให้ความสนใจกับตัวผู้รับบริการมากกว่าจะมุ่งเน้นที่ตัวปัญหา

ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล (2554, น. 22) สรุปบทบาทและหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษาแบบกวนิยมไว้ว่า เริ่มต้นโดยการสร้างสัมพันธภาพที่มีคุณค่าและน่าไว้วางใจให้เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการให้การปรึกษา และดำรงสัมพันธภาพที่มีอยู่นี้ให้คงอยู่ตลอดเน้นสภาพปัจจุบันของผู้รับบริการมากกว่าจะสนใจเรื่องราวในอดีต พยายามให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการได้เรียนรู้ที่จะแยกแยะประเด็นปัญหาหรือหรือเรื่องราวต่างๆ เพื่อให้รับรู้เกี่ยวกับปัญหานั้นๆ อย่างมีสติ และหาทางออกอย่างเหมาะสม ตลอดจนทำหน้าที่เป็นกระจกสะท้อนให้ ผู้รับบริการตระหนักรู้ถึงสิ่งต่างๆ ที่ส่งผลต่อชีวิตของเขา และมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิต

4.4.5 เทคนิคในการให้การปรึกษาแบบกวนิยม

ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล (2554, น. 27-28) กล่าวโดยสรุปว่า การให้การปรึกษาแบบกวนิยม แตกต่างจากการให้การปรึกษาแบบอื่นๆ เนื่องจากมีการนำเทคนิคการให้การปรึกษาแบบอื่นมาใช้ในการให้การปรึกษาตามความเหมาะสม โดยมุ่งเน้นสัมพันธภาพและคุณภาพของการให้การปรึกษา ให้ความสำคัญและเน้นถึงความเข้าใจเป็นอันดับแรก ส่วนเทคนิคนั้นเป็นอันดับรองลงมา ซึ่งเทคนิคที่สำคัญๆ มีดังต่อไปนี้

1. วิธีเผชิญ ให้ผู้รับบริการเผชิญกับความจริง กล่าวยอมรับความจริง
2. วิธีอธิบายสิ่งที่ผู้รับบริการเล่าให้ฟัง และใช้วิธีชักชวน จูงใจให้เข้าใจ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3. วิธีให้เรียนรู้ในการเลือกตัดสินใจที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเลือก

4. วิธีให้ความสนใจต่อสิ่งที่ควรจะเป็น พยายามอธิบายด้วยเหตุและผลให้ผู้รับบริการเข้าใจปัญหาของตน และเปลี่ยนเจตคติใหม่ต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

5. วิธีหันเหความสนใจ ให้ผู้รับบริการเกิดการต่อต้านโดยการยุให้เกิดอารมณ์โกรธ อารมณ์เกลียด หรืออารมณ์ขันให้มากที่สุด จนทำให้เขาลืมสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขา

นรา สมประสงค์ (2556, น. 147) กล่าวถึงการให้การปรึกษาแบบกวนิยม โดยสรุปว่า เป็นการให้การปรึกษาไม่มีรูปแบบหรือเทคนิคที่ตายตัว ผู้ให้บริการปรึกษาสามารถเลือกใช้เทคนิคการให้บริการปรึกษาตามทฤษฎีต่างๆ มาใช้ตามความเหมาะสม โดยเทคนิคสำคัญๆ มีดังนี้

1. วิธีเผชิญหน้า เป็นการให้ผู้รับบริการเผชิญหน้ากับความจริง และกล้ายอมรับความจริง

2. วิธีอธิบายสิ่งที่ผู้รับบริการเล่าให้ฟัง

3. วิธีให้เกิดการเรียนรู้ที่จะเลือกตัดสินใจอย่างถูกต้อง และรับผิดชอบต่อสิ่งที่เลือก ให้มีอิสระพอที่จะเลือกหรือไม่ยอมรับก็ได้

4. วิธีให้ความสนใจต่อสิ่งที่ตรงข้ามกันขัดกัน (Paradoxical Intention) พยายามอธิบายด้วยเหตุและผลให้ผู้รับบริการเข้าใจปัญหาของตน

5. วิธีการทำให้ภาพเงาออกไป (De-Reflection) ให้ผู้รับบริการเกิดการต่อต้านจนทำให้เขาลืมสิ่งที่เกิดขึ้นกับเขา

4.4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทิยา เอกอัครมกิจ (2542:121, อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล, 2554, น. 37) ได้ทำการเปรียบเทียบผลของการให้การปรึกษาแบบกวนิยมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกของเยาวชนหญิงช่วงอายุ 13-18 ปี ในสถานฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนหญิงบ้านปราณี กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 2 กลุ่มละ 6 คน รวมทั้งหมด 6 กลุ่ม โดยผู้วิจัยให้การปรึกษาแบบกวนิยมแบบรายบุคคลแก่กลุ่มทดลองที่ 1 และ 3 คนละ 9 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ให้การปรึกษาแบบกวนิยมเป็นกลุ่มแก่กลุ่มทดลองที่ 2 และ 4 กลุ่มละ 9 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ผลการวิจัยพบว่า (1) เยาวชนที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบกวนิยมรายบุคคล มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และเยาวชนที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบกวนิยมเป็นกลุ่มมีความเข้มแข็งในการมองโลกไม่แตกต่างกับเยาวชนที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบรายบุคคล และไม่แตกต่างกับ

เยาวชนที่ไม่ได้รับการให้การศึกษา (2) เยาวชนที่มีจำนวนครั้งที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน เมื่อได้รับการให้การศึกษาแบบกวดขัน มีความเข้มแข็งในการมองโลกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อรุณ สุวรรณธาร (2543, อ้างถึงใน ชุศรี เลิศรัตน์เดชากุล, 2554, น. 38) ได้ศึกษาผลการให้การศึกษาแบบกวดขัน ที่มีต่อความวิตกกังวลของผู้ที่สูญเสียการมองเห็น โดยเปรียบเทียบความวิตกกังวลของผู้ที่สูญเสียการมองเห็นก่อนและหลังการให้การศึกษา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้ที่จะสูญเสียการมองเห็นมีความวิตกกังวลลดลงหลังจากได้รับการให้การศึกษาแบบกวดขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลของการให้การศึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อเจตคติในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) วัดผลก่อนและหลังทดลอง มีกลุ่มควบคุม โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest Posttest Control Group Design) ซึ่งมีรูปแบบการวิจัย มีดังนี้

ตารางที่ 3.1 รูปแบบการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	Pretest	Treatment	Posttest
T	O ₁	X ₁	O ₂
C	O ₃		O ₄

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยซึ่งถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง แคน 5 จำนวน 700 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2559, สมุดทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง ฝ่ายควบคุมแดน 5 เรือนจำกลางบางขวาง)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 5 จำนวน 12 คน ที่มีคะแนนจากแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัยเรือนจำต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา และสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน เท่ากัน โดยมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของยามานะ จากประชากร 700 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 255 คน

2.1.2 ให้ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 5 จำนวน 255 คน ตอบแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

2.1.3 คัดเลือกผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 5 จำนวน 12 คน และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากผู้ที่ตอบแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัยเรือนจำที่มีคะแนนจากแบบวัดต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา โดยเรียงจากคะแนนต่ำที่สุด จำนวน 112 คน

2.1.4 สุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน เท่ากัน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ชุด คือ

3.1.1 โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

3.1.2 แบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

3.1.3 ข้อเสนอเทศ

3.2 โปรแกรมการปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม การให้การปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ การให้การปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง และการให้การปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม และฝึกปฏิบัติการให้การปรึกษากลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนการสร้างโปรแกรมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3.2.2 สร้างโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย

3.2.3 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิธีการดำเนินการ และการประเมินผล พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1

3.2.4 นำโปรแกรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยในเรือนจำแดนอื่น ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 6 คน โดยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม และการซักถาม ความเข้าใจในภาษา ความยากง่าย เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขด้วยภาษา และวิธีดำเนินการ ก่อนนำไปใช้ในการทดลองจริงต่อไป

3.3 แบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติและการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

3.3.2 สร้างแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

3.3.3 หาค่าความตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัยเรือนจำ ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลปรากฏว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือ IOC มีค่าระหว่าง .66-1

3.3.4 นำแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัยเรือนจำ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน

3.3.5 นำแบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ ไปหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation) และหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบัก (Cronbach' s Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ของแบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ จำนวน 30 ข้อ อยู่ระหว่าง 2.36-7.29 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 8.3

3.4 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด คือ 1) โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ 2) แบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ และ 3) ข้อสนเทศ มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

3.4.1 เครื่องมือที่เป็นแบบวัดเจตคติต่อความผิดวินัยเรือนจำ เป็นแบบมาตรฐานค่า (Rating Scale) มีลักษณะของข้อคำถามแบบเลือกตอบข้อละ 1 คำตอบ แบ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวกจำนวน 26 ข้อ โดยให้คะแนนคำตอบดังนี้

จริงที่สุด	5	คะแนน
จริงมาก	4	คะแนน
จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	3	คะแนน
จริงน้อย	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	1	คะแนน

ตัวอย่างของข้อคำถามเชิงบวก

ข้อที่	ข้อคำถาม	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าคิดว่าระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมในเรือนจำ					
2	ข้าพเจ้าคิดว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยควรถูกลงโทษอย่างเข้มงวดเด็ดขาด					

ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างคำถามเชิงบวก

แบบวัดที่เป็นข้อคำถามเชิงลบ หมายถึงข้อคำถามที่เป็นไปในทางลบ มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อคำถามที่ 4,11,19 และข้อที่ 28 โดยให้คะแนนของข้อคำถาม ดังนี้

จริงมากที่สุด	1	คะแนน
จริงมาก	2	คะแนน

จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	3	คะแนน
จริงน้อย	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	5	คะแนน

ตัวอย่างของข้อคำถามเชิงลบ

ข้อที่	ข้อคำถาม	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้างไม่ จริงบ้าง	จริงบ้างไม่ จริงบ้าง	จริงน้อยที่สุด
4	ข้าพเจ้าคิดว่า การกระทำผิดวินัยเรือนจำเป็นเรื่องปกติของการอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก					
11	ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นเมื่อแอบทำผิดวินัยเรือนจำ เล็กๆ น้อยๆ					

ภาพที่ 3.2 ตัวอย่างคำถามเชิงลบ

3.4.2 เครื่องมือที่เป็นโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ เป็นโปรแกรมการให้การปรึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อลดเจตคติในทางบวกต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ประกอบด้วยเทคนิคของทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง และทฤษฎีการให้การปรึกษาแบบแบบภวนิยม โดยแบ่งขั้นตอนในการให้การปรึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติการดำเนินการ จำนวนทั้งหมด 8 ครั้งๆ 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่	หัวข้อ
1	ปฐมนิเทศ
2	เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความคิด : ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C
3	เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความคิด : ฝึกคิดอย่างสมเหตุผล
4	เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความรู้สึก : ตระหนักรู้อารมณ์ความรู้สึก

- 5 เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความรู้สึก : ปรับ
อารมณ์ความรู้สึก
- 6 เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านพฤติกรรม :
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- 7 เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านพฤติกรรม : เป้าหมาย
ในชีวิต
- 8 ปัจฉิมนิเทศ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ชั้นเตรียมการทดลอง

4.1.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการทดลอง จากเรือนจำ
กลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

4.1.2 จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการทดลอง

4.1.3 ชี้แจงผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้เข้าใจขั้นตอนของการ
ทดลองตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการทดลอง

4.2 ชั้นดำเนินการทดลอง

4.2.1 ดำเนินการให้การปรึกษาแบบกลุ่มกับกลุ่มทดลอง จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ
1.30 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 4 วัน รวมระยะเวลา 2 สัปดาห์

4.2.2 กลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะตามปกติ จากเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ

4.3 ชั้นสิ้นสุดการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัย
เรือนจำ เพื่อเป็นข้อมูลหลังการทดลอง (Post Test)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
ดังนี้

5.1 วิเคราะห์เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง
ก่อนและหลังการทดลอง โดยการหาค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนควอไทล์

5.2 เปรียบเทียบเจตคติในการกระทำผิควินัยเรือนจำของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลัง การให้การศึกษาแบบกลุ่ม โดยการทดสอบวิลคอกซัน

5.3 เปรียบเทียบเจตคติในการกระทำผิควินัยเรือนจำระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่ม ควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบแมนวิทนี

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น

6.1.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และค่าเบี่ยงเบนควอไทล์

6.1.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1) สถิติที่ใช้ในการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับ วัตถุประสงค์ของแบบวัด (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ดูในภาคผนวก)

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยการหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) (ดูในภาคผนวก)

6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

6.2.1 การเปรียบเทียบเจตคติการกระทำผิควินัยเรือนจำ ของกลุ่มทดลองก่อนและ หลังการให้การศึกษาแบบกลุ่ม ใช้การทดสอบวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test)

6.2.2 การเปรียบเทียบเจตคติการกระทำผิควินัยเรือนจำ ภายหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้การทดสอบของแมนวิทนี (Mann-Whitney U Test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อเจตคติในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม

1.2 เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.2 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง โดยใช้การทดสอบแมนวิทนีย์ (Mann-Whitney U Test)

2.3 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test)

2.4 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบแมนวิทนีย์ (Mann-Whitney U Test)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา คดีความผิด กำหนดโทษ และชั้นของนักโทษ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (N=12)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
20-30 ปี	2	16.67
31-40 ปี	2	16.67
41-50 ปี	4	33.33
51-60 ปี	3	25.00
61 ปีขึ้นไป	1	8.33
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	1	8.33
ประถมศึกษา	2	16.67
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	25.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	8.33
ปวช	2	16.67
ปริญญาตรี	3	25.00
ความผิด		
ความผิดต่อชีวิต	4	33.33
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1	8.33
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	2	16.67
ความผิดเกี่ยวกับพ.ร.บ.ยาเสพติด	5	41.67
กำหนดโทษ		
ต่ำกว่า 30 ปี	2	16.67
30-50 ปี	3	25.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กำหนดโทษ (ต่อ)		
ตลอดชีวิต	4	33.33
ประหารชีวิต	3	25.00
ชั้นของนักโทษ		
ชั้นเยี่ยม	2	16.77
ชั้นดีมาก	1	8.33
ชั้นดี	2	16.67
ชั้นกลาง	4	33.33
ชั้นเลว	2	16.67
ชั้นเลวมาก	1	8.33

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง 50-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 และน้อยที่สุด มีอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.3

ในส่วนของระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และปริญญาตรี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 8.3

ขณะที่ความผิดของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิด ในฐานะความผิดต่อพ.ร.บ.ยาเสพติด มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมาได้แก่ผู้ที่กระทำความผิด ในฐานะความผิดต่อชีวิต คิดเป็นร้อยละ 33.3 และน้อยที่สุดเป็นผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ คิดเป็นร้อยละ 13.3

จากตารางที่ 4.1 ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีกำหนดโทษตลอดชีวิต คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาเป็นผู้ที่มีกำหนดประหารชีวิต และจำคุกระหว่าง 30-50 คิดเป็นร้อยละ น้อยที่สุดเป็นผู้ที่มีกำหนดโทษต่ำกว่า 30 ปีลงมา คิดเป็นร้อยละ 16.6

นอกจากนี้ ในการเก็บข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ยังพบว่า ชั้นนักโทษของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นนักโทษชั้นกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาได้แก่ ชั้นเลว ชั้นดีมาก และชั้นเยี่ยม มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.6 น้อยที่สุดได้แก่ชั้น เลวมาก และชั้นดีมาก คิดเป็นร้อยละ 8.3

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีความหลากหลายทั้งระดับอายุ ระดับการศึกษา ความผิด กำหนดโทษ และชั้นของนักโทษ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ระยะเวลาก่อนการทดลอง มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	Mdn	Q.D.	The Mann-Whitney U Test	p-value
กลุ่มทดลอง	106.50	10.50	-.321	.748
กลุ่มควบคุม	105.50	10.25		

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำไม่แตกต่างกัน

4.2 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ระยะเวลาก่อนและหลังการทดลอง มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มทดลอง	Mdn	Q.D.	The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test	p-value
ก่อนการทดลอง	106.50	10.50	-2.201	.028*
หลังการทดลอง	133.50	4.50		

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 4.3 ผลการวิจัย พบว่า เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4.3 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	Mdn	Q.D.	The Mann-Whitney U Test	p-value
กลุ่มทดลอง	133.50	4.50	-2.882	.004*
กลุ่มควบคุม	110.50	8.88		

*นัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลอง เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อเจตคติในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี” มีผลการวิจัยสำคัญ สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองก่อนและหลังการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบเจตคติในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

1.2.1 ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ สูงกว่าก่อนการให้การปรึกษา

1.2.2 ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่มควบคุม

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากร คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 5 จำนวน 700 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง แคน 5 จำนวน 12 คน ที่มีคะแนนจากแบบวัดเจตคติในการกระทำผิดวินัยเรือนจำต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา และสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน เท่ากัน

1.3.3 ตัวแปรในการวิจัย

- 1) *ตัวแปรอิสระ* ได้แก่ การให้การปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรือนจำ
- 2) *ตัวแปรตาม* ได้แก่ เจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรือนจำ

1.4 เครื่องมือการวิจัย

1.4.1 โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรือนจำ

1.4.2 แบบวัดเจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5.1 ขั้นเตรียมการทดลอง

- 1) ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการทดลอง จากเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี
- 2) จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการทดลอง
- 3) ชี้แจงผู้ต้องขังกุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้เข้าใจขั้นตอนของการทดลองตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการทดลอง

1.5.2 ขั้นตอนการทดลอง

- 1) ดำเนินการให้การปรึกษาแบบกลุ่มกับกลุ่มทดลอง จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 1.30 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 4 วัน รวมระยะเวลา 2 สัปดาห์
- 2) กลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะตามปกติ จากเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ

1.5.3 ขั้นสิ้นสุดการทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบวัดเจตคติในการกระทำความคิดวินัยเรือนจำ เพื่อเป็นข้อมูลหลังการทดลอง (Post Test)

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.6.1 การวิเคราะห์เจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง โดยการหาค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์

1.6.2 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรือนจำของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม โดยการทดสอบวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test)

1.6.3 การเปรียบเทียบเจตคติต่อการกระทำความคิดวินัยเรือนจำ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองโดยการทดสอบแมนวิทนี (Mann-Whitney U Test)

1.7 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1.7.1 ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ สูงกว่าก่อนการให้การปรึกษา

1.7.2 ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า ผู้ต้องขังกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่มควบคุม

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่จะอภิปราย 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง มีเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ สูงกว่าก่อนการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของวิจัยข้อที่ 1 ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของตามพงษ์ วงษ์จันทร์ (2550) ที่ได้ศึกษาผลของการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน ของบุคคลที่สูญเสียแขน ขา สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่สูญเสียแขนขา มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงขึ้นภายหลังการให้การปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม สอดคล้องกับการวิจัยของนันทิยา เอกอริคมกิจ (2542, น. 121, อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล, 2554, น. 37) ที่ได้ศึกษาผลของการให้การปรึกษาแบบกวนิยมเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกของเยาวชนหญิงช่วงอายุ 13-18 ปี ในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบกวนิยมรายบุคคล มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการปรึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณ สุวรรณธาร (2543, อ้างถึงใน ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล, 2554, น. 38) ที่ศึกษาผลของการให้การปรึกษาแบบกวนิยม ที่มีต่อความวิตกกังวลของผู้ที่สูญเสียการมองเห็น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่จะสูญเสียการมองเห็นมีความวิตกกังวลลดลงหลังจากได้รับการให้การปรึกษาแบบกวนิยม

แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ สามารถนำมาใช้เสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำของผู้ต้องขังก่อกลุ่มทดลอง ให้มีเจตคติในทางลบต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ ได้อย่างครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความคิด เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความรู้สึก และเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านพฤติกรรม อันเนื่องมาจาก โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มนี้ได้ดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องตามขั้นตอนของการเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ โดยโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มนี้ ประกอบด้วย การให้การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1 ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มจะเริ่มต้นดำเนินการกลุ่มด้วยการปฐมนิเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความคุ้นเคย ความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้ให้บริการปรึกษาและผู้รับบริการปรึกษาหรือสมาชิกกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย มีความเป็นกันเอง นำไปสู่การเปิดเผยปัญหา (Gazda and Meadows, 1989, น. 306-310 อ้างถึงในตามพงษ์ วงษ์จันทร์, 2550, น. 12) และเป็นการชี้แจง ข้อตกลง กฎและกติกา ขั้นตอน การร่วมกันกำหนดเป้าหมายของกลุ่มและแนวทางการแก้ไขปัญหา การรักษาความลับ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ซึ่งจากการสังเกตพบว่า ในช่วงแรกสมาชิกกลุ่มไม่กล้าเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง ส่วนใหญ่นั่งเงียบเฉย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น จะฟังผู้นำกลุ่มพูดเป็นส่วนมาก แต่ต่อมามีภายหลังจากการสร้างสัมพันธภาพ และการกระตุ้นให้กล้าแสดงออกแล้ว สมาชิกผู้เข้าร่วมการทดลอง เริ่มมีความรู้สึกผ่อนคลายและกล้าที่จะเปิดเผยตัวเองมากขึ้น

ครั้งที่ 2 เป็นการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความคิด ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคตามแนวคิดทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม คือการสอนทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรม รวมทั้งความคิดความเชื่อที่สมเหตุผลและความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล ที่เป็นสาเหตุของการมีพฤติกรรมกระทำผิดวินัยในเรือนจำ โดยให้แต่ละคนนำเสนอเหตุการณ์ขึ้นมาคนละเหตุการณ์ จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ว่า อะไรเป็นความคิดที่ไม่สมเหตุผลสำหรับสถานการณ์นั้นๆ และความคิดนั้นจะก่อให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมอย่างไร จากนั้นให้ทุกคนร่วมกันโต้แย้ง เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ให้สมเหตุผลสำหรับเหตุการณ์นั้นๆ โดยใช้เทคนิคการโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุผล ผลปรากฏว่าสมาชิกกลุ่ม สามารถเปลี่ยนความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล เป็นความคิดที่สมเหตุผลได้ ซึ่งสมาชิกกลุ่มบางคนยอมรับว่า มีความคิดความเชื่อที่ผิดมาโดยตลอด จนเป็นเหตุให้กระทำผิดวินัยเรือนจำซ้ำซาก

เอกสาร สัญญาของข้าพเจ้า ผลปรากฏว่าสมาชิกกลุ่ม มีความเต็มใจในการให้สัญญาที่จะลดพฤติกรรมการกระทำความผิดวินัยในเรือนจำ โดยเฉพาะการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบใช้โทรศัพท์ การลักลอบหมักสุรา และการทะเลาะวิวาท

หลังจากผู้วิจัยให้การปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการให้การปรึกษา 6 ครั้งที่ผ่านมาแล้ว ในการให้การปรึกษาครั้งที่ 7 นี้ ผู้วิจัย ได้ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคน กำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเอง โดยใช้เทคนิคการสนทนาแบบโสเครติส ตามทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบกวนิยม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุเป้าหมายชีวิต และแนวทางปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายชีวิตนั้นๆ ซึ่งในขั้นดำเนินการผู้วิจัย ใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบ ซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบในเรือนจำที่เป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีกำลังใจที่จะดำเนินไปสู่เป้าหมายชีวิตของตน ผลปรากฏว่าสมาชิกกลุ่ม มีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายชีวิต ทุกคนมีความเห็นตรงกันว่า เป้าหมายในชีวิตของตนคือ การพ้นโทษออกไปสู่อ้อมกอดที่อบอุ่นของครอบครัว และมีความเห็นตรงกันว่า การที่จะพ้นโทษก่อนกำหนดได้นั้น จะต้องไม่กระทำความผิดวินัยในเรือนจำ

การให้การปรึกษาครั้งที่ 8 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย จะเป็นกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่ม ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลอง มีเจตคติต่อการกระทำความผิดวินัยในเรือนจำในทางลบเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ มีความคิดความเชื่อว่าการกระทำความผิดวินัยในเรือนจำเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ มีผลกระทบต่อตนเองและครอบครัว รู้สึกเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดวินัย รู้สึกสำนึกผิด และเสียใจที่เคยกระทำความผิดวินัยเรือนจำ สามารถตั้งเป้าหมายในชีวิตและกำหนดแนวทางเพื่อไปสู่เป้าหมายในชีวิตนั้นได้

2.2 ผลการวิจัย พบว่า ผู้ต้องขังกลุ่มทดลอง มีเจตคติต่อการกระทำความผิดวินัยในเรือนจำ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของวิจัยข้อที่ 2 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะ โปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีการปรึกษาแบบกลุ่มต่างๆ ครอบคลุมองค์ประกอบของการเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำความผิดวินัยเรือนจำ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพอย่างถูกต้องตามวิธีการ และขั้นตอน นอกจากนี้แล้วใน โปรแกรมการปรึกษายังมีการใช้ทักษะและเทคนิคการปรึกษากลุ่มต่างๆ อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาของสมาชิกกลุ่ม ทำให้สมาชิกกลุ่มทดลองเกิดการเสริมสร้างหรือปรับเปลี่ยนเจตคติไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าผู้ต้องขังกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้ข้อสนเทศตามปกติของเรือนจำ ซึ่งเป็นวิธีการรับฟังข้อสนเทศ หรือความรู้ ข้อมูลข่าวสารจากผู้ให้ข้อสนเทศในเรือนจำแต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีการใช้ทักษะและเทคนิคการปรึกษาแบบกลุ่มใดๆ เพื่อเสริมสร้างเจตคติให้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดี สมจิตร (2533, อ้างถึงใน ลิขิต กาญจนารักษ์, 2554, น. 51) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคนิคสยาม พบว่า นักศึกษาที่ได้เข้ากลุ่มแบบเกสตัลท์ มีบุคลิกภาพทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ กาญจนากุล (2540, อ้างถึงใน ลิขิต กาญจนารักษ์, 2554, น. 53) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ที่มีต่อการปรับตัวทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 โรงพยาบาลรามาริบัติ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์ มีการปรับตัวทางอารมณ์ดีขึ้นกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า กระบวนการให้การปรึกษากลุ่ม สามารถนำมาใช้ได้ดี ในการให้การปรึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติที่ดี ตลอดจนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้ต้องขัง

3.1.2 การให้การปรึกษาให้ผู้ต้องขังในแต่ละครั้ง จะต้องศึกษาภาวะเบื้องต้นของผู้อยู่ในต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้ต้องขัง เนื่องจากผู้ต้องขัง จะต้องปฏิบัติตัวอยู่ภายใต้กฎระเบียบอย่างเข้มงวด การดำเนินการให้การปรึกษาบางครั้ง อาจส่งผลต่อการผิดระเบียบวินัยได้

3.1.3 การให้การปรึกษาให้ผู้ต้องขังในแต่ละครั้ง จะต้องสร้างสัมพันธภาพและความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ต้องขังที่เข้ารับการให้การปรึกษา เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่ มักมีความหวาดระแวง ไม่กล้าเปิดเผยเรื่องต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นกับตัวเองและครอบครัว

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาผลของการให้การปรึกษากลุ่มที่มีต่อเจตคติด้านอื่นๆ ของผู้ต้องขัง เช่น การเจตคติต่อการตระหนักรู้ตนเอง เพื่อให้เกิดข้อค้นพบใหม่ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับเปลี่ยนทัศนคติให้แก่ผู้ต้องขัง ก่อนกลับคืนสู่สังคม

3.2.2 ควรศึกษาผลการให้การปรึกษากลุ่มที่มีต่อเจตคติด้านอื่นๆ ของผู้ต้องขังหญิงซึ่งมีภาวะทางจิตใจ สถานทางสังคม สภาพแวดล้อม แตกต่างจากผู้ต้องขังชาย เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบและบูรณาการกับผลการวิจัยในครั้งนี้

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงและสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจโท หญิง ดร.สุชอรุณ วงษ์ทิม อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิวัฒน์ เมฆขจร กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำพร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวรรณ ณ ระนอง รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิวัฒน์ เมฆขจร และอาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือและข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาและเพื่อนๆสมาชิกร่วมห้องปริญญาโททุกท่าน ที่คอยให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันตลอดเวลากการศึกษาและที่สำคัญยิ่งขอขอบคุณคนในครอบครัวบิดา มารดาและญาติพี่น้องที่คอยให้กำลังใจให้การสนับสนุนด้วยความห่วงใยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และให้การอบรมสั่งสอนแก่ผู้ศึกษาด้วยดีตลอดมา

ภาณุกานต์ บ่อเงิน

กุมภาพันธ์ 2559

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกียรติพงษ์ มิลินทานุช. (2556). เจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสู่ประชาคมอาเซียน
ของประชาชนในพื้นที่เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช, นนทบุรี.
กรมราชทัณฑ์. (2554). นโยบายและแผนปฏิบัติงานราชทัณฑ์ประจำปี 2555-2558. นนทบุรี:
กระทรวงยุติธรรม.
- กรมราชทัณฑ์ (2558). สถิติผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์. นนทบุรี:กระทรวงยุติธรรม.
- กุลวดี โสธรจิตต์. (2555). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ
ของวัยรุ่นสถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช, นนทบุรี.
- กัลยาณี ปุณจันทร์. (2555). ปัจจัยด้านเจตคติต่อยาเสพติด ความรู้ด้านยาเสพติด และสภาพแวดล้อม
ทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพ ในจังหวัดหนองคาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช, นนทบุรี.
- โกศล มีคุณ. (2557). การประเมินกิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว ใน เอกสารสอนชุดวิชา กิจกรรม
แนะแนวและเครื่องมือแนะแนว. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). หน่วยที่ 14. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- จารุวรรณ คงยศ. (2551). การปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ: ศึกษาเฉพาะกรณี
เรือนจำกลางคลองเปรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษาที่เน้นความคิดและเหตุผล. ใน
ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา.
(พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล และ โกศล มีคุณ. (2554). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบ
พิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม. ใน ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะ
แนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.

- ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล.(2554). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบกวนิยม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2519). *การวัดทัศนคติ. เอกสารเพื่อการอบรมวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ตามพงษ์ วงษ์จันทร์. (2550). *ผลการให้การปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน ของบุคคลที่สูญเสียแขน ขา สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ธีระพร อุวรรณโณ. (2557). เจตคติ. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและสังคมพื้นฐานเพื่อการแนะแนว*. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- นวรรตน์ ปลื้มสติ. (2544). ผลของการแนะแนวอาชีพที่มีต่อเจตคติอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทน์บุ๋บป่าเพ็ญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- นิรนาท แสนสา. (2558). ทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมและแบบเผชิญความจริง. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- นรา สมประสงค์. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษาที่เน้นอารมณ์และความรู้สึก. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- บวรรัตน์ สุวรรณประเสริฐ. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- เพ็ญพรษา ปกาสิทธิ์. (2553). *บริบทเรือนจำและการยอมรับโทษประหารชีวิต: ศึกษากรณีกระบวนการปรับตัวของผู้ต้องขังโทษประหารชีวิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ไพโรจน์ สุนทรพรม. (2550). *การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- มณฑิรา จารุเพ็ง. (2558). ทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาแบบผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางและแบบเกสตัลท์. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- บุษศักดิ์ ทองประพันธ์. (2546). *สาเหตุการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม*. (ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ลิขิต กาญจนารณ. (2554). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบเกสตัลท์. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- ลัษณา ศศิภัทรกุล. (2545). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางการแนะแนวเพื่อเพิ่มเจตคติทางลบต่อพฤติกรรม ทะเลาะวิวาทของเด็กนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ จังหวัดแพร่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2558). ทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาแบบจิตวิเคราะห์และแบบอัตถิภาวนิยม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. (ปรับปรุงครั้งที่ 1). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- วัชรวิ ทรัพย์มี. (2554). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- สุขอรรณ วงษ์ทิม. (2557). *บริการปรึกษาสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับประถมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.

- สุคนธ์ มูลประหัต. (2548). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อเจตคติในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุภาพร ทศพระรินทร์. (2556). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของผู้สูงอายุในชมรม
ผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมพร สุทัศนีย์. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการให้บริการปรึกษาที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม.
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิง
จิตวิทยา*. (ปรับปรุงครั้งที่ 10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์.
- สร้อยตระกูล อรรถมานะ. (2541). พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อาภา จันทรสกุล. (2556). กระบวนการและเทคนิคการให้การปรึกษาเป็นกลุ่ม. ใน *เอกสารการ
สอนชุดวิชาเทคนิคการปรึกษาเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). หน่วยที่ 14. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- อารีย์รัตน์ ไกรเกตุ. (2552). ทักษะของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางต่อกระบวนการปฏิบัติต่อ
ผู้ต้องขังในเรือนจำความมั่นคงสูง. (สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อรุณ สุวรรณธาร (2543). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบกวนิยม. ใน *ประมวล
สาระชุดวิชาแนวคิดทางการแนะแนวและการทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*.
(ปรับปรุงครั้งที่ 1). หน่วยที่ 10. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- อุษณีย์ วิสิทธิ์. (2546). ผลของชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย สังกัดกรุงเทพมหานคร.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

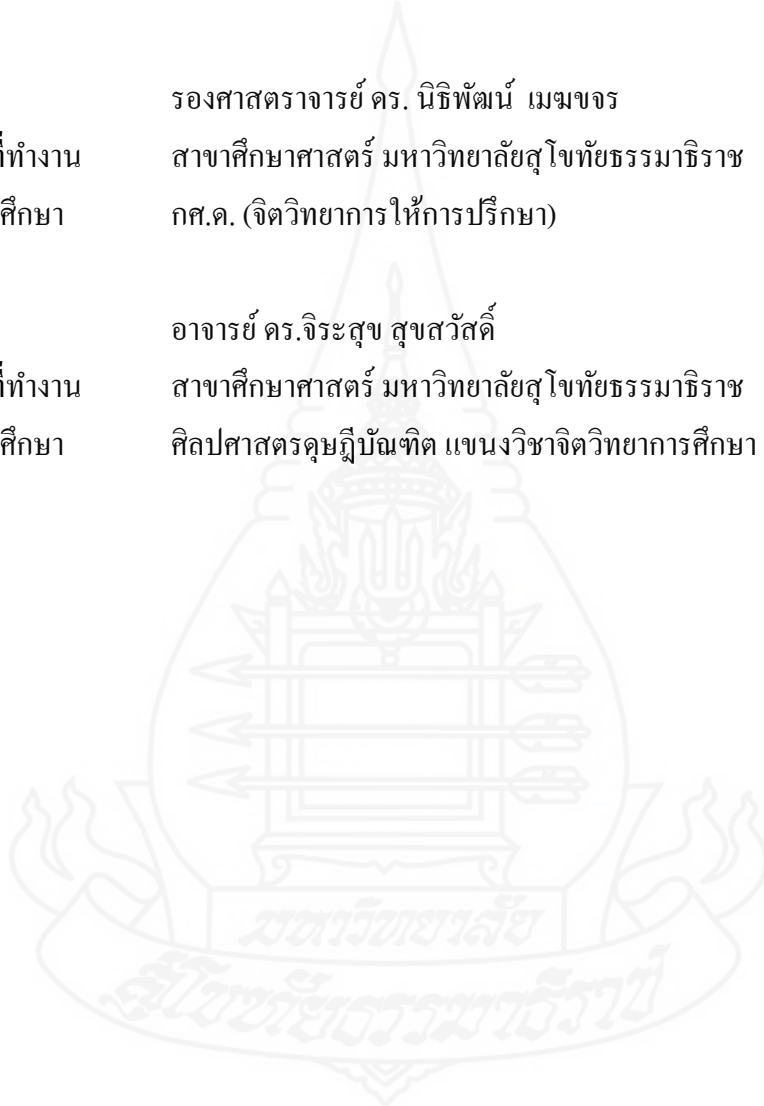

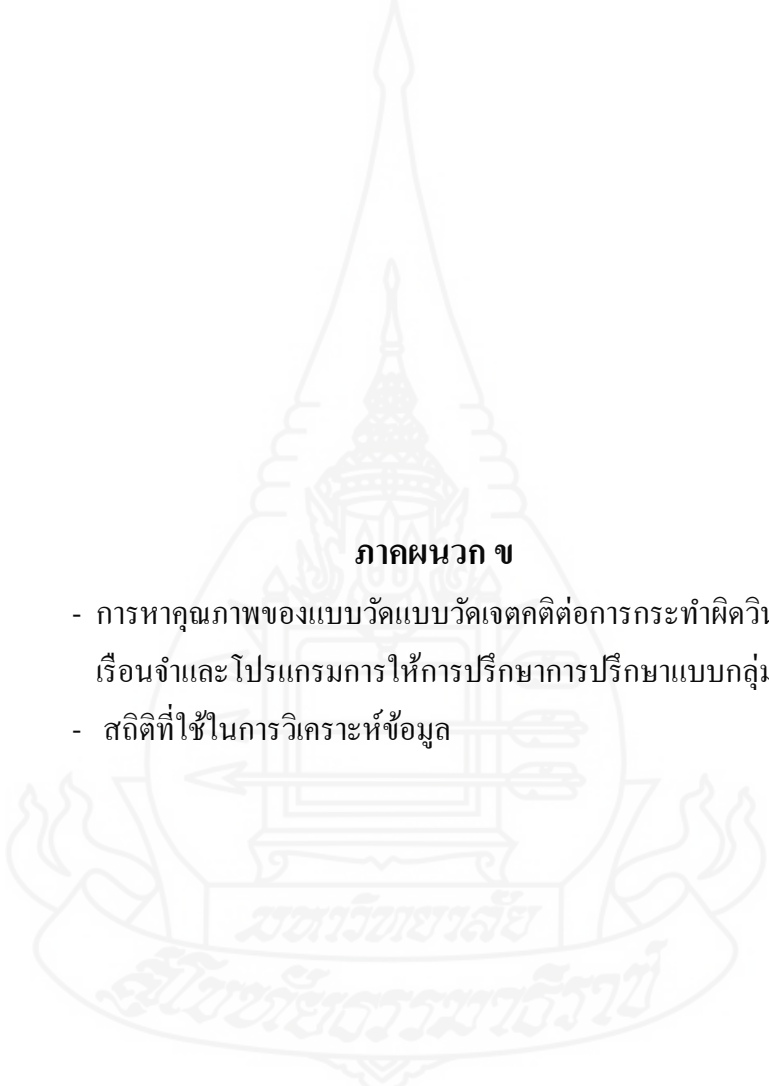
ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ	รองศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวรรณ ณ ระนอง
สถานที่ทำงาน	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
วุฒิการศึกษา	กศ.ค. (จิตวิทยาการให้การปรึกษา)
2. ชื่อ	รองศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร
สถานที่ทำงาน	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
วุฒิการศึกษา	กศ.ค. (จิตวิทยาการให้การปรึกษา)
3. ชื่อ	อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์
สถานที่ทำงาน	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ภาคผนวก ข

- การหาคุณภาพของแบบวัดแบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัย
เรือนจำและโปรแกรมการให้การปรึกษาการปรึกษาแบบกลุ่ม
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ข้อที่	คะแนนคนที่			คะแนนรวม	ค่า IOC
	1	2	3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	0	+1	2	0.66
13	+1	0	+1	2	0.66
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1

ข้อที่	คะแนนคนที่			คะแนน รวม	ค่า IOC
	1	2	3		
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1
30	+1	+1	+1	3	1

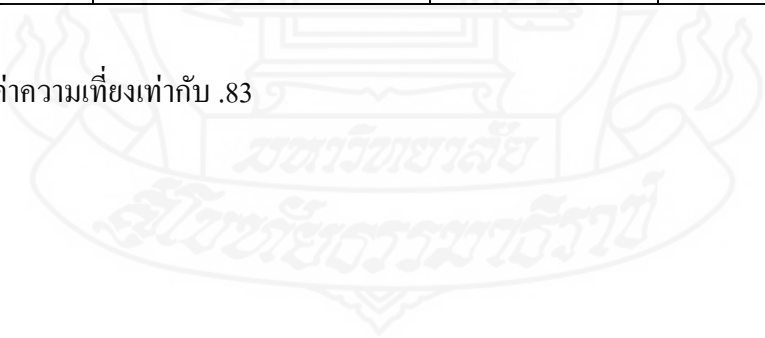
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 9.8

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์รายข้อ	ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์รายข้อ
1	.28	16	.31
2	.41	17	.41
3	.50	18	.29
4	.61	19	.52
5	.58	20	.33
6	.60	21	.56
7	.71	22	.39
8	.33	23	.24
9	.73	24	.37
10	.68	25	.34
11	.40	26	.53
12	.69	27	.36
13	.51	28	.60
14	.29	29	.44
15	.26	30	.39

ค่าความเที่ยงเท่ากับ .83

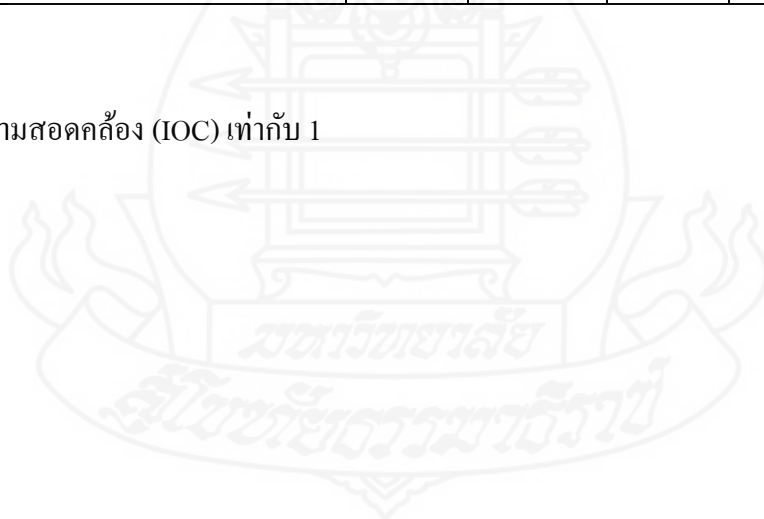
คุณภาพของโปรแกรมการให้การปรึกษาการศึกษาแบบกลุ่ม
ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Item Objective Congruence Index)

ครั้งที่	คะแนนคนที่			คะแนน รวม	ค่า IOC
	1	2	3		
1 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
แนวคิด	+1	+1	+1	3	1
อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1
ขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1
เทคนิคการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
เอกสารประกอบการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
แบบประเมินการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
2 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
แนวคิด	+1	+1	+1	3	1
อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1
ขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1
เทคนิคการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
เอกสารประกอบการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
แบบประเมินการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
3 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
แนวคิด	+1	+1	+1	3	1
อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1
ขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1
เทคนิคการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
เอกสารประกอบการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
แบบประเมินการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1

ครั้งที่	คะแนนคนที่			คะแนน รวม	ค่า IOC
	1	2	3		
4 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
แนวคิด	+1	+1	+1	3	1
อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1
ขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1
เทคนิคการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
เอกสารประกอบการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
แบบประเมินการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
5 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
แนวคิด	+1	+1	+1	3	1
อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1
ขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1
เทคนิคการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
เอกสารประกอบการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
แบบประเมินการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
6 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
แนวคิด	+1	+1	+1	3	1
อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1
ขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1
เทคนิคการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
เอกสารประกอบการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
แบบประเมินการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1

ครั้งที่	คะแนนคนที่			คะแนน รวม	ค่า IOC
	1	2	3		
7 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
แนวคิด	+1	+1	+1	3	1
อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1
ขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1
เทคนิคการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
เอกสารประกอบการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
แบบประเมินการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
8 วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1
แนวคิด	+1	+1	+1	3	1
อุปกรณ์	+1	+1	+1	3	1
ขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1
เทคนิคการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
เอกสารประกอบการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1
แบบประเมินการปรึกษา	+1	+1	+1	3	1

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane 1970: 580 อ้างถึงในสุภาพร ทศพะรินทร์ 2556, น. 66) โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
N	หมายถึง	ประชากร
e	หมายถึง	ความคาดเคลื่อน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัดแบบทดสอบ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item- Objective Congruence: IOC) โดยใช้สูตรดังนี้ (โกศล มีคุณ 2554, น. 14/39)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC $\geq .50$ มีคุณภาพที่ใช้ได้

2) วิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha's Cronbach Coefficient) โดยใช้สูตรดังนี้ (โกศล มีคุณ 2554, น. 14/49)

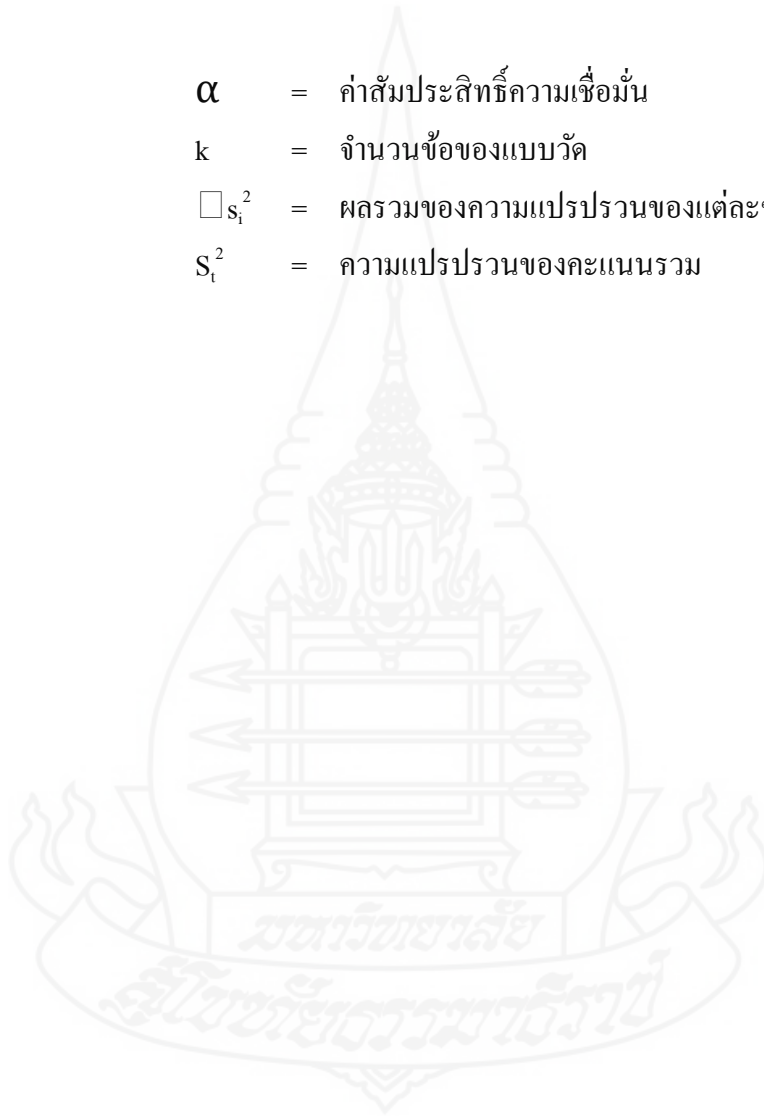
$$\alpha = \frac{k-1}{k} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

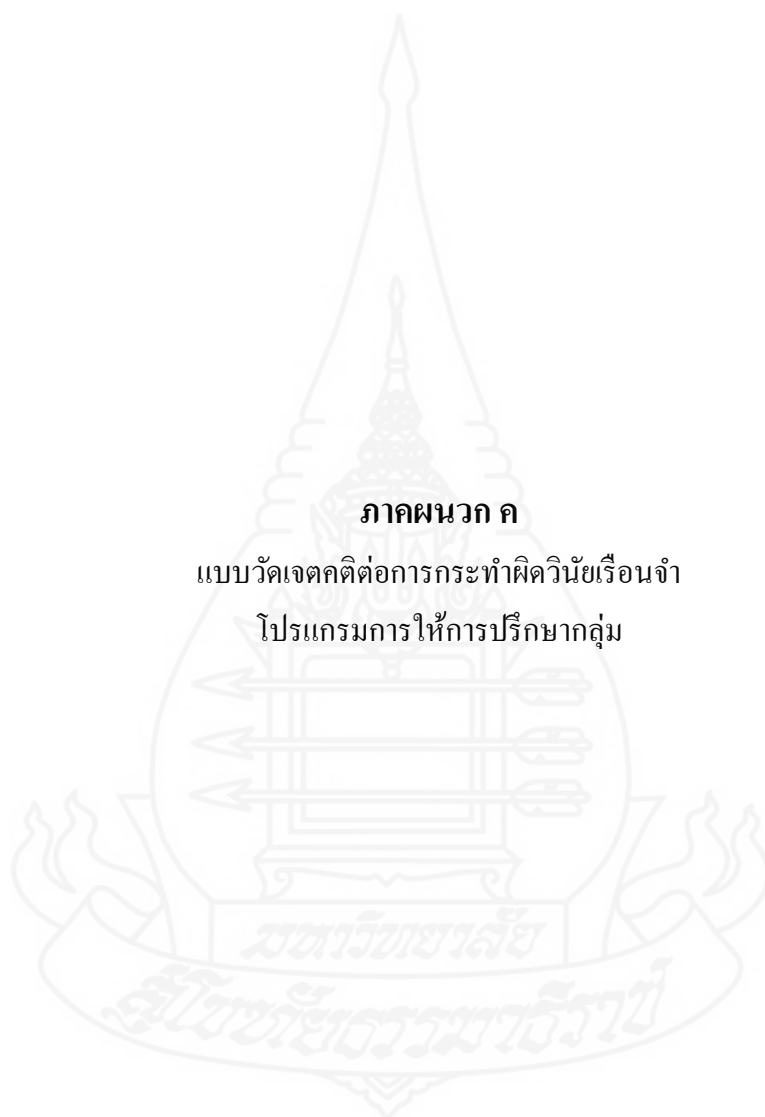
α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k = จำนวนข้อของแบบวัด

$\sum s_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ภาคผนวก ค

แบบวัดเจตตต่อการกระทำผิดวินัยเรื้อนจำ

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่ม

แบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

คำชี้แจง

แบบวัดฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำของผู้ต้องขัง เพื่อนำผลไปใช้ในการศึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดฉบับนี้ถือเป็นความลับ ไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลเป็นรายบุคคล และไม่มีผลกระทบใดๆต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย✓ ลงใน ช่องว่างและกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อ/นามสกุล.....อายุ.....ปี แคน.....

2. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้รับการศึกษา	☐ ปวช.
☐ ประถมศึกษา (ระบุชั้น)	☐ ปวส.
☐ มัธยมศึกษา (ระบุชั้น)	☐ ปริญญาตรี.

3. คดีที่ต้องโทษ

☐ ความผิดต่อชีวิต	☐ ความผิดเกี่ยวกับเพศ
☐ ความผิดเกี่ยวกับพ.ร.บ.ยาเสพติด	☐ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

4. กำหนดโทษ

☐ ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 30 ปี ถึง 50 ปี
☐ ตลอดชีวิต	☐ ประหารชีวิต

5. ชั้นของนักโทษ

ตอนที่ 2 แบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับ
ความเห็นของท่านมากที่สุด

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงมาก
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเป็นบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริงน้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้าคิดว่าระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมในเรือนจำ					
2. ข้าพเจ้าคิดว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยควรถูกลงโทษอย่าง เข้มงวด เด็ดขาด					
3. ข้าพเจ้าคิดว่าควรใช้ความเมตตาแทนการลงโทษทางวินัย					
4. ข้าพเจ้าคิดว่าการกระทำผิดวินัยเรือนจำเป็นเรื่องปกติ ของการอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก					
5. ข้าพเจ้าคิดว่าบทลงโทษผู้กระทำผิดวินัยเรือนจำในปัจจุบันเหมาะสมแล้ว					
6. ข้าพเจ้าคิดว่ากฎระเบียบวินัยเรือนจำเป็นสิ่งจำเป็น					
7. ข้าพเจ้าคิดว่าการกระทำผิดวินัยเรือนจำเป็นเรื่องธรรมดาของผู้ที่ถูกคุมขังเป็นเวลานาน					
8. ข้าพเจ้าคิดว่าผู้ต้องขังทุกคนควรเคารพระเบียบวินัย					

ข้อคำถาม	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริงน้อย ที่สุด
9. ข้าพเจ้าคิดว่าการรักษาวินัยเรือนจำไม่ใช่เป็นเรื่องเจ้าหน้าที่เพียงอย่างเดียว					
10. ข้าพเจ้าคิดว่าระเบียบวินัยเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตใน เรือนจำ					
11.					
12.					
13. ข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชมผู้ต้องขังที่เป็นหัวใจในการกระทำผิดวินัยเรือนจำ					
14. ข้าพเจ้าชอบให้มีการลงโทษผู้กระทำผิดวินัยอย่างเข้มงวด					
15. ข้าพเจ้ารู้สึกรังเกียจผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยเรือนจำบ่อยๆ					
16. ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเมื่อตนเองทำผิดวินัยเรือนจำแม้เพียงเล็กน้อย					
17. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจเมื่อเพื่อนกระทำผิดแล้วเจ้าหน้าที่จับได้					
18. ข้าพเจ้ารู้สึกเกลียดผู้ต้องขังที่คอยเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่					
19. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองเป็นคนสำคัญเมื่อได้อยู่ในกลุ่มผู้ต้องขัง ที่กระทำผิดวินัยเรือนจำ					
20. ข้าพเจ้ารู้สึกว่า การอยู่ในระเบียบวินัยเป็นเรื่องที่ดี					
21. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด					
22. ข้าพเจ้ากระทำผิดวินัยเพราะอยากให้เพื่อนๆในกลุ่มยอมรับ					

ข้อคำถาม	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง	จริงน้อย ที่สุด
23.ข้าพเจ้ามักชักชวนให้เพื่อน ผู้ต้องขังร่วมปฏิบัติตามวินัยเรือนจำ					
24.ข้าพเจ้าไม่เคยกระทำผิดวินัยเลย แม้แต่ครั้งเดียว					
25.เมื่อพบการกระทำผิดวินัยข้าพเจ้า จะแจ้งเจ้าหน้าที่ในทันที					
26.ข้าพเจ้ามักปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนให้ เป็นต้นทางให้เพื่อนๆกระทำผิดวินัย เรือนจำ					
27.ข้าพเจ้าจะคอยห้ามปรามไม่ให้ เพื่อนทำผิดวินัยเรือนจำ					
28.เมื่อพบการกระทำผิดวินัยข้าพเจ้า จะแกล้งทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น					
29.ข้าพเจ้าไม่คบกับเพื่อนที่ชอบ กระทำผิดวินัย					
30.เมื่อเพื่อนชักชวนให้ทำผิดวินัย ข้าพเจ้าจะปฏิเสธในทันที					

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษา และระหว่างผู้รับการปรึกษาด้วยกันเอง สร้างความรู้สึกร่วมกันและไว้วางใจซึ่งกันและกัน</p> <p>2. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ กติกา ข้อตกลงของการให้การปรึกษากลุ่ม ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม</p>	<p>1. ขึ้นเริ่มต้น</p> <p>1.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทาย แนะนำตนเองและพูดคุยเรื่องทั่วไป เกี่ยวกับวินัยเรียนจำเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่มให้รู้สึกผ่อนคลาย และให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร ไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ</p> <p>1.2 พุดคุยทำความรู้จักโดยให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตนเองและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับคดี กำหนดโทษ จนครบทุกคน</p> <p>2. ขึ้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้นำกลุ่มชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษา</p> <p>2.2 ผู้นำกลุ่มแจกใบความรู้ “ข้อตกลงการเข้าร่วมกลุ่ม” และชี้แจงวัตถุประสงค์ กติกา ข้อตกลงของการให้การปรึกษากลุ่ม ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม</p> <p>2.3 ให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อตกลงในการให้การปรึกษากลุ่ม</p> <p>3. ขึ้นยุติ</p> <p>3.1 เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่ม ชักถามข้อสงสัยต่างๆ ในกระบวนการปรึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน โดยใช้ทักษะการตั้งคำถาม การฟัง และการสรุปความ</p> <p>3.2 ผู้นำกลุ่มนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านความคิด: ทฤษฎี บุคลิกภาพ A-B-C	<p>1. เพื่อสอนให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่สมเหตุผลตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถระบุมุมความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลของตนเองได้</p>	<p>1. ขั้นเริ่มต้น</p> <p>1.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป โดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ</p> <p>2. ขั้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้นำกลุ่มแจกใบความรู้ “คิดอย่างสมเหตุผล” ก่อนพูดถึงประสบการณ์การกระทำผิดวินัยของตนในอดีต แล้วเชื่อมโยงกับทฤษฎี A-B-C ตามแนวคิดของทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่สมเหตุผลและความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลโดยใช้ทักษะการถามและทักษะการเสนอแนะ</p> <p>2.2 ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบ โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษา 2 ราย โดยรายแรกเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยเป็นประจำเนื่องจากมีความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล และรายที่สองเป็นผู้ต้องขังที่ประพฤติตนอยู่ในกรอบของระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด เนื่องมาจากการมีความคิดความเชื่อที่เหมาะสม และเปรียบเทียบผลจากพฤติกรรมที่กรณีตัวอย่างทั้งสองรายได้รับ</p> <p>3. ขั้นยุติ</p> <p>3.1 ผู้นำกลุ่มสรุปถึงลักษณะความคิดความเชื่อที่สมเหตุผลและแนะนำให้สมาชิกกลุ่มศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างสมเหตุผลเพิ่มเติมจากใบความรู้ที่แจกให้ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มคิดเรื่องของตนเองที่กระทำผิดวินัยเนื่องจากการคิดไม่</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านความคิด: ทฤษฎี บุคลิกภาพ A-B-C (ต่อ)		สมเหตุผลเพื่อนำมาอภิปรายในการปรึกษา กลุ่มครั้งต่อไปโดยใช้เทคนิคการทำ การบ้านเพื่อฝึกคิด (Behavioral Homework Assignments) 3.2 ผู้นำกลุ่มนัดหมายวันและเวลาใน การให้การปรึกษาครั้งต่อไป
3	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านความคิด: ฝึกคิด อย่างสมเหตุผล	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับ ความคิดความเชื่อที่สมเหตุผล 2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ ฝึกฝนการคิดอย่างสมเหตุผล 3. เพื่อสนับสนุนให้สมาชิก กลุ่มนำหลักการความคิด ความเชื่อที่สมเหตุผลไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิก กลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ ขั้นตอนต่อไปโดยใช้ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพ 1.2 ผู้นำกลุ่มทบทวนความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับหลักการของความคิดความ เชื่อที่สมเหตุผลตามทฤษฎีบุคลิกภาพ A- B-C 2 ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคน ฝึกคิดอย่างสมเหตุผล โดยใช้เหตุการณ์การ กระทำผิดวินัยเรื้อนจำของแต่ละคน โดย ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการโต้แย้งเพื่อเอาชนะ ความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล (Disputing Irrational Belief) ตามทฤษฎีการปรึกษา กลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และ พฤติกรรม 2.2 ผู้นำกลุ่มแจกใบความรู้เรื่อง “ความคิดที่สมเหตุผล” แล้วให้ความรู้ใน เรื่องดังกล่าวแก่สมาชิกกลุ่มโดยใช้เทคนิค การเสนอแนะ 2.3 ให้สมาชิกกลุ่มร่วมอภิปรายและ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกคิดอย่าง สมเหตุผลว่ามีประโยชน์หรือไม่อย่างไร และจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไร

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
3	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านความคิด: ฝึกคิด อย่างสมเหตุผล (ต่อ)		<p>3. ขั้นยุติ</p> <p>3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกแต่ละคน ทบทวนความเปลี่ยนแปลงและ ความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นกับตัวเอง</p> <p>3.2 ผู้นำกลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกถก ความเป็นบุคคลที่มีความคิดความเชื่อที่สม เหตุผลทั้งในปัจจุบันต่อเนื่องไปในอนาคต โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้มา พัฒนารูปแบบการดำรงชีวิตให้ห่างไกล จากการกระทำผิดวินัยเรื้อนจำตามความ เป็นจริง อย่างสมเหตุผล</p> <p>3.3 นัดหมายวันเวลาในการให้การ ปรึกษาครั้งต่อไป</p>
4	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านความรู้สึก: ตระหนักรู้อารมณ์ ความรู้สึก	<p>1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม ตระหนักรู้อารมณ์และ ความรู้สึกของตนเองใน ปัจจุบัน</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ ถึงผลดีและผลเสียของอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง</p>	<p>1. ขั้นเริ่มต้น</p> <p>1.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิก กลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ ขั้นตอนต่อไปโดยใช้ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพ</p> <p>1.2 ผู้นำกลุ่มทบทวนเกี่ยวกับการให้ การปรึกษาในครั้งที่ผ่านมา และบอก วัตถุประสงค์ของการปรึกษาในครั้งนี้</p> <p>2. ขั้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มที่ยัง กระทำผิดวินัยเรื้อนจำแต่ละคนอธิบาย ความรู้สึกในขณะที่กระทำผิดวินัย แล้ว ถามว่ามีความสุขจากการกระทำดังกล่าว หรือไม่</p> <p>2.2 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่ง หลับตาตั้งสมาธิและจินตนาการว่าตนเอง กำลังกระทำผิดวินัย ให้คิดถึงความรู้สึกใน ขณะที่กำลังกระทำผิดวินัย และให้อยู่กับ ความรู้สึกนั้นอย่างเต็มที่ สัก 3-5 นาที โดย ใช้เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณา</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
4	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านความรู้สึก: ตระหนักรู้อารมณ์ ความรู้สึก (ต่อ)		<p>เหตุผลและอารมณ์ และเทคนิคการอยู่กับ ความรู้สึก</p> <p>2.3 ให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้น และร่วมกันอภิปรายว่า อารมณ์ความรู้สึกดังกล่าวมีผลดีหรือ ผลเสียต่อตนเองอย่างไร</p> <p>2.4 ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการฝึกการผ่อนคลาย คลายกล้ามเนื้อแบบก้าวหน้า เพื่อให้ สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย กล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกาย นำไปสู่ ความรู้สึกที่ผ่อนคลายทั้งด้านร่างกายและ จิตใจ</p> <p>2.5 ผู้นำกลุ่มแนะนำให้สมาชิกกลุ่ม นำไปฝึกปฏิบัติต่อในที่พัก</p> <p>3. ชั้นยุดิ</p> <p>3.1 ผู้นำกลุ่มสรุปความสำคัญของการ ตระหนักรู้อารมณ์และความรู้สึกของ ตนเอง</p> <p>3.2 ผู้นำกลุ่มกล่าวอำลาและนัดหมาย วันเวลาในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป</p>
5	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านความรู้สึก: ปรับอารมณ์ความรู้สึก	<p>1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มลด ความขัดแย้งในอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง</p> <p>2. เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่ม สามารถระบุแนวทางเพื่อลด ความขัดแย้งทางอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้</p> <p>3. เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่ม เกิดความผ่อนคลายทาง อารมณ์ความรู้สึก</p>	<p>1. ชั้นเริ่มต้น</p> <p>1.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิก กลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ ชั้นตอนต่อไปโดยใช้ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพ</p> <p>1.2 ผู้นำกลุ่มทบทวนถึงสิ่งที่สมาชิก กลุ่มได้รับจากการให้การปรึกษาในครั้งที่ ผ่านมา</p> <p>2. ชั้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ให้สมาชิกกลุ่มชม คลิปวิดีโอที่ เรื่อง “รายงาน.หลังกำแพง(กั้น)อิสรภาพ” และผู้นำกลุ่มสอบถามความคิดเห็นและ ความรู้สึกของสมาชิกหลังชมวิดีโอ</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านความรู้สึก: ปรับอารมณ์ความรู้สึก (ต่อ)		<p>ว่าการถูกจำกัดอิสรภาพจากการกระทำผิดวินัยมีผลอย่างไรต่อผู้ต้องขัง</p> <p>2.2 ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแบบก้าวหน้าอีกครั้ง</p> <p>2.3 ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคเก้าอี้ว่าง ตามทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ เพื่อลดความรู้สึกขัดแย้งในตนเองของสมาชิก โดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนั่งบนเก้าอี้และมีเก้าอี้ว่าง 1 ตัวอยู่ตรงกันข้าม จากนั้นให้สมาชิกสนทนากับตนเองในเก้าอี้ตัวแรกที่นั่งในบทบาทตัวตนที่เป็นจริง (ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย) ว่าตนทำ ความผิดอะไรบ้างและรู้สึกอย่างไร จากนั้นให้สมาชิกย้ายไปนั่งบนเก้าอี้ตัวที่อยู่ตรงกันข้ามในบทบาทตัวตนที่ต้องการหรือตัวตนในอุดมคติ (ผู้ต้องขังที่อยู่ระเบียบวินัย)</p> <p>2.4 ให้สมาชิกสำรวจและรับรู้ความแตกต่างในอารมณ์ความรู้สึกของตนทั้งสองบทบาท</p> <p>3. ขั้นยุติ</p> <p>3.1 ผู้นำกลุ่มสรุปบททวนเกี่ยวกับความรู้สึกขัดแย้งภายในตนเองของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ในความขัดแย้งดังกล่าว</p> <p>3.2 ผู้นำกลุ่มกล่าวอำลาและนัดหมายวันเวลาในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป</p>
6	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านพฤติกรรม: ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุพฤติกรรมกระทำผิดวินัยเรื้อนจำที่ต้องกาปรับเปลี่ยนของตนเอง	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปโดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรือนจำ ด้านพฤติกรรม: ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (ต่อ)	2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุ แผนการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมกระทำผิดวินัย เรือนจำของตนเอง	<p>1.2 ผู้นำกลุ่มทบทวนถึงสิ่งที่สมาชิก กลุ่มได้รับจากการให้การศึกษาในครั้งที่ ผ่านมา</p> <p>2. ขึ้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงตัวอย่างของการ ทำผิดวินัยเรือนจำของสมาชิกกลุ่ม และ กล่าวถึงประโยชน์ของการปรับพฤติกรรม</p> <p>2.2 ผู้นำกลุ่มใช้หลักการ WDEP ตาม ทฤษฎีการศึกษาแบบเผชิญความจริงคอย ใช้เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ เทคนิค การตั้งคำถาม เทคนิคการชี้ประเด็น เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะ เทคนิคการ เปิดเผยตนเอง เทคนิคการตีความ เพื่อให้ สมาชิกกลุ่มระบุพฤติกรรมกระทำผิดวินัย เรือนจำและวางแผนการปรับพฤติกรรม โดยกล่าวกับสมาชิกกลุ่มตามหลักการ ดังนี้</p> <p>W (Wants) = คุณต้องการที่จะ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกระทำผิดวินัย เรือนจำหรือไม่?</p> <p>D (Describe) = ช่วยอธิบายการทำผิด วินัยเรือนจำของคุณในแต่ละวัน</p> <p>E (Self Evaluation) = ลองประเมินว่า การทำผิดวินัยเรือนจำของคุณดีหรือไม่ ดี ต่อคุณอย่างไร? พฤติกรรมนี้มีความ เหมาะสมสำหรับคุณหรือไม่?</p> <p>P (Plan) = ให้คุณเขียนแผนการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกระทำผิดวินัย เรือนจำ ในใบงาน ที่กำหนดให้</p> <p>2.3 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเขียนแผน หรือโครงการดังกล่าวเป็นลายลักษณ์ อักษรมีการระบุขั้นตอนอย่างชัดเจน</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านพฤติกรรม: ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (ต่อ)		<p>2.4 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนเขียนสัญญาว่าจะปฏิบัติตามแผนและให้สมาชิกกลุ่มเซ็นชื่อลงสัญญาทุกคน โดยมีผู้นำกลุ่มลงชื่อเป็นพยาน</p> <p>2.5 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำเสนอแผนของตนหน้าห้องจนครบทุกคน</p> <p>3. ขึ้นยูติ</p> <p>3.1 ผู้นำกลุ่มขอคำมั่นสัญญาจากสมาชิกกลุ่มว่าทุกคนจะปฏิบัติตามแผนที่ได้ร่วมกันวางไว้</p> <p>3.2 ผู้นำกลุ่มกล่าวให้กำลังใจและกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญาของกลุ่ม</p> <p>3.3 ผู้นำกลุ่มกล่าวคำอำลาและนัดหมายวันเวลาในการให้การศึกษาครั้งต่อไป</p>
7	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านพฤติกรรม: เป้าหมายในชีวิต	<p>1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเห็นตัวแบบที่ไม่กระทำผิดวินัยในเรื้อนจำ</p> <p>2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย</p>	<p>1. ขึ้นเริ่มต้น</p> <p>1.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปโดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ</p> <p>1.2 ผู้นำกลุ่มทบทวนเนื้อหาของการศึกษาครั้งที่ผ่านมาก่อนถามสมาชิกกลุ่มว่าหลังจากทุกคนได้ทำสัญญากันแล้วมีใครทำผิดวินัยอีกบ้าง</p> <p>1.3 กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มแสดงความรับผิดชอบต่อตนเองด้วยการเปิดเผยความจริง</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
7	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรือนจำ ด้านพฤติกรรม: เป้าหมายในชีวิต (ต่อ)		<p>2. ขึ้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสนทนาแบบโสเครติส ตามทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบอัติถิถวนิยม โดยถามสมาชิกกลุ่มแต่ละคนดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมายในชีวิตมีความสำคัญหรือไม่? อย่างไร? - ท่านจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในชีวิตหรือไม่? คืออะไร? - การกระทำผิดวินัยส่งผลให้ตนไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้หรือไม่ <p>2.2 ผู้นำกลุ่มแบ่งสมาชิกกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม และให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันหาแนวทางไปสู่เป้าหมายของแต่ละคน</p> <p>2.3 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเพื่อนำเสนอแนวทางไปสู่เป้าหมายในชีวิต</p> <p>2.4 ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบ ตามทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม โดยเป็นแผ่นภาพของบุคคลต้นแบบในเรือนจำและเล่าให้สมาชิกกลุ่มฟังเกี่ยวกับชีวประวัติของบุคคลต้นแบบในแผ่นภาพนั้น</p> <p>2.5 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มชมวิดีโอ เรื่อง “รายงาน....หลังกำแพง(กั้น) อีสราภาพ” ตอนที่ 9 ชีวิตใหม่่นอกกำแพง” และสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มหลังชมวิดีโอ</p> <p>2.6 ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีกำลังใจ ที่จะดำเนินชีวิตต่อไปเพื่อไปสู่เป้าหมายของตน</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
7	เจตคติต่อการกระทำ ผิดวินัยเรื้อนจำ ด้านพฤติกรรม: เป้าหมายในชีวิต (ต่อ)		3. ขั้นยุติ 3.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวสรุปการปรึกษา กลุ่มโดยใช้ทักษะการสรุปความ 3.2 ผู้นำกลุ่มกล่าวคำอำลา และนัดหมาย วันเวลาในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป
8	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษา ระบุแนวทางการนำสิ่งที่ได้รับ จากการปรึกษาไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน 2. เพื่อยุติการให้การปรึกษา	1. ขั้นเริ่มต้น 1.1 ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิก กลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อน เข้าสู่ขั้นตอนต่อไป โดยใช้ทักษะการสร้าง สัมพันธภาพ 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะคำถามปลายเปิด เพื่อให้สมาชิกกลุ่มร่วมอภิปรายว่าได้ ประโยชน์อะไรบ้างจากการประชุมกลุ่ม ทุกครั้งที่ผ่านมา 2.2 ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่ม เห็นความสำคัญของการประพฤติตนอยู่ ภายใต้กรอบระเบียบวินัย 2.3 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทำแบบวัด เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรื้อนจำเพื่อ เก็บเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test) 2.3 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบ ประเมินการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อ เสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัย เรื้อนจำ 3. ขั้นยุติ 3.1 ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร้องเพลง “คำสัญญา” ร่วมกัน 3.2 ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกกลุ่ม ทุกคนที่ให้ความร่วมมือ จนกระบวนการ ให้การปรึกษาสำเร็จได้ด้วยดี 3.3 ผู้นำกลุ่มกล่าวยุติการให้การปรึกษา

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิวนัยเรือนจำ

ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ให้การปรึกษากับผู้รับการปรึกษาและระหว่างผู้รับการปรึกษาด้วยกันเอง สร้างความรู้สึกการมีส่วนร่วมและไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ กติกา ข้อตกลงของการให้การปรึกษากลุ่ม ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม

เวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. ใบความรู้ “ข้อตกลงการเข้าร่วมกลุ่ม”

ขั้นตอนการศึกษา

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทาย แนะนำตนเองและพูดคุยเรื่องทั่วๆ ไป เกี่ยวกับวินัยเรือนจำเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกกลุ่มให้รู้สึกผ่อนคลาย และให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร ไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

2. พูดคุยทำความรู้จัก โดยให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตนเอง และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับคดีกำหนดโทษ จนครบทุกคน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการให้การปรึกษา
2. ผู้นำกลุ่มแจกใบความรู้ “ข้อตกลงการเข้าร่วมกลุ่ม” และชี้แจงวัตถุประสงค์ กติกา ข้อตกลงของการให้การปรึกษากลุ่ม ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม
3. ให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อตกลงในการให้การปรึกษากลุ่ม

ขั้นยุติ

1. เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่ม ชักถามข้อสงสัยต่างๆ ในกระบวนการปรึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน โดยใช้ทักษะการตั้งคำถาม การฟัง และการสรุปความ
2. ผู้นำกลุ่มนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. การซักถาม และการตอบคำถามของสมาชิกกลุ่ม

ใบความรู้ “ข้อตกลงการเข้าร่วมกลุ่ม”

1. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มทุกคนต้องรักษาความลับและเรื่องราวต่างๆว่าจะไม่นำไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกได้รับฟัง
2. ระหว่างเข้ากลุ่ม หากสมาชิกกลุ่มท่านใดต้องการแสดงข้อคิดเห็น ให้สมาชิกยกมือขึ้นพูดแสดงข้อคิดเห็น และไม่ให้สมาชิกคนอื่นพูดแทรกขึ้นมาในขณะที่สมาชิกคนนั้นพูด
3. ในกรณีสมาชิกกลุ่มท่านใดมีความคิดหรือเห็นขัดแย้ง สมาชิกแต่ละคนสามารถพูดโต้แย้งเพื่อแสดงข้อคิดเห็นได้แต่จะไม่มีการทะเลาะกัน
4. ในกรณีที่ผู้นำกลุ่มมอบหมายกิจกรรมหรือให้ทำกิจกรรมเป็นการบ้าน ขอความร่วมมือให้สมาชิก กลุ่มทำกิจกรรมและส่งตามวันเวลาที่กำหนด
5. ผู้นำกลุ่มจะแจ้งให้สมาชิกกลุ่มทุกคนทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับวันเวลาและสถานที่ที่นัดหมายทุกครั้ง
6. ในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้งจะใช้เวลาไม่เกิน 1.5 – 2.0 ชั่วโมง

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ครั้งที่ 2

เรื่อง เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความคิด : ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสอนให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C

2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถระบุความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลของตนได้

เวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. ใบความรู้ “คิดอย่างสมเหตุสมผล”
3. กรณีศึกษา 2 ราย

ขั้นตอนการปรึกษา

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป โดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มแจกใบความรู้ “คิดอย่างสมเหตุสมผล” ก่อนพูดถึงประสบการณ์การกระทำผิดวินัยของตนในอดีต แล้วเชื่อมโยงกับทฤษฎี A-B-C ตามแนวคิดของทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผลและความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล โดยใช้ทักษะการถาม ทักษะการเสนอแนะและทักษะ

2. ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบ โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษา 2 ราย โดยรายแรกเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยเป็นประจำเนื่องจากมีความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล และรายที่สองเป็นผู้ต้องขังที่ประพฤติตนอยู่ในกรอบของระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด เนื่องมาจากการมีความคิดความเชื่อที่เหมาะสม และเปรียบเทียบผลจากพฤติกรรมที่กรณีตัวอย่างทั้งสองรายได้รับ

ชั้นยุดิ

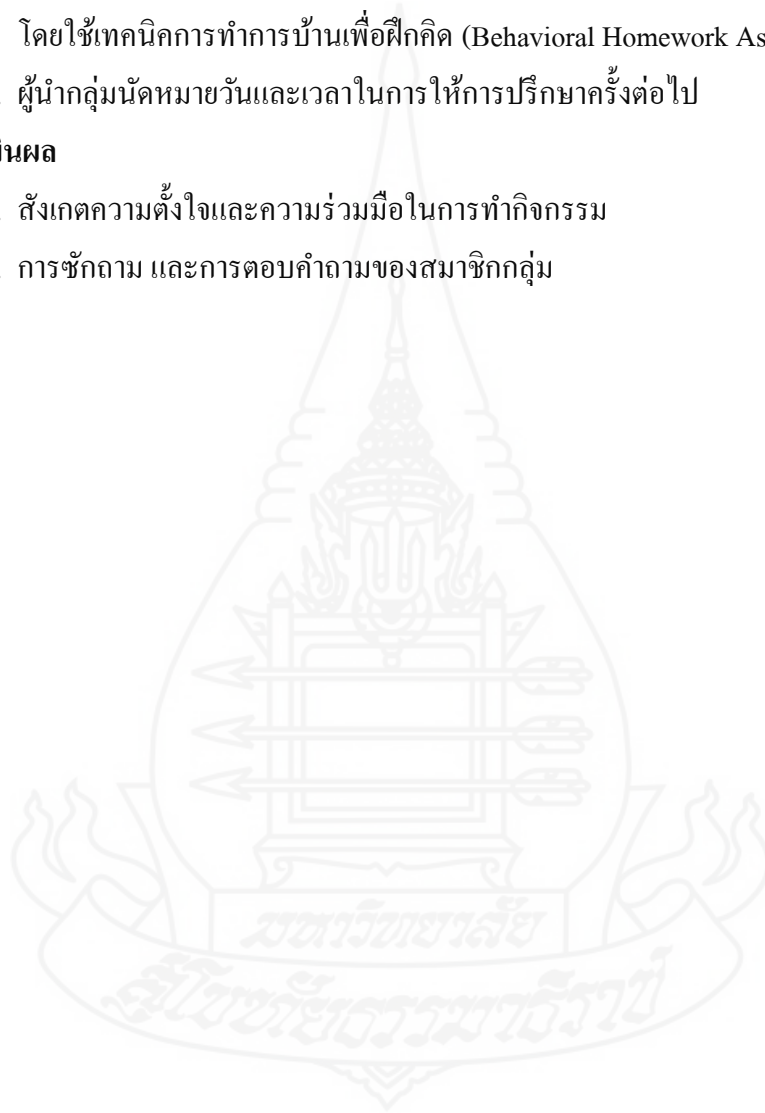
1. ผู้นำกลุ่มสรุปถึงลักษณะความคิดความเชื่อที่สมเหตุผลและแนะนำให้สมาชิกกลุ่มศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างสมเหตุผลเพิ่มเติมจากใบความรู้ที่แจกให้ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มคิดเรื่องของตนเองที่กระทำผิดวินัยเนื่องจากการคิดไม่สมเหตุผลเพื่อนำมาอภิปรายในการปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

โดยใช้เทคนิคการทำการบ้านเพื่อฝึกคิด (Behavioral Homework Assignments)

2. ผู้นำกลุ่มนัดหมายวันและเวลาในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป

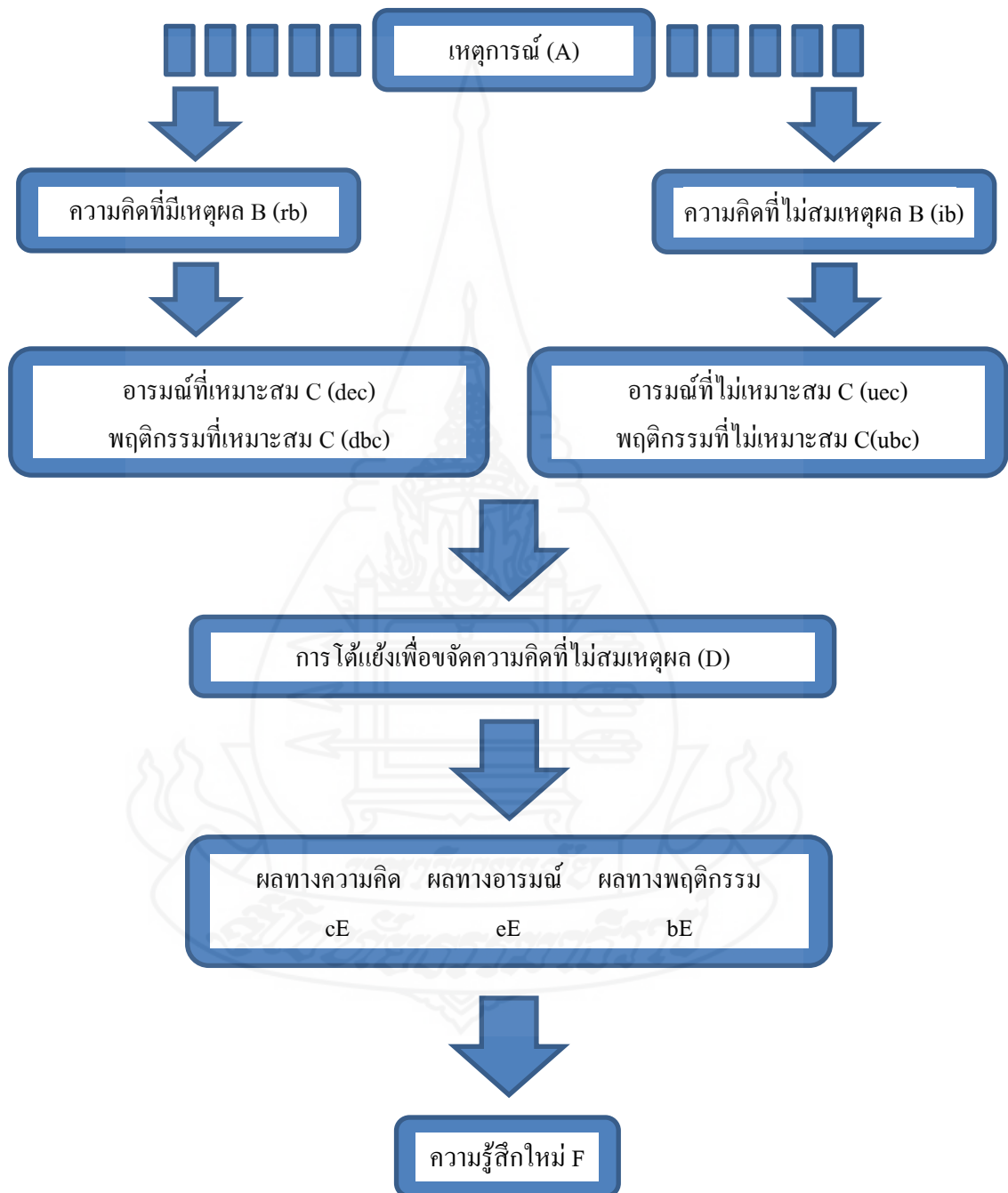
การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. การซักถาม และการตอบคำถามของสมาชิกกลุ่ม

เอกสารประกอบการให้การปรึกษาครั้งที่ 2

“ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C (Theory of Personality A-B-C)”

คำอธิบายประกอบเอกสาร

- A: Activating Event หมายถึง เหตุการณ์ที่มากระตุ้น
- B: Belief หมายถึง ความคิดความเชื่อที่บุคคลมีต่อเหตุการณ์ A
 rB: (rational Belief) หมายถึง ความคิดความเชื่อที่มีเหตุผล
 iB: (irrational Belief) หมายถึง ความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล
- C: Consequenal หมายถึง ผลที่เกิดจาก B
 deC: (desirable emotion Consequence) หมายถึง อารมณ์ที่เหมาะสม
 dbc: (desirable behavior Consequence) หมายถึง พฤติกรรมที่เหมาะสม
 ueC: (undesirable emotion Consequence) หมายถึง อารมณ์ที่ไม่เหมาะสม
 ubC: (undesirable behavior Consequence) หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
- D: Disputation หมายถึง การโต้แย้งเพื่อขจัดหรือเอาชนะความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล
- E: Effect หมายถึง ผลที่เกิดจาก D
 cE:(cognitive Effect) หมายถึง ผลทางความคิดที่เหมาะสม
 eE:(emotion Effect) หมายถึง ผลทางอารมณ์ความรู้สึกที่เหมาะสม
 bE: (behavior Effect) หมายถึง ผลทางพฤติกรรมที่เหมาะสม
- F: New Feeling หมายถึง ความรู้สึกใหม่ที่เหมาะสม

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ครั้งที่ 3

เรื่อง เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความคิด: ฝึกคิดอย่างสมเหตุผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดความเชื่อที่สมเหตุผล
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกฝนการคิดอย่างสมเหตุผล
3. เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มนำหลักการความคิดความเชื่อที่สมเหตุผลไปใช้ในการ

ดำเนินชีวิตประจำวัน

เวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. ใบความรู้เรื่อง “ความคิดความเชื่อที่สมเหตุผล”

ขั้นตอนการศึกษา

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปโดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

2. ผู้นำกลุ่มทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของความคิดความเชื่อที่สมเหตุผลตามทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนฝึกคิดอย่างสมเหตุผล โดยใช้เหตุการณ์การกระทำผิดวินัยเรือนจำของแต่ละคน โดยผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการโต้แย้งเพื่อเอาชนะความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผล (Disputing Irrational Belief) ตามทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

2. ผู้นำกลุ่มแจกใบความรู้เรื่อง “ความคิดที่สมเหตุผล” แล้วให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวแก่สมาชิกกลุ่มโดยใช้เทคนิคการเสนอแนะ

3. ให้สมาชิกกลุ่มร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกคิดอย่างสมเหตุผลว่ามีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร และจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ชั้นยุดิ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกแต่ละคนทบทวนความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

2. ผู้นำกลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกคงความเป็นบุคคลที่มีความคิดความเชื่อที่สมเหตุผล ทั้งในปัจจุบันต่อเนื่องไปในอนาคต โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้มาพัฒนารูปแบบการดำรงชีวิตให้ห่างไกลจากการกระทำผิดวินัยเรื้อนจำตามความเป็นจริง อย่างสมเหตุผล

3. นัดหมายวันเวลาในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. การซักถาม และการตอบคำถามของสมาชิกกลุ่ม

ใบความรู้เรื่อง “ความคิดที่สมเหตุผล”

ความคิดที่ไม่สมเหตุผล	ความคิดที่สมเหตุผล
1. บุคคลต้องได้รับความรักและการยอมรับจากทุกคนบุคคลที่คิดเช่นนี้จะขาดความเชื่อมั่นในตนเองและรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย	1. บุคคลปรารถนาที่จะได้รับความรักและการยอมรับจากผู้อื่น แต่มิได้หมายความว่า จะต้องทุ่มเทความสนใจและความปรารถนาที่จะได้รับแต่เพียงผู้เดียวแต่ควรกระทำในสิ่งที่เป็นการให้ความรักและคิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์
2. บุคคลต้องมีความเพียงพอพร้อมสมบูรณ์แบบมีความเหมาะสมและประสพผลสำเร็จบุคคลที่คิดเช่นนี้จะรู้สึก ไม่มีคุณค่าและเกิดความล้มเหลว	2. บุคคลจะกระทำการใดๆ อย่างเต็มที่เนื่องจากต้องการที่จะทำให้ดีกว่าผู้อื่น การทำงานจะก่อให้เกิดการเรียนรู้และถึงแม้ทำเต็มที่ก็อาจผิดพลาดได้
3. เป็นสิ่งที่เลวร้ายมากถ้าสิ่งต่างๆ ไม่เป็นไปตามที่บุคคลต้องการให้เป็นบุคคลที่คิดเช่นนี้จะถือว่าความผิดหวังเป็นสิ่งเลวร้ายซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความเสียใจอย่างรุนแรงและอาจทำให้สถานการณ์นั้นเป็นเรื่องใหญ่และร้ายแรงกว่าที่เป็นอยู่	3. บุคคลไม่เพียงทำให้สภาพการณ์ที่ไม่พึงปรารถนานั้นลุลงตามใหญ่โตขึ้นควรแก้ไขสภาพการณ์ให้ดีขึ้นหากไม่สามารถแก้ไขให้ดีขึ้นได้ก็ต้องยอมรับและไม่ถือว่าเป็นสิ่งเลวร้ายมากนัก
4. บุคคลต้องวิตกกังวลต่อสิ่งที่เป็นอันตรายหรือน่ากลัวอยู่เสมอ บุคคลที่มีความวิตกกังวลจนเกินเหตุ อาจทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องใหญ่และร้ายแรงกว่าที่เป็นอยู่	4. บุคคลตระหนักในความจริงว่าอันตรายที่มีอยู่ไม่เลวร้ายอย่างที่กลัวควรรู้ว่าความวิตกกังวลเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความกลัวมากกว่าเหตุการณ์ที่น่ากลัวจริงๆ
5. การหลีกเลี่ยงความยากลำบากและความรับผิดชอบในตนเองเป็นสิ่งที่ทำให้ง่ายกว่าการเผชิญกับมันบุคคลที่คิดเช่นนี้จะหนีกงานที่ยากลำบากอยู่เสมอทำให้บุคคลนั้นสูญเสียความเชื่อมั่นในตนเอง	5. การเผชิญกับความยากลำบากและความรับผิดชอบจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองในระยะเวลามากกว่าการหลีกเลี่ยง

ความคิดที่ไม่สมเหตุผล	ความคิดที่สมเหตุผล
6. บุคคลควรพึ่งพาผู้อื่นและต้องมีคนที่เข้มแข็งกว่าเป็นที่พึ่งบุคคลที่คิดเช่นนี้จะประสบความล้มเหลวในการเรียนรู้ปราศจากความมั่นใจและนำไปสู่การพึ่งพาผู้อื่นมากขึ้น	6. บุคคลมีความพยายามที่จะเป็นตัวของตัวเองและมีความรับผิดชอบแต่ควรจะพึ่งผู้อื่นหรือยอมรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นเมื่อมีความจำเป็น
7. ปัญหาทุกปัญหาต้องมีหนทางแก้ไขได้อย่างสมบูรณ์แบบบุคคลที่คิดเช่นนี้จะนำไปสู่ความวิตกกังวลและความกลัว	7. บุคคลควรหาทางแก้ปัญหามากมายทางที่มีความเป็นไปได้และเลือกทางที่เหมาะสมที่สุดและยอมรับความจริงว่าในแต่ละปัญหาย่อมไม่มีทางเลือกในการแก้ปัญหาที่สมบูรณ์แบบที่สุด

ตัวอย่าง ความคิดที่ไม่สมเหตุผลและความคิดที่สมเหตุผล ของผู้ต้องขัง

ความคิดที่ไม่สมเหตุผล	ความคิดที่สมเหตุผล
1. ญาติพี่น้องไม่มาเยี่ยมเพราะเขาไม่รัก	1. ญาติพี่น้องต้องทำงานหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่มีเวลามาเยี่ยม
2. เอาเรามาขังคุกก็ดี วันๆ ไม่ต้องทำอะไร นั่งกินนอนกินสบาย	2. ถึงเราจะถูกขังคุก แต่ก็ไม่ควรปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ถ้าสามารถทำอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมได้ก็ควรทำ
3. การที่ต้องติดคุกทำให้เราเศร้าโศกเสียใจ ไม่อยากทำอะไร ชีวิตไร้ค่า ขาดเป้าหมาย	3. ที่ต้องติดคุกเป็นผลจากการกระทำของเราเอง เราจึงไม่ควรโศกเศร้าเสียใจจนทำให้ชีวิตขำแย่ ควรทำตนเองให้มีค่า สักวันหนึ่งเราคงก็ได้ออกจากคุกและก้าวต่อไปอย่างมีเป้าหมาย

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ครั้งที่ 4

เรื่อง เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความรู้สึก: ตระหนักรู้อารมณ์ความรู้สึก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มตระหนักรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองในปัจจุบัน
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจถึงผลดีและผลเสียของอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

เวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เทปบันทึกเสียง
2. ใบความรู้ “การฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแบบก้าวหน้า”

ขั้นตอนการศึกษา

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป โดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

2. ผู้นำกลุ่มทบทวนเกี่ยวกับการให้การศึกษาในครั้งที่ผ่านมา และบอกวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มที่ยังกระทำผิดวินัยเรือนจำแต่ละคนอธิบายความรู้สึกในขณะที่กระทำผิดวินัย แล้วถามว่ามีความรู้สึกจากการกระทำดังกล่าวอย่างไรบ้าง

2. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งหลับตาตั้งสมาธิและจินตนาการว่าตนเองกำลังกระทำผิดวินัย ให้คิดถึงความรู้สึกในขณะที่กำลังกระทำผิดวินัย และให้อยู่กับความรู้สึกนั้นอย่างเต็มที่ สัก 3-5 นาทีโดยใช้เทคนิคการจินตนาการแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ และเทคนิคการอยู่กับความรู้สึก

3. ให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น และร่วมกันอภิปรายว่าอารมณ์ความรู้สึกดังกล่าวมีผลดีหรือผลเสียต่อตนเองอย่างไร

4. ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแบบก้าวหน้า เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย นำไปสู่ความรู้สึกที่ผ่อนคลายทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

5. ผู้นำกลุ่มแนะนำให้สมาชิกกลุ่มนำไปฝึกปฏิบัติต่อในที่พัก
ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มสรุปความสำคัญของการตระหนักรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง
2. ผู้นำกลุ่มกล่าวอำลาและนัดหมายวันเวลาในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. การซักถาม และการตอบคำถามของสมาชิกกลุ่ม

เอกสารประกอบการให้การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4

ในการปรึกษากลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการปรึกษา ดังนี้

1. การฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแบบก้าวหน้า (Progressive Muscle Relaxation Training)

ผู้นำกลุ่มฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแบบก้าวหน้า ตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้นำกลุ่มให้ข้อมูลกับสมาชิกกลุ่มว่า ความรู้สึกตึงเครียดด้านจิตใจจะส่งผลและสัมพันธ์กับความตึงเครียดทางร่างกาย การฝึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อเป็นวิธีการลดความตึงเครียดด้านร่างกาย ด้วยการเกร็งผ่อนคลายกล้ามเนื้อทีละส่วน โดยสามารถรับรู้ความรู้สึกที่แตกต่างระหว่างความตึงเครียดและผ่อนคลายนั้นได้

1.2 ลำดับการปฏิบัติ มีดังนี้

ผู้นำกลุ่มแนะนำให้สมาชิกกลุ่ม นั่งในท่าที่สบายที่สุด หลับตา และไม่คิดถึงเรื่องอื่นใด นอกจากการคลาย-เกร็งกล้ามเนื้อมัดต่างๆ สลับกับตั้งแต่ศีรษะ ถึงปลายเท้า หายใจเข้าช้าๆ ให้ลึกที่สุด แล้วกลั้นไว้ประมาณ 5 วินาที ค่อยๆ ผ่อนคลายออกช้าๆ จนหมด ทำซ้ำๆ ประมาณ 2-3 ครั้ง รับรู้ความแตกต่างระหว่างการเกร็งและการเกร็งนั้น เวลาที่ใช้ปฏิบัติ ครั้งละ 15-30 นาที

ทำนั่ง นั่งตามสบาย วางแขนขาอย่างสบาย ทิ้งน้ำหนักตัวทั้งหมดลงในเก้าอี้ บริเวณใบหน้า หลับตาเบาๆ สัมผัสกล้ามเนื้อทุกส่วนของร่างกาย (เท้า น่อง หน้าขา มือ แขน ต้นแขน หน้าอก หน้าท้อง คอด้านหลัง คอด้านหน้า หลังและไหล่ คิ้ว หน้าผาก ตา แก้ม (2 ข้าง) ปาก ให้ทุกส่วนผ่อนคลายอย่างเต็มที่

เท้า สันเท้าสัมผัสกับพื้น ยกหน้าเท้าขึ้น ค่อยๆ งอนิ้วเท้าสับนิ้วให้แน่น จนรู้สึกตึงจนสุดขีด แล้วกลั้นหายใจ สังเกตความตึงที่เท้าทั้งสองข้าง นับ 1-5 ในใจ ผ่อนลมหายใจช้าๆ ค่อยๆ คลายกล้ามเนื้อที่เกร็งปลายเท้าช้าๆ ปล่อยนิ้วเท้าตามปกติ และค่อยๆ วางหน้าเท้าลงตามสบาย ผ่อนคลาย รับรู้ถึงความแตกต่างระหว่างความตึงกับความผ่อนคลาย ที่เท้าสองข้าง หายใจยาวๆ ลึกๆ 2-3 ครั้ง จนรู้สึกผ่อนคลาย อยู่กับความรู้สึกผ่อนคลายนั้น

น่อง ยกสันเท้าขึ้น กดหน้าเท้าไว้กับพื้นให้แน่น เกร็งกล้ามเนื้อที่น่องจนตึง หน้าขา ยกขาทั้งสองข้างขึ้น โดยเหยียดตรงไปข้างหน้า พร้อมกับหักข้อเท้าขึ้นจนหน้าขารู้สึกตึง

มือ ยกมือทั้งสองข้างมาไว้ระดับหน้าอก แขนแนบตั้งฉากกับลำตัว พร้อมกับค่อยๆ กำมือทั้งสองข้างให้ตึง

แขน ยกมือสองข้างมาไว้ระดับหน้าอก แขนแนบตั้งฉากกับลำตัว หักข้อมือเข้าหาตัว ปลายนิ้วเหยียดชิดติดกัน เกร็งท่อนแขน จนข้อมือและท่อนแขนตึง

ต้นแขน นิ้วมือแต่ละไหล่ทั้งสองข้างยกข้อศอกให้สูงมากๆ จนกล้ามเนื้อบริเวณต้นแขนตึง

หน้าอก ยกแขนตั้งฉากกับลำตัว กำมือให้แน่น สูดลมหายใจเข้าเต็มที่ ใช้ต้นแขนหนีบสีข้างเกร็งหน้าอกให้แน่น จนหน้าอกตึง

หน้าท้อง ยกมือวางไว้ที่หน้าขาทั้งสองข้าง หายใจเข้าลึกๆ พร้อมกับแขม่วท้องให้มากที่สุด ให้เหมือนกับจะถึงกระดูกสันหลัง จนท้องยุบไปด้านหลังมากที่สุด

ไหล่ ตั้งคอให้ตรง ยกไหล่ทั้งสองข้างขึ้นให้สูงที่สุด จนกล้ามเนื้อบนหัวไหล่กับต้นคอตึง

หลังและไหล่ แอนหลังให้ห่างจากพนักเก้าอี้มากที่สุด เหวียงแขนทั้งสองข้างไปข้างหลังให้สูงที่สุด จนหลังและไหล่รู้สึกตึง

คอด้านหลัง ตั้งคอให้ตรง ใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างรองไว้ได้คาง กดคางลงที่ฝ่ามือ พร้อมกับใช้ฝ่ามือดันขึ้น น้ำหนักให้สมดุลกัน ออกแรงกดบริเวณคอด้านหลัง จนคอด้านหลังตึง

คอด้านหน้า ตั้งคอให้ตรง ประสานมือทั้งสองไว้ที่ท้ายทอย ใช้มือทั้งสองออกแรงดันคอมาด้านหน้า พร้อมกับออกแรงที่ศีรษะต้านไว้ จนคอด้านหน้ารู้สึกตึง

คิ้ว ขมวดคิ้วทั้งสองข้างเข้าหากัน จนคิ้วทั้งสองเกร็ง เกร็งจนสุดขีด

หน้าผาก เลิกคิ้วทั้งสองข้างขึ้นไปจนหน้าผากย่นเป็นริ้ว เกร็งจนตึงไปทั่วบริเวณเบ้าตาและขมับทั้งสองข้าง

ตา หลับตาให้แน่นมากๆ จนรู้สึกตึงเท่าที่ทนได้

ปาก เม้มริมฝีปากทั้งสองให้แนบแน่นสนิท จนรู้สึกแน่นตึง

แก้ม บวมแก้มเข้าไปให้ลึกและนานที่สุด สังเกตความตึงที่บริเวณอู้งแก้ม และ ยิ้มให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ใบความรู้เรื่อง “การฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแบบก้าวหน้า”

(Progressive Muscle Relaxation Training)

การเตรียมตัว

นั่งในท่าให้สบายที่สุด หลับตา และไม่คิดถึงเรื่องอื่นใดนอกจากการคลาย-เกร็งกล้ามเนื้อมัดต่างๆ สลับกับตั้งแต่ศีรษะ ถึงปลายเท้า หายใจเข้าช้าๆ ให้ลึกที่สุด แล้วกลืนไไว้ประมาณ 5 วินาที ค่อยๆ ผ่อนคลายออกช้าๆ จนหมด ทำซ้ำๆ ประมาณ 2-3 ครั้ง รับรู้ความแตกต่างระหว่างการเกร็ง และการเกร็งนั้น เวลาที่ใช้ปฏิบัติ ครั้งละ 15-30 นาที

ทำนั่ง นั่งตามสบาย วางแขนขาอย่างสบาย ทิ้งน้ำหนักตัวทั้งหมดลงในเก้าอี้ บริเวณใบหน้า หลับตาเบาๆ สำรวจกล้ามเนื้อทุกส่วนของร่างกาย (เท้า น่อง หน้าขา มือ แขน ต้นแขน หน้าอก หน้าท้อง คอด้านหลัง คอด้านหน้า หลังและไหล่ ก้าว หน้าผาก ตา แก้ม ปาก) ให้ทุกส่วนผ่อนคลายอย่างเต็มที่

เท้า สันเท้าสัมผัสกับพื้น ยกหน้าเท้าขึ้น ค่อยๆ งอนนิ้วเท้าลิบนิ้วให้แน่น จนรู้สึกตึง ตึงจนสุดขีด แล้วกลืนหายใจ สังเกตความตึงที่เท้าทั้งสองข้าง นับ 1-5 ในใจ ผ่อนลมหายใจช้าๆ ค่อยๆ คลายกล้ามเนื้อที่เกร็งปลายเท้าช้าๆ ปล่อยนิ้วเท้าตามปกติ และค่อยๆ วางหน้าเท้าลงตามสบาย ผ่อนคลาย รับรู้ถึงความแตกต่างระหว่างความตึงกับความผ่อนคลาย ที่เท้าสองข้าง หายใจยาวๆ ลึกๆ 2-3 ครั้ง จนรู้สึกผ่อนคลาย อยู่กับความรู้สึกผ่อนคลายนั้น

น่อง ยกสันเท้าขึ้น กดหน้าเท้าไว้กับพื้นให้แน่น เกร็งกล้ามเนื้อที่น่องจนตึง

หน้าขา ยกขาทั้งสองข้างขึ้น โดยเหยียดตรงไปข้างหน้า พร้อมกับหักข้อเท้าขึ้นจนหน้าขา รู้สึกตึง

มือ ยกมือทั้งสองข้างมาไว้ระดับหน้าอก แขนแนบตั้งฉากกับลำตัว พร้อมกับค่อยๆ กำมือทั้งสองข้างให้ตึง

แขน ยกมือสองข้างมาไว้ระดับหน้าอก แขนแนบตั้งฉากกับลำตัว หักข้อมือเข้าหาตัว ปลายนิ้วเหยียดชิดติดกัน เกร็งท่อนแขน จนข้อมือและท่อนแขนตึง

ต้นแขน นิ้วมือแตะไหล่ทั้งสองข้าง ยกข้อศอกให้สูงมากๆ จนกล้ามเนื้อบริเวณต้นแขนตึง

หน้าอก ยกแขนตั้งฉากกับลำตัว กำมือให้แน่น สูดลมหายใจเข้าเต็มที่ ใช้ต้นแขนหนีบสีข้าง เกร็งหน้าอกให้แน่น จนหน้าอกตึง

หน้าท้อง ยกมือวางไว้ที่หน้าขาทั้งสองข้าง หายใจเข้าลึกๆ พร้อมกับแขม่วท้องให้มากที่สุด ให้เหมือนกับจะถึงกระดุกสันหลัง จนท้องยุบไปด้านหลังมากที่สุด

ไหล่ ตั้งคอให้ตรง ยกไหล่ทั้งสองข้างขึ้นให้สูงที่สุด จนกล้ามเนื้อบนหัวไหล่กับต้นคอตึง

หลังและไหล่ แอนหลังให้ห่างจากผนังเก้าอี้มากที่สุด เหวี่ยงแขนทั้งสองข้างไปข้างหลังให้สูงที่สุด จนหลังและไหล่รู้สึกตึง

คอด้านหลัง ตั้งคอให้ตรง ใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างรองไว้ได้คาง กดคางลงที่ฝ่ามือ พร้อมกับใช้ฝ่ามือดันขึ้น น้ำหนักให้สมดุลกัน ออกแรงกดบริเวณคอด้านหลัง จนคอด้านหลังตึง

คอด้านหน้า ตั้งคอให้ตรง ประสานมือทั้งสองไว้ที่ท้ายทอย ใช้มือทั้งสองออกแรงดันคอด้านหน้า พร้อมกับออกแรงที่ศีรษะต้านไว้ จนคอด้านหน้ารู้สึกตึง

คิ้ว ขมวดคิ้วทั้งสองข้างเข้าหากัน จนคิ้วทั้งสองเกร็ง เกร็งจนสุดขีด

หน้าผาก เลิกคิ้วทั้งสองข้างขึ้นไปจนหน้าผากขยับเป็นริ้ว เกร็งจนถึงไปทั่วบริเวณเบ้าตาและขมับทั้งสองข้าง

ตา กลับตาให้แน่นมากๆ จนรู้สึกตึงเท่าที่ทนได้

ปาก เม้มริมฝีปากทั้งสองให้แนบแน่นสนิท จนรู้สึกแน่นตึง

แก้ม บุ่มแก้มเข้าไปให้ลึกและนานที่สุด สังเกตความตึงที่บริเวณอุ้งแก้ม และ ยิ้มให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ครั้งที่ 5

เรื่อง เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านความรู้สึก: ปรับอารมณ์ความรู้สึก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มลดความขัดแย้งในอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง
2. เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มสามารถระบุแนวทางเพื่อลดความขัดแย้งทางอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้
3. เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความผ่อนคลายทางอารมณ์ความรู้สึก

เวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. คลิปวิดีโอเรื่อง “รายงาน หลังกำแพง (กั้น) อีสราภาพ” ตอนที่ 1 และ 2
3. แก้ว

ขั้นตอนการปรึกษา

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป โดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

2. ผู้นำกลุ่มทบทวนถึงสิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้รับจากการให้การปรึกษาในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นดำเนินการ

1. ให้สมาชิกกลุ่มชม คลิปวิดีโอ เรื่อง “รายงาน หลังกำแพง (กั้น) อีสราภาพ” และผู้นำกลุ่มสอบถามความคิดเห็นและความรู้สึกของสมาชิกหลังชมวิดีโอ ว่าการถูกจำกัดอิสรภาพจากการกระทำผิดวินัยมีผลอย่างไรต่อผู้ต้องขัง

2. ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อแบบก้าวหน้าอีกครั้ง

3. ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคแก้วว่าง ตามทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ เพื่อลดความรู้สึกขัดแย้งในตนเองของสมาชิก โดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนั่งบนแก้วและมีแก้วว่าง 1 ตัวอยู่ตรงกันข้าม จากนั้นให้สมาชิกสนทนากับตนเองในแก้วตัวแรกที่นั่งในบทบาทตัวตนที่เป็นจริง (ผู้ต้องขังที่

กระทำผิดวินัย) ว่าตนทำความผิดอะไรบ้างและรู้สึกอย่างไร จากนั้นให้สมาชิกย้ายไปนั่งบนเก้าอี้ตัวที่อยู่ตรงกันข้าม ในบทบาทตัวคนที่ต้องการหรือตัวตนในอุดมคติ (ผู้ต้องขังที่อยู่ระเบียบวินัย)

4. ให้สมาชิกสำรวจและรับรู้ความแตกต่างในอารมณ์ความรู้สึกของตนทั้งสองบทบาท
ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มสรุปบททวนเกี่ยวกับความรู้สึกขัดแย้งภายในตนเองของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ในความขัดแย้งดังกล่าว

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวอำลาและนัดหมายวันเวลาในการให้การศึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

2. การซักถาม และการตอบคำถามของสมาชิกกลุ่ม

เอกสารประกอบการให้การปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5

ในการปรึกษากลุ่มครั้งนี้ ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการปรึกษา ดังนี้

1. เทคนิคเก้าอี้ว่าง ตามทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ในตนเอง ลดความขัดแย้งในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนั่งบนเก้าอี้และมีเก้าอี้ว่าง 1 ตัวอยู่ตรงกันข้าม
 - 1.2 ให้สมาชิกสนทนากับตนเองในเก้าอี้ตัวแรกที่นั่งในบทบาทตัวตนที่เป็นจริง (ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัย) ว่าตนทำความผิดอะไรบ้างและรู้สึกอย่างไร
 - 1.3 ให้สมาชิกย้ายไปนั่งบนเก้าอี้ตัวที่อยู่ตรงกันข้าม ในบทบาทตัวตนที่ต้องการหรือตัวตนในอุดมคติ (ผู้ต้องขังที่อยู่ระเบียบวินัย)
 - 1.4 ให้สมาชิกสำรวจและรับรู้ความแตกต่างในอารมณ์ความรู้สึกของตนทั้งสองบทบาท

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ครั้งที่ 6

เรื่อง เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านพฤติกรรม: ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุพฤติกรรมกระทำผิดวินัยเรือนจำที่ต้องการเปลี่ยนแปลงของตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุแผนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกระทำผิดวินัยเรือนจำของตนเอง เวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เทปบันทึกเสียง
2. ใบงาน “สัญญาของข้าพเจ้า”
3. ใบงาน “แผนของข้าพเจ้า”

ขั้นตอนการปรึกษา

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปโดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ
2. ผู้นำกลุ่มทบทวนถึงสิ่งที่สมาชิกกลุ่มได้รับจากการให้การปรึกษาในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวถึงตัวอย่างของการทำผิดวินัยเรือนจำของสมาชิกกลุ่ม และกล่าวถึงประโยชน์ของการปรับพฤติกรรม
2. ผู้นำกลุ่มใช้หลักการ WDEP ตามทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคการชี้ประเด็น เทคนิคการให้ข้อเสนอแนะ เทคนิคการเปิดเผยตนเอง เทคนิคการตีความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มระบุพฤติกรรมกระทำผิดวินัยเรือนจำและวางแผนการปรับพฤติกรรม โดยกล่าวกับสมาชิกกลุ่มตามหลักการ ดังนี้

W (Wants) = คุณต้องการที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกระทำผิดวินัยเรือนจำหรือไม่?

D (Describe) = ช่วยอธิบายการทำผิดวินัยเรือนจำของคุณในแต่ละวัน

E (Self Evaluation) = ลองประเมินว่าการทำผิวดินยเรือ่นจำของคุณดีหรือไม่ ดีต่อคุณอย่างไร? พฤติกรรมนี้มีความเหมาะสมสำหรับคุณหรือไม่?

P (Plan) = ให้คุณเขียนแผนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำผิวดินยเรือ่นจำ ในใบงาน ที่กำหนดให้

3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มเขียนแผนหรือโครงการดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรมีการระบุขั้นตอนอย่างชัดเจน

4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนเขียนสัญญาว่าจะปฏิบัติตามแผนและให้สมาชิกกลุ่มเซ็นชื่อลงสัญญาทุกคน โดยมีผู้นำกลุ่มลงชื่อเป็นพยาน

5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคน นำเสนอแผนของตนหน้าห้องจนครบทุกคน
ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มขอคำมั่นสัญญาจากสมาชิกกลุ่มว่าทุกคนจะปฏิบัติตามแผนที่ได้ร่วมกันวางไว้

2. ผู้นำกลุ่มกล่าวให้กำลังใจและกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญา

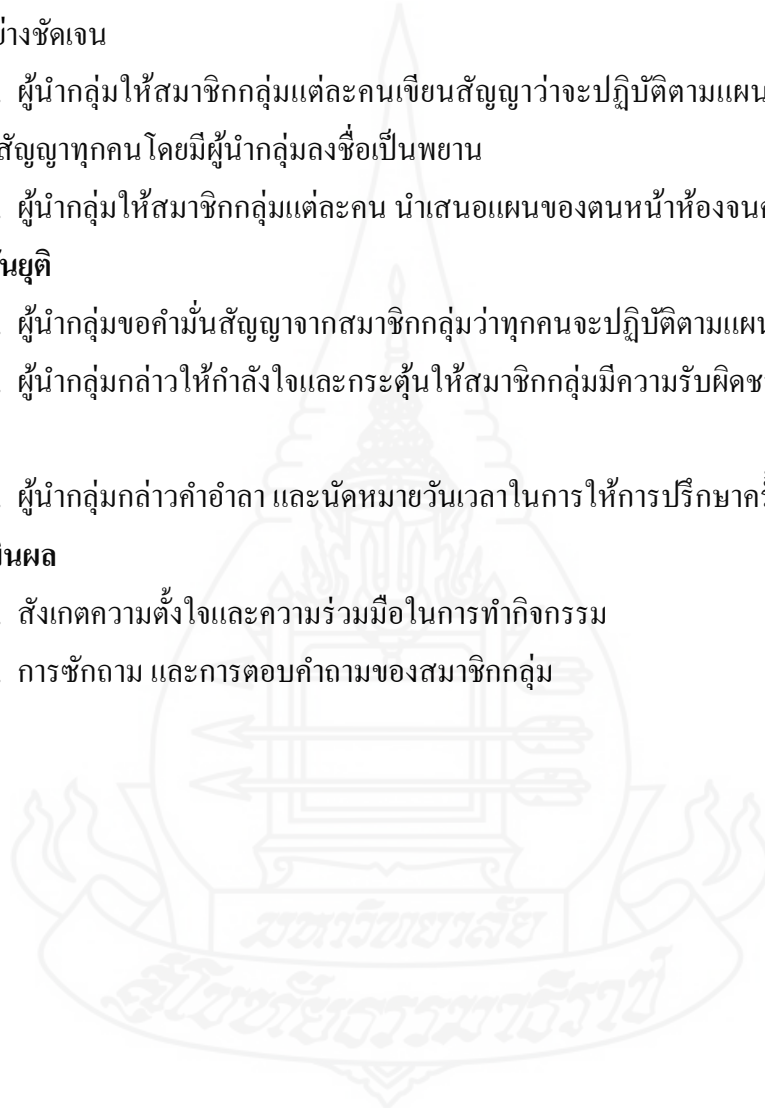
ของกลุ่ม

3. ผู้นำกลุ่มกล่าวคำอำลา และนัดหมายวันเวลาในการให้การศึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

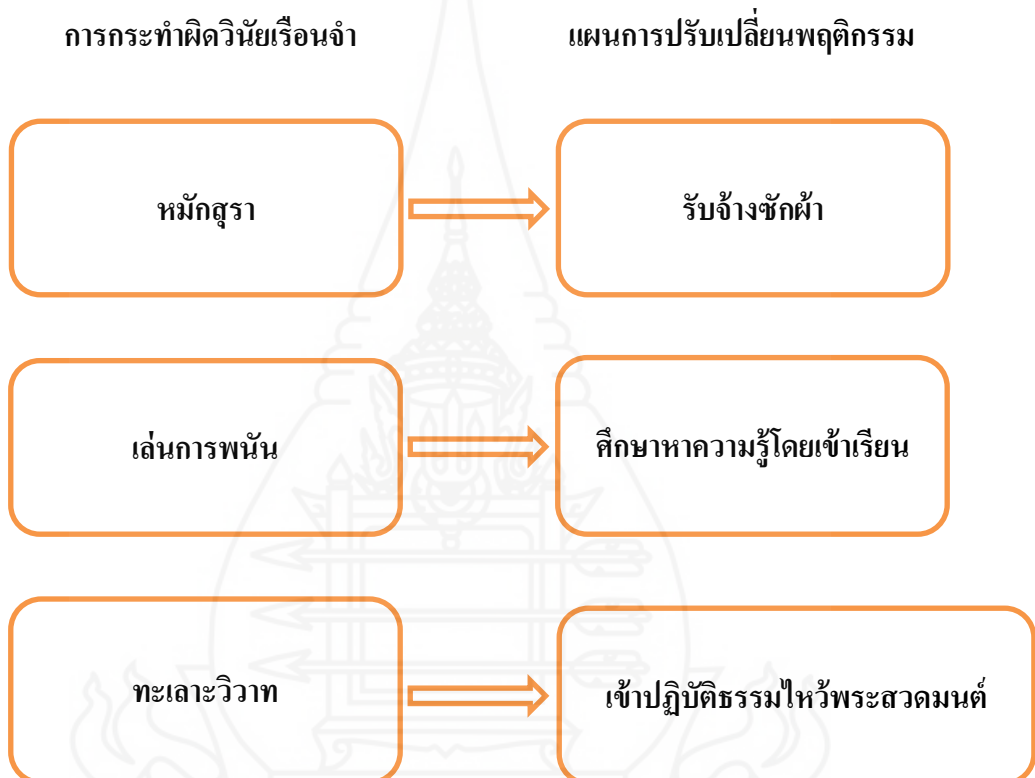
2. การซักถาม และการตอบคำถามของสมาชิกกลุ่ม

ใบงาน “แผนของข้าพเจ้า”

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี
 อยู่คนที่.....

ได้กำหนดแผนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำผิดวินัยเรื้อนจำดังนี้

“สัญญาของข้าพเจ้า”

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี
 อยู่แคว้นที่.....ชื่อหาความผิด.....

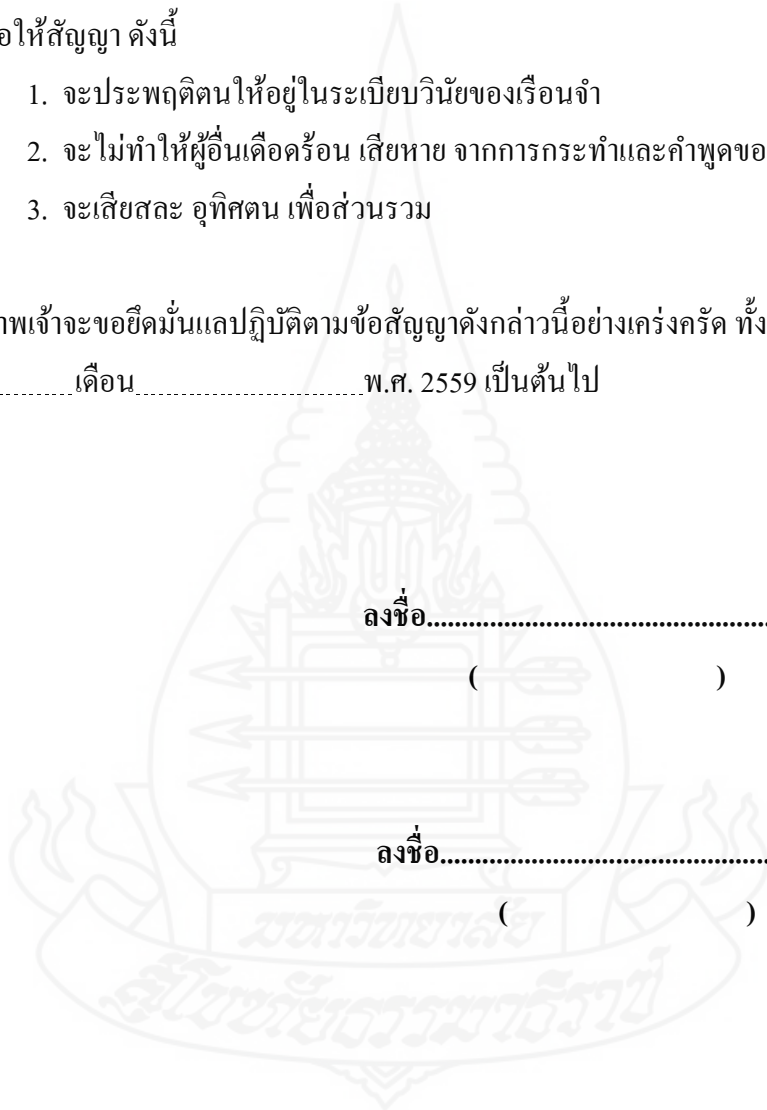
ขอให้สัญญา ดังนี้

1. จะประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำ
2. จะไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เสียหาย จากการกระทำและคำพูดของข้าพเจ้า
3. จะเสียสละ อุทิศตน เพื่อส่วนรวม

ข้าพเจ้าจะขอยึดมั่นแลปฏิบัติตามข้อสัญญาดังกล่าวนี้อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ตั้งแต่
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา
 ()

ลงชื่อ.....พยาน
 ()

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ครั้งที่ 7

เรื่อง เจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำด้านพฤติกรรม: เป้าหมายในชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเห็นตัวแบบที่ไม่กระทำผิดวินัยในเรือนจำ
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย

เวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เทปบันทึกเสียง
2. ภาพบุคคลต้นแบบ
3. วิดีทัศน์ เรื่อง “รายงานหลังกำแพง(กั้น) อีสราภาพ” ตอนที่ 9 ชีวิตใหม่นอกกำแพง”

ขั้นตอนการปรึกษา

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไปโดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ
2. ผู้นำกลุ่มทบทวนเนื้อหาของการปรึกษาครั้งที่ผ่านมาก่อนถามสมาชิกกลุ่มว่าหลังจากทุกคนได้ทำสัญญากันแล้วมีใครทำผิดวินัยอีกบ้าง

3. กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มแสดงความรับผิดชอบต่อตนเองด้วยการเปิดเผยความจริง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการสนทนาแบบโสเครติส ตามทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบอรรถิวนิยม โดยถามสมาชิกกลุ่มแต่ละคนดังนี้

เป้าหมายในชีวิตมีความสำคัญหรือไม่? อย่างไร?

ท่านจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในชีวิตหรือไม่? คืออะไร?

การกระทำผิดวินัยส่งผลให้ตนไปสู่เป้าหมายในชีวิตได้หรือไม่? อย่างไร?

2. ผู้นำกลุ่มแบ่งสมาชิกกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม และให้สมาชิกกลุ่มอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันหาแนวทางไปสู่เป้าหมายของแต่ละคน

3. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเพื่อนำเสนอแนวทางไปสู่เป้าหมายในชีวิต

4. ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบ ตามทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยเป็นแผนภาพของบุคคลต้นแบบในเรือนจำ และเล่าให้สมาชิกกลุ่มฟังเกี่ยวกับ ชีวิตประวัติของบุคคลต้นแบบในแผนภาพนั้น

5. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มชมวิดีโอเรื่อง “รายงานหลังกำแพง (กั้น) อีสราภาพ” ตอนที่ 9 ชีวิตใหม่นอกกำแพง” และสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มหลังชมวิดีโอ

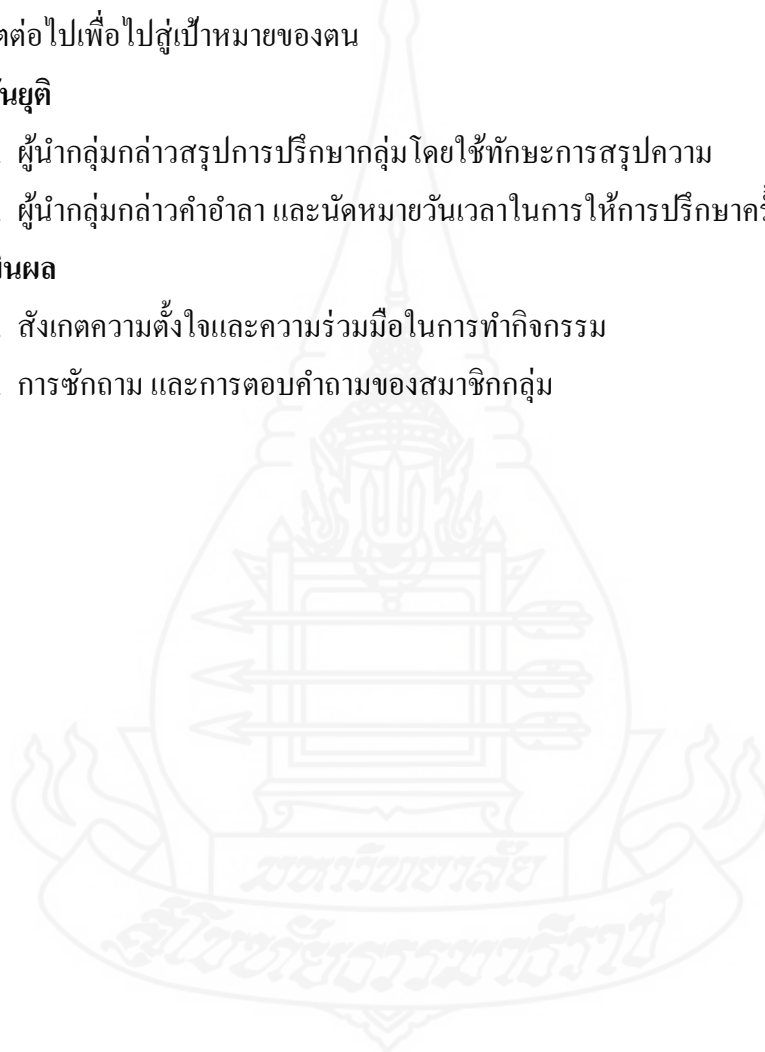
6. ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีกำลังใจ ที่จะ ดำเนินชีวิตต่อไปเพื่อไปสู่เป้าหมายของตน

ขั้นยุติ

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวสรุปการปรึกษากลุ่มโดยใช้ทักษะการสรุปความ
2. ผู้นำกลุ่มกล่าวคำอำลา และนัดหมายวันเวลาในการให้การปรึกษาครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. การซักถาม และการตอบคำถามของสมาชิกกลุ่ม

แผ่นภาพ “บุคคลต้นแบบ”

โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ครั้งที่ 8

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาระบุแนวทางการนำสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษาไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
2. เพื่อยุติการให้การปรึกษา

เวลา 90 นาที

อุปกรณ์

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. แบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ
3. แบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ
4. ปากกา
5. เนื้อเพลง “คำสัญญา”

ขั้นตอนการปรึกษา

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทายกับสมาชิกกลุ่มเพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายก่อนเข้าสู่ขั้นตอน
ต่อไป โดยใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้นำกลุ่มใช้ทักษะคำถามปลายเปิด เพื่อให้สมาชิกกลุ่มร่วมอภิปรายว่าได้ประโยชน์
อะไรบ้างจากการประชุมกลุ่มทุกครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้นำกลุ่มใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มเห็นความสำคัญ
ของการประพฤติตนอยู่ภายใต้กรอบระเบียบวินัย
3. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทำแบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำเพื่อเก็บเป็น
คะแนนหลังการทดลอง (Post-test)
4. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติ
ต่อการกระทำผิดวินัยเรือนจำ

ชั้นยุดิ

1. ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มร้องเพลง “คำสัญญา” ร่วมกัน
2. ผู้นำกลุ่มกล่าวขอบคุณสมาชิกกลุ่มทุกคนที่ให้ความร่วมมือ จนกระบวนการให้การปรึกษาสำเร็จได้ด้วยดี
3. ผู้นำกลุ่มกล่าวยุติการให้การปรึกษา

การประเมินผล

1. สังเกตความตั้งใจในการทำกิจกรรม
2. การซักถาม การตอบคำถาม
3. การทำแบบวัดเจตคติต่อการกระทำผิดวินัยเรื้อนจำ
4. การตอบแบบประเมินการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างเจตคติต่อการกระทำผิดวินัย

เรื้อนจำ

เนื้อเพลง “คำสัญญา”

ก่อนจากกัน ขอสัญญา ฝากประทับใจตรา จนกว่าจะพบกันใหม่

โบกมืออำลา สัญญาด้วยหัวใจ

เพราะความรักติดตรึงห่วงใย ด้วยใจผูกพันมั่นคง

ด้วยความดีนั้นฝังตรึง จากไปแล้วคำนึง ตรึงประทับใจดวงใจ

อย่าได้ลืมเลือน สัญญากันไปอย่างไร

ขอให้เรามั่นคงจิตใจ ก้าวไปสรรค์สร้างความคิด

* โอ้เพื่อนเอ๋ย เคยร่วมสนุกกันมา แต่เวลาต้องพาให้เราจากกัน

ไม่นานหรือหนานา เราคงได้มาพบกัน

ไม่มีสิ่งใดขวางกั้น เพราะเรามั่นในสัญญา

** หากแผ่นดินไม่ฝังกาย จะสุขจะทุกข์เพียงใด

น้อมกายยืมสู้ฟันฝ่า ร้อยรัดดวงใจ มั่นในคำสัญญา

สร้างสรรค์เพื่อมวลประชา นี้อือสัญญาของเรา

ตารางเปรียบเทียบคะแนนเจตคติ ก่อน-หลังการทดลอง

กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
คนที่	คะแนน ก่อนทดลอง	คะแนน หลังทดลอง	คนที่	คะแนน ก่อนทดลอง	คะแนน หลังทดลอง
1	120	138	1	118	120
2	105	128	2	104	111
3	98	135	3	97	101
4	118	130	4	114	116
5	108	140	5	107	110
6	98	132	6	95	98

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายภาณุกานต์ บ่อเงิน
วัน เดือน ปีเกิด	9 เมษายน 2513
สถานที่เกิด	จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	-
ตำแหน่ง	-

